

කරුණාදාස සූරියආරච්චි වෙනත් නිර්මාණ
 හදවතට මුළුවෙන මතකයක්
 නෝමා සහ සෝමා
 වැහි කඳු
 වරප්‍රමි
 කසුරිගෙ කොලමි
 අපේ කැලසේ කුමාරිකාවකගේ කතාවක්

වෙද මහත්තයා සහ මගේ පියා

මේ වන විට මගේ කතා කිහිපයක්ම පොත් වශයෙන් මුද්‍රණද්වාරයෙන් පිටව ඇතත් "කන්ද පාමුල" මා හඳුන්වන්නේ මගේ පළමු නවකතාව වශයෙනි. මින් පෙර මා කතා රචනා කළේ පුවත්පත් සඳහාය. පුවත්පත් සඳහා කතා ලිවීමත් නවකතා කලාවත් අතර සුවිශාල පරතරයක් ඇති බව මම දන සිටියෙමි. එහෙත් සැබෑ නවකතාවක් ලිවීම මා සිතාගෙන සිටි තරම් පහසු කාර්යයක් නොවූ නිසා වසර ගණනාවක් තිස්සේ "කන්ද පාමුල" සිතුවිලි අතර පමණක් සිරුරුමාරු වෙමින් තිබිණි.

මා එවකට සේවය කළ "දිවයින ඉරිදා සංග්‍රහයේ" බොහෝ වගකීමවලින් මිදී "නවලිය" කාන්තා පුවත්පතෙහි කර්තෘ වශයෙන් වැඩ කරන්නට පටන්ගත් දින සිට විශාල නිදහසක් මට ලැබිණි. එහෙත් ඒ වකවානුව පුරා ම පාඨකයන්ගෙන් මට ලැබුණු බලපෑම් දිනෙන් දින කිහිපයක් වන්නට විය.

කාන්තාවන්ගේ පාට පාට ලෝකයක අතරමං නොවී තරවත් යමක් කරන්නැයි ඔවුහු සෞම්‍ය බසින් මෙන් ම රළු පරළු කටුක වදන්වලින් ද මට කියා පෑහ. මට ම මා තේරුම් ගැනීමට මේ ප්‍රතිචාර බොහෝ සෙයින් උපකාරී විය.

"කන්ද පාමුල" මා අතින් ලියැවුණේ මේ නිසාය. මුල් පිටපත ලෙසින් එහෙත් මෙහෙත් ලියැවී වසරකටත් අධික කාලයක් මේකයේ මුල්ලක ගසිල් කවරයක දුර්වර්ණ වෙමින් තිබුණු කඩදාසි තොන්න දූලි පිසදා යළිත් සකසන්නට මා පටන්ගත්තේ පාදයේ ආබාධයකට ලක්ව මසකටත් අධික කාලයක් ඇද මත ද ඉන් පසු කවින් මාස කිහිපයක් කන්නෝරු යෑමට නොහැකිව තිවෙසේ ද රැඳී සිටීමට සිදු වූ කාල වකවානුවේය.

ඒ හදිසි අනතුර ආසිරිවාදයක් වූවා නොවේ දැයි මට සිතූණේ නව කතාව දෙකුත් වරක් ලියා "කන්ද පාමුල" යනුවෙන් එය නම් කළ මොහොතේය.

මි/පියාණන්ගේ ඇතැම් ගති සිරිත් සහ සංවේදී වර්තාවන් "කන්ද පාමුල" නවකතාවේ වෙද මහත්තයාගේ චරිතය නිර්මාණය කිරීම සඳහා මා පෙළඹ විය. ඒ නිසාම මහා කන්දක් බඳු ඒ උතුම් මිනිසාගේ නමට "කන්ද පාමුල" පූජා කළෙමි.

කෙසේ වුවද දයාවංශ ජයකොඩි මහතාගේ අනුග්‍රහය නොවන්නට "කන්ද පාමුල" පොතක් වශයෙන් එළි දකින්නේ නැත. එසේ ම මා කෙරෙහි නිබඳව අවධානය යොමු කළ පාඨකයන්ගේ දැඩි විවේචන නොවන්නට මෙවැන්නක් නොලිය වෙන්වෙද්ද ඉඩ තිබිණි. ඒ සෑමට තුනී පුදුමි.

සැබැවින්ම මේ මගේ පළමු නවකතාවයි. මගේ කාර්යය මිම අවසන් කළෙමි. ඔබේ අදහස් මම බලාපොරොත්තු වෙමි.

කරුණාදාස සූරියආරච්චි

1

විශේෂ ස්තූතිය:-

- පසුපිටට හරවත් වැනි කිහිපයක් ලියාදුන් මහාචාර්ය සුනන්ද මහේන්ද්‍රයන්ට
- නඩදාසි ගොන්නක් මුල් පිටපතක් සේ සලකා සියවා යම් යම් කරුණු මතු කළ වන්දිසිරි දෙවත්තොඩ්ට
- සේමාව ආත්ම කොටසක් සිතුවමක් නිර්මාණය කළ කුමුදු තාරකට
- පසුපිට ජායාරූපය නිමැවූ සුදම් ගුණසිංහට
- පරිගණක අත්පර පෙළපාස්වූ නිස්ස කොරතොටට

පිටසවරය:-
 අමුදු තාරක

වෙද මහත්තයාගේ මළගමට පැමිණි බොහෝ දෙනෙක් එකිනෙකා හා කතාබහ කරමින් රැ බෝ වූ පසුවද නිවසෙහි රැඳී සිටියහ. වෙදමහත්තයාගේ මරණය නිසා ගමට සිදුවූ පාඩුව වැනි මාතෘකාවකින් පටන්ගත් ඇතැම් කතා බහ ටික වේලාවකින් දේශපාලන වාද බවට ද පත්විය. මාටින් මුදලාලි කීවේ ඩඩ්ලිට වැඩක් කිරීමට ඉඩ නොදුන් සමසමාජකාරයන් මැතිනියටත් "වැඩක් කරන්ඩ්" ඉඩ නොදෙන බවය. එහෙත් සී. ජී. ආර්. එකේ දුම්රිය මාර්ග වැඩ කට්ටියේ කම්කරුවෙකු වූ සරනේලිය කීවේ ඇත්. ඇම්. කොල්වින් වැනි රක්තරන් මොලවලින් වැඩක් ගන්නට නොලැබීම රටේ අවාසනාව බවය. ජිනසෝමට මේ කතා බහවල සමහර කොටස් පැහැදිලිව ඇසුණු නමුත් ඇතැම් කොටස් ඇසුණේ කේරුම්ගත නොහැකි තරමට හෙමිනී. ඇතැම් දෙනා මේ කතාබහ අස්සේම මළ ගෙදරින් පිටවී ගියහ. ඒ අය අතරින්ද ජිනසෝමට කතා කොට ආපසු ගියේ අතරින් පතර එක්කෙනෙක් දෙන්නෙක් පමණි.

"ඉස්කෝලෙ මහත්තය අපි ගිහින් එන්නම්"

මවුන් සමුගත්තේද එවැනි සාම්ප්‍රදායික වචන කිහිපයක් පිටකරමිනි. ඒ සැමටම "බොහොම ඉස්කුතියි" කියනවා හැරෙන්නට ජිනසෝමගේ මුවගටද වෙනත් හැඟීම් දනවන සුළු යෙදුම් කිසිවක් පැමිණියේ නැත. "බොහොම ස්කුතියි" කියනවාට වඩා "හොඳයි මාමේ... හොඳයි නැන්දේ..." යනුවෙන් ප්‍රතිචාරය දැක්වූවා නම් තොරුම් හොඳද යි ජිනසෝමට පසුව සිතීණි. එහෙය ගොඩැල්ලේ ආදිරිස් මාමලා සමුගන්නා විට "හොඳයි මාමේ" යනුවෙන් ප්‍රකාශ

සිරිමව හැසිරීම නිසා ජීනසෝමයේ සිතට කිසියම් සැහැල්ලුවක් ඇතුළු විය. තමන් එසේ ප්‍රකාශ කරන විට ආදිරිප් මාමාගේ මුහුණට නැඟුණු සිතුවෙහි අත්තර්ගතව තිබූ හිතවත්කම ජීනසෝමට පැහැදිලිව පෙනුණේය.

මළගෙදරට පැමිණි සෑම දෙනාටම වගේ අවශ්‍ය වූයේ ඇසිලින් නෝනා සමග වචනයක් දෙකක්වත් කතා කොට සමුගෙන යාමටය. වෙදමහත්තයාගේ මිනිසා ඔසවන අවස්ථාවේ සිහි විසඳවූ ඇසිලින් නෝනා බොහෝ වේලාවක් යහකුරු සිටියේ කාමරයේ ඇඳමකය. ඒ නිසාම බොහෝ දෙනකුට කාමරයට ගොස් ඇගෙන් සමුගැනීමට සිදුවිය. පසුව කුසුමලතා විසින් වත්තන් කරගෙන එනු ලැබූ ඇසිලින් නෝනා ඉස්තෝප්පුවේ පුටුවක් මත වාඩි කරවූයේ මළගමට පැමිණ ආපසු යන අයට කතා කිරීම පහසුවනු පිණිසය.

"වෙදමහත්තයා නැති පාඩුව ගමේ මිනිස්සුන්ට දනෙන්නෙ අදින් පස්සෙ තමයි. ආරක්ෂාවට ඇප තුලක් දාගත්ති... හදිස්සියකට ඔබත් හේතක් අහගත්ති... ගැණු දරුවෙක් පෝරුවේ තැන්ගත්ති... මේ ඔහිමැද්දටම හිටියෙ ඔව්වරයිනෙ..."

සේතන් අප්පුහාමි කීවේ ඇසිලින් නෝනාට පමණක් නොව ඒ අසල සිටි කිහිපදෙනාටද ඇසෙන පරිද්දෙනි.

"වෙදමහත්තයාගෙ පුත්තු දෙන්නගෙන් එක්කෙනෙක්වත් මේ සැත්තරේ ඉගෙන ගත්තෙ නැති එක තමයි වස වැරද්ද... ඒ සැත්තරේ එකතින්ම ඉවරයි"

විලිසොං කීවේ අතරින් පතර වචනයක් දෙකක් පටලවමිනි. ඔහු පදමට හැළි අරක්කු පානය කොට ඇතැයි ජීනසෝම අනුමාන කළේය. ඇසිලින් නෝනා විලිසොං දෙක බැලූවා විනා ඒ කතාවලට පිළිතුරු වචන කියන්නට ගියේ නැත. විලිසොංගේ වචනවල තිබූ චෝදනාත්මක ස්වරූපය ගැන ජීනසෝම ඊට පසුවද සිතුවේය. ගමෙන් එන සිංඛන සමාජය ගැන තෝරාමක් නැති විලිසොංලාගේ වචන ගැන එතරම් දුරට සිහිය යුතු නැතැයි සිතමින් ඔහු සිත හදාගන්නට උත්සාහ ගත්තේය.

වෙදමහත්තයාගේ සිරුර මිනිසුන් කරන්නට දොඩගහවත්තේ කඳුගැටයක වළ කැපුවේ විලිසොංලා සහ සුබ්බේරිය් ගොයියලා විසිනි. කැනින් කැන මතුට තිබූ බල්කලාව නිසා වළ කැපීම අසිරු කාර්යයක් විය. එහෙත් ඒ අසිරු බව නොදනුණේ ගුණසෝම

විසින් සපයන ලද හැළි අරක්කු බෝතල් දෙක තුන නිසාය. මෙසේ හැළි අරක්කුවලින් මත්වූ ඔවුන් තාත්තා ගැන ඔහුටවත් වඩා වර්ණනා කරන්නේ දැඩි ජීනසෝමට වරෙක සිහිණි.

එහෙත් එසේ සිතිම තාත්තාට මහත් හක්කියක් දක්වූ ගම්මුන්ට මෙන්ම තාත්තාටද කරන්නාවූ විශාල වැරද්දක් නොවේදැයි යළි යළිත් සිතෙන්නට වූ නිසා ඉන් අත්මිදෙන්නට සිත තුළ විශාල අරගලයක් කිරීමට ජීනසෝමට සිදුවිය. මේ අරගලය කෙළවර වූයේ තමන් පිළිබඳවම වූ කලකිරීමක් ඔහුගේ සිත කොනක තැන්පත් කරමිනි.

නුවර සිට පැමිණි රමණීගේ තැදැයෝ මෙන්ම කුරුණෑගල හිතවත්තුද ඒ වනවිට ආපසු ගොස් සිටියහ. ඒ නිසාම ජීනසෝමට මොකක්දෝ තනිකමක් දනෙන්නට පටන්ගෙන තිබිණි. රමණීද තමාගේ උරහිසට හිස තබාගෙන සිටින්නේ ඒ තනිකම ඇටත් දනෙන නිසා විය යුතු යැයි ඔහු සිතුවේය. බොහෝ සේ ඉදිරියට නෙරා ඇති කුසත් දරාගෙන සෙනෙක දතර ගැවසෙමින් දවස පුරාම අවිචේක්ෂිව සිටීම නිසා රමණී අධික ලෙස වෙහෙසට පත්ව සිටියාය.

"විත්තරාලගෙ කාමරේට ගිහින් ටිකක් ඇලවෙලා ඉන්ධ"

ජීනසෝම කීවේ ප්‍රවේශමෙන් ඇගේ උරහිසට කවිටු කරමිනි. ඇ හිස වනා එවැන්නක් අවශ්‍ය නොවන බව ඇඟවූවාය.

"නංගිට මහත්සි වගේ... කාමරේට ගිහින් ටිකක් ඇලවෙලා ඉන්ධ... මං අම්මලගෙ කාමරේ හරිගස්සල දෙන්නං"

බොහෝ වේලාවකට පසු ඔවුන් වෙත පැමිණි කුසුමලතා කීවාය.

"එපා... අක්කෙ..."

රමණී එසේ කියන්නට ඇත්තේ මේ පරිසරය මැද ජීනසෝම ගෙන් ඇත් වී සිටින්නට අකමැති නිසා වෙන්නට ඇතැයි කුසුමලතාට සිහිණි. ඇගේ දෙතොල් අහින් සිහින් සිතාවක් මතු වූයේ ඒ නිසාය. ඒ සිතාව ජීනසෝමද නොදක්කා නොවේ.

"මල්ලි මොනවත් බිව්වෙවත් නෑ නේද? මං කෝපි ටිකක් ගේන්නං"

අපි දෙන්නටම එක කෝප්පයක් ඇති"

ජීනසෝම කෙළින්ම කුසුමලතාගේ මුහුණ දෙස බලමින් සිටියා,
ඔහු ඇගේ මුහුණ දෙස එසේ කෙළින් බැලුවේ බොහෝ වේලාවකට
පසුවය.

වේදමහත්තයාගේ අවමංගලා කටයුතුවල සම්පූර්ණ බර
ඉන්සෝම දරා සිටි අතර ගෙදර දොර අනෙක් කටයුතු
සම්පූර්ණයෙන්ම වාගේ කුසුමලතාගේ කරපිට වැටී තිබිණි. වැටී
වැටී ඇවිදින ඩාල දියණියගේ කරදරයද ඉවසමින් ඇ වැඩකටයුතු
සළ කඩසර ආකාරය කාගේත් අවධානයට යොමුවී තිබිණි.
"කුසුමලතෝ අරක කෝ? මේක කෝ? ඒකට මොකද කරන්නේ?"
අදී වගයෙන් මළ ගෙදර කුස්සියේ වැඩවල නියැලී සිටි අසල්වැසි
ගැහැණුන් ඇගෙන් තීතර නිතර විමසුවේ ඒ කටයුතුවල නායකත්වය
නොදනුවත්ම ඇ වෙත පැවරී තිබුණු හෙයිනි. දවසේ වැඩි
වේලාවක් පිළිඳු දරුවාද තුරුල්ල කොටගෙන ඇදෙහි වැහිරී සිටියා
විතා විත්තරාද වැඩක් කරන්නට පුළුවන්කමක් තිබුණේ නැත.

ඇසිලින් තෝනා අසල් ගැවසෙමින් සිටි ගම්මුත් එකැනින්
ඉවත්ව ගිය පසු ජීනසෝම හුන් කැනින් නැගිට විත් ඇ අසළින්ම
වූ පුටුවක ඉදහත්තේය. රමණීද ඔහු පසුපසින්ම පැමිණියාය.

"මේ ළමයාට විකක් ඇලවෙලා ඉන්න කියාපං... හොඳටම
කෙහෙට්ටු වෙලා... උදේ ඉඳලම කිසි විවේකයක් නැතො..."

ඇසිලින් තෝනා කීවේ ජීනසෝමට පමණක් ඇසෙන කරමට
සෙමිනි. ඇගේ ඇඟපත මෙන්ම කට හඬද බොහෝ දුබල වී
ඇඟැයි ජීනසෝමට පිහිණි.

"භූවරින් ආපු කට්ටියක් එක්ක හරියට කතා කරන්නටත්
බැරිවුණා"

"භූවරයන් එහා යන්නටත් එපායැ... ඒක හින්ද ඉක්මනටම ගියා..."

"ඒක හොඳයි... කොට්ටර දුරක් කියල යන්නද?"

සිරිදාස, ඇසිලින් තෝනා කොයා පැමිණියේ ජීනසෝමගේ ඇයගේ
මෙසේ කතා කරමින් සිටින අතරතුරය.

"වේදමහත්තයා නැඟැයි කියල සිරිදාස මේ පැත්තෙ නැවත්
ඉන්න එපා... සිරිදාස මොහොත ගිහවත් කෙතෙක් කියල
වේදමහත්තයා සිට දවසක් මාත් එක්ක සිටිවා"

සිරිදාස ඇසිලින් තෝනාගේ මුහුණ දෙස බලා සිටියා මිස
නිසිවක් කීවේ නැත. ඇසිලින් තෝනාගේ හඬද බිඳී ගියේය. රමණී
ඇ දෙස බලා සිටියාය.

"සිරිදාස හුඟක් උදව් කළාය කියල අම්ම කීව්ව"

ජීනසෝමගේ වචන කිහිපය නිසා හැඟීම බරපු නිහඩතාව
මොහොතකට බිඳී ගියේය.

"මං ගිහින් එන්නම් ඉල්ලෝල මහත්තය..."

"සිරිදාස වගේ කෙනෙක් යන එන එක අම්මටත් ලොකු හයියක්"

ජීනසෝම එසේ කියද්දී ඇසිලින් තෝනා සාර්පොටින් දෑස්
පිසගත්තාය. සිරිදාස පිටව යන දෙස ඇ බලා සිටියාය.

"අන්තිම දවස්වල කාත්ත සිරිදාස එතකල් බලාගෙන හිටිය"

එසේ පැවසූ ඇසිලින් තෝනා නැවතත් සාර්පොටින් මුහුණ
පිසදමා ගත්තාය. නැවතත් දරා සිටිය නොහැකි නිහඩතාව පැතිර
ගියේය.

"තාත්තා නැති පාඩුව ගමට දනෙන්නෙ අදීත් පස්සෙ තමයි.
රටක් වටින මනුස්සයෙක්... ඒත් ඉතිං මිනිස්සුන්ටම කෙරුව මිසක්
ගෙයක් දොරක් ගැන හිතුවෙ නැ... අක්ක ගැන තමයි හිතේ දුක
තිබුණෙ... කාලකන්නි කෙල්ල කියල තත් අට වතාවක්ම සිටිව්. ඒ
මිනිහ වේදමහත්තයාගෙ මිනියටවත් ආවෙ නැ... දුන් පරණ ගැනිගෙ
ගෙදරත් යනවලු... හිනාවෙලා හිටියට කුසුමලතා පුදුම දුකක්
විදින්නෙ... ඒකි දුක් විදිනව තේද කියල කාත්ත මැරෙන දවසෙ
උදෙස ඇහුව... ජේන්ඩ හිටියෙ නැතුවට කාත්තට ඒ දුක දනෙන්නට
ඇති..."

"තාත්තා අන්තිමට මොකක් හරි අම්මට කීව්වද?"

"නැ..."

"මොකක් හරි කියන්න භාලුවෙවත් නැද්ද?"

"හිතේ තිබුණද දන්නෙ නැ... ඒත් වචන පිටකෙරුවෙ නැ... මං
දිනා බලාගෙන හිටිය විතරයි. රහෙමම් හුස්ම වික ගියා..."

ඇසිලින් තෝනා ඉතිගෙන්නට වූවාය. රමණී, ජීනසෝමගේ
උල්ලා ගත්තාය. ජීනසෝම ඇට ඉතිගෙන්නට ඉඩ හැරියේය.
යළිත් දෑස් පියාගත් ඇසිලින් තෝනා දිග පුඬුමක් හෙළවාය.

"තාත්ත අන්තිමට යොදි ළමයෙක් වගේ වුණා. මගේ හිතට දරාගත්ත බැරි විදියට තාත්තා අහිංසක වෙන්නට පටන් ගත්තා. හැම කිස්සේම මට කිව්වේ කාමරෙන් ඉන්න කියලා. ජේන්ට්ලි නොසිටියොත් අඩහහවා. මමත් කාමරෙන් එළියට ගියේ තාත්තට නින්ද ගියාම... තාත්තට මොකක් හරි තනිතමක් දැනුණද දන්නෙත් නැ..."

"අම්මට හිතෙනවද තාත්ත ඇස් පියාගත්තෙ ලොකු දුකක් හිතේ කියාගෙන කියලා"

"නෑ. උඹලගෙ තාත්ත උඹල අපි හිතනවට වඩා හරි වෙනස්. උඹල කසාද බැන්ද කියලා දනගත්තු වෙලාවෙන් තාත්තා කිව්වේ උත් සතුටෙන් ඉන්නවා නං එව්වරයි කියලා. ඉණසෝම ගැන හිතුවෙන් එහෙමයි... කුසුම්ලතා ගැන හිතුවෙන් එහෙමයි... උඹල අසතුටෙන් ඉන්නවද කියන එක විහරයි තාත්තට ප්‍රශ්නයක් වුණේ..."

"ඒත් මට වෙලාවකට හිතෙනවා අපි තාත්තගෙ ආසාවල්වලට ඉඩක් දුන්නෙ නැද්ද කියලත්. තාත්ත ඇස් පියාගත්තෙ දුකක් හිතේ කියාගෙනද නැද්ද කියලා මම දන්නෙ නෑ. ඒත් මං එකක් දන්නවා. තාත්ත ඇස් පියාගත්තෙ හුඟක් දේවල් හිතේ ඉතුරුවෙලා තියෙද්දී. ඒව් කවදාවත් අපට සිව්වෙන් නෑ. දන්නෙත් ඇරියෙත් නෑ. උඹලගෙ තාත්තගෙ හිත අපි උඹල හිතනවට වඩා හරි විශාලයි"

ඇසිලින් නෝනා එක් අතකින් මුහුණ වසාගෙන තඩන්නට පටන් ගත්තාය. රමණී, ජීනසෝමගේ අත තදින් මිරිකමින් මුහුණේ උරහිසට හෙත්තු වූවාය. ඉණසෝම මවුන් දෙස බලමින්ම වත්ත පහළව ගියේය.

x x x x

The spirit of Sri Lankan community

2

ක ස්තුරිආරච්චියේ ආරොන් සිංසෙදුරු කොස්මිට්ට ගමේ මිනිසුන් අතර පමණක් නොව අහල ගම්වල මිනිසුන් අතර පවා ප්‍රසිද්ධව සිටියේ "ආරොන් වෙදමහත්තයා" නමිනි.

"තෙල් ටිකක් මතුරවා ගත්ත ආරොන් වෙදමහත්තෙලගෙ ගෙවල් පැත්තෙ යනව"

"ලොකු එකිට දෙහි ටිකක් කප්පවා ගත්ත ආරොන් වෙදමහත්තය හම්බ වෙන්න යනව"

කොස්මිට්ට ගම් පළාතේ උදවිය ආරොන් වෙදමහත්තයා හමුවීමට යන කාරණාව ගැන අතරමගදී මුණගැහෙන කෙනෙකුට කිවේ ඒ විදියටය. සමහරු "ආරොන්" යන නම ද ඉවත් කොට "වෙදමහත්තයා" යනුවෙන් අමතන්නට වූහ. එය වඩාත් සම්ප්‍රේෂිතවත් ආමන්ත්‍රණයක් යැයි මවුන් සිතුවා විය හැකිය. ඇසිලින් නෝනා හැඳින්වූයේ "වෙදමහත්තයාගේ පවුල" නමිනි. එසේම "වෙදමහත්තයාගේ ලොකු කොටුවා", "වෙදමහත්තයාගේ පිල්ලුව" වැනි යෙදුම්ද අවට ගම් පළාත්වල මිනිසුන් අතර තිබිණි.

සර්වභෞත රෝග සඳහා වට්ටෝරු වෙදකම් නොකළ නමුත් හදිසි බඩෙ කැක්කුමකට දෙන අත්දුටු ගුලි බෙතක් වෙදමහත්තයා ළඟ තිබිණි. මහ රැ දෙගොඩහරි ජාමයේ වුවද පැමිණෙන ගැමියෙක් උස් හඬින් කතා කොට වෙදමහත්තයාට අවදි කරන්නේ බඩෙ කැක්කුමෙන් කැමොර දෙන තම දරුවාගේ එකම සහනය මේ ගුලි බෙහෙත බැව් හොඳින්ම දන්නා නිසාය.

"හොඬි කෙල්ල බිඳි කැන්කුමයි කියල පැයක හමාරක ඉඳල කැනගන්න... බලාගෙන ඉන්න බැව් තැන කමයි දෙගොඩහරි ජාමෙ වුණත් වෙදමහත්තයාට කරදර කෙරුවෙ..."

"මොන කරදරයක්ද බං... මෙහෙම වෙලාවකට තැනි වෙදකම මොකද?"

එසේ කියන වෙදමහත්තයා කාමරයට ගොස් අල්මාරියේ ලාවඩුව ඇද එහි තුඩා හොඬිලින් බේරුම්පත් දමා ඇති ගුලිවලින් තුන හතරක් හෙතැවත් ගැමියා අත තබයි.

"ඉඟුරු ඉස්මෙන් දියකරල බොන්නයි දිපං... යන ගමන් ගුණේරියේ හොයියලගෙන හෙරිත් ඉඟුරු අලයක් ඉල්ලගෙන පලයං... ඉඳල හිටල මග ලෙසින්ගෙ බඩ සුද්ධ කරපල්ල"

වෙදමහත්තයා ගැමියාට ආපසු අරින්නේ බෙහෙත් ගුලි පමණක් නොව එවැනි උපදේශයක්ද දෙමිනි. ඔහු මේ වෙදකමට මුදල් ගත්තේ නැත. ගුලි හදාගන්නට ඔහුට වියදමක් යන්නේ ද නැත. අවසා බෙහෙත් වර්ග කිහිපයක්ම වත්තේම තිබිණි. කුඹුරු දඬු නම් ලබාගත්තේ ඇල්පේනිස් ගොඩියලාගේ බඩවැටියෙනි. වියදමක් නොමැතිව පිළියෙළ කරගන්නා මෙවැනි බෙහෙත්වලට අසරණ මිනිසුන්ගෙන් මුදල් ගෙවෙන්නේ එම බෙහෙත්වල ගුණය මෙන්ම තමාගේ අත් බුණයද තැනිව යනු ඇතැයි වෙදමහත්තයා තදින්ම විශ්වාස කළේය. ඒ වෙනුවට ගැමියෝ සිංහල අවුරුද්දට වෙදමහත්තයා බලන්නට තැනි බේරුගු රැගෙන ආහ. සිංහල අවුරුද්දට හිස කෙල් ගැවේ වෙදමහත්තෙලාගේ ගෙදරය. වෙදමහත්තයාගේ අතින් නානු මිශ්‍ර හිසකෙල් ගා ගන්නා ඔවුහු ඒ ගමන්ම දොව් දිගේ පහළට ගොස් අත්තනගලු මයට බැස ස්නානය කිරීම පුරුද්දක් කරගෙන සිටියහ.

එහෙත් ආරෝග්‍ය සංරක්ෂක "වෙදමහත්තයා" යන ගෞරවනීය හැඳින්වීම ලැබුණේ ගුලි බෙහෙත් හෝ හිසකෙල් ගැම නිසාම නොවේ. අවට ගම්වල උදවිය ඔහුගෙන් ලබාගත් යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ගුරුකම්මල පිළිසරණ නිසාය. දරුවා වදනු පිණිස විළිරුජාවෙන් කෙඳිවිහාන ගැහැනියකට බොන්නට දීම සඳහා ඔවුහු වෙදමහත්තයා ලවා තැම්බි දෙවියන් මතුරවා ගත්හ. උසුක්කුවකට ගාන්නට ඔහු කෙල් විකක් මතුරා දුන්නේය. ඇස්වන කටවන දුරුවෙනු පිණිස දෙහි විකක් කපවා ගන්නට... ආරස්සාවට ඇප නූලක් දමාගන්නට

පමණක් නොව ගෙට වුණු දරියක් නැවීම සඳහා තැකැත් වෙලාවක් හදාගන්නටද අවට ගම්වල ගැමියෝ වෙදමහත්තයා සොයා ආහ. ඔවුන් විශ්වාස කරන පරිදි ප්‍රේත කුම්භාණ්ඩයින් පමණක් නොව හයානක මළ යකුන් පවා වෙදමහත්තයාගේ කට හඬ ඇසෙන මානශ්වත් නොසිට පලා යන්නේය. කෙසේ නිරූරක් තිබුණද වෙදමහත්තයා ඒ කරමටම බලවත්තයෙකි.

එදා හැන්දෑකපේ විලියොං පැමිණියේද එවැනි කාරණාවකටය.

"මොකද විලියොං මළ පෙරේතයෝ එළිබිහි වෙලාවේ?"

ඉස්කෝප්පුවට වී බුලත් විටක් සපමින් සිටි වෙදමහත්තයා බුලත් කෙළ පහරක් මිදුලට වීද දෙපා ගසා බසා දමමින් ගෙට ගොඩ වෙන විලියොං දෙස බලමින් ඇසුවේය.

"මේ වෙලාවේ නිව්වියටම වෙදමහත්තයා ගෙදර ඇති කියල හිතූණ"

"ඉතිං හිටගෙන ඉන්නෙ... බුලත්විටක් කාලම කියාපකො තකනනියක් ආපු කාරණේ"

වෙදමහත්තයාගේ අවසරයෙන් පසු විලියොං පුටුවක් ඇද ඉදගත්තේය. බුලත් හෙල්පුව දෙකලවා අතර හිරකොට තබා ගනිමින් පුවක් කැල්ලක් ගෙන දත් අතර තබා ගත්තේය.

"ලොකු කෙල්ලට පෙරේත බැල්මක් වැටිල වාගෙ වෙදමහත්තයෝ... කතා බහ අඩුයි... බලාගත්තු අතේ බලාගෙන වරුවක් වුණත් ඔහේ ඉන්නවා"

"උඹ කොහොමද හරියටම දන්නෙ පෙරේත බැල්මක්ද කියලං...?"

වෙදමහත්තයාගේ ප්‍රශ්නයට එක එල්ලේ පිළිතුරක් නොදුන් විලියොං "කවදාවත් ඔහොම ඉඳල නෑ" යි පවසා බුලත් කොළයක දෙකොණ කඩා තුනට හතරට නමා හත්තේ කෙළවරින්ම තබා ගත්තේය.

"ඊයේ හැන්දෑවේ බිං කරවර වැටුණටත් පස්සෙ පහළ ළිඳට ගිහිං නාල කියෙනව"

"බිං කරව වැටුණට පස්සෙ නෙමෙයි ගිනි මද්දහනෙ වුණත් උම්ලගෙ ළිඳ පැත්තට ගියොත් පෙරේතයෝ නෙමෙයි මළ යක්කුන් බැල්ම දාන්ඩ පුරවත්... එකක විකක් සුද්ධ පවිත්තර කරපල්ලකො..."

මිය දිය පිදෙන සද්ද ඇහෙන තැන්වල අතුල්... ගාල්... තියෙන්නට හොඳ නෑ බං... අනිත් එක ලිස්සියෝ ගැටියෙන මැටියෝ..."

වෙදමහත්තයා පැවසූ දේවල් අයා සිටියා විනා විලිසොං කිසිවක් එකතු කරන්නට ගියේ නැත.

"ඔං කළම මැද්දෙන් ලිස්සියෝ තාත්තිය යවනවද බං?"

ඇසිලින් තෝනා ද ගෙතුළ සිට පැමිණ උච්චස්සට හේත්තු වෙමින් මේ කතාබහට එක්වුවාය.

"මොකට කියනවද ඇසිලින් තෝතෝ දුන් හැදෙන එකීල වචනයක් කිව්වාම අහන එකක්ශැ. උන්ගෙ අම්ම කිව්වලු යන්න එපා කියලක්... දාසිය දානව ඉත්ත බෑ කියල ගියාල..."

"කළුරි වැටෙනකං හිටියෝ?"

"එකි දුන් මෙපහ ඉංගිරිස් පංතියකට යනව නෙව... ඒ ගිහිල්ල ඇවිල්ල තමයි ලිදට ගිහිං තියෙන්නෙ"

"ඉංගිරිස් ටිකක් දහ ඉගෙන ගන්න එකතං හොඳ තමා..."

වෙදමහත්තයා මේ කතාබහේ අනුමානාකාරී අවසන් කළේ ඒ අයුරිනි.

"දුන් ඉතිං උමි ආවේ?"

"ආරක්ෂාවට තුල් පොත්තුවත් දාගත්ත කියල වෙදමහත්තයෝ"

ඇසිලින් තෝනා එතැනින් ඉවත්ව යළිත් කුස්සිය පැත්තට ගියේ ඉන්පසු සිදුවෙන කතා බහට එක්වීමට ඇති අකමැත්තක් නිසා නොව මිනාවට වඩා කතාබහට එක්වීම ගැන වෙදමහත්තයා එතරම් මනාපයක් නැති බව හොඳින්ම දන්නා නිසාය.

"විලිසොං මහොම් කිව්වට ඕක පෙරේන බැල්මක්ද... එහෙමත් තැන්සං අත්දකාරයට බය වෙලා ගිහ ගැස්සිලාද කියල එකපාරට කියන්නට අමාරුයි"

වෙදමහත්තයා පුටුවේ හරිබරි ගැහෙමින් කීවේය. විලිසොං ඒ වචනවලට හුමිටි තිබ්බා පමණි.

"කෝකටත් මම හෙට උදේ වරුගෙව් එන්නං ගෙවල් පැත්තෙ... මං ඒ පැත්තෙ යන්නක් කියල තමයි හිටියෙ... සරණේලිස් ගොයිය ගෙන් හරකෙක් ඉල්ලන්නයි... කාමි දවටගහ කුඹුරේ දෙතිය හාගන්නයි බෑර් වුණෙන බං..."

"හැබැයි ඉතිං... හැන්දෑ කළුවෙ තමයි කෙලිගෙ වෙනස්කම් මතුවෙන්නෙ... උදේ වරුගෙව් ඒ කරං වෙනසක් නෑ..."

විලිසොං කියන්නට හදන්නේ දුන්ම ඒ පැත්තේ ආවොත් හොඳය කියන කාරණාව බව තේරුම් ගන්නට වෙදමහත්තයාට මහ වෙලාවක් ගියේ නැත. ඒත් ඔහු එක්වරම යමක් නොකියා පසුවේ රෝම අතවත් ඇඟිලි යවමින් මද වෙලාවක් නිහඬව සිටියේය.

"මේ වෙලාවෙ සරණේලිස් ගොයියත් ගෙදර ඇති නෙව තේද?"

"නිව්වියටම ඇති... උදේ රැයිං බත්කිය බැදගෙන සිරියාවකි ඉස්කෝලෙ හාමිනෙව් එක්කරගෙන ඉදිගොල්ල ඉස්කෝලෙට යනවනෙ... ඊට පස්සේ ලෙඩවුන්නෙ ටිකට කපන වෙලාව අල්ලල ඉස්සිරිකාලෙ ගාවට යනව. ඒ ගියාම ඉතිං පැයක් හමාරකට එන්නෙ නෑ... කුලියක් හම්බවුණොත් තවත් පරක්කු වෙනවා... හැබැයි මේ වෙලාවෙනා නිව්වියටම ඇති"

මඟක් රැ බෝවෙමින් තිබුණද ගෙවල් පැත්තේ යන්නට වෙදමහත්තයා අකමැත්තක් නැති බව තේරුම්ගත් විලිසොං තවත් බුලත් කෙළ පහරක් මිදුලට විද අත්ලෙන් දෙතොල පිසින අතරතුරේම එසේ කීවේ අලුත් උනන්දුවක් ඇති කිරීමේ අදිටන යටි සිතේ තබාගෙනය.

"එහෙම නං ගිහිල්ල බලවුණො"

එසේ කියමින් පුටුවෙන් නැගී සිටි වෙදමහත්තයා ගෙතුළට ගියේය. ඇතැම් විට ඒ බැනියමක් ඇඟට දමාගන්නට විය යුතු යැයි විලිසොං සිතුවේය.

"දුන් මේ රැ පාතේ යන්නෙ... හෙට උදේ ගියානං ඉවරනෙ..."

වෙදමහත්තයා පසු පසින්ම වාගේ කාමරයට ගිය ඇසිලින් තෝනා කීවේ තරමක් පහත් හඬකින් වුවද එය කුසුම්ලතාට මෙන්ම ජනසෝමටත් ඇසුරුණේය. ටිපොට් දෙපැත්තට වී පොත්පත්වල වැඩ කරමින් සිටි කුසුම්ලතාත් ජනසෝමත් එකිනෙකාගේ මුහුණු බලමින් කාමරය තුළින් ඇසෙන කතා බහට ඇහුම්කන් දිගෙන සිටියහ.

"ඒවගෙ ලෙඩ මතුවෙන්නෙ මහ දවලෙ නෙමෙයි... අන්දකාරෙ

ඇසිලින් තෝනාගේ වචනට වෙදමහත්තයා කීවේ එපමණයි. වැඩිමහත් දෙයක් නොකියා ඇ නිහඩ වූවාය. එහෙත් ඇගේ සිතේ ඇතිවූ තුරුස්සනා බව මුහුණෙන් මෙන්ම ඉටියව්වලින්ද පෙනෙන්නට එවන් ගත්තේය.

"ඇසිලින් තෝනෝ... මම වෙදමහත්තයාට ලොකු කොල්ලට කියල බයිසිකල් එකෙන් ගෙනත් බස්සවන්නෝ..."

ඇසිලින් තෝනාගේ අකමැත්ත ඉවෙන් මෙන් තේරුම්ගත් විලිසොං පුටුවෙන් නැගී සිටිමින් කරමක උස් හඬකින් කීවේය.

"අනේ විලිසොං... උඹලගෙ හැටි මම නොදන්නවායැ..."

ඇසිලින් තෝනාට පිළිතුරු දෙන්නට වෙදමහත්තයා හෝ විලිසොං ඉස්මත් වූයේ නැත. එහෙත් "ලෙඩෙකුට පිහිට වෙන්ඩ වෙලාවක් අවේලාවක් නෑ ඇසිලින් තෝනෝ..." යි වෙදමහත්තයා කීවේ අත් දිග මේස් බැනියම ඇද උරහිස මත තුවායක් දමා ගන්නා මෙන්ය.

"මහ ධ දෙගොඩ හරියෙ බිල බිල එයි..."

වෙදමහත්තයාට ඇසෙන නැසෙන හඬින් තමාටම කියාගත් ඇසිලින් තෝනා කාමරයෙන් පිටව කුස්සිය පැත්තට ගියේ පුරවු කරගේ මුහුණින් යුතුවය. ජිනසෝම මෙන්ම කුසුමලතාවද ඇසිලින් තෝනාගේ තුරුස්සන මුහුණ හොඳින්ම පෙනීගියේ.

"තාත්ත ආපුවාම එක එක ඒව කියන්ඩ යන්න එතා අම්මෝ... දන්නවනෙ හැටි... එදා මතකනෙ..."

කුසුමලතා කීවේ තුරුස්සන මුහුණින් කුස්සියට යන ඇසිලින් තෝනාට ඇසෙන්නේය.

කුසුමලතා සිහිපත් කළේ දවස් දහසකට දොළහකට පෙර දවසක් බත් පිඟාන පොළොවේ ගැසු සිද්ධියක් ගැනයි. බිගෙන පැමිණි වෙදමහත්තයා සමඟ එකට එක කියන්නට යාමෙන් ඇසිලින් තෝනාට සිදුවූයේ මෙ රාත්රියේ කඳුරු පිස දමමින් පිගන් කැපී අහුලන්නටය.

"එව මව් අලුත් දේවල් නෙමෙයි... උඹලගෙ වැඩක් උඹල බලා හතිල්ල..." යි කීමට ඇසිලින් තෝනාට සිතූණු නමුත් ඇ නිහඩවම කුස්සියට ගියාය. මේවා ගැන කිසිත් නොදත් ගුණසෝම ඇ පසුපසින් කුස්සියට ගියේ නිදිගැට කඩමිනි.

කුසුමලතා ඉගෙන ගත්තේ පිරිසේගෙදර ඉස්කෝල්ේ නමවැනි කැලැසියෝය. ජිනසෝම හතරවැනි පන්තියේ ඉගෙනුම ලබයි. ගුණසෝම දෙවැනි කැලැසියාට සමත් වූණේ මේ අවුරුද්දේය.

කුසුමලතා මැහුමට ගෙකුමට මිසක පොතපතේ වැඩට එතරම් සමත්කමක් දක්වූයේ නැත. එදිරිසිංහ තෝනාමහත්මයා කියන පරිදි ජිනසෝම නම් පොත පතේ වැඩට බොහොම දක්ෂයෙකි.

"කොපුවට හොඳට මතක ගිටිනව..."

සමුපකාරය අසලදී මුණහැසුණු එදිරිසිංහ තෝනාමහත්මයා ඒ වික ඇසිලින් තෝනාට කීවේ පසුගිය සතියේ දවසකය.

පැයක් හමාරක් ගිය නමුත් වෙදමහත්තයා ආපසු පැමිණියේ නැත. ගුණසෝම ඇදට ගොස් බොහෝ වෙලාවක් ගත වී තිබීණි.

"තාත්ත කොයි වෙලොවෙ එයිද කියල කවුද දන්නෝ.. උඹල කාල නිදාගනිල්ල..."

පිඟානකට බත් ටිකක් බෙදාගෙන ගුණසෝමට කැටීම පිණිස කාමරයට යන ගමන් ඇසිලින් තෝනා, කුසුමලතාට කීවාය. කාමරයට ගිය ඇ ඒ වන විටත් හොඳ නින්දක පසුවූ ගුණසෝමට අවදිකොට බත් කටක් දෙකක් කවන්නට උත්සාහ ගන්නාය. බලකරනවා වෙනුවට ඇස් පියාගෙනම බත් කටක් දෙකක් හිල දමමා මිසක නැගිට බත් කැමට ඔහු උනන්දුවක් දක්වූයේ නැත. ඇසිලින් තෝනාද ඔහුට කරදර කරන්නට ගියේ නැත. වෙදමහත්තයා පැමිණි පසු කෙසේ හෝ ඔහුට බත් කටවල් හත අටක් කවන බැව් ඇ දන සිටියාය.

කුසුමලතා පොත වසා තබා ටීපෝට් අසලින් නැගිට කුස්සියට ගියාය. ඉවසාගත නොහැකි කුසගින්නක් නැතත් තාත්තා එන්නට පෙර කිබෙන දෙයක් කා අවසන් කොට ඇදට වැටෙන එක හොඳ යැයි කුසුමලතාට සිතූණේ එළියේ පහළියේ සිටියොත් ඔහු බිමතින් දොඩවන වචනද ඇතැම්විට අම්මා සමඟ බැස්ස අඬ ගසා ගන්නා විට පිටවෙන වචනද අසා සිටින්නට සිදුවෙන නිසාය. කුසුමලතා පසුපසින් ජිනසෝමද ගියේය.

වෙනදා මෙන්ම වෙදමහත්තයා පැමිණියේ දෙගොඩහරි පාරේය. එහෙත් පද්මයකට මෙන් ඔහු බිමත්ව සිටියේ නැත.

"සරණෙයි සොයාගෙන ගෙවල් පැත්තෙ ගියා හරකෙක් ඉල්ලාහැරි ඒ යායාගෙ කඩිවැට්ට කොටුවකම ගැලවෙත්තිම බෑ"

මේක බැනීම ගලවමින්ම ඇසිලින් නෝනාට කීවේ ප්‍රමාදයට සාධාරණ හේතුවක් දක්වන්නට ලැබෙන විරල අවස්ථාවෙන් උපරිම ප්‍රයෝජන ගැනීමට වේදමහත්තයාට සිතූණ හෙයිනි.

"ළමයි කාලද බුදිය ගත්තෝ?"

"ලොකු දෙන්න කැව්... පොඩි එකා නින්දෙන් කටක් ගිල්ල මිසක බඩට වැටෙන්න කැවේ නෑ... විලිසොගෙ කෙළිට මොකද?"

ඇසිලින් නෝනාද වෙනදා නොඅසන ප්‍රශ්න අසන්නට සිතුවේ නොවී පැමිණීම ගැන වේදමහත්තයාට යහපත් ප්‍රතිචාරයක් දක්වීමක් ලෙසිනි.

"පෙරේක බැල්මක් වාගෙ තමයි. පිදේනි තට්ටුවක් දිල ඇප තුලත් දුපුවාම හරි යයි. ඒ ලිද ලෙ පෙරේතයො තෙමෙයි යක්කුන් ඇයි. ඒ තරමට අකුල් ගාලක්..."

එසේ කියමින් කාමරයෙන් පිටතට පැමිණී වේදමහත්තයා ඉස්කෝල්පුවට ගියේ හුදු විකක් වදිනු පිණිසය.

"කියෙන දෙයක් බෙදල ගනි... බඩගිනියි හොඳටම..."

ඉස්කෝල්පුවේ සිට නැවත කුස්සියට ගිය වේදමහත්තයා පපුවක් බදිමින් සිටී ඇසිලින් නෝනාට කීවේය.

"ළිඳ ලඟට යනවද? වතුර එකක් කියන්වද?"

"මන්න මය වතුර විකක් දීපං... ළිඳ ලඟට යන්න කම්මැලියි..."

ඇසිලින් නෝනා විසින් කුස්සිය පිළිකන්නේ දිය මැස්ස මත හැඩු වතුර කොරහෙන් යම්තමින් මුහුණ අතපය තෙමාගත් වේදමහත්තයා සරම් පොටින්ම මුහුණ පිසදාගෙන කුස්සියේ තිබෙන පුඩු කබල මත හිඳ ගත්තේය. ඇසිලින් නෝනා දුන් බත් පිඟාන අතට ගත් වේදමහත්තයා පටඩම් කැල්ලක් ගෙන දත් අතර තබා හැපුවේය.

"හරකද අපේ දරුවෝම ඉංගිරිසි පන්තියකට ඇරියොත්...?"

පාල ගණනාවක් තිස්සේ සිතෙහි දැවෙමින් තිබුණු කාරණාවක් ඇසිලින් නෝනා, වේදමහත්තයා ඉදිරියේ මුදා හැරියේ එසේ කරනනට හොඳම අවස්ථාව එළඹ ඇතැයි සිතූණ නිසාය.

"එදිරිසිංහ නෝතමහත්තය කිව්ව කියල දෙන දේවල් ජිතසෝමට හොඳට මතක තිටිනව කියල"

වේදමහත්තයා ඉංග්‍රීසි පන්තිය ගැන කිසිවක් නොතැවුණු හෙයින් යළිත් වරක් ඔහුගේ අවධානය යොමු කරගැනීම පිණිස ඇසිලින් නෝනා එසේ කීවාය.

එක නං හොඳ තමයි... කුසුම්ලතාට නං එව්වර දුර ඉගෙනගත්ව පුළුවන්ද කියල හිතන්න අමාරුයි... ජිතසෝම නං අකුරු සැත්තරේට බොහෝම උනන්දුයි තමයි"

"එහෙම නං මං එදිරිසිංහ නෝත මහත්තය හම්බ වෙලාම අහන්නං එහෙම හොඳ පන්තියක් කියෙනවද කියල"

ඒ කතා බහ ඒ විදියට අවසාන විය. එසේ වුවද කලක පවත් වේදමහත්තයාගේ හිතට කරදර දුන් සිතුවිල්ලක්ද මේ අවස්ථාවෙහි ම මතු වූයේ රාත්‍රී නිසංසල බව විසින් කරන ලද පෙළඹවීමද හේතු කොටගෙනය.

"ඒ ඔක්කොම හරි... මං කල්පනා කෙරුවේ මගෙන් පස්සෙ මේ සාත්තරේ ගෙනියන්නට එකෙක් හදාගන්නෙ කොතොමද කියල... ඒවත් කියෙන්නට එපායැ..."

වේදමහත්තයා ඒ කාරණාව මීට පෙරද කිහිප වතාවක්ම ඇසිලින් නෝනා සමඟ පවසා ඇත. ඒ හැම අවස්ථාවකම නිහඩ බව විසින් කතා බහ අවසන් කළා වීතා විසඳුමකින් හෝ වෙනත් පියවරකින් අවසන් වූයේ නැත.

"මය දෙහි කපන්නයි... හුල් බදින්නයි දුන් කාලෙ කොල්ලො කැමැති නෑ... උන් කැමැති මොකක් හරි ආණ්ඩුවේ රස්සාවක් කරන්නයි..."

"ලොකු එකා ගැන නං මගෙ කිසිම බලාපොරොත්තුවක් නෑ... ඒත් පොඩි එකා මොනව හරි කරාවි කියල මට හිතෙනව. උං මය ගොස්කොළ... කෙහෙල් පතුරු... දිනා බලන විදියෙන් මට ලේනව..."

වේදමහත්තයාගේ කතාවට ඇසිලින් නෝනාගේ මුඛ මඳ සිතාවක්ද මතු විය.

"ඒකා තාම දෙකේ කැලැසියෙ... උං මොනවද දන්නෙ..."

"මට හිතෙනව මය නෝතතරේකට යන වෙලාවක පොඩි එකාවත් එක්කරගෙන යන්නයි"

"විකාර නැතුව උච්ච ඉගෙන ගත්ති දෙන්නට"

"බලාපොරොත්තු අර අල්මාරියේ නිකං දිරන පුස්තකොල පොත් වික... මම පිළිවෙලකට වෙදකම් නොකළාට මිටි හොඳ වෙද පොත්... ඒවා යන කලකුත් කියෙන්නට එපායැ..."

අල්මාරියේ තවදුරටත් පුරා ඇති පුස්තකොල පොත් ගැන ඇසිලිත් නොහොට නොසිතෙන්නවා නොවේ. එහෙත් ආණ්ඩුවේ රස්සාවක් නොමැතිව මේ වැඩවලින් ජීවත් විය හැකි යැයි ඇට නම් සිතෙන්නේ නැත.

"මේක විකාරයක් නෙමෙයි ඇසිලිත් නොනො... බොහොම වැදගත් කාර්යයක්. මං මොනිටර් ගුරුකම අත ඇරියෙන් මේ දේවල් කවුරු හරි කොරන්ට මිනෑ හින්දු"

වෙදමහත්තයා කතා කරන්නේ කලකිරීමක් වැනි හැඟීමකින් පුතුව යැයි සිතූණ හෙයින් ඇසිලිත් නොනො ඒ ගැන ඊට වඩා දෙයක් කියන්නට ගියේ නැත.

කමා මොනිටර් ගුරුවරයෙකු වශයෙන් අවුරුද්දක් හමාරකටත් වැඩි කාලයක් කරණැකළුල්ල ප්‍රාථමික පාඨශාලාවේ සේවය කළ අයුරුත් පියාගේ කීම් අනුව ගුරු රස්සාව අතහැර යන්නට මන්ත්‍ර ගුරුකම් කරන්නට පටන්ගත් අයුරුත් වෙදමහත්තයා මීට පෙර කිහිප වතාවත්ම ඇසිලිත් නොනො සමඟ පවසා ඇත.

"පිටියෙහෙදර ඉස්කෝලෙ දුන් ඉන්න විකානගේ ලොකු මහත්තයාත් ඒ කාලෙ මොනිටර් ගුරුවරයෙක්. පස්සෙ මිනිනා අවසානෙන් පස් වෙලා ඉවුරිං කොලීජියටත් ගියා"

ගුරු රස්සාව අත්හැරීම ගැන වෙදමහත්තයා දුන් පසුනැවෙනවාද යන්න හේරුම් ගැනීමට ඇසිලිත් නොනො උත්සාහ ගත් නමුත් මේ කාක් ඒ පිළිබඳව පැහැදිලි අදහසක් ඇති වී නැත.

"මං පරාණ කියක් ගොඩදාල කියෙන්නට ද බං"

වෙදමහත්තයා නිතර නිතර කියන කතාවක්ද ඇසිලිත් නොනොට පිහිටත් විය.

x x x x

UNLIMITED

Member of Sri Lankan e-community

3

වෙද මහත්තයා එන තෙක් විලියොංගේ ගෙදර ඉස්කෝල්පුවට වී මග බලාගෙන සිටී හත් අට දෙනාගේම වාගේ මුහුණු මත මඳ සිනාවක් ඇඳී ගියේ ඔහු පසුපසින් ගාටන ගුණසෝමගේ දර්ශනය දකින්නට ලැබීමත් සමඟය.

"අද වූවී වෙදමහත්තයන් එක්කරගෙනම ඇවිල්ල වාගේ"

විලියොංගෙ පවුල ගුණසෝමගේ හිස අතගාමින් කීවාය.

"නැතුව ඉතිං... වෙදමහත්තයාගෙන් පස්සෙ මේ සාක්ෂරේ ගෙනියන්නට කෙනෙකුත් ඉන්න එපායැ"

සිටිං ගොයියා, විලියොංගේ පවුලගේ කතාවට තවත් වචනයක් එකතු කළේය. ගුණසෝම ලජ්ජාවෙන් සිනාසෙමින් ඇඟිල්ල හපමින් වෙදමහත්තයාගේ ඇඟට තව තවත් හේත්තු විය.

"මිනිහ බොහොම කැමැතියි ගොස් කොළ වැඩවලට"

වෙදමහත්තයා එසේ කීවේ සියුම් ආධිමචරයක්ද සහිතව ගුණසෝමගේ හිස අතගාමිනි. ආගිය වගකුම කතා කිරීමෙන් පසු හොඳින් සිති දුමු නේ එකක් පානය කළ වෙදමහත්තයා විලියොංගේ පවුල එළු පැයුර මත වාඩිවී පිදේනි කවුට හැඳීමේ කටයුත්ත පටන්ගත්තේය. තමන්ට ලැබුණු නේ කෝප්පයෙන් උගුරු තුන හතරක් පමණක් බිවී ගුණසෝමද ඔහු අපලිත්ම ඉදගත්තේය.

"මිනෑ කරන දේවල් ලැස්ති ඇතිනෙ"

"එහෙමයි... ඔක්කොම හරි. කුකුළු තමයි තාම නැත්තෙ... උස්කුං දුන් පිහිත් සැහෙන වෙලාවක් ඒමස් අයියාලගෙ ගෙදරින් කුකුළෙක් ඉල්ලගෙන එන්නට"

ගුණසේම, විලිසොංගේ කට දිනාම බලාගෙන සිටියේය. කුකුළා පිළිබඳ කතාව ඔහුගේ හිතට ඇල්ලුවේ නැත.

යකුත් ඇවිත් කුකුළු කිල්ලගෙන බෙල්ල කඩා ලේ බොන කතාවක් ගුණසේම අසා තිබුණේය. ඒ කවුරුත් කී කතාවක්දැයි ඔහුට හරිහැටි මතක නැත. ඇතැම්විට එය කුසුම්ලතා, ඒනසෝමට ඔහුට හරිහැටි මතක නැත. තෙසේ වුවද විලිසොංගේ කුකුළු පාවසු කතාවක් විය හැකිය. තෙසේ වුවද විලිසොංගේ කුකුළු කතාවත් පසු ගුණසේමගේ සිත සෙමින් ගැහෙන්නට පටන් ගත්තේය. ඔහු වෙදමහත්තයාගේ ඇඟට තට තටින් ළංව ගේන්කු වන්නට උත්සාහ කළේය.

"වූවි පුතේ පොඩ්ඩක් එහාට වෙලා ඉඳගත්තකො"

ගුණසේමට එසේ කියූ වෙදමහත්තයා කෙහෙල් කොටය ළඟට ගෙන පතුරු අවින්නට පටන් ගත්තේය.

"ලොකු පුතා එත්ත භාද්ද වෙදමහත්තයො?"

ඒ පුත්තය ඇසුවේ විලිසොංගේ ලොකු අයියා වන එවිනිස් සිංහේය. ඉහළමේ පේරුවේ වෙසෙන ඔහු විලිසොංලාගේ ගෙදර එන්නට ඇත්තේ මේ කටයුත්තට උදව් කිරීම පිණිස වෙන්නට ඇතැයි වෙදමහත්තයාට සිතීණි.

"මිනිහ මේ වැඩවලට ඒතරං මනාපයක් නෑ එවිනිස් අයියො... පාඩං පොත්වල වැඩම කමා"

"ඒක කොච්චර එකක්ද? දරුවෙක් පත පොතේ වැඩට උනන්දුයි සියත්තෙ ලොකු දෙයක්"

එවිනිස්ලා සිතන්නේද ඇසිලිත් නෝනලා සිතන විදියටම කොච්චර වෙදමහත්තයාට සිතුවේය. පොත පත පාඩම් ඉගෙන ආණ්ඩුවේ රස්තාවට යන එක එකම ඉලක්කය වී තිබේ. යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර භර්තූ වැඩවලට වඩා ආණ්ඩුවේ රස්තාවල් බොහෝ උසස්ය. එවැනි සිතුවිලි වෙදමහත්තයාගේ සිතට ඇතුළු වූ නමුත් එවිනිස් සිංහේය, ඒනසෝම පිළිබඳව පාවසු දේ ඔහුගේ සිත තුළ සිසුම් ආවර්ණයක් මතු කිරීමටද සමත් විය.

"වෙදමහත්තයා මොනව්නි භර්තූකමේ හිටිය නම් මෙලාකට ලොකු ගුණසේමල මහත්තයෙක් නේ..."

"එහෙම වුණා නං යකෙක් බැඳගත්ත උඩලට කට්ටසියෙක් මාතටින් ගේන්ත වෙනව"

සිටිං ගොඩියාගේ කතාවට වෙදමහත්තයා කෙහෙල් පතුරු දෙස බලාගෙනම පිළිතුරු දුන්නේය. ඒ වචන හත අවෙත් පසු ඒ කතාව අවසන් වුවා පමණක් නොව හදිසි නිතර්තාවක්ද පැතිර ගියේය. කවුරු කවුරුත් කටයුත්තට උදව් පදව් වෙත්තට උත්සාහ ගත්හ.

සිටිං ගොඩියා පැත්තකින් දමා තිබූ කොස් අත්ත ගෙන කොළ කඩමින් ගොටු ගහන්නට පටන් ගත්තේය. එවිනිස් අයියා විලක්කු දෙක තුනක් සැඳීමේ කටයුත්ත පටන් ගැනීම සඳහා පිරුවට කැල්ලක් දෙකක් ගෙහෙන්නට ගෙතුළට ගියේය. විලිසොංගේ ලොකු කොසුවා කුකුළු නාමිබෙක් උස්සාගෙන බයිසිකලයෙන් පැමිණියේ මේ අතරතුරේය. සිටිං ගොඩියාලා පමණක් නොව වෙදමහත්තයාද තම වැඩකටයුතු මොහොතකට තට්ටුවා දෙපා ගැටගසා සිටි කුකුළු නාමිබා දෙස බැලුවේය.

කුකුළු නාමිබා දුටු සැණින් ගුණසේමගේ සිත යළි ගැහෙන්නට පටන් ගත්තේය. වෙදමහත්තයාගෙන් මේ ගැන අසන්නට දෙකුත් වතාවක් උත්සාහ කළ නමුත් ඒ සෑම අවස්ථාවකම අහලින් පහළින් කවුරුත් හෝ සිටි නිසා තවදුරටත් කට වසාගෙන සිටින්නට ගුණසේමට සිදුවිය. එහෙත් කුකුළු නාමිබා තවු ගසා හැඩසු වීට ඔහු බියෙන් ගැහෙන්නට පටන් ගත්තේය.

"නාත්තෙ යක්කු ඇවිත් කුකුළගෙ බෙල්ල කඩල ලේ බොනවද?"

තවදුරටත් ඉවසා දරාගෙන සිටිය නොහැකි කැන ඔහු වෙදමහත්තයාට හොඳටෝම ළංවී සෙමින් ඇසුවේය. වෙදමහත්තයා කෙහෙල් පතුරු කපන ගමන්ම ගුණසේම දෙස බැලුවේය. ගුණසේම බියට පත්ව ඇති බව එක්වරම ඔහුට පෙනිණි.

එහෙත් ඒ බවත් නොපෙන්වූ වෙදමහත්තයා ගොස්කොළ හත අටක් මීටට ගෙන දුනු පිහියෙන් කැටයමක් කපා පසෙකින් තැබුවේය. ඔහු ඉන්පසු ගුණසේමගේ හිස අතගාමින් මුහුණ දෙස බැලුවේ මඳ සිතාවක්ද මවා ගනිමිනි.

"කවුද වූවි පුතාට එහෙම කිව්වේ?"

"දවසක් අක්ක... අයියන් එක්ක කිව්ව"

"නෑ පුතේ... මේ වාගෙ වැඩවලදී එහෙම පරාණගාත කරන්න නැමුණ... අපි කරන්ත යන්නේ හොඳ වැඩක්නෙ... බලාගෙන ඉත්තකො"

වෙදමහත්තයාගේ පිළිතුරෙන් ගුණසෝමගේ සිතෙහි ඇති බිය සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත්ව ගියේ නැතත් ඔහු ඊට පසු ඒ ගැන ප්‍රශ්න අසන්නට ගියේ නැත. හෙදරිද්දී "උඹ... බං... බොලං..." කියා දරුවන්ට කතා කරන නමුත් වෙදමහත්තයා පිට නැතකදී කතා කළේ "එක්ක... යන්න... ගන්න... පුතා" ආදී වචන නිතරම කාම යොදාගනිමිනි.

"එවිටත් අයියෝ වලක්කු ඔහු ඉවරනං පොල් තෙල් පෙණෙව්නං හිටි... සිරිං ගොයියෝ ගොටු හතක් ඇති... දත් ඕවගේ කුකුල් ලේ වික වික හාටං..."

වෙදමහත්තයාගෙන් ඒ වචන පිටවෙත්ම සිරිං ගොයියා තැබූ පිළිකන්න පැත්තට ගියේය. එකත් එකටම ඒ උල් පිහියක් වැනි දෙයක් හෙත එන්නට විය නැති යැයි ගුණසෝම සිතුවේය. මුලින් සිදු කරමින් බියක් ඇති නොවූ නමුත් කිසියම් වකිතයක් හා ගැස්මක් ගුණසෝමගේ සිතට ඇතුළු විය. එහෙත් සිරිං ගොයියාගේ අතේ සිවුසේ දෙහි කටු තුන හතරකි. මෙතෙක් සිටේ තිබූ බිය පහව ගොස් කුතුහලයකින් සිත පිරෙන්නට වූ හෙයින් ගුණසෝම සිරිං ගොයියා දෙසම බලා සිටින්නට විය.

කුකුළාගේ දෙපාවලින් ඔසවා තමන් අසලින් තබාගත් සිරිං ගොයියා කොස්කොළ ගොටු හත අවට දොරගත්තේය. කුකුළා ඔසවන විට හැඩය හඬව කුස්සිය පැත්තේ සිටි ගැහැණු දෙකුත් දෙතෙක්ද සාලය දෙසින් පැමිණ ඉස්කෝල්පුවට මුහුණු එබුන.

දෙහි කටුවක් ගත් සිරිං ගොයියා කුකුළාගේ කරමලය සිදුරු කළේය. ඒ මොහොතේ නම් කුකුළා කටු ගසමින් දහරුවේය. එතෙක් උගේ දෙපාවලින් තදින් අල්ලාගත් සිරිං ගොයියා කරමලයෙන් මතු වෙන ලේ බිංදු කොස්කොළ ගොටුවල නැවැටුවේය. මෙතෙක් ගුණසෝමගේ සිත කලබලයට මෙන්ම බියට පත්කළ කාරණය අවසන් වූයේ එසේය.

"කරමලේ කුඩාලෙට දුම්මල ටිකක් තවරල ඔය සතාව රාත්තකින් සියාටං... හාල් ඕවක් දෙකක් දීපල්ල උඟට කර්ඩං... ලාස් ඉඩි. අපි වගේම නිදිමරන්ඩ එපායැ..."

වෙදමහත්තයා සිවේ සිනාසෙමිනි. සිරිං ගොයියාද කරමල උල් හට්ටින් සිනාසුනේ වෙදමහත්තයාගේ සිත සතුටු කිරීමට එන්න.

"ඔං හතුවේ කුකුළගෙ බෙල්ල කඩල ලේ බොනව කියලි"

ඉඩක් ලද මොහොතක ගුණසෝම, විලිසොංගේ ලොකු කොටුවට කීවේ කාවචත් නැසෙන පරිද්දෙනි.

"කවුද? වෙදමහත්තයාද?"

"නැතියක්කු"

"තාත්තගෙ හුස්මක් වැටෙන පැත්තක පළාතකටත් යක්කු එන්නෙ නැ... කුකුල් බිල්ලක් නියා කුකුල් කුඩුවක් දෙනව කිරිවත් තාත්තා අවසර දුන්නොත් විතරයි එන්නෙ..."

තාත්තා මහා වීරයෙකැයි ගුණසෝමට සිතූයේ විලිසොංගේ ලොකු කොටුවාගේ කතාවලින් පසුවය.

පිදේනි තට්ටුව මත මල් පස් වර්ගය ද පුරවූ පස් වර්ගය ද කැවිලි පස් වර්ගය ද තැබූ වෙදමහත්තයා වලක්කු හතර පත්තු කොට පිදේනි තට්ටුවේ හතර කොණ ගැසුවේය. ගිනි කබලට කට්ටකුමස්ල් ටිකක් දමා පිදේනි තට්ටුවට දුම් ගස්වා ඉත්පසු හොඳින් අත් පිස දමාගෙන පිදේනි තට්ටුවේ දව්වා තිබූ කහ තැවරු තුල අත් දෙකෙහි ඇඟිලි කුඩුවලින් අල්ලාගෙන මතුරන්නට පටන් ගත්තේය. ඒ වන විට දෙගොඩහරි ජාමයද උදා වී තිබිණි.

වෙදමහත්තයා මතුරන්නට ගත්විට මෙතෙක් ගේ පුරා ඇසුණු කැකොස්සත් ගැහිල්ල එක්වරම නැවතිණි. මැහිරිල්ලේ මුහු... මුහු... හඬ මිසක අත් කිසිදු සද්දයක් ඇසුණේ නැත. කුස්සියේ සිටි ගැහැනියක් පවා තවතෙකුට යමක් කීවේ නම් ඒ කණට කොට රහසිනි.

තාත්තාගේ මැහිරිල්ලේ ඉවරයක් නැතැයි වික වේලාවක් යනවිට ගුණසෝමට සිතෙන්නට පටන්ගත්තේය මැහිරිල්ල ඉක්මනින් අවසන් වෙනවා නම් කොපිතරම් දෙයක්දයි ඔහුට සිතෙන්නට වූයේ නිදිමත දරාගත නොහැකිව නිදිකිරා වැටෙන්නට වූ හෙයිනි. මැහිරිල්ල එක තත්පරයකට නතර කළ වෙදමහත්තයා නිදා නොගන්නා ලෙස ගුණසෝමට රහසින් කීවේය.

"පුතාව ඇඳක නිදිකරවන්ඩ ද වෙදමහත්තයා?"

විලිසොං පැමිණ වෙදමහත්තයාගේ කණට කොට ඇසීය.

"බැ... එපා"

ගුණසෝම එසේ කියමින් වෙදමහත්තයාගේ ඇඟට හේත්තු විය. ඔහුට සිත් ගේ හේත්තු වෙන්නට ඉඩ සැළසූ වෙදමහත්තයා

නැවතත් මැතිවිල්ල පටන් ගත්තේය. වික වේලාවකින් ගුණසෝම නැවතත් මැතිවිල්ල පටන්ගත්තේය. වෙදමහත්තයා මතුරන ගමන් ඔහුගේ හඬන්නට පටන්ගත්තේය. වෙදමහත්තයා මතුරන ගමන් ඔහුගේ හිස අත ගැවේය. එහෙත් මැතිවිල්ල යටපත් කරමින් ගුණසෝමගේ හැසිරීම ඇසෙන්නට විය. එතැන සිටි කාගේත් අවධානය ගුණසෝම වෙත යොමු විය. විලිසොංට ළගට එන ලෙස වෙදමහත්තයා හිසෙන් සංඥා කළේය.

"දන් ඉතිං ඇසිලිත් නෝනට මිසක කාටවත් නලවගන්ඩ බැ..."

"මං ලොකු කොළුවට කියන්නං බයිසිකලෙන් ගිහින් ඇරලවන්ඩ කියල"

වෙදමහත්තයා හිස වතා ඒ අදහස අනුමත කළේය. විලිසොංගේ ලොකු කොළුවා බයිසිකලේ පොල්ලේ හිඳුවාගෙන ගුණසෝමව ගෙදර ඇරලුවේය. 'ආරක්ෂා නූල' මතුරා අවසන් කළ වෙදමහත්තයා විලිසොංගේ ලොකු කෙලිව කැඳවා පැදුර මත වාඩි කරවාගෙන ඇගේ ගෙල වටා නූල බිඳිමින් තරමක් උස් ස්වරයෙන් මතුරන්නට පටන්ගත්තේය. ගෙදරට පැමිණ සිටි සියල්ලෝම වාගේ එතනට එක්රොත්ව නූල බිඳින ආකාරය බලා සිටින්නට වූහ. වෙදමහත්තයා නොපෙරෙන බසින් මතුරා අන්තිමට "සබ්බිකියෝ වියජ්ජන්තු" ගාරාව කියා අවසන් කොට පිදේනි තවුට මත ඒ වන විටත් දල්වෙමින් තිබූ පහතින් ඇඟිලි තුඩුවලට තෙල් ටිකක් ගෙන ලොකු කෙලිගේ හිසෙහි ගැවේය.

ඉන්බිති ඇඟිලි තුඩුවල ඉතිරි වූ තෙල්වල තෙතමනය තමන්ගේ හිස පෙස් අතරින් ඇඟිලි යවමින් පිය ගත්තේය.

"දන් ඉතිං මළ පෙරේතයෙක් නියා මතසෝනවත් මේ කෙල්ලට බැල්ම හෙලන්නෙ නැ... හැබැයි ඉතිං හත් දොහක් යනකල් කළුර වැවෙන්ඩ ඉස්කෙල්ල පාතක් පත්තු කරපල්ල..."

එසේ උපදෙස් දෙමින් වෙදමහත්තයා නැගී සිටින විට විලිසොං පමණක් තොට සිටි. ගොඩයාද සුසුමක් ගෙවුවේය.

"පිස්කෝම ඉස්කෙල්ල විලිසොං ඔය දිඳු ළඟ තියෙන අකල්... හාල්... කලල දාල සිද්ද පවිත්තර කරපල්ල... ඔය වේවැල් ගාල පිකතින් අයින් කරපල්ල... වතුර ළඟ තියෙන අකල් ගාල්වලට යත්තු පෙරේතයො බොහොම කැමැතියි..."

විලිසොංවත් වඩා ඒ උපදෙස් සිතට ගත්තේ විලිසොංගේ පවුලය.

"කී දොහක් මං කිව්වද ඕක..."

ඇ නෝක්කාඩුවක් ද කීවාය.

"මම නං තාන්නෙ කළුවරේමයි"

සරණාගත කටහඬක් සමඟ ඉස්තෝප්පුවේ එතෙක් පැවැති බැරැරුම් වාතාවරණය ඉක්වරම් බිඳී ගියේය.

"කසිපු ටිකක් කවේ ගා ගත්තම උඹ ළගට මළ යකෙක් කියා පෙරේතයෙක්වත් ළං වෙන එකක්කැ"

එවිනිස් සිංඤ්ජෝගේ කතාවට එතැන සිටි සැමදෙනාම පාගේ සිනාසුණහ.

"වෙදමහත්තයා එහෙම නං කැම ටිකක් කමු"

විලිසොංගේ පවුල කීවාය.

"දන් කන්ඩ බැ... මට තේ එකක් දීපල්ල"

වෙදමහත්තයා එසේ කියද්දී විලිසොං සහ සිටි. ගොඩයා ඉස්තෝප්පුවේ කොණකට වී "මුහු මුහු" ගාන්නට පටන් ගත්හ. මේ මුහු මුහුව කිසිවෙකුටවත් නොඇසුණ නමුත් විලිසොංගේ පවුලට ඔවුන්ගේ ඉරියව් තේරුම් ගැනීමට අපහසු වූයේ නැත. හිසෙන් සංඥාකොට විලිසොංව සාලයට කැඳවූ පවුල "මය දහ ජරාව වෙදමහත්තයාට එහෙම දෙනව නෙමෙයි" යි කීවාය.

"උඹ කැනොගහ සිටපං... වෙදමහත්තයාගෙ කැමැත්ත අනමැත්ත දන්නෙ අපිනෙ..."

"මෙව්වර අගේට වැඩක් කරල අන්තිමේදි..." විලිසොංගේ පවුල මොනවාදෝ තමාටම කියා ගනිමින් ගෙනුළුට ගියාය. ඒ නෝක්කාඩුව විලිසොංට ඇසුණ නමුත් ඔහු සිටියේ නොඇසුනාක් මෙනි.

"වෙදමහත්තයා පොඩි පවුරක් තියෙනව"

ගෙනුළු සිට යළිත් ඉස්තෝප්පුවට පැමිණි විලිසොංගෙ පවුල ඔවුන් කොළයක ඔතා තිබුණු රුපියල් දහයක් වෙදමහත්තයාට දිගු කළාය. ඔහු එය දිග හැර බලා "ගුරු පවුරක් හැටියට කියක් හරි දීපල්ල... මෙව්වර මුදලක් ඔනෑ නැහැ... මේක ඉතිං කොඩිවින කැපිල්ලක් වගේ ලොක වැඩකුත් නෙමෙයිනෙ..." යි කියමින් ඔවුන් කොළය පිටින්ම විලිසොංගේ පවුලට ආපසු දුන්නේය.

"මේ වගේ වැඩවලින් මගෙ හිතෙන් මොකක් හරි සන්තෝසයක් ඉතුරු වෙන්න ඕනි... ඕනෑම සල්ලි ගන්නම ඒක නැතිවෙලා යනවා... හිතේ සන්තෝසේ ගැන මිසක සල්ලි ගැන හිතල මේම කරන්න හිතෙන්න මේ වැඩවල කියෙන බලේ නැතුව යනවා..."

තමා එම මුදල ප්‍රතික්ෂේප කළ කාරණාව වෙදමහත්තයා අවට සිටියවුනට තේරුම් කර දුන්නේ එසේය. කෙසේ වුවද වෙදමහත්තයා එදින හෙදර ගියේ හතර ගාතයෙනි. විලිසොංලාගේ හෙදරින් පිටවෙන විට ඉදිරියට පැමිණි සිටිම. "මං වෙදමහත්තයාව එකක් දුර ඇරලවන්නං" යි කියමින් ටෝරි එකත් දල්වාගෙන මිදුලට බැස්සේය. ඔවුන් දෙදෙනාම ඉන්පසු ගියේ ගුණපාල මලයාගේ දර මැස්ස පැත්තටය.

තැළි අරක්කු බිමෙන් පසු සියල්ල අමතක වූ සිටිම ටෝරි එකත් දල්වාගෙන ඔහුගේ ගෙවල් පැත්තට ගියේය. වෙදමහත්තයා කැලි කැපෙන කළුරි මැද්දේම දෙවට දෙසට පා එසවීය. රූපිතංලාගේ හෙදරට හැරෙන හන්දියේදී ඔහු පය පැකිලි වීසි වී ගොස් බිම වැටුණේය. ලොකු මිඩ කලියක් ද සරමේ පසුපස පැත්තේ තැවරිණි.

x x x x

UNLIMITED

Part of Sri Lankanet Community

4

මං හන්දියේ තබා තිබෙන පිදේනි තවටුවක් දුටුවිට කුඩා කාලයෙදී නම් ජනසෝමගේ සිතෙහි පමණක් නොව කුසුමලතාගේ සිතෙහි ද ඇති වූයේ සියුම් ආඩම්බරයකි. නමුත් කල්යාණම ඒ හැඟීම නැතිවී කිසියම් ලජ්ජා සහගත හැඟීමක් ඇති වෙන්නට පටන් ගත්තේය. ඉස්කෝලේ ළමයින්ගේ සමහර වචන නිසා එක්තරා කේන්ද්‍රියකින්ද සිත පිරිසන්තට විය.

"කුසුමලතාගේ තාත්තා ඊයේ රැන් යනකක් බැඳල..."

ඉස්කෝලේ එනවිට තමන් දුටු පිදේනි තවටුවක් ගැන ඔලොක්කු තතා හදමින් පද්මාවතී එසේ කීවේ උදේ සිනුව තාදවෙන්නට පෙර පිට්ටනියේ කෙළවර සිසුන් එක්රොක් වෙන අඟහස යට්ටිය. කුසුමලතාට එය පැහැදිලිව ඇසුණු නමුත් නැසුණාක් මෙන් එතැනින් ඉවත්ව ගියාය. එහෙත් ඉස්කෝලය ඇරී ආපසු එන විට කුංමං හන්දියේ තබා තිබෙන පිදේනි තවටුව ගැන විශේෂයෙන් බලන්නට ඇට සිතීණි.

කාක්කෙක් ඒ වන විටත් පිදේනි තවටුව උඩ වසා එහි තිබෙන දේවල් ඉවතට ඇද දමමින් සිටියේය. ගොක්කොළ පරවී ගැලවී එල්ලෙමින් තිබිණි. මුළු පිදේනි තවටුවම ඇදවී තැනින් තැන ගැලවී විකාරයක් බවට පත්ව තිබුණේය.

එහෙත් පසුගිය සතියේ මහනුවරට ගිය අධ්‍යාපන ගමන සඳහා ඊළඟ දින පහළොවක් දුන්නේ තාත්තාය. මේ දවස්වල ගොයම් කැපිල්ලක්වත් නැති බැවින් තාත්තා ඒ මුදල උපයන්නට ඇත්තේ

මෙවැනි ගුරුකම්මටත් විය යුතුය. වෙදමහත්තයා පිළිබඳව මෙවන් සිතුවිලි ගලා එන්නේ කුසුමලතාගේ සිත මුහු ගැන උපන් අනුකම්පාවකින් පිරෙන්නට විය. පද්මලතාලා කියන කතා අම්මාට කිව යුතු යැයි කුසුමලතා නින්දා කළේ කාන්තා පිළිබඳව උපන් මේ අනුකම්පාවක් සම්මතය.

"මංකඩ කඩේ ගෙදර පද්මලතා එක එක දේවල් කියනවා..."

ඒ වන විට ඇසිලින් නෝනා සිටියේ කුසුමලතාගේ නිසේ උකුණක් බලමිනි. ජනසෝම හෝ ගුණසෝම පෙනෙන්නට සිටියේ නැත. ඇතැම් විට මවුන් ටයර් රෝද කරකවන්නට ගුරු පාර පැත්තට යන්නට ඇත.

"මොනවද ඕකුන්ට කියන්න කියෙන්නෙ?"

"කුසුමලතා තාත්ත තවත් යකෙක් බැඳල කිය කියා හිතාපෙනව"

කුසුමලතාගේ මුවින් පිටවූ වචන එක්වරම ඇසිලින් නෝනාගේ සිතෙහි ගස්මක් ඇති කළ නමුදු ඒ බවක් නොහඟවා දිගටම උකුණක් බලන්නට වූවාය. වෙදමහත්තයා මෙවැනි අප්ගුන්සේරු කතා අසමින් මේ දේවල් කරන්නේ දරු පවුල ගෙනියන්නට නොවෙයිදැ යි ඇට සිතීනි. වෙදමහත්තයා පිළිබඳව උපන් අනුකම්පාව කෙමෙන් කෙමෙන් කෝපයක් බවට පත්වන්නට පටන් ගත්තේය. සිතෙහි උපන් කෝපය තවදුරටත් නිහඬව දරා සිටින්නට ඇසිලින් නෝනාට නොහැකි විය.

"මිය පඩිතල කෙල්ලන්ගෙ කටවල් මහන්ඩ අපිට පුළුවනැයි... අම්මගේ වගේ නැතැයි දුගෙ කටත්"

ඇසිලින් නෝනා කෝපයෙන් පුපුරා ගසන්නට වූවාය.

"ඔකුන්ටත් මොකක් හරි වුණාම තමයි වෙදමහත්තයා... වෙදමහත්තයා... කියාගෙන එන්නෙ... මිය මහ ගැනිට හිතෙන් යක්කු පේන්ඩ පටන් අරගෙන උඹලගෙ තාත්තා නූලක් දම්මට පස්සෙ තමයි තතර වුණේ... ඊට පස්සෙ මහ එකා මේ මනුස්සයට බොන්ඩ දිල තතරගාතෙන් තමයි ගෙදර එව්වෙ... උඹලගෙ තාත්තටත් ලැජ්ජ නැ... යක්කු තෙමෙයි මහසෝන හිතෙන් පෙනුනත් නොයා ඉන්නෙ නැතුව... කිසිම ගුණයක් නැති එවුන්..."

"යම්හර වෙලාවට පද්මා එව්වර දෙයක් හිතන්නෙ නැතුව කියන්න ඇති..."

කුසුමලතා එසේ කීවේ ඇසිලින් නෝනාගේ සිතේ ඇති කේන්ද්‍රියව තවත් පිදුරු නොදමිය යුතු යැයි සිතනු නිසාය.

මේ කතාබහ... අවකාශයෙන් විසි... සියල්ල හදිසියේම තැනිට ගියේය. ඒ ජනප්‍රසාදයට පත් ශිෂ්‍යත්ව විභාගයෙන් සමත් වූ බවට ලොකු මහත්මයාට ලැබුණු ලියුමක් සමඟය. එදා හැන්දෑ වෙන විට ගමේ සෑම තැනකම වාගේ මේ ආරංචිය පැතිර ගියේය. ඇසිලින් නෝනා කීවේ ශිෂ්‍යත්ව විභාගයට පෙර දවසේ පහළගම දේවාලයට ගොස් කපු මහත්තයා ලවා දෙවියන්ට කළ කන්තලව්වක් ජනසෝමගේ සමත් වීමට හේතු වෙන්නට ඇත කියාය.

"ඔක කොල්ලගෙ වාසනාව බං..."

වෙදමහත්තයා කෘණිකව පිළිතුරු දුන් නමුත් "හැබැයි ඉතිං පහළගම දේවාලයේ බොහොම අනුභව කියෙන තැනක් තමයි" යනුවෙන් පසුව පැවසීය. එහෙත් ගමේ ඇතැම් දෙනා පැවසුවේ වෙදමහත්තයා හොඳ ගුරුකමක් කරන්නට ඇත කියාය.

"වෙදමහත්තයා හොඳ සෙත් කවියක් කියන්න ඇති... මොකක් හරි ගුරුකම්කුත් කරන්ඩ ඇති... නැතුව අහල ගං හතක එකෙක් සිස්සන්තොං පාස් වුණා කියල අහල තියෙනවද..."

මාටින් මුදලාලිගේ කඩයේදී පවා මේ ගැන කතා වී ඇති බව වෙදමහත්තයාට කීවේ සිරිසේන ඉලන්දාරියාය.

"ඒව මොනාද බං..."

සිරිසේන ඉලන්දාරියාට එසේ කීවා මසක වෙදමහත්තයා වැඩි විස්තර කියන්නට ගියේ නැත.

කුසුමලතා ඉස්කෝලයේදී පද්මලතාගෙ මුහුණ දෙස කිහිප වරක්ම ඕනෑවටත් වඩා කෙළින් බැලූ නමුත් පද්මලතා ඒ සෑම අවස්ථාවකදීම බිම බලාගන්නාය.

"තාත්ත ගුරුකමක් කරන්ඩ ඇතිනේ..."

කුසුමලතා බලාගෙන සිටියේ පද්මලතාගේ මුවින් එවැන්නක් පිටවෙන තෙක්ය.

"ඔව්... අපේ තාත්තට පුළුවන් තමයි"

පද්මලතාව දිය යුතු පිළිතුර නොලී අග රඳවාගෙන සිටි නමුත් කුසුම්ලතාව එය මුදාහරින්නට ඉඩක් ලැබුණේ නැත. ඒ පද්මලතා කිසිවක් නොකී නිසාය.

"ජීනසෝම ළමයා අපේ ඉස්කෝලෙට් ලොකු ගෞරවයක්..."

ලොකු මහත්මිය ඊට පසුදින උදේ රැස්වීමක් කැඳවා පාසලේ සියලුම ළමයින්ට ඇසෙන්නට කීවේය. උදේ රැස්වීම අවසන් වුවා පමණි. එදිරිසිංහ නෝනාමහත්මිය පැමිණ ජීනසෝමගේ ගිසු අසනවාය.

"බොහොම හොඳයි දරුවා"

ඉන් නොනැවතුණු එදිරිසිංහ නෝනාමහත්මිය ජීනසෝමගේ අතින් අල්ලාගෙන ගුරුකාරය යවන කැඳවාගෙන ගියාය.

"මෙන්ත අපේ පුතෙක්... අවුරුදු තිස් දෙකක් ගුරු රස්සාව කෙරුවා... අද තමයි හැඩවටම සතුටක් ඇති වුණේ..."

එදිරිසිංහ නෝනාමහත්මිය ගුරු කාරයේ සිටින අනෙක් අයට ද ඇසෙන ලෙස කීවාය.

"බොහොම ලොකු දෙයක්..."

විජේපාල මහත්මිය කීවේය.

"ඉස්කෝලෙට්ටක් ලොකු නම්බුවක්... ලොකු මහත්තයට හරිම සතුටුයි"

එසේ කීවේ පෙම්වතී නෝනාමහත්මියය. උසස් පන්තිවලට ඉංග්‍රීසි උගන්වන මැටිල්ඩා විවර නම් අන් බැගය ඇර ජැම් තවරනු ලැබූ පාන් පෙති දෙකක් ගෙන එකක් ජීනසෝමට දිගු කළාය. ඔහු ලජ්ජාවෙන් ඇඟිලෙන්ගත්තට විය.

"හනි. පුතේ"

එදිරිසිංහ නෝනාමහත්මිය කීවේ ඔහුගේ ගිස පිරිමදිමිනි.

පන්තිමේ යහළුවන් හත් අට දෙනෙක් ජනේලයෙන් පිටත සිට ගුරු කාරයට එසී බැලූහ. ජීනසෝමගේ මුහුණ රතු වී ගියේය. එදිරිසිංහ නෝනාමහත්මිය ඒ බැව් දුටුවාය.

"ජීනසෝමගේ යාරුවෝ බලාගෙන ඉන්නට වගේ... ඒ අයටත් සන්සන්ස ඇතිනෙ... එහෙනං පලයං පුතේ... අම්ම තාත්තත් එයාට හෙට අතිදා වෙරො..."

එදිරිසිංහ නෝනාමහත්මියගේ වචන ටික අවසාන වෙත්ම ගුරු කාරයේ සිටි අනෙකුත් මහත්තරු නෝනාමහත්තරු දෙස බැලූ ජීනසෝම ගුරු කාරයෙන් පිට විය.

දවස් තුන හතරකට පසු ඇසිලීන් නෝනා, ජීනසෝමත් සමඟ එදිරිසිංහ නෝනාමහත්මිය හමුවන්නට බණ්ඩාරමත්තට ගියාය. ඇගේ හෙදර පිහිටා තිබුණේ බණ්ඩාරමත්ත හන්දියේ සිට හැකැප්ම බාගයක් පමණ ඔබ්බෙන් වූ කොස්පිල්ලාවට යන ගුරු පාරට මායිම්වය.

"දැන් ඉතින් සැන්ටල් කොලිජියකට යවන්නට වෙනවනෙ... මෙහෙදි වගේම ඉගෙනීමට තමයි හිත යොදවන්නට ඕනෑ... නෑ... ඉතිං ජීනසෝම කොහොමටත් වැඩි කලබලයක් ඇති ළමයෙක් නෙමෙයිනෙ..."

එදිරිසිංහ නෝනාමහත්මිය අවවාද පෙළක තවත් අවවාදයක් අවසන් කළේ ඒ විදියටය. ඇසිලීන් නෝනා ඇ දෙස බලාගෙන තිස වනමින් ඒ සියල්ල අනුමත කළ අතර ජීනසෝම බිම් බලාගෙනම සිටියේය.

"ළමයෙකුට උගන්වනව කියන එක බොහොම වැදගත් දෙයක්... ඉගෙන ගත්තු දරුවෙක් ඉන්න එක පවුලටම ශක්තියක්... උසස් තානාන්තරයකට ගියොත් මුළු ගමටම ඵලියක්..."

"එහෙමයි නෝන මහත්තය... කියෙන දෙයක් විකුණල හරි ජීනසෝමට උගන්වන්නට තමයි හිතාගෙන ඉන්නෙ..."

"ජීනසෝමට වියදම් කරන සල්ලි අහක යයි කියල මම හිතන්නෙ නෑ..."

"එහෙමයි නෝන මහත්තය"

"මොනව හරි ඕනෑකමක් වුණොත් මටත් කියන්නටකො"

"එහෙමයි නෝන මහත්තය"

එදිරිසිංහ නෝන මහත්තය නැගිට ගෙනුළුට ගියාය. ඇ ආපසු ඉස්කෝප්පුවට පැමිණියේ රූපියල් දහයේ මුදල් නෝට්ටු පහක්ද අත මීට මොලවාගෙනය.

"ජීනසෝම මේක කියාගන්නඩ... වුවමනා කරන අඩුපාඩුවක් ගත්තට ආවෙක්..."

තරමක් ලේසාවට පත්ව ඇතිවෙන්නට වූ ජිනසෝම පසුව එදිරිසිංහ නෝනාමහත්මයාට දණ ගසා වැද නැගී සිට මුදල් තෝට්ටු වී කෑතින්ම ගත්තේය. වත්ත පහළ වැටුණ කුරමින් සිටි එදිරිසිංහ මහත්මයා කවරා දමාගෙන සිටි කුඩායෙක් මුහුණේ දහඩිය පිසුණු ඉස්සෝප්පුවට ගොඩවූයේ ඒ මොහොතේදීය.

"කෙහෙල්ගස් දෙකක් කඩා වැටිල... මං තාවකාලිකව ලී දෙකක් හේන්කු කළා... සියානු ආප්තවීම දෙබල් හියන්ට වෙනව ගස් දහසකට පහළොවකට වතර"

එදිරිසිංහ මහත්මයා ඇසිලින් නෝනලා දෙස බැලුවේ ඒ වක කියා අවසන්වීමෙන් පසුවය. ඉන්පසු ඔහු ප්‍රශ්නාර්ථයක් මුහුණට තංඩාගනිමින් නෝනාමහත්මයා දෙස බැලුවේය.

"මේ අර මං කිව්ව ශිෂ්‍යත්වෙන් පාස් වෙව්ව ළමය..."

"බොහොම හොඳ දෙයක්... ශිෂ්‍යත්වෙන් පාස්වෙනවයි කියන එක බොහොම වටිනා දෙයක්... ඉතිං හිටගෙන ඉන්නෙ... වාඩිවෙන්නයි..."

එදිරිසිංහ මහත්මයා දෙස ගොරවාන්නට බැල්මක් හෙලූ මුත් ඇසිලින් නෝනා හෝ ජිනසෝම ඉදගත්තේ නැත.

"මේ දෙන්න ඇවිත් දුන් හුගත් වෙලා... යන්ට කියල එළිබහින්නට හදනකොට තමයි මහත්තය ආවේ"

"ටවුමට ගිහින් අඩුපාඩු වකක් ගත්තත් එක්ක තමයි ආවේ"

"ඒක හොඳයි... ඔහොම පොඩ්ඩක් ඉන්ඩකො"

එදිරිසිංහ මහත්මයා එසේ කියා ගෙනුලට ගියේය. ඇසිලින් නෝනා එදිරිසිංහ නෝනාමහත්මයා දෙස බැලුවාය. ජිනසෝම කකුළේ මාංශාශිල්ලෙන් සිමෙන්ති පොළොව හාරන්නට උත්සාහ ගත්තේය.

එදිරිසිංහ මහත්මයා ආපසු පැමිණියේ මලලසේකර ගබ්ද කෝෂයක් ද දමනාය.

"ඉංගිරිස් ව්‍යාකූත් ඉගෙන ගත්තොත් ඔය ළමයට බොහොම ප්‍රයෝජනවත් වේව්, මේක මම ඉස්කෝලෙ යන කාලෙ පාවිච්චි කරපු පොතක්..."

එදිරිසිංහ මහත්මයා ගබ්දකෝෂය ජිනසෝම වෙතට දිගු කරමින් සිටියේය. දණගසා ආවාර කොට ඔහු පොත පිළිගත්තේය.

එදිරිසිංහ නෝන මහත්තෝලාගේ වත්තේ ගේට්ටුවෙන් පිටවෙන වීට ඇසිලින් නෝනාගේ සිත උතුරා යන සතුටකින් පිරී තිබිණි. ඇ ජිනසෝමගේ හිස පිරිමැද්දේ සිතාමතා නොවේ. එය නොසිතාම සිදුවූවකි.

එදිරිසිංහ මහත්මයා මුල් ගුරුවරයෙකුට සිට විශ්‍රාම ලැබුවේය. දන් ඔහු දවසින් වැඩි කාලයක් ගත කරන්නේ වත්තේ මොන මොනවා හෝ වැඩක් කරමිනි. දරුවන් නොමැතිකම නිසා ජීවිතයේ ඇති වී ඇති පාළුව ඔවුන් නැති කරගත්තේ වත්ත පිරිය ගහට කොළට සාත්තු කිරීමෙන් සහ මරුහොට පත්සලට උදව් පදව් කිරීමෙනි.

"ලස්සන වත්ත..."

වැලි පාරට පය ගසා ආපසු වත්ත දෙස බැලූ ඇසිලින් නෝනාට ඉබේම වාගේ කියැවුණේය. අත්කර දහයක දොළහක පොල්වත්ත ඉතා පිළිවෙළම සකස් කොට තිබිණි. තැනින් තැන වූ මැංගුස් ගස් ද ඇඟිල්ලා ගස් දෙක තුන ද පොල්ගස් අතරින් ඇතට ද පෙනිණි. වත්තේ තැනින් තැන කිරිගරක් තුන් හතර දෙනෙක්ම බැඳ සිටිනු ජිනසෝම ද දුටුවේය.

"එදිරිසිංහ නෝන මහත්තය උඹට හරි ලංගකුයි වාගේ" ඇසිලින් නෝනා එලෙස පිට කෙළේ බොහෝ වේලාවක් තිස්සේ සිතේ තෙරපෙමින් තිබුණු හැඟීමකි. එහෙත් ජිනසෝම සිත සතුටකින් මෙන්ම සංකාවක් වැනි හැඟීමකින්ද පිරෙමින් තිබිණි. ඒ නිසාම එදිරිසිංහ නෝනාමහත්මයාගේ කරුණාවන්ත මුහුණ හරහා පමණක් නොව වත්තේ පොල් රුප්පාව හරහා ද ඔහුගේ සිතට ඇතුළු වූයේ එක්කරා විද්‍යක දුකකි. ඔහු ගුරුපාලී බොහෝ දුරක් යනතෙක් වචනයක් හෝ කතා නොකළේ එහෙයිනි.

x x x x

තමන්ට හුරුපුරුදු පරිසරය අතහැර සෙත්වුල් කොලීජියට යායුතු දිනය ළංවෙත්ම සිතේ ඒ වන විටත් තිබූ සංකාව තව තවත් වැඩිවීම නිසා ජිනසෝම තරමක හෝන්දු මාන්ද්‍ර ගතියකින් පෙළෙන්නට විය. අන් කවරකුටවත් වඩා ඇසිලින් නෝනා මේ වෙනස දුටුවාය. ඒ අතර ඇට ඇසෙන්නට වූ ආරංචි ඔස්සේ ජිනසෝම පිළිබඳව කිසියම් බියක් ඇගේ සිත තුළට කාන්දු වෙන්නට විය.

"මල්ලි ගැන ඉස්කෝලේ හැමෝම කතාවෙනවා... රත්නාවලි විවර කිරීම මුළු ඉස්කෝලේම ගෞරවයක් කියලා..."

කුසුම්ලතා, ඇසිලින් නෝනා සමඟ කීවේ දිනක් පාසල් ඇරි අවුත් දවාලාට කෑම කන අතරතුරේදීය. ඇසිලින් නෝනාගේ සිත අවුත් දවාලාට කෑම කන අතරතුරේදීය. ඇසිලින් නෝනාගේ සිත අවුත් දවාලාට කෑම කන අතරතුරේදීය. ඇසිලින් නෝනාගේ සිත අවුත් දවාලාට කෑම කන අතරතුරේදීය.

"කොළුවට දෙතිගෙඩි ටිකක් කැපුවොත් තරකද...? නිකං හෝන්දු මාන්දු වෙලා වාගෙ ඉන්නෙ... වැඩි කතාවකුත් නෑ... කල්පනා කරනවත් වැඩිම වාගෙ... කට වහ වදිනවත් ඇති"

එදා රාත්‍රියේ ඇසිලින් නෝනා, වෙදමහත්තයාට කීවාය.

"මමත් ඕක ගැන හිතුව..."

"ඔං කෝකවත් හෙට අනිද්දම පහළගම දේවාලට ගිහිල්ල බාර මල්පු කරන්ඩයි හිතාගෙන ඉන්නෙ... වැඩිය කල් අරින එක හොඳ තැනැ වගේ..."

"ඔව් වෙලාවට කරන්ඩ ඕනෑ දේවල් තමයි... ඔය දෙයියො එක්ක හෙළෙනු කරනකොට ටිකක් පරිස්සමට කරන්ඩ ඕනෑ... හොඳ වගේම තමයි තරකත්..."

වෙදමහත්තයා ඒ වචන ටික පිට කෙළේ ඇසිලින් නෝනාගේ අඟස්වලට පිළිතුරු වශයෙන්ම නොවේ. ඒ වන විට ඔහුගේ සිතට ද යම් යම් දේවල් ඇතුළු වෙමින් තිබිණි. වෙනදා නිතර තිතර දෙරට නොඑන උදවිය පවා ජිනසෝමගේ සාමාර්ථය ගැන සතුට පළ කරන්නට පැමිණීම ඇසිලින් නෝනාගේ සිතෙහි ඇති කළේ සතුටක් නොව සැක මුසු බියකි.

"අපේ ගමට මොන ගවුරවයක් ද ඇසිලින් අක්කො. ළමයෙක් සිස්සන්තො. පාස් වෙනවයි කියන එක එසේ මෙසේ වැඩක්යැ... අහළ මං හතකවත් එකක් සිස්සන්තො. පාස් වුණා කියලා අපි නම් අහල නෑ... හතරවර. දෙයියන්ගෙ රැකවරණය ලැබෙන්නයි ඕනෑ කොළුවට"

දිනක් හැන්දෑවක පේමාවතී පැමිණ එසේ කියූ මොහොතේ සිට ඇසිලින් නෝනාගේ සිතේ ඒ වනවිටත් තිබූ නොයෙක් සිතුවම්

දරාගත නොහැකි තරමට වැඩි වූයේය. පේමාවතීගේ කටවහ ගැන මුළු ගමම දැනී. සෝමාවතීලාගේ කුස්සිය පැත්තේ තිබූ සරුසාර දෙහි ගසේ ගෙඩි පැළි පැළි වැටෙන්නට පටන්ගත්තේ පේමාවතීගේ කටවහ නිසාය යන්න ගමේ කාටවත් රහසක් හෝ පුද්ගලයෙක් නොවීය.

සෝමාවතී හදිසියේම වෙදමහත්තයා මුණගැහෙන්නට පැමිණියේ දෙහි ගසට වී ඇති විත්තෘතියට පිළිසරණක් ලබා ගන්නටය.

"දෙහි ගහට ඉහින්ඩ වතුර ටිකක් මතුරව ගන්ඩයි වෙද මහත්තයො තකහතියක්ම ආවේ"

"ඒ මොකද සෝමාවතීගේ?"

"දෙහි ගසේ ගෙඩි පැළි පැළි වැටෙන්නට"

"ලෙඩක් වෙන්ඩ ඇති බං"

"නෑ... වෙදමහත්තයො... පහුගිය දොහක දෙහි ගෙඩියක් ඉල්ලගන්ඩ පේමාවතීය ඇවිල්ල දෙහි ගහ දිහා බලල ආයෙ මදි නොකියන්නයි දෙහි හැදිල කියෙන්නෙ කියලා කීව්ව"

"පේමාවතීයටත් ගස් කොළං පෙන්නනව ද බං"

එදා තමා ද ඒ කතා බහට එක්වූ අයුරු ඇසිලින් නෝනාව සිහිපත් විය.

"පේමාවතීය ඇවිල්ල ගියා... ජිනසෝම ගැනත් කීව්ව. තරකද දෙහි ටිකක් කපන එක ඉක්මන් කළොත්. දන්නෙ නැද්ද ඒකිගෙ කට... කටවහ ගුහාව"

රාත්තිරියේ කෑම කෑ අවසන්වූ පසු කුස්සියේදීම ඇසිලින් නෝනා, වෙදමහත්තයාට කීවාය.

"ඒකිගෙ කට නම් වස නපුරුයි තමයි"

බොහෝම ඉක්මනින් ජිනසෝමට දෙහි ටිකක් කැපිය යුතු යැයි වෙදමහත්තයාද සිතා ගත්තේය.

"ඔය කටවහ කතාවල් ඇත්තද අම්මෝ?"

පසුදින හවස් වරුවේ දෙහි කැපීම සඳහා ලක ලැහැස්ති වෙනු දට කසුමලතා ඇසුවාය.

"ඔව් ගැන මං දන්නෙ නෑ... අහපං කාත්තගෙත්..."

එකතුව ඇති වෙළඳාමකරුවන්ගේ අයිතිවාසිකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන පියවර ගැන සාකච්ඡා කරනු ලබන අතර, එමඟින් රටේ වෙළඳාමේ ස්ථාවරත්වය වැඩිදියුණු කිරීමට දායක වනු ඇතැයි සිතේ.

x x x x

ඊට පිළිතුරු නොදුන් වෙදමහත්තයා ඇඳ විවිධමේ දමා තිබුණු
 කුඩායද කරට දමාගනිමින් කාමරයෙන් පිටතට පැමිණියේය. ඒ
 පැමිණීමේදී ඔහුගේ අතේ තිබූ දැවයක් තට්ටුව අසලට වී ගිනි කබලට කට්ටි කුමනපත්
 දමමින් මිනිසාගේ සුවඳ දමාරය දෙස බලා සිටින ගුණසේන අසලට

ගිය ඔහු "උඹත් සිස්සන්තො පාස්වෙයංකො... එතකොට මං උඹටත් දෙහි කරන්නංකො" යි කියමින් හෙදරින් පිට විය.

ඇසිලින් නෝනා කුස්සියට ගියාය. කුසුමලතාද ඒ පසුපසින් ගිය නමුත් ජනසෝම කාමරයට ගොස් අතුරේම ඇඳෙහි ඇල වුණේය.

"උඹලගෙ තාත්ත දෙහි කැපුවට පස්සෙ මොනම කටවහන්සිත් වදින්නෙ නෑ... මගෙ හිතට සැතපිල්ලක් ආවෙ දැන් තමයි..."

"ඔක්කොම හරි අම්මෙ... බොන එක තමයි වැද්දේද...?"

"හිතත්තමනං අමුතුම මිනිසෙක් තමයි. ඔව් අපට හදන්ව පුරවත් දේවල් තෙවෙයි"

ඇසිලින් නෝනා ඒ සියල්ල කීවේ ළිපටය.

"මේ හොඳ බලාපං. දවල් ඒව තමයි. රත්වුණාට පස්සේ මල්ලිලාටත් කන්ඩ දිලා බුදිය ගනිල්ලං... තාත්ත කොයිවෙලාවෙ එයිද දන්නෙ නෑහැ..."

ඇසිලින් නෝනා එසේ පවසා කාමරයට ගොස් වෙදමහත්තයාගේ ඇඳෙහි ඇල වුණේය.

x x x x

ඒ දෙගොඩහරියේ හෙදර පැමිණි වෙදමහත්තයා දොරට තට්ටු කොට ඇසිලින් නෝනාට කතා කරනවිට දරුවන් පමණක් නොව ඇද සිටියේ නින්දේය. එහෙත් දොරට තට්ටු කරන හඬ ඇට සිහිනයෙන් මෙන් ඇසිණි. කඩා හැලෙමින් තිබූ කොණ්ඩය යළි සිරකොට බැඳ ගනිමින් කාමරයෙන් පිට වූ ඇසිලින් නෝනා දොර හැරියේ විශාල ඇතුමක් ද හරිමිනි.

වෙදමහත්තයා දොරෙන් ඇතුළට පැමිණෙන විටම හැළි අරක්කු ගදිත් සාලය පිරී ගිය නමුත් ඇසිලින් නෝනා වචනයක්වත් කතා කළේ නැහැ. ඔහු වැනි වැනි ගොස් බැනියම පිටින්ම ඇඳෙහි වැසිරුණේය.

"බොනව සියලත් ඔව්වර බිව්වෝ?"

ඇසිලින් නෝනා එසේ පැවසුවේ වෙනදා මෙන් සිතේ කේන්ද්‍රියකින් ඉවත බලාගෙන නොවේ. බැනියම ගලවා දමන්නට වෙදමහත්තයාට උදව් වෙමිනි.

"කේන්ති ගන්ඩ එපා බං... මට අද විකක් වැඩි වුණා... මටත් මොකක් හරි යමක් ලැබෙන්න ඕනෑ බං... මේ ජීවිත කාලෙදී මම මිනිස්සුන්ට එව්වරට දේවල් කරල තියෙනව..."

"දන් ඉතිං කාල බුදිය ගන්න... දවාලෙ ඉඳලම මහත්සි වුණානෙ" වෙදමහත්තයා බිමතින් දොඩවන්නට පටන්ගෙන ඇති බැව් දැනගත් ඇසිලින් නෝනා ඔහුව නින්දට පෙළඹ වූයේ මේ දෙඩවිල්ල ලෙහෙසියෙන් නොනවතින බව දන්නා හෙයිනි. එහෙත් ඇසිලින් නෝනාගේ හඬ වෙදමහත්තයාට ඇසුණේ නැහැ.

"මං සල්ලි හොයාපු මිනිසෙක් නෙමෙයි බං... ඒත් මං මිනිස්සු හම්බ කරල තියෙනව... ජීවිත කාලෙම මං මිනිස්සුන්ට කෙරුවං... අද තමයි මං අපේ පවුලෙ එකෙකුට යමක් කෙරුවෙං... ලස්සයක් හම්බ කළාට වැඩිය වටින්නෙ නැද්ද බං කොල්ල සිස්සන්තො... පාස්වෙව්ව එක... ඕක තමයි බං මිනිස්සුන්ට උදව් කරන්න ඕනෑ කියන්නෙ... මේ ආත්මේදීම ලැබෙනව... මං ඇල්බොට ගොඩියට බැන්න... ඒ යකා කියනව කොල්ල පාස්වුණේ මගෙ ගුරුකමක් හින්දල... මං කොරාපු ගුරුකමක් නෑනෙ බං... හැබැයි මං හිනිං හිතුවං... මං විතරක් නෙමේ උඹත් හිනිං හිතන්න ඇති... හිත තරං බලයම්පන්න දෙයක් නෑ බං... හිත හයියනං මළ යකෙක්වත් කිව්වු වෙන්තෙ නෑ..."

"කොහොම හරි කොල්ල පාස් වුණානෙ... වෙදමහත්තයා දන් කාල බුදියගන්නව..."

"කන්න බෑ බං... වහල තියාපං... හෙට උදේට කන්නං... උඹලගෙ අම්මටත් කියල ඇරපං... උන්දත් බොහොම සන්තෝස වෙයි... උන්ද කොල්ලන්ට හරි ආදරෙයිනෙ... මගේ කාන්තයි අම්මයි හිටිය නං උන්දලත් සන්තෝස වෙනව... හැම දෙමව්පියෙක්ම තමන්ගෙ දරුවන්ගෙ දේවල් ගැන කොයිතරං සන්තෝස වෙනවද බං... ඇසිලින් නෝනො... අපි හරි වාසනාවන්තයි බං..."

වෙදමහත්තයා දිගටම දොඩවන්නට පටන් ගත්තේය. ඔහුට දොඩවන්නට ඉඩදී හොඳි මාට පිණි වීක වසා දමූ ඇසිලින් නෝනා කොහොම පැරුරෙහි ඇලවුණාය.

x x x x

5

ගලගිවියාවේ සෙන්ට්‍රල් කොලීජියේ විදුහල්පතිතුමා එවා නිවුණ ලපියක් ලොකු මහත්තයා ජනසෝමට දුන්නේ ඊළඟ සතියේ සද්දාය. එහි සඳහන් වූයේ කස්තුරිආරච්චියේ ජනසෝම ශිෂ්‍යත්වලාභියකු වශයෙන් විදුහලට ඇතුළත් කර ඇති බවත්, නේවාසිකාගාරයේ නැවතීම පිණිස සූදානම්ව පැමිණෙන ලෙසත්ය. එදිනට රැගෙන යා යුතු බඩු භාණ්ඩ ලැයිස්තුවක්ද ඒ ලිපියට අමුණා තිබූ අතර පිහානක් කෝපයක් මෙන්ම බුරු ඇඳක් ගැනද ඒ ලැයිස්තුවේ සටහන්ව තිබිණි.

කොට්ට උර කමිස කලිසම් ආදිය හැරෙන්නට අනෙක් බඩු ගම්පහ වවුමෙන් මිලදී ගත යුතු ඒවා විය. එහෙත් බුරු ඇඳ ලොකු ප්‍රශ්නයක් බවට පත්විය. දවස් තුන හතරකින් බුරු ඇඳක් සාදවා ගැනීමට ද නොහැකිය. අහල පහළ දන්නා කියන ගෙදරක බුරු ඇඳක් තිබුණේ ද නැත. ගුණපාල මලයාගේ ගෙදර බුරු ඇඳක් තිබුණ නමුත් ඔහුගේ පියා නිදාහන්නේ එහිය. ඒ නිසා ඒ ගැන ගුණපාල මලයා සමඟ කතා කරන්නටවත් වෙදමහත්තයා කැමැති වූයේ නැත. ඉල්ලා ගන්නට නොව මුදලක් දී මිලදී ගන්නටවත් හැකි තැනක් ගැන හෝඬුවාවක් ලැබුණේ නැත. පත්සලේ පරණ බුරු ඇඳත් දෙකක් දානගාලාවේ සිත්තියට හේත්තුකොට තිබෙන බවට තමාට මතකයක් ඇතැයි සිටී තේමානිස් උපාසක උන්නාමෝය.

"දන් ඇබ්බන්තයෝත් ඉන්නෙ එකසිනෙ... වෙදමහත්තයා ගිහින් කාරණේ කිව්වොත් ලොකු හාමුදුරුවෝ බොහොම කැමැත්තෙන් දෙයි..."

තේමානිස් දන් ආරංචිය වෙදමහත්තයා තුළ විශාල බලාපොරොත්තුවක් ඇති කරවීමට සමත් විය. එහු එදිනම හවස් යාමයේ ලොකු හාමුදුරුවන් මුණගැසෙන්නට පත්සලට ගියේය.

"වෙදමහත්තයාගේ දරුවෙක් ශිෂ්‍යත්ව විභාගයෙන් සාමාර්ථ වුණාය කියල අපටත් ආරංචි වුණා. ඒක අපටත් ලොකු සතුටක්... දෙමාපියන්ටත් ආඩම්බර වෙන්ඩ කාරණාවක්"

වෙදමහත්තයා දුටු සැකිත්ම ලොකු හාමුදුරුවෝ ජනසෝම ගැන කියමින් කතාව පවත්වන්න. උන්වහන්සේගේ අවසරය පරිදි වෙදමහත්තයා මිටි බංකුව මත ඉඳගත්තේය.

"අනිත් එක ඉතිං වෙදමහත්තයන් මිනිස්සුන්ට බොහොම ලොකු සේවයක් කරන කෙනෙක්නෙ... ඒව මතු ආත්මවලදී නෙමෙයි මේ ආත්මවලදීම ටිපාක දෙනව වෙදමහත්තයෝ"

"එහෙමයි හාමුදුරුවනේ..."

"වෙදමහත්තය තකහනියක්ම 'ආපු කාරණේ'?"

ලොකු හාමුදුරුවන් ඒ අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රශ්නය ඇසුවේ ආශීය කතාබහ බොහෝදුර ගියාට පසුවය.

"සැන්ට්‍රල් කොලීජියට යනකොට බුරු ඇඳක් ගෙනියන්ඩ කියල දන්වල එවල තියෙනව. බෝඩිමට ඇතුල් කරන්ඩ වෙන්ඩ ඇති. ගම පුරාම ඇවිද්ද හාමුදුරුවනේ..."

වෙදමහත්තයා කියන්නට ගිය දේ අවසන් කරන්නට පෙර හාමුදුරුවෝ නැගී සිටියහ.

"වෙදමහත්තය එමුකො... බුරු ඇඳත් දෙකක් තිබුණ... මං දන්නෙ නෑ පාවිච්චි කරන්ඩ පුළුවන් තත්ත්වෙක තියෙනවද කියල..."

ලොකු හාමුදුරුවෝ දන් ගෙට වැඩියහ. වෙදමහත්තයාද පසු පසින් ගියේය. බුරු ඇඳත් දෙක දන්ගෙයි මුල්ලක සිත්තියට හේත්තු කොට තිබිණි. ලොකු හාමුදුරුවෝ එය අතපහ ගෑහ.

"සුද්ද පටිත්තර කරල ගත්තහම වරදක් නැතුවා වාගෙ... වෙදමහත්තය ඕනෑ එකක් අරගෙන යන්ඩ... හැදෙන ගහකට වතුර බිංදුවක් දාන්ඩ ලැබීමත් වාසනාවක්නෙ..."

"එහෙමයි හාමුදුරුවනේ..."

SL UNLIMITED

The spirit of Sri Lankan economy

දත් ගෙඩි මුල්ලක තිබුණ කොත්සන් ගත් වෙදමහත්තයා එයින් මුරු ඇඳ කුරු පවිත්තර කොට පිටතට මසවාගෙන ගියේය.

"සිත්ත ටිකක් රහෙම ගාල ගත්තම් අපුරුවට තියෙයි. හොඳ හයිනත්තියට හදාපු එකක්නෙ..."

වෙදමහත්තයා ලොකු හාමුදුරුවන්ට නමස්කාර කොට මුරු ඇඳ කරට ගන්නා විට උත්තරයේ කීහ. මුරු ඇඳත් කර තබාගෙන වෙදමහත්තයා මුරු පාර දිගේ ආපසු එනවිට හමු වූ තුන් හතර දෙනාම "මොකද වෙදමහත්තයා මුරු ඇඳ තුන් කර තියාන?" යි එකම ප්‍රශ්නය ඇසූහ. වෙදමහත්තයාද "පොඩි වුවමනාවක්" යි එකම ආකාරයෙන් පිළිතුරු දුන්නේය.

"බොහොම හොඳ මුරු ඇඳත්... මේවගේ හයිනත්තියට දත් හදන්න නැ..."

තෙදර හිස වෙදමහත්තයා, ඇසිලින් නෝනාවට මුරු ඇඳෙහි වරුණාව කියා පාත්තට විය. කුසුම්ලතා පමණක් නොව ජීනසෝම ද පැමිණ එය අතපත් ගැවේය. ගුණසෝම සිටියා නම් එය දිග හැර දුම්පි පිටින්ම එහි වැසිරෙනු නිසා යැයි වෙදමහත්තයාට සිතූණේ කුසුම්ලතාත් ජීනසෝමත් එය අතපත් ගැව්ලාගිය දුටු නිසාය.

"හෙට උදෙන්ම වටුමට ගිහිල්ල තීන්ත බෙලෙක්කයක් ගෙනාවනං හවස් වෙනකොට ගාල වේලගත්තත් පුළුවන්..."

පසුවද උදෙන්ම ගම්පහට හිස වෙදමහත්තයා දුම්රුවාටට හුරු සිත්ත බෙලෙක්කයක් ගෙනාවේය. සල්ලි දුන්නේ ඇසිලින් නෝනාය. හොඳටම මෝරාපු කොහු තිබෙන පොල් ලෙල්ලක් තලා මුරුසුවක් සාදාගත් වෙදමහත්තයා හවස තුන හතර වෙන විට සිත්ත ගෑ අවසන් කළේය. පොල් ලෙලි මුරුසුවකින් සිත්ත ගෑ නිසා කැන කැන ඉරි මතු වී අපිළිවෙළ ගතියක් පෙනෙන්නට තිබුණ ද ඒ ගැන සිසිත් නොසිටිම ඇසිලින් නෝනා ඉටාගත්තාය. එසේම ජීනසෝම ඒ ගැන කුසුම්ලතා සමඟ කීවේය.

"මුරුසුවක් නොයාගෙන ගැව් නම් එහෙම වෙන්න නැ" කුසුම්ලතා ඇසිලින් නෝනාව කීවේ ජීනසෝම පෙන්වූ අපිළිවෙළ ඇඳ එක්වරම පෙනුණ බැවිනි.

"මය හොඳම ඇති..."

ඇසිලින් නෝනාගේ හඬ තරමක් කියුණුව ඇසුණු හෙයින් කුසුම්ලතා මුරු ඇඳ අවුරාදු සොයන්නට ගියේ නැත.

"ලොකු හාමුදුරුවෝ මට දුන්න මිසක ලේසි පාසු කෙනෙකුට දෙන්න නැ... අනිත් එක ජීනසෝම ගැනත් ලොකු හාමුදුරුවන්ට ආරංචි වෙලා... ඒ ගැනත් බොහොම සන්නේසෙකින් කතා කෙරුවේ"

වෙදමහත්තයා සාලයේ සිත්තියට හේත්තු කොට තිබූ මුරු ඇඳ ලගට ගොස් දබරැහිල්ල ඒ මත තැබුවේය.

දතටමත් වේලෙන්ම ඇවිල්ල... හෙට උදේ වෙනකොට හොඳම වේලිලා තියෙයි"

"දත් බොහොම පෙනුමයි"

ඇසිලින් නෝනා එවැන්නක් වැඩිපුරම කීවේ වෙදමහත්තයාගේ සිතේ මතු වී ඇති පිබිදීම තවත් වැඩි කරනු පිණිසය. සේනාරත්න මිසිලාගේ ගෙදරින් ඉල්ලාගත් චුන්ත පෙට්ටිය ටිකෙන් ටික පිරෙමින් තිබේ. බණ්ඩාරවත්ත හත්තියේ වාරලිස් වෙල්ල මැසූ කළිසම් කම්ස සුව දෙක හොඳ මිම්මට මැසී ඇතැයි ඇසිලින් නෝනා වෙදමහත්තයාට කීවේ රාත්තරියේ කුස්සියේදීය.

"සපත්තු දෙකක් තමයි අඩු..."

වෙදමහත්තයා කීවේ ඇසිලින් නෝනාට ඇසෙන්නටය. මන්දයත් තමා ලඟ මුදල් නැති හෙයින් එවැනි ප්‍රශ්න ඇසිලින් නෝනාට ඉදිරිපත් කිරීම හැරෙන්නට අන් කළ හැකි කිසිවක් නොවූ හෙයිනි.

"මං හිසාගෙන ඉන්නෙ කරාටු දෙක රත්තරං බඩු කඩේට උගස් තියල කොල්ලට සපත්තු දෙකක් අරගෙන දෙන්න"

"මව්... ඒක හොඳා... බේරගන්න එක පස්සෙ කරන්න පුළුවන් වැඩක්නෙ..."

වෙදමහත්තයා නිහඬව සිටි හෙයින් ඇසිලින් නෝනා නැවතත් කීවාය. වෙදමහත්තයා හිසවතා ඒ අදහස අනුමත කළේය.

x x x x

ගලහිටියාව සෙන්ට්‍රල් කොලීජියේ තේවාසිකාගාරයට යනු පිණිස වෙදමහත්තයාත් ජීනසෝමගේ ගෙදරින් පිටත් වූයේ ඉරිදා සවස එකට පමණය. ජීනසෝමගේ ඇඳුම් පැළඳුම් සහ බඩු බාහිරාදිය චුන්ත පෙට්ටියේ පිළිවෙළට අසුරා දුන්නේ කුසුම්ලතා

විසිසි. විශේෂයෙන් පිළියෙළ කළ වැලිකලප පාර්සලය පොඩි නොවන සේ සියල්ලටම උඩින් තබන්නට ඇ අමතක නොකළය.

ඒකසෝම ගෙදරින් පිට වෙන්නට ද පෙර වෙදමහත්තයාටත් ඇසිලින් නෝනාටත් දණහයා වැන්නේය. කුසුමලතාට වඳින්නට සැරසුණු වුන් ඇ හඬා ගෙන කාමරය තුළට දිව්වාය. ගුණසෝම ඇසිලින් නෝනාගේ චිත්ත පොටේ එල්ලී සිටියා මිස ඒකසෝම අසලටත් ගිණේ නැත.

"පුතේ හොඳට ඉගෙන ගනිං" යැයි කියන්නට ඇසිලින් නෝනාට අවශ්‍යකමක් නිවුණද ඇගේ දැස්වලින් කදුළු පිටවුණ කවුන් වහන පිටවුණේ නැත.

වැදගත් ගමනකට ඇදීම සඳහා පමණක් පාවිච්චි කරන සුදු සරමක් රැකි බැතියමක් ඇද සිටි වෙදමහත්තයා බුරු ඇඳ කරට ගෙන පළමුවෙන් මිදුලට බැස්සේය. බණ්ඩාරවත්තේ වාර්ලිස් පේලර් අප්පකන් මැසු තිල්පාට කොට කළිසමක් සහ සුදු පාට කම්සයක් ඇද සිටි ඒකසෝම චුන්ක පෙට්ටියක් එල්ලාගෙන ඔහු පසුපසින් පියවර මිනින්නට විය. චිත්ත පොටින් කදුළු පිසමින් ඇසිලින් නෝනා ගෙදරින් ඇත්ට යන වෙදමහත්තයා සහ ඒකසෝම දෙස බලා සිටි අතර ගුණසෝම පමණක් නොව කුසුමලතාද ඇගේ විස්කසන එල්ලී සිටියාය.

දෙවැට් දිනේ පල්ලම් බැස බස්නා ඇල්ලේ ඒදණ්ඩෙන් එගොඩවී වෙල්යාය ඉස්මත්තේ මහ නියරට පය තැබූ වෙදමහත්තයා චුන්ක පෙට්ටියක් එල්ලාගෙන ගාට ගාට එන ඒකසෝම දෙස බැලුවේය. මහ නියර දිනේ ගොස් ඉහළගම ඇතිකට හත්දිනෙන් පේල්පාරට ගොඩවූ වෙදමහත්තයා දෙවැනි වතාවටද පසුපස බැලුවේය.

"චුන්ක පෙට්ටිය බරද?"

"නැ..."

ඒකසෝම එසේ සිසු නමුත් චුන්ක පෙට්ටිය ඔහුට බර ඇතැයි වෙදමහත්තයාට සිතීණි. ඒකසෝම සහ තමා තනිව සිටින මොහොතක් බැවින් ඔහුට අවවාදයක් දෙකක් දෙන්නට වෙදමහත්තයාට ඕනෑකම තිබීණි. එහෙත් කුමක් කිව යුතුදැයි පැහැදිලි කමක් නිවුණේ නැත. ඔහු නිහඬවම ගමන් ගත්තේය. බුරු ඇඳ කර තබාගත් වෙදමහත්තයා ඉදිරියෙන්ද චුන්ක පෙට්ටිය

එල්ලාගත් ඒකසෝම පසුපසින් ද පේල්පාර දිග ගමන්ගත්තේ අඩි හතරක පහක පරතරයක් ඇතිවය. ඉහළගම සිට ගම්පහ දුම්රිය පොළට යන තෙක්ම මේ පරතරය අඩු වැඩි වූයේ නම් ඒ අගල් ගණනකිනි.

ගම්පහ දුම්රිය පොළට ළඟා වෙන විට වෙදමහත්තයාගේ පිට පෙදෙස දහඩියෙන් තෙත්ව තිබිණි. බුරු ඇඳ උරෙන් උරට මාරු කරමින් පැමිණි නිසා ජාතික බැතියමේ දෙවුරේම කින්ත පැල්ලම් ඇඳි තිබුණේය. ඒකසෝමගේ සිතෙහි වෙදමහත්තයා පිළිබඳව මින් පෙර කෙදිනකවත් ඇති නොවූ තරමේ අනුකම්පාවක් ඇති විය. බිගත් ඇතැම් විට වළං පිඟන් පොළොවේ ගසන්නට තරම් කේන්ති ගන්නා නමුත් මේ මොහොතේ ඔහු කෙතරම් අහිංසක පුද්ගලයෙක් බවට පත්ව ඇත්තේ දැයි සිතූණ විට ඒකසෝමගේ දැස් වේගයෙන් ගැහෙන්නට පටන් ගත්තේය.

"මොකද? අමාරුද?"

"නැ..."

ඒකසෝම කල්පනා ලෝකයෙන් මිදුනේ වෙදමහත්තයා ඇසු ඒ ප්‍රශ්නයෙනි.

"තාත්තාගේ බැතියමේ කින්ත ගැව්ලා..."

"වෙලිලා කියල හිතුවට සමහර තැන් තාම ඇලෙනව..."

වෙදමහත්තයා එසේ කියමින් දුම්රිය වේදිකාවට ගොඩ වී බුරු ඇඳ පසෙකින් වූ අරලියා ගසකට හේන්තු කොට ඒකසෝම එල්ලාගෙන සිටි චුන්ක පෙට්ටිය ගෙන වේදිකාවට නගින්නට ඔහුට උදව් කෙළේය...

"කොවිටිය කියටද දන්නෙ නැ...?"

ඒකසෝම ඒ ප්‍රශ්නය ඇසුවේ දුම්රියේ වේලාව දන ගැනීමේ චුම්භනාවටත් වඩා තමා සිටින්නේ සැහැල්ලු සිතකින් යන්න තාත්තාට දන්වන්නට තිබුණු අවශ්‍යතාව නිසාය. තාත්තාගෙන් සමුගන්නා අවස්ථාව ටිකෙන් ටික සම්ප වන හෙයින් ඔහුගේ සිත හැගීම්බර නොකර සිටින්නට ඒකසෝම ඉටා ගත්තේ පේල් පාර ඔස්සේ ඔහු පසුපසින් ගමන් ගන්නා අවස්ථාවේය.

එකල් කවන්ටරයට ගොස් ගණේමුල්ලට ටිකට එකහමාරක් ගත් වෙදමහත්තයා ආපසු එනවිට වේදිකාවේ සිටි පෝටර්

කෙනෙත් මුහුණේ විකට එක ඉල්ලා අඩුවකින් සිදුරු කරමින්
"බුරු ඇඳ ලගේ කරන්ඩ වෙයි" යි කීවේය. වෙදමහත්තයා
ලක්ෂ්මණයන් ඔහුගෙන් සිතාමකින් යුක්තව පෝටර් දෙස
බැලුවේය. එය අසරණ වූ කෙනෙකුගේ මුහුණට නැගෙන බයාද
සිතාමත් නොවේද යි පෝටර්ට සිතුවේය.

"ගණේමුල්ලට විකරයි යන්නෙ... මේ ලමය සිසිල්යෙන්
පාස්වෙලා... සැන්ට්ල් එසේ බෝඩ්මට යන්නෙ... කාටවත් කරදරයක්
නොවෙන්නට පෙට්ටියකට දාගන්න"

වෙදමහත්තයාගේ බයාද මුහුණ දෙස පෝටර් නැවතත්
බැලුවේය.

"එහෙම තං සර්ද නැතුව දාගන්නව... මහත්තුරු දුක්කොත්
එහෙම මට තමයි ලෙඩේ"

පෝටර් එසේ කියමින් ජිනසෝම දෙසද බලා එතැනින් ඉවත්ව
ගොස් මදක් ඇතින් තිබූ පුටුවක ඉදගත්තේය.

"හොඳ පෝටර් මහත්තයෙක්... නැත්තං රුපියල් එකයි පණහක්
විකර යනව ලගේ පොරන්ඩ"

වෙදමහත්තයා, ජිනසෝමට කීවේ විශාල ජයග්‍රහණයක්
අත්කරගත් පරිද්දෙනි.

සවස දෙකයි නිසි පහේ කෝවිටිය ගම්පහට එනවිට තුනටත්
ආසන්න විය. වෙදමහත්තයා කලබලයක් නොමැතිව වුත්ක
පෙට්ටිය ගෙන ජිනසෝමට තහින්නට ඉඩහැර එය කෝවිටි
පෙට්ටිය තුළින් කැබ්වේය. ඉන්පසු බුරු ඇඳ ඔසවා සිරුවට දුම්රිය
මැදිරියට දමාගත්තේය. එක තරමක් අසිරු කර්ශයක් වූ අතර ඒ
එක විටත් වේලි නොතිබුණු නිසා පුදු බැනියමෙහි තවත් පැල්ලම්
නිහිපයක් ඇදුණේය.

අවේලාවක ඇති කෝවිටියක් නිසා දුම්රිය මැදිරියේ මහිඞු
ගත් අව දෙනකුට වඩා නොසිටියහ. බුරු ඇඳකුත් ඔසවාගෙන
දුම්රිය මැදිරියට ගොඩ වූ පිය පුතු දෙදෙන දෙස ඒ මහිඞු
වුවමනාවෙන් බලන්නට වූහ. ජිනසෝමගේ ඇස් යොමු වී තිබුණේ
වෙදමහත්තයාගේ බැනියමෙහි ඇදුණු තීන්ත පැල්ලම් දෙසටය.
ඔහු අසල සිටි මහත්මයා ද ඒ දෙස බලනු ජිනසෝමට දැනුවේය.

"පුතා සිස්සන්තො පාස්වෙලා... සෙන්ට්ල් කොලිපියේ බෝඩ්මට
එස්කරගෙන යනව... බුරු ඇඳකුත් ගේන්ඩ කිව්ව... සමහරවිට
ඇඳන්ටල අඩුපාඩුවක් ඇති"

ඉදිරිපස අසුනේ සිටි මහත්මයා ප්‍රශ්නයක් අසන්නටත් පෙර
වෙදමහත්තයා සියලු විස්තර කීවේය.

වෙදමහත්තයාගේ කතාවෙන් පසු දුම්රිය මැදිරියේ ඒ අසල
සිටි කිහිපදෙනෙක්ම ඔහු දෙසත් ජිනසෝම දෙසත් බුරු ඇඳ
දෙසත් බලන්නට වූහ. දෙකුත් දෙකෙක් ජිනසෝම දෙස
විශේෂයෙන් බලා ඔහු සමඟ සිතාපුණහ.

"කොච්චර දෙයක්ද දරුවෙක් ශිෂ්‍යත්ව විභාගෙන් පාස්වෙනවයි
කියන එක..."

යාබද අසුනේ සිටි මැදිරියේ කාන්තාවක් ජිනසෝම දෙස
කෙළින්ම බලා සිටිමින් කීවාය. වෙදමහත්තයා ඇ දෙසට ස්තුති
පූර්වක බැල්මක් හෙළුවේය. කාන්තාව තමා අත තිබූ බැගය විවෘත
කොට එකුළට අත දමා පවුන්ටත් පැනක් පිටතට ගත්තාය.

"පුතා මේක ගත්ත... හොඳට ඉගෙන ගත්ත"

ඇ පවුන්ටත් පැන ජිනසෝම වෙත දිගු කළාය. එහෙත්
ජිනසෝම ලජ්ජාශීලීව ඇඹරුණා මිසක අත දිගු කළේ නැත.
වෙදමහත්තයාගේ සිත ජිනසෝම පිළිබඳ වූ ආධිමධරයකින් මෙන්ම
මහත් වූ ආදරයකින්ද පිරිගියේය.

"ගත්ත පුතා"

"මමත් විවර කෙනෙක්. අපේ ඉස්කෝලෙන් කවුරුවත් පාස්
වෙලා නැහැ. මේ පාර ශිෂ්‍යත්වෙන් පාස් වෙව්ව දරුවෙක් ගැන
ඇහුවමයි..."

කාන්තාව වට පිට බලමින් පැවසුවේ මැදිරියේ සිටි අනෙක්
මහින්ටද ඇසෙන පරිදිය.

"ගත්ත පුතා"

වෙදමහත්තයා යළිත් කීවේය.

ජිනසෝම නැගිට දැනින්ම පැන ගත්තේය.
"බොහොම ස්තුතියි"

ජනසෝම පාන ගත් ආකාරයත් ඉන්පසු "බොහෝම ස්තුතියි"
 කියා පාවිසු ආකාරයත් පිළිබඳව වෙදමහත්තයා එක්කරා අන්දමකින්
 හුදුකර පස්සිය. තමා නොදන්නා නමුත් තමා සිතාගෙන සිටියාටත්
 වඩා කමයේ දරුවා ඉතා යහපත් ගති සිරිත් පුරුදු පුළුණු වී
 ඇතැයි යන ආවේෂය සිතුවිල්ලකින් ඔහුගේ සිත පිරිහියේය.

ගණේපුල්ල දුම්රිය ස්ථානයෙහි දුම්රිය නැවැත්වූ විට බුරු ඇඳුන්
 පුත්ත පෙට්ටියක් ගෙන මැදිරියෙන් බැස ගන්නට මගීන් කිහිප
 දෙනෙක්ම වෙදමහත්තයාටත් ජනසෝමටත් උදව් කළහ. ජනසෝම
 පුත්ත පෙට්ටියක් එල්ලාගෙන බසින්නට සුදානම් වූ විට මැදිරියේ
 සිටි එක් මහත්තයෙක් එය අතට ගෙන දුම්රිය වේදිකාවට
 බැස්සේය. ඉන්පසු ජනසෝමට බසින්නටද අත දුන්නේය. ඒ
 මහත්තයා ආපසු දුම්රියට ගොඩවූයේ ජනසෝමගේ කම්ස
 සාක්ෂ්‍යවට රුපියල් දෙකේ තෝට්ටුවක්ද දමමිනි. ජනසෝම
 බොහෝම ස්තුතියි කියා නොකියූ නමුත් පෙරළා ඔහු දුන් සිනාව
 පුරාම පිරී තිබුණේ එවන් හැසීමකි. දුම්රිය යළි ගමන ආරම්භ
 කෙළේය. මැදිරියේ සිටි හැමදෙනාම වාගේ ජනසෝමටත්
 වෙදමහත්තයාටත් අත වැනුන. දුම්රිය වාගුවෙන් හැරී නොපෙනී
 යනතෙක්ම ජනසෝම ඒ දෙස බලා සිටියේය. වෙදමහත්තයා
 බුරු ඇඳ යළිත් කරටගත් අතර ජනසෝම පුත්ත පෙට්ටිය අතින්
 ගත්තේය. ඉන්පසු දුම්රිය මාර්ගය පාන ගුරු පාරට වැටී සෙන්ට්‍රල්
 කොලීජිය දෙසට ගමන් කරන්නට වූහ.

අතරමගේ මුණොසුණ ඇතැම් කෙනෙක් බුරු ඇඳ කරින් ගෙන
 යන තාත්තා දෙස ආපසු හැරී බලන අයුරු පසුපසින් පැමිණි
 ජනසෝම දුටුවේය. ජාතික බැනියමේ තැනින් තැන කිවූ පාල්ලම්ද
 නිසැකවම ඔහුගේ දෑසට ලක්වෙන්නට ඇතැයි ජනසෝම සිතුවේය.
 තාත්තා පිළිබඳව උසස් අනුකම්පාව ඔහුට දරාගත නොහැකි තරමට
 වැඩිවෙමින් පැවතිණි.

ගණේපුල්ල දුම්රිය ස්ථානයෙහි සිට සෙන්ට්‍රල් කොලීජියේ
 නේවාසිකාගාරය තෙක් එක හුස්මට පැමිණීම නිසා වෙදමහත්තයාත්
 ජනසෝමත් හොඳ ගණනට වෙහෙසට පත්ව සිටියහ. නේවාසිකා
 ගාරයේ යටිපිට අසලදී බුරු ඇඳ බිමින් කැවූ වෙදමහත්තයා කැපී
 අවිච්ඡිත් ජාතික බැනියමේ පාල්ලම් දෙස බලා ඉක්බිති ජනසෝම
 දෙසද බැලුවේය. නේවාසිකාගාරයේ කොට්ටෝරේ සිටි මහත්තයා

UNLIMITED
 Part of Sri Lanka e-Community

පිරිසක් කමත් දෙස බලා සිටින බව ජනසෝම දුටුවේ ඒ
 මොහොතේය.

"බෝඩිමේ ළමයි වෙන්න ඇති"

වෙදමහත්තයා එසේ කියා අමුතු ප්‍රාණයක් පැවුණාක් මෙන්
 බුරු ඇඳ යළිත් කරට ගත්තේය. එවර වෙදමහත්තයා ජනසෝමට
 ඉස්සර වෙන්නට ඉඩ හැරියේය. නේවාසිකාගාරය දෙසට එන
 අමුත්තන් දෙදෙනා දෙස කොට්ටෝරේ සිටි ළමෝ බලා සිටියහ.
 ඔවුන් අතර සිටි එක් වැඩිහිටි ළමයෙක් ජනසෝම ඉදිරියට
 පැමිණියේය.

"මල්ලි බෝඩිමට ඇතුල් වෙන්නද?"

"ඔව්"

ජනසෝමට "මල්ලි" යනුවෙන් ආමන්ත්‍රණය කරනු ඇසීමත්
 සමඟම වෙදමහත්තයාගේ ගෙනෙහි තිබූ වෙහෙස සම්පූර්ණයෙන්ම
 වාගේ නැතිවී ගොස් පුදුමාකාර ලෙස සැහැල්ලුවක් දනෙන්නට
 පටන් ගත්තේය. වැඩිහිටි ශිෂ්‍යයා කොට්ටෝරේ සිටි ළමයින්ට
 අතවැනුවේය. දෙතුන් දෙනෙක්ම ඔහු වෙත දිව ආහ.

"මේ ඇඳයි... පුත්ත පෙට්ටියෙහි ඇතුළෙන් ගිහින් නියන්ඩි... ඔය
 කොට්ටෝරේට වෙලා පාර දිසා බලාගෙන ඉන්ඩි එපා... ඇතුළට
 වෙලා වැඩක් කරගන්ඩි..."

වැඩිහිටි ශිෂ්‍යයා නියෝගයක් දුන්නාද... උපදේශයක් දුන්නාද
 නැත්තම් ඉල්ලීමක් කළාදැයි කියා තෝරා බේරාගැනීමට වෙද
 මහත්තයාට නොහැකි විය. කෙසේ වුවද ඒ ශිෂ්‍යයන් ඔහුට අවනත
 වූ අයුරු වෙදමහත්තයා තුළ එක්කරා අන්දමක විස්මයක් ඇති
 කෙළේය. බුරු ඇඳුන් පුත්ත පෙට්ටියක් ඔසවාගත් ළමයි නේවාසිකා
 ගාරය තුළට ගියහ.

"එත්ත මාත් එක්ක"

වැඩිහිටි ශිෂ්‍යයාගේ උපදෙස් පරිදි පළමුව ජනසෝමත් දෙවනුව
 වෙදමහත්තයාත් ගමන් කරන්නට වූහ.

"නේවාසිකාගාරයේ පාලක" යනුවෙන් නාම ප්‍රචාරුවක් සවිකර
 තිබූ කාමරයක් ඉදිරියේ වැඩිහිටි ශිෂ්‍යයා නැවතුණේය.

"රණවිර සර්... අපට කවත් මල්ලි කෙනෙක් ඇවිල්ල"

ඔහු එසේ පවසා විනාඩියක් පමණ ගත වූ පසු දොරතුළ ඇරඟෙන තේවාසිකාගාර පාලකතුමා පෙනී සිටියේය. කණ්ණාඩි සුවළක් පැළඳ සිටි ඔහු තවමත් පාදුණු හිසකින්ද තරමක් ඉදිරියට නොයා තිබූ උරුයකින්ද යුක්ත වූ මැදිවියේ මහත්මයෙකි. ඔහු අත ඉංග්‍රීසි පත්තරයක්ද විය. පාලකතුමා ජීනසෝම දෙස බැලුවේය.

ජීනසෝම සිටින්නේ සිරුවෙහි. ඔහුගේ අත්දෙක පිළිවෙළට පහළට දමඟෙන ඇත. කොණ්ඩය තරමක් අවුල්ව ඇති මුත් කම්සය අවුල්වී නැත. හේටුවට ලඟදී කම්සය හදාගන්නැයි තමා දුන් උපදෙසය කෙතරම් වටින්නේදැයි වෙදමහත්තයාට සිහිණි.

"මොකද්ද ප්‍රකාශ නම්?"

"කස්තුරිආරච්චියේ ජීනසෝම"

ජීනසෝම කිසිදු පැකිලීමක් නැතුව පිළිතුරු දුන්නේය.

"එහෙත්ම කරුණාරත්න කැනක් බලල මෙයාටත් ඇඳයි බඩු විකසි කියල දෙන්නි... ඒ කැමෙන් පස්සෙ අලුත් ළමයි ඔක්කොම කෑම භාලාවට රැස්කරවන්නි... මේ ශිෂ්‍ය නායක අයිය කෙනෙක්... ඕනෑ කරන කෑම දෙයක්ම එයා කරල දෙව්... ජීනසෝමගෙ තාත්ත ඇතුලට යන්න ඕනෑ නෑ... ළමය භාව වැඩිපුර සල්ලි තියෙනවනං අරගෙන යන්නි"

තේවාසිකාගාර පාලකතුමා වෙදමහත්තයා දෙස බලමින් කීවේය. ඉන්පසු ඔහු කාමරය තුළට ගොස් දොර වසා ගත්තේය. ශිෂ්‍ය නායකයා පසුපසින් වෙදමහත්තයාත් ජීනසෝමත් ආපසු කොට්ඨාසයට පැමිණියහ.

"මල්ලි දන් තාත්තට යන්නි කියන්නි"

ශිෂ්‍ය නායකයා එසේ කීවේ ඇත්තටම ජීනසෝමට නොව තමාට බැව් පෙරුම් ගැනීමට වෙදමහත්තයාට අසීරු වූයේ නැත. ඔහුගේ සිත් එක්වරම ගල්ලා ගියේය. ඔහුට දණුනේ සහි ගණනාවක් පුරා පැවති පවුලේ සාමූහික සංවේදී කටයුත්තක අවසානය ළඟා වී ඇති බවය.

ජීනසෝම පැමිණ වෙදමහත්තයාට දණ ගසා වැන්නේය. ඒ බව සිදු ශිෂ්‍ය නායකයා පියවර කිහිපයක් ඇතට ගොස් ඉවත බලාගත්තේය. වෙදමහත්තයා ජීනසෝමගේ හිසට අත තබා

"මටත් වඩා අම්ම උඹ ගැන දුක්වෙනව... අම්ම බලාගෙන ඉන්නෙ උඹ හොඳට ඉගෙන ගෙන ලොකු මිනිසෙක් වෙලා එනකල්..."

එවැනි දෙයක් කියාගන්නට වෙදමහත්තයාට හැකියාවක් තිබුණේ නැත. ඒ වෙනුවට ඔහුගෙන් පිටවූයේ "මහත්තුරුන්ටත් අසියලාටත් කීකරු වෙලා හොඳින් ඉන්නි" යන වචන කිහිපය පමණි. ඉන්පසු ඔහු ජාතික බැතියමේ යට සාක්කුවට අත දම්මේය. එහි තිබුණේ කාසි දෙකක් පමණි. එකක් රුපියලේ කාසියකි. අනෙක ගත පණහේ කාසියකි. ගණේමුල්ලේ සිට ගම්පහට දුම්රිය ගාස්තුව ගත තිස් පහකි. වෙදමහත්තයා රුපියලේ කාසිය ජීනසෝමගේ කම්ස සාක්කුවට දමා ගත පණහේ කාසිය යළි තම සාක්කුවට දමාගත්තේය.

"පුතේ මල්ලිව බලාගන්නි"

ශිෂ්‍ය නායකයාට එසේ පැවසූ වෙදමහත්තයා මිදුලට බැස තේවාසිකාගාරයේ හේටුවට දෙසට පා නගන්නට විය. ජීනසෝම ඉවත්ව යන වෙදමහත්තයා දෙස බලා සිටියේය. ඔහුට එක්වරම පෙනුණේ වෙද මහත්තයාගේ බැතියමේ ඇඳී තිබුණු තිත්ත පැල්ලමය.

x x x x

වෙදමහත්තයා පැමිණෙන තුරු ඇසිලින් නෝනා පමණක් නොව කුසුමලතා ද කළුවර වැටී බොහෝ වේලාවක් යන තෙක්ම ඉස්කෝප්පුවට වී මග බලා සිටියාය. එහෙත් වෙදමහත්තයා පැමිණියේ නැත.

"කුසුමො උඹ ගිහින් නිදාගනිං... මේ මතුවසය කියට එයිද කවුද දන්නෝ? නිව්වියටම කොහොට හරි වෙලා බොහො අයි..."

ඇසිලින් නෝනා කීවේ මෙතෙක් අත්තිකාරයට යොමුව තිබූ දැස් එසේම තිබෙන්නට ඉඩහරිමිනි. "තාත්තටත් දුක ඇති අම්මේ" යි කියන්නට කුසුමලතාට සිතුණ නමුත් ඇ කිසිවක් නොකියා කාමරයට ගියාය.

වෙදමහත්තයා පිටට පෙනෙන්නට කඳුළු නොසැලූ නමුත් ජීනසෝම ගෙදරින් පිටවීම ගැන විශාල සාංකාවකින් පසුවෙන බව ඇසිලින් නෝනා නොදන්නවා නොවේ.

[illegible]

“දැන් මේ ගෞරව චූන්ද කිසිල හරියන්නෙ නෑ... සිත්ති සිත්කොම
කෙළිල පුරාල් වෙලා... පරාල හොඳවම දිරල... දැන් කොළඹවර
කාලයක්ද... සියගෙ තරුණ කාලෙ හදදු ගෙයක්නෙ...”

විද්‍යා සම්මේලන සඳහාම රජයේද බාස්උත්තරයක් ලබා ලබනු ලබන්නා වූ පාඨමාලා පිළිබඳව අනුමැතිය ලබාදීම සඳහාම සුදුසු නැතැයි කියමින් “අවිච්ඡිද්ධ” කළු පෙට්ටියක් තුළට ඒ මොහොතේ සිට අනෙක් සියලුම විද්‍යාත්මක කටයුතු අවසන් කරන ලෙසට දෙපාර්තමේන්තුවෙන් නොමැතිව පවතින බවට දන්වා ඇත.

“විකක් ධවෙලා එන්නො... කොහොමටත් තව තාප්ප වටියක්
සිඳල තමයි එන්න වෙන්නෙ”

[illegible]

මෙහි ගැටි කරන තැනට මුදල් හිමිකෙත් දමා තිබුණු පොල්
කොටසකට මුහු යකඩ ඉන්නකින් අනිමිත් සිටියදී පොල්
කොටසෙහි පැස්සක වැදුණු යකඩ ඉන්න ජනසෝමයේ පතුලෙහි
පතිත විය. පතුල සිදුරු වී ලේ ගලන්නට වූ අතර ජනසෝම
ලසෝනි දෙමින් කැබලිකරන පටන් ගත්තේය. ඒ මොහොතේ

වෛද්‍යමහත්තයා සිටියේ අති හත අටක් උස පලංචියක නැගී තාප්ප
බිත්තිය ගොඩ නංවමිනි. වෛද්‍යමහත්තයා දෙවරක් සිතන්නේ
නොමැතිව පලංචියෙන් බිමට පැන්නේය. ජීනසෝම්ව ප්‍රසවාගෙන
අමුඩය පිටින්ම පාරට දිව්වේය. ඇසිලින් නොනෑ ද ඊ එක්කම
දුරුගේ යම්තමින් වික්තයක් පවලවාගෙන මාටින් මුදලාලියේ කඩේ
පැත්තට දිව්වාය. ඇ එහි යන විටත් කඩේ ළම සිටි ගුණපාල
මල්ලයා වෛද්‍යමහත්තයාගෙන් ජීනසෝම්වත් තම බයිසිකලයේ තබා
ගෙන ගම්පහ ඉස්පිරිතාලය පැත්තට ගොස් තිබිණි.

“අම්මේ මහතාත් මල්පිලාගේ බල්ලා වූරනව... තාත්ත එනව වෙනම ඇති...”

කුසුමලතාගේ හඬින් ඇසිලීන් නෝනා තිගැස්සී බැලුවාය.

"මට මොකවත් ඇහුණේ නෑ..."

"ඒ බල්ලා මග විදියට චූරන්තෙ කවුරුහරි පාලේ යනකොට තමයි"

ඇපිලිත් නෝනාත් කුසුමලනාත් අත්ධකාරය දෙස බලා සිටියහ.
වෙදවහත්තයාගේ ඡායාව කුප්පිලාම්ඵ ඵලියෙන් යම්තමට පෙනී-
ණි.

“අදත් එන්නෙ හතර ගානෙන්... අද වගේ දවසකවත් මේ මිනිහට බෑනෙ සිහියකින් ගෙදර එන්න...”

“අනේ අම්මෙ කැගහන්ඩි එපා මිත්ත... තාත්තටත් දුක ඇතිනෙ...”

කුසුම්ලතා කීවාය. "පුතාට ඩිල හරියනවද"යි අසන්නට නොහැකිව ඇඬලින් නෝනාගේ කොල් පොට්ටිල් ගැහෙන්නට විය.

“හතර ගාතෙන් ඇවිල්ලද... බැනියමේ ගත්ත දෙයක් නෑ...”

ඇපිලින් නෝනාගේ නෝන්කාඩුවට පිළිතුරු නොදුන්
වෙදමහත්තයා දෙපසට වැනෙමින් ඇපිලින් නෝනා දෙස බලා
සිටියේය. කුසුමලතාට සිතුවේ ලාම්පු කුප්පිය පොළොවේ ගසාවී
තිබුණි.

“ඇයිලින් නොනො ඒ බුරු ඇදේ කිත්ත පැල්ලං ඒක උස්සගෙන
ගිහිල්ල උර පත්තක් හම ගිහිල්ල... බොත්ති මගෙ ගාව සල්ලියක්
කිබුණේ නෑ; බං... ගත පහළොවයි කිබුණේ... උඟිට මොකටද බොරු

කියන්නෙ ණයට හරි අරක්කු විකත් බොන්ඩ තමයි ගුණපාල
ලමය හාවට ගියේ... ඒතසේම බෝඩ්මේ නැවැත්තුව කිව්වාම
ගුණපාල ලමය මට අරක්කු විකත් නිකං දුන්න. උගේ සන්නේයෙට"

"ලැජ්ජ නැද්ද?"

"මොකටද ලැජ්ජ වෙන්නෙ...? උං හැළි අරක්කු විකුණනව
තමයි... ඒත් උගේ හිත හොඳයි... හිත හොඳ මිනිසෙකුගෙන් කැවුම්
බිව්ට මට ලැජ්ජාවක් නෑ බං... හැබැයි හිතේ කහට තියෙන
එවුන්ගෙන් රාජසේනපායක් දුන්නත් මට එපා... හැළි අරක්කු
විකුණුවත් උං හිතේ කහටක් නැති එකෙක්"

වෙදමහත්තයා උණු ඇඳ මත ඇලවුණේය. කුසුමලතා කාමරයට
ගියාය.

"දරුවෙක් බෝඩ් කරන එක හොඳයි තමයි. ඒත් ඉතිං උපන්දා
ඉඳල ගෙදර හිටපු කොල්ල දකින්න කැතියෙකාට හිතට මොකක්ද
වාගෙ... උන්ගෙ දියුණුවෙන... ඒකට ඉතිං හුඟක් දේවල් කැප
කරන්න වෙනව තමයි ඇසිලින් නෝනො... මෙලාකට උං බුරු
ඇදේ තනියම දිදි ඇති... හිතට දුකයි තමයි... ඒත් එව්ව එහෙම තමයි"

වෙදමහත්තයා තව තවත් මොනවාදෝ කීවේය. ඇසිලින් නෝනා
චිත්ත පොවින් කදුළු පිසිමින් කුස්සිය පැත්තට ගියාය.

x x x x

6

ඇස්. ඇස්. සී. විභාගයෙන් අසමත් වූ හෙයින් කුසුමලතාට
ගෙදර නැවතීමට සිදුවිය. ගෙදර වැඩවලට ඇගේ නැවතීම
පහසුවක් වුවද ඇසිලින් නෝනාගේ හිතට තම එය දකුණේ බරක්
ලෙසිනි. ඒ බර වඩාත් දුනෙන්තට වූයේ කමතේ ගෙදර ශ්‍රියානි
නර්සිං විභාගයෙන් සමත්ව ඇතැයි යන ආරංචිය ලැබීමත් සමඟය.
ශ්‍රියානි ඇස්. ඇස්. සී. විභාගයෙන් සමත්වී අවුරුදු දෙක තුනකට
වඩා නැත. ඇස්. ඇස්. සී. විභාගයෙන් සමත්වී තම කුසුමලතාටත්
ඊළඟ නර්සිං විභාගයට පෙනී සිටින්නට ඉඩකඩ ලැබෙනවා
නොවේදැයි සිතෙනවිට සිතෙහි තිබුණ බර කළකිරීමක් බවට පත්විය.

"ඉගෙන ගන්න බැරිනං අපි කොටල පොවන්ඩද බං... මය
ගෙදර වැඩපොළක් උගන්නපං"

වෙදමහත්තයා මේ ප්‍රශ්න දෙස බලන්නේ බොහොම
සැහැල්ලුවෙනි. එහෙත් දරුවෙකුගේ ප්‍රශ්නයක් කෙරෙහි මීට වඩා
උනන්දු විය යුතු නොවේදැයි ඇසිලින් නෝනාට සිතීණි. උස්
මහත්වූ ගෑණු දරුවෙක් ඉගෙන ගන්නේත් නැතුව රස්සාවක්
කරන්නේත් නැතුව ගෙදර සිටීම ඇසිලින් නෝනාට තම දිනෙන්
දින වැඩි වෙමින් දුනෙන මහා බරක් බවට පත් විය.

කුසුමලතාට ගම්පහ වයිපීං පන්තියකට යවන්නට ඇසිලින්
නෝනා ඉටා ගත්තේ ඒ නිසාය.

"වයිපීං පන්තියක්" පිළිබඳ අදහස මුලින්ම ඇගේ සිතට දැමීමේ
පිරිස් නාමයෙන් විසිනි. ගම්පහ ඉස්පිරිතාලයේ "ඇටැන්ඩන්"
කෙනෙකු වූ ඇ ගමේ අනිත් ගැහැණුන්ට වඩා කාරණා කාරණා
දන්නා කෙනෙකැයි ඇසිලින් නෝනාට සිතූණේ මේ ගැන වැඩිදුර

කසාකරන්නට වූ පසුවය. පිරිස් හාමිනේ ඇගේ ලොකු දුටුද ගම්පහ නොසාරිස් කෙනෙක් ලෙස වයිපි. රස්සාවක් කරයි.

"ආණ්ඩුවේ රස්සාවල් හොයනවයි කියන එක ලේසි පාසු කාරියක්ය. අනිත් එක ගැණු දරුවෝ ගෙදර නාකිවෙනවිද දෙන්වත් බැන... විජේසුන්දර නොසාරිස් මහත්තය පද්මිණිට සැහෙන මුදලක් දෙනව... පිට වැඩත් හම්බවෙනවනෙ... මට තිබෙනව අවුරුදු කෝනාවක් කෑක කුණු අතගාලා මම ගන්න පටියට වඩා මුදලක් පද්මිණි හොයාගන්නවද කියලත්... අඩුගානෙ දිග කල යනකොට ඕනෑ කරන බඩු ටිකවත් ඒකි හදාගන්නවනෙ..."

පිරිස් හාමිනේගේ වයිපි. වරුනාව ඇසිලිත් නෝනාගේ සිතට තදින් කාවුනේය. රාත්තියේ කැම කා අවසන්ව ඉස්තෝස්පුවට වි බුලත් විටත් හපමින් සිටි වෙදමහත්තයා අසලින්ම වූ පුටුවේ ඉඳගේ ඇසිලිත් නෝනා මේ අදහස මනුට දම්මාය.

"ඔව් තරක දේවල් නෙමෙයි. ගෙදර නිකං නාකිවෙනවට වඩා යම්කිසි කමක් ඉගෙනගන්න එක හෝදා තමා... හැබැයි ඉතිං ගැණු ලමයෙක් වටුමෙ පන්තියකට යවනවයි කියන එක පරස්සමින් කරන්ඩ ඕනෑ වැඩක්... ඔය පිරිස් කාරයගෙ දුටු ගැනත් එක එක කයිකන්දර තියෙනවනෙ. නොසාරිස් කාරයා එක්ක යාළයි කියල"

තමාගේ කතාවෙන් ඇසිලිත් නෝනා බලාපොරොත්තු කඩකර ගෙන නිහඩ වූ බව වෙදමහත්තයාට දැනිණි. වෙදමහත්තයා ඊළඟ වතාවේ කටහඬ අවදි කෙළේ කුසුම්ලතා ගැන සිතා නොව ඇසිලිත් නෝනා ගැන ඇතිවූ සානුකම්පික හැඟීමක් නිසාය.

"නෑ ඉතිං ඔව් කවකතා වෙන්ඩත් බැරි නෑ. දන්නෙ නැද්ද ඔමේ ඊවුන්ගෙ හැටි. ඊරිසියා කාරයොනෙ. උඹ කුසුම්ලතා එක්ක කතා බහ කරල බලපංකො. හැබැයි ඉතිං වියදං තමයි"

වෙදමහත්තයා එසේ කියමින් මඳක් ඉදිරියට නැමී මිදුලට වැටෙන සේ බුලත් කෙළ පාරක් විද්දේය.

"එහෙම වුණෙත් මංකඩේ කඩේටත් කඩයප්පං ටිකක් යවන්ඩයි හිතාගෙන ඉන්නෙ..."

"ඒකව මාවත් මුදලාලි කැමති වෙන එකක් නෑ..."

"අනේ මන්ද... ආප්ප වට්ටියත් අරගෙන කඩගානෙ යන්ඩ යි යල කුසුම්ලතා දෙකුත් දවසක්ම කිව්ව..."

"ඔව් ඉතිං... ඒකින් දන් හොඳටම උස් මහත් වෙලානෙ...දන් හැදෙන ලමිස්සියෝ ඔව්ගෙ දේවල්වලට කැමැති නෑ තමයි. එහෙම වුණොත් ගුණසෝමට කියාපං..."

වෙදමහත්තයා නැවතත් බුලත් කෙළ පාරක් විද්දේය.

"කෙල්ලෙක් නං රස්සාවක් නැතුවත් හොඳ තැනක් බලල දිග දෙන්ඩවත් බැරියැ. මම මේ කල්පනා කෙරුවේ ගුණසෝම ගැන. පොත පතේ වැඩට කිසි උනන්දුවක් නෑ වාගෙ... කොල්ලො එක්ක නැටිල්ලම තමයි... මේ සැරෙන් පන්තියෙ හොඳවෙමි පල්ලම් බැහැල කියල කුමාරපේලි මහත්තය සමුපෙ ලඟදි හම්බවෙලා තිව්ව... මඩ පෝර ටික ගන්ඩ බලන්ඩ ගිය වෙලාවෙ හම්බවෙලා..."

වෙදමහත්තයා පවසන්නේ සැබෑවකි. ගුණසෝමගේ වැඩවල කිසි පිළිවෙළක් නැත. ඔහු ජීනසෝමගේ අනික් පැත්තය. ඉස්කොලෙ ඇරි ආපසු පැමිණි වෙලාවේ පටන් හැන්දෑ වෙනතුරුම කරන්නේ ගමේ කොල්ලන් සමග තටන එකය. අවේ පන්තියේ වුවද පහේ පන්තියේ ලමයෙකුගේ තරම්වත් දනුමක් නැත. ජීනසෝම මේ කාලයේ ලියු රචනා ඇස්. ඇස්. සී. පන්තියේ ලමයෙකුවත් ලියාගත නොහැකි තරම් වූ ඒවා බව කුසුම්ලතා කිහිපවරක්ම පැවසූ බව ඇසිලිත් නෝනාට සිහිපත් විය. එහෙත් ඇ ඒ බැව් වෙදමහත්තයාට කියන්නට ගියේ නැත.

ගුණසෝමගේ වැඩ ගැන වෙදමහත්තයා කළ තිබූ ඉවසීම අවසන් වූයේ පුංචි බණ්ඩාගේ සිද්ධියත් සමඟය.

මේ සිද්ධිය වූ දවසේ වෙදමහත්තයාගේ වැස්සිය බෑද සිටියේ දංගොල්ලාවේය. සුවාරිස්ගේ අවසරය ඇතිව දංගොල්ලාව පැත්තක ඇති ඕව්ටේ පුංචි බණ්ඩා විසින් පාත්ති හත අටකින් යුක්ත වූ බුලත් කොටුවක් වටා තිබිණි. ඔහු බුලත් වගාවෙන් සැහෙන ආදායමක් ලබාගත් නමුත් බිං කුලිය වශයෙන් තමාට දෙන්නේ බොහොම සුළු මුදලක් යැයි සුවාරිස් කිහිපදෙනෙක් සමඟම කියා තිබිණි.

ගුණසෝම වැස්සිය බෑදීමට යන විටද පුංචි බණ්ඩා බුලත් පාත්තිවලට වතුර දමමින් සිටියේය. මාවත් මුදලාලිගේ කඩේ කැමතින් අයිස්ක්රීම් වැන එකක තලාහඬ ගුණසෝමට ඇසුණේ කැබැල්ල මුලක ගැටගසා තිබුණ තැනින් වැස්සිය ලියා ඊට මඩබෙන්

වූ දවස ගත කළේත් බිඳින්නට ඇදගෙන යන අතරේය. ඒ අසලම වූ ඇඟිල්ල ගසක වැස්සිය යම්කමින් ගැටගැසූ ගුණසේම පුපුරා දැවැන් දිගේ නොහොස් පුංචි බණ්ඩාගේ බුලත් කොටුව අසලින් වූ අවිසායන් දුටුගොස් ඔව්වේ බඩවැටියෙන් රිංගුවේය. ඉන්පසු ඔව්හු වූදලාලියේ කඩය දෙසට එක හුස්මට දිවුවේය. තිලකේ මාමලාගේ එක්තේ නිවුණු බැබිල හාලක පැටලී බිම ඇද වැටුණු නමුත් වහාම නැගී සිටී ඔහු දණහිස අත ගැවේද දුවන ගමන්මය. ඒ එකවිටත් අයිස්ක්රීම් වෑන් එක වටා කොල්ලන් කෙල්ලන් හත්අට දෙනෙක්ම ගැවසෙමින් සිටියහ.

බයිසිකල් කාරයින්ගේ අයිස් පලමක් ගත පහකි. වෑන් එකේ අයිස් පලමක් ගත දහයකි. එහෙත් බයිසිකල් කාරයින්ගේ අයිස්පලම මෙන් දෙගුණයක් තරම් විශාලය. ක්‍රීම් රස මෙන්ම ගීතල ද වැඩිය. සව් කඩදාසියකින් මසා ඇති අයිස් පලමේ කෝටුවටද සවිමත්ය. මට්ට්ටිය.

බයිසිකල් කාරයන් සතියකට විකාවක් දෙකක් ගම හරහා නලා හඩවමින් යන මුත් අයිස් පලම් වෑන් එක මාසයකට විකාවකට වඩා පැමිණෙන්නේ නැත.

අයිස්පලම් වෑන් එක ළඟ නොදැී ගුණසේම ගෙදර දිවුවේ ඇසිලින් තෝනාගෙන් ගත දහයක් ඉල්ලා ගන්නටය. බයිසිකල් කාරයන්ගේ අයිස් පලම් කනවාට එතරම් කැමැත්තක් නොදක්වන ගැමි කාන්තාවෝ අයිස්ක්රීම් වෑන් එක පැමිණි කල්හි තම දරුවන්ගේ ආසාවට ඉඩදෙයි. ඇතැම් විට වැඩිහිටියෝද අයිස් පලම්වල රස බලයි. ගුණසේම ඉල්ලා සිටී සැණින්ම වාගේ ඔහුට ගත දහයක් ලැබුණේ ඇසිලින් තෝනා තුළද මේ අදහස තිබුණු හෙයිනි. ගත දහය අත මීට මොළොත් ගුණසේම නැවතත් එක හුස්මට අයිස්ක්රීම් වෑන් එක ළඟට දිවුවේය. අයිස්පලම් ලෙවකමින් වෑන් එක අසලම රැඳී සිටීමත් සිටී කොල්ලන් අතරට ගුණසේමද එකතු විය.

තමන්ගේ අයිස්පලම් අවසන් වුවද ඇතැම් දරුවෝ එතැනින් ඉවත්ව නොගියහ. තව තවත් යාථ මිත්‍රයින් පැමිණ අයිස් පලම් මිලදීගන්නා දෙසත් ඔවුන් රස බලන දෙසත් බලා සිටියහ. ඇතැම් දරුවෝ අයිස්පලම් ගත් සැණින් මොහොතකටත් එතැන නොදැී ගෙවල්වලට දිවූහ. එසේ කළෝ වැඩිපුරම ගැහැණු දරුවෝය. ඇතැම් විට ගෙදර සිටින තරුණියක් තම නැගණිය අයිස් ප

රැගෙන එනතෙක් ගෙදරට වී බලා සිටියාය. කෙසේ වුවද අයිස්ක්රීම් වෑන් එක පැමිණෙන මොහොත ගමේ දරුවන්ගේ සිත්පුරා මහත් වූ සතුටක් ගලා යන මොහොතක් වන්නේය. ගමේ දරුවන් ඒ හඬ ඇසුණු කල්හි "පිස්සුවෙන් මෙන්" ඒ දෙසට දුවන්නේ පසෙහිනි.

අයිස්පලම් ලෙව් කා අවසන් වූ කොල්ලන් ගෙන් කොටසක් ආපසු නිවෙස්වලට ගිය නමුත් හත් අටදෙනෙක් ජිල්බෝල සෙල්ලම පටන්ගත්හ. ගුණසේම ළඟ ජිල්බෝල නොතිබූ නමුත් ඔහු ආපසු ගෙදර නොගොස් ජිල්බෝල කොටුව අසලට වී බලා සිටින්නට විය.

"ගුණසේම... ගුණසේම..."
වේදමහත්තයාගේ කටහඬ ඇසුණේ ගුණසේම ජිල්බෝල සෙල්ලම දෙස එසේ බලා සිටින අතරතුරේය.

"අන්න ගුණසේමට අඩ ගහනව... අදතං වේදමහත්තයාගෙන් කෝටුසාර කන්ඩ වෙයි..."

බයිසිකලයේ ඉදගෙනම ජිල්බෝල සෙල්ලම දෙස බලා සිටී සෝමසිරි අයියා කීවේය. ගුණසේමගේ සිතට ද බියක් දනෙන්නට පටන්ගත්තේය. කාත්තාගේ "අඩගැසීම" වෙනදා නොවූ තරම් උස් හඬකින් පිටවූ බවක් ගුණසේමට දැනිනි. ජිල්බෝල සෙල්ලමට කොහොමටත් වේදමහත්තයා කැමැති නැත. ඔහු එය හඳුන්වන්නේ සුදුවක් ලෙසිනි. මීට පෙරද තමාට ඒ ගැන තරවටු කළ සිද්ධියක් පිළිබඳව ගුණසේමට සිහිපත් විය.

ඔහු හෙමින් සිරුවේ ගෙවල් පැත්තට යාමට පටන් ගත් නමුත් එය සුළු වේලාවකින් දිවිල්ලක් බවට පත්විය. වේදමහත්තයා සාලයේ සිටී නමුත් ඔහුගේ කටහඬ ගුරුපාරේ ඇතට ඇසෙන තරමට වේගවත්ව තිබිණි. ගුණසේමගේ සිත තුළ යම්කමින් ඇතිවූ හිතිය ගේ ආසන්න වෙත්ම දෙසා අඩපණ වන තරමටම උත්සන්න වී තිබුණේය.

"කොහෙද තෝ හිගේ?"
සාලයේ පුටුවක සිටී වේදමහත්තයා එක්වරම නැගීට ගුණසේමගේ ඇඟට පැන අතින් අල්ලා ඇද්දේය. වේදමහත්තයා සිටීගේ නොදවෝම බිමත්වය. සාලයේ තවත් පුටුවකට බරවී සිටී

පුංචි බණ්ඩාද හිස වහමින් සිටියේය. ඔහුද සිටියේ බිමකිනි. වෙදමහත්තයා පුටුව අස්සේ තිබුණු ජෙර කෝටුවට අතට ගත්තේය.

"වෙදමහත්තයා ඔබට ගහන්ඩි ඔනෑ නෑ... ඉස්සෙල්ල අහල බලමු... මට සල්ලි ඕනෑකමක් නෑ... පිහිය තිබුනාම ඇති"

පුංචි බණ්ඩා ඒ වචන වික පිට කොළේ ගොත ගසමිනි. ඒ කිසිවක් නෑසුනාක් මෙන් ජෙර කෝටුව එසවූ වෙදමහත්තයා "කියාපිය කෝ සල්ලියි පිහියයි" යි කියමින් ගුණසෝමයේ පිට හරනා සහරවල් කිහිපයක්ම ගැසුවේය.

"අනේ තාත්තෙ... අනේ තාත්තෙ... මං ගත්තෙ නෑ..." යි කෑගසමින් ගුණසෝම බිම පෙරළෙන්නට විය. මෙතෙක් වේලා සිදුවන්නේ කුමක්ද යි බලා සිටි ඇසිලින් තෝනා වෙදමහත්තයා වෙතට පැන අනෙහි එල්ලුනාය.

"මොකද යකෝ එක එකාගෙන් බිල ඇවිල්ල මගෙ කොල්ලට මරන්ඩ හදන්නෙ... මේක මගෙන් ශත දහයක් ඉල්ලගෙන අයිය් පලං කන්ඩ ගියේ"

එතෙක් වෙදමහත්තයා ඇගේ අත ගසා බසා දමා බිම පෙරළෙන ගුණසෝමයේ තට්ටමට තවත් පහරවල් කිහිපයක්ම ගැසුවේය. මේ සිද්ධිය තවත් බලා සිටිය නොහැකි වූ තැන කුසුම්ලතා අත් දෙකින්ම මුහුණ වසාගෙන කාමරයට දිව්වාය. ඇසිලින් තෝනා නැවතත් අනේ එල්ලුනාය. ඒ අවසරයෙන් ගුණසෝම ගෙයින් පිටතට පැන කෑගසමින්ම දුවන්නට පටන් ගත්තේය. වෙදමහත්තයා ද ඔහු පසුපස පැත්තුවේය. වික දුරක් දුර හිය ගුණසෝම පය පැකිලි බිම ඇද වැටුණේය. වෙදමහත්තයා ඔහු අතින් අල්ලාගෙන නැවතත් පහර දෙන්නට පටන් ගත්තේය.

"කියාපිය කෝ සල්ලියි පිහියයි"

ගුණසෝමයේ ලකෝතියට උඩින් වෙදමහත්තයා කෑගසන හඬ මාවත් මුදලාලියේ කඩයටත් ඇසුණේය. ජිල්බෝල සෙල්ලම නැවැත් වූ කොල්ලේ වියපත්ව මේ දෙස බලා සිටියහ. ගුරුපාර දිගේ යමින් සිටි ඇක්මොන් අයියා බයිසිකලය වැටුණු තැනට හේත්තු කොට අඩියට දෙකට වෙදමහත්තයා ළඟට වීන් කෝටුව උදුරා ගත්තේය.

"ළමයින්ට මෙහෙමත් ගහනවද වෙදමහත්තයා? හරනන්නට වාගෙ..."

"පුංචි බණ්ඩාගෙ සල්ලියි පිහියයි හොරකං කරල... මේක මටත් ගමේ ඉන්ඩ දෙන්නෙ නෑ... ලොකු එකා සිස්සන්තොං පාස්වෙලා බෝඩ්වෙමි... මේක ගම වටේ හොරකං කර කර ඇවිදිනව..."

මාවන්නේ කඩයට පැමිණ සිටි දෙතුන් දෙනෙක්ම වෙදමහත්තයා හේ කර හඬ ඇසී එතැනට ආහ.

"මං ගත්තෙ නෑ ඇක්මොං මාමේ..."

ගුණසෝම ඉකිගසමින් කීවේය. ඇක්මොන් අයියා ගුණසෝමට තමන් ළඟට ඇද ගත්තේය.

තිලකෙ පුංචි එතැනට ආවේ මේ අතරවාරයේදීය. ඇ වෙදමහත්තයා දෙසත් ගුණසෝම දෙසත් ඇක්මොන් අයියා දෙසත් බැලුවාය.

"මොකද මේ වෙදමහත්තයා කවදාවත් නැතුව?"

තිලකෙ පුංචියේ ප්‍රශ්නයට වෙදමහත්තයා පිළිතුරක් දෙනවා තබා මුහුණ ඔසවා බැලුවේවත් නැත. ඔහු දුන් මිනිත්තු කිහිපයක් තිස්සේම සිටින්නේ බිම බලාගෙනය.

"සල්ලියි පිහියයි හොරකං කරල"

වෙදමහත්තයා වෙනුවට පිළිතුරු දුන්නේ පුංචි බණ්ඩාය.

"කාගෙද?"

"මගෙ"

තිලකෙ පුංචි වටපිට බලා අත්තිමේදි පුංචි බණ්ඩා දෙස කෙළින්ම බලා සිටියාය.

"ඔහොම හිටිමු පොඩ්ඩක්"

තිලකෙ පුංචි එසේ කියා ප්‍රශ්නාර්ථ බැල්මක් ඇක්මොන් අයියාට යොමු කොට වැට පැන ඇගේ ගෙවල් පැත්තට ගියාය. තිලකරත්න බාප්පා මියගිය පසුව වුවද ඔහු මෙන්ම ගමේ කොයි කවුරුත් සමඟ කතා බහ කරමින් මගුල් තුලාවලදී කාට කාටත් උදව් පදව් කරමින් තනිපංගලමේ ජීවත් වන්නට වූ ඇට 'තිලකෙ පුංචි' යනුවෙන් බාල මහළු කොයි කවුරුත් පාහේ පොදුවේ ඇමැතුන.

"තිලකෙ පුංචි මොකක් හට් දන්නට"

ඇක්මොන් අයියා වට පිට බලමින් කීවේ කාටත් ඇසෙන පැසිටි, පිහිනායේදී ඔහු වෙදමහත්තයා දෙස බැලුවේය. මෙතෙක්

හිටගෙන බිම බලාගෙන සිටි වෙදමහත්තයා ජිල්බෝල ගසන කොල්ලන් තමන්ගේ වාරය එනතෙක් ඉඳගෙන සිටින්නට පාවිච්චි කරන කොට කැල්ල මත ඉඳගෙන බිම බලාගෙන සිටියේය. කුසුම්ලතා නොපැමිණියද ඇසිලින් නෝනා පැමිණ වෙදමහත්තයා දෙසත් අවසානයේදී ඇක්මොන් අයියා දෙසත් බැලුවාය.

"හිලකෙ පුංචි මොකක් හරි දන්නව... ගෙවල් පැත්තට ගිහින එන්නි හියා..."

හිලකෙ පුංචි ආපසු පැමිණියේ උල් පිහියක්ද රූපියල් දෙකේ පහේ නෝට්ටු හතරක් පහක්ද අතැතිවය.

"මේකද පිහිය?"

"එක සමයි..."

පුංචි බණ්ඩා පිළිතුරු දුන්නේය. වෙදමහත්තයා හිස ඔසවා බැලුවේ නැත. තමාට කුමක් හෝ වැරදීමක් සිදුව ඇති බැව් මේ වන විට ඔහුට දනෙන්නට පටන්ගෙන තිබිණි.

"පොච්චියේ වෙදමහත්තයෝ... ඇයි මේ දරුවට ගැහුවෝ?"

හිලකෙ පුංචි බණ්ඩාගේ මතක් වෙතට ඇදගත්තාය. ඇසිලින් නෝනා පුදුමයට පත් වී බලා සිටියාය.

"අපේ දර මැස්ස එහා පැත්තෙ බල්ලෝ දෙන්නෙක් පොරකනව ඇහිල මම නිකමට බැලුව පොල් ගෙඩියක් ලෙලි ගහ ගහ ඉන්න කොට. එතකොට මම දක්ක එකෙකුගෙ කටේ මොකක් හරි තිබිල විසිවෙතව. මම කැගහපුවාම බල්ලෝ දෙන්න දිව්ව එතන තිබුණේ මෙන්න මේ පිහියයි සල්ලි කොළ වීකයි. පිහිය තිබුණේ බිම ඇතිල"

වෙදමහත්තයාගෙ හිස හොඳවෙම පහළට කඩා වැටී ඇත. පුංචි බණ්ඩාද බිම බලාගෙන සිටියා මිස හිස ඔසවා බැලුවේ නැත.

"ගිහිත් බලාපල්ල තවත් එතන සල්ලි තියෙනවද කියල"

ඇක්මොන් අයියා සිටා පමණි. කොල්ලෝ හත් අට දෙනෙක්ම හිලකෙ පුංචිලාගේ වත්තට දිව ගියහ.

"දත් තවුසෙ කියනවකො බලන්න මොකද වෙලා ඇත්තෙ කියල"

ඇක්මොන් අයියා කීවේ පුංචි බණ්ඩා දෙස තිබුණු බැල්මක් හෙලමිනි. එහෙත් පුංචි බණ්ඩා කතා කරනවා තමා හිස ඔසවා බැලුවේවත් නැත.

හිලකෙ පුංචිලාගේ වත්තට දිව ගිය කොල්ලන් වනාන්තයින් දෙකකින් ආපසු දුටු ආවේ ජයග්‍රාහී හඬක්ද නගමිනි.

රූපියල් දෙකේ නෝට්ටුවක්ද බල්ලන් විසින් අඩක් කා දමා තිබුණ හම් කොපුවක්ද ඔවුහු ඇක්මොන් අයියා අත නැබිය. ඔහුගේ මුහුණ කළු වී ගියේය.

"ඔයි... පුංචි බණ්ඩො... තවුසෙගෙ දාඩිය ගඳට බල්ලෝ මේක අරගෙන ගිහිත් පොරකන කොට ඒක ඇතුලෙ තිබුණ සල්ලිය පිහියයි විසිවෙලා... ඒකනෙ ඔයි වෙලා තියෙන්නෙ... තවුසෙ වෙදමහත්තයාට බොත්ත දිල අපරාදෙ මේ ළමයට ගැස්සෙව්ව... ඔයි තවුසෙත් බැඳල දරුමල්ලෝ හිටියනං මේ අපරාදෙ කොරන්නෙ නැ... දරුවෙක් කැගහනකොට වේදනාව දනෙන්නෙ දෙමව්පියන්ට ඔයි..."

ඇක්මොන් අයියා පුංචි බණ්ඩාගේ මුණටම කීවේය. එහෙත් ඔහුගේ කතාව ඒ පහරක් මෙන් පැමිණ සිදුරු කෙළේ වෙදමහත්තයාගේ පසුවය. ඔහු ඉකිගසන්නට පටන්ගත්තේය. එය වෙර් මරගානේ කරන ඉකි ගැසීමක් නොව ඊට වඩා දෙයක් යැයි පොඩි උන්නට ද වැටහිණි.

"දත් ළමයි යනවල ගෙවල්වලට"

සෝමසිරි එතැන බලා සිටි ළමයින් පන්නා දුමිය. ළමයින් ඉදිරියේ වෙදමහත්තයා ඉකිගැසීම එතරම් හොඳ දෙයක් නොවේ යැයි ඔහු සිතුවා විය හැකිය.

"වෙදමහත්තයාටත් මේවා හොඳ පාඩම් එක එක වාහෙලගෙන් බොත්ත යනවට"

එසේ කියමින් ඇක්මොන් අයියා යන්නට ගියේය.

පුංචි බණ්ඩා රූපියල් පහේ නෝට්ටු දෙකක් ගෙන බණ්ඩාගේ දෙසට දිගු කළේය.

"මිනිහට බොත්ත දිල කොල්ලට ගස්සෝල... දත් මෙතන එනව සල්ලි දික්කරන්ඩ..."

ඇසිලින් නෝනා කඩා පැන්නාය.

"අපි යම් අපේ ගෙවල් පැත්තෙ..."

සිලක පුංචි ගුණසෝමගේ අසින් අල්ලා ගනිමින් කීවේ ඇසිලින් නෝනාට හොඳටම කේන්ති ගොස් ඇති බවට පෙනුණ හෙයිනි. පුංචි බිණ්ඩා දෙස අවසාන වරටත් රවා බැලූ ඇසිලින් නෝනා සිලකේ පුංචි පසුපසින් ගොස් ඇත් සමගම වැටෙත් රිංගුවාගේ ගෙදරට ගොඩ වූ සැකින් ගෙකුළුව ගොස් තෙල් කුප්පියක් ගෙන ආ සිලක පුංචි එයින් ටිකක් අත්ලට ගෙන ගුණසෝමගේ පිටෙරි සිඬුණු කෝටු පාරවල් මත තැවරුවාය.

"මේ මිනිස හරකෙකුට වගේ ගහල කියෙන්නෙ"

"හිත හොඳ මිනිස්සුන්ට කේන්ති ගියාම මහොම තමයි ඇසිලින් නෝනෙ... වෙදමහත්තය නපුරු මිනිසෙක් නෙමෙයි. ඒත් ඉතිං ටිකක් කට ගා ගත්තම හරි වෙනස් කියල ගමේ උන් දන්නව. ඒත් මමේ දකල නෑ මෙව්වර කේන්ති ගිය දවසක්... මන්න බලාපං මං කියන්නං මේ ගැන වෙදමහත්තය හොඳටෝම දුක් වෙනවා... හෙට උදේ වෙරි නැසිටුණාම"

ගුණසෝමගේ පිට පිරිමදිමින් සිලක පුංචි බොහෝ දේවල් සියවත්තට පටන් ගත්තාය. ගෙදර තනිපංගලමේ සිටින නිසා කවුරුත් හෝ කතාවට අසුවුවහොත් ලෙහෙසියෙන් අත් නොහරින බැව් ගමේ කවුරුත් දන්නා දෙයකි. සිදුවූයේ කුමක්දැයි නොදන කුසුමලතා තවමත් බියට පත්ව ගෙදර තනියම සිටින හෙයින් ඇසිලින් නෝනාට අවශ්‍ය වූයේ හැකි පමණ ඉක්මණින් ගුණසෝමත් සමඟ ගෙදර යාමටය.

"මිය පුංචි බිණ්ඩා කියන එකා කොහෙන් ආපු එකෙක්ද කවුද දන්නෙ ඇසිලින් නෝනො... ආපු රටක් ගමක් කවුරුවත් දන්නෙ නෑ... ඉස්සෙල්ල පත්සලට ආවා... එකත හාමුදුරුවො රවට්ටගෙන කාලයක් සිටිය... ඊට පස්සෙ කුලි වැඩ කර කර ගම පුරා ඇවිද්ද... අත්සිමිටි සුවාරිස්ව රවට්ටගෙන දංගොල්ලාවෙ බුලත් හිටවත්ව පටන් ගත්තං... කසාදක් නෑ... නැදෑයෙක් නෑ... මිය මිනිහ ගැන එක එක කතා හැදිලක් කියෙනවනෙ... අපට සිට වැඩක් නෑ... ඒත් මේ කොල්ලට ගස්සෝපු එක ගැන තමයි මට කේන්ති..."

සිලක පුංචිගෙ කතාවලට භූමිවී තබන්නට ගියහොත් කතාව දිග්ගැසෙන්නව ඉඩ ඇති හෙයින් ඇසිලින් නෝනා නිහඬවම සිටියාය.

"එහෙනං මේ තෙල් කුප්පියත් අරගෙන පලයං"

"ගෙදරත් ඇති සිලකෙ පුංචි... කුසුමලතා මෙලාකට බයවෙලා ඇති"

ගෙකුළුව ගිය සිලක පුංචි කෙසෙල් ගෙඩි දෙකක් ගෙනැවිත් ගුණසෝමට දෙමින් "උඹ සිට ගණං ගත්ඩ එපා පුනේ" යි කියමින් සිස අතගැව්වාය.

ඇසිලින් නෝනා මිදුලට බැස්සේ "සිලක පුංචි නැත්තං කොල්ල තාමත් ගුවිකනව" යි කියමිනි.

"මං බයවෙලා හිටියෙ මොකද පරක්කු කියල"

ඇසිලින් නෝනාත් ගුණසෝමත් ගෙට ගොඩවදින විටම කුසුමලතා කීවාය. ඇසිලින් නෝනා එයට පිළිතුරු දෙන්නට ගියේ නැත. "වෙනිවැල්ගැට ටිකක් ලියේ නියපං" යි කියමින් ගුණසෝමට ලණු ඇදේ මුනින් අතට හාත්පි කරවූ ඇසිලින් නෝනා කාමරයේ රාක්කයේ තිබුණු තෙල් කුප්පියක් ගෙනැවිත් ඔහුගේ පිටෙහි තවරා ඇතිල්ලුවාය.

"හැමතැනම පසු... මේ මිනිහට මොන යකා වැහුනද මන්ද..."

ඇසිලින් නෝනා තමාටම කියාගත්තාය. කුසුමලතා කුස්සියේ සිට ඉස්තෝප්පුවට ආවාය. ගුණසෝම දෙස මෙහොතක් බලා සිට යළි කුස්සියට ගියාය. කිහිප විටක්ම මෙසේ එතා මෙතා ගිය නමුත් ඇගේ සිතේ ඇතිවූ වංචල බව අඩුවූයේ නැත. සිනි බෝතලයත් සමඟ වෙනිවැල් ගැට කෝප්පය ලණු ඇද අසලින් තැබූ ඇ ඒ අසලම තිබූ පුටුවෙහි ඉදගත්තාය. ඒ බෝ වූ නමුත් වෙදමහත්තයා ගෙදර ආවේ නැත. ඇසිලින් නෝනා ලණු ඇද මත ගුණසෝම සමඟ ආල වී සිටී අතර කුසුමලතා පුටුවට වී ගුරුපාර දෙස බලා සිටියාය.

"නියෙන දෙයක් කාල උඹ බුදිය ගනිං..."

එහෙත් කුසුමලතා කාමරයට ගියේ නැත. පුටු බාපන මත ආලවුවාය. කුප්පි ලාම්පුවේ සිල සුඟෙට නිවී ගියේය.

වෙදමහත්තයා කෙදිරිගාන හඬ කුසුමලතාට ඇසුණේ සිනිතයෙන් මෙනි.

"ඔමේ නාත්තා කෙදිරිගාන සද්දයක් ඇහෙනව..."

ඇසිරිත් නෝනා ලණු ඇදේ සිට නැගී සිටින සර්ද බද්ද ඇසිණි.
"ලාම්පුව සුළඟට නිවෙත්ති ඇති... මටත් නින්ද ගියා දන්නෙම
නැතුව"

"කුස්සියට ගිහිං පත්තු කරගෙන වරෙං..."

"අම්මාපල්ල මේ මනුස්සය ගිහිද අපට නියෙන කරදරයක්"

ඇසිරිත් නෝනා ලණු ඇද අතපත ගාමින් නැගී සිටියාය.
කුසුම්ලතා ලාම්පු කුප්පිය දල්වාගෙන ඉස්තෝප්පුවට පැමිණ එය
ඔසවා මිදුලෙන් එයට බැලුවාය. වෙදමහත්තයා වැටී සිටිනු ඇට
පෙනිණි.

"අම්මේ අතත තාත්ත වැටිල..."

කුප්පියාම්පුවත් රැගෙන අඩියට දෙකට එතැනට ගියාය.
වෙදමහත්තයාට සිහියක් නැත. ගොර ගොර හඬින් හුස්ම ගන්නා
හඬ නැගෙයි. මව තැවරුණු සරම් බුරුල්ලී ගැලවී තිබිණි.

සරම් සකස් කළ ඇසිරිත් නෝනා "කුම්පි ලාම්පුව ඉස්තෝප්පු
වෙන් කියල ඇවිත් පැත්තකින් අල්ලපං" කීවාය. වෙදමහත්තයාට
එක්තරා කරගෙන පැමිණ ඇසිරිත් නෝනාත් කුසුම්ලතාත් පැළුරක්
එලා ඉස්තෝප්පුවේම නිදාගන්නට සැළැස්වුවාය. වෙදමහත්තයා
ගොරවන්නටත් ඉදහිට දොඩවන්නටත් පටන්ගත්තේය. දොඩවන
කිසිවක් පැහැදිලිව නැති වූ නමුත් "පුංචි බණ්ඩ බල්ලං... මං මගේ
කොල්ලට ගැනුව... හාමුදුරුවනේ..."

වැනි වර්ත අතරින් පහර ඇසුණේය.

x x x x

UNLIMITED
spirit of Sri Lankan e community

7

ඉණසෝමට පහරදීමේ සිද්ධියෙන් පසු වෙදමහත්තයාගේ
නැසීම් බොහෝ සෙයින් වෙනස් විය. ඔහු වේල් දෙක
තුනක්ම කැවේ නැත. කා සමඟවත් කතා කළේ නැත. ඉණසෝමගේ
මුහුණ දෙස පමණක් නොව ඇසිරිත් නෝනාගේ මුහුණ දෙසටත්
කෙළින් බැලුවේ නැත. පැවසිය යුතු දෙයක් වී නම් කුසුම්ලතාට
කීවේය. පිඟානට කෑම බෙදා අවසන් වූ විට "කුසුමේ තාත්තට
කත්ති කියාපං" යි ඇසිරිත් නෝනා, වෙදමහත්තයාට ඇසෙන්නට
කීවාය.

වෙදමහත්තයාගේ හදිසි වෙනස්වීම ගැන ඇසිරිත් නෝනා
තුළ කේන්ද්‍රියක් වෙනුවට එක්තරා අන්දමක කම්පාවක් ඇති විය.
තමාට පමණක් නොව ඉණසෝම වැනි පොඩි එකෙකුටවත් මුහුණ
දීමට නොහැකිව ඔහු සිතින් විදින වේදනාව ඇසිරිත් නෝනාට
වටහාගැනීමට එතරම් අසීරු නොවීය.

"සුවාරියා, පුංචි බණ්ඩට බුලත් කොටුවත් ගලවගෙන යන්න
කියලලු... වෙදමහත්තයාට බොත්ති දීල ළමයට ගස්සෝල ගමේ
මිනිස්සු මැද්දේ වෙදමහත්තයා වගේ රත්තරං මනුස්සයෙක්ව නැල්ලු
කරපු එකෙකුට බිමක පස් පාගන්ඩවත් දෙන්නට හොඳ නෑ කියල
තමයි සුවාරියා ගමේ කිය කියා යන්නෙ... හැබැයි ඉතිං ඕකා
බුමියෙං ආදායම ගන්නව මිසක බිංකුලිය දෙන්නෙත් සොඩිවිමයි
කිය කියා හුඟ දවසක් ඉදල සුවාරියා පුංචි බණ්ඩට බැන බැන
සිටියල ගමේ කතාව යන්නෙ කවුරුත් නැති වේලාවට ගෙට
රිංගන එක ආරංචිවේලා උච්ච යවාගත්ති මොකක් හරි වෙන
හේතුවක් හොය හොයා ගිවියයි කියල..."

සුළුත් වීමත් සන්නම් ඉදහිට ගෙව ගොඩවෙන ලිලි නෝනක්කා පසු දවසක සියා පා මිසාදස වෙදමහත්තයාගේ කණේ තියන්නට ඇසිලින් නෝනාට සිත් දුන්නේ ද නැත. "සුවාවිස්, පුංචි බණ්ඩට මිව්වෙ... යන්න කියලයි" යනුවෙන් කතාවක් අරඹන්නට ඇට දෙතුන් වරක්ම සිහිණි. එවැන්නකින් වෙදමහත්තයාගේ සිත තවදුරටත් සසල වනු මිසක සැහැල්ලු නොවන බැව් ඇසිලින් නෝනා හොඳින්ම දැනී. තමන්ගෙන් සිදුවූ වරදක් අතීතයෙන් හෝ තවත් කෙනෙකු මත පටවා සිත සෝදා ගැනීමට වෙදමහත්තයා කිසිසේත්ම සූදානම් නැති බව ඇට සක්සුදක් සේ පැහැදිලිය. ඇසිලින් නෝනා තවදුරටත් නිහඬව සිටියේ ඒ නිසාය.

එහෙත් මේ පිඩාකාරී නිහඬතාව බිඳින්නට හැකි හොඳම අවස්ථාවක් සිසි වටෙක බලාපොරොත්තු නොවූ අයුරින් උදාවිය. ඒ ඉස්කෝලේ ක්‍රීඩා උත්සවයේ යාර සියේ තරගයට ගුණසෝම තෝරා ගැනීමත් සමගය.

"ගුණසෝම දුවන්ඩ තේරිලා කියල දුවන කලිසමක් මතැලූ"

රාක්සියේ කෑම කත අතරේ ඇසිලින් නෝනා කීවාය.

"දුටු මල්ලිට හොඳට දුවන්ඩ පුළුවන් කියල රෝගිණි මා එක්කත් සිටිමි... රෝගිණි තමයි මල්ලිලාගෙ නිවාසෙ නායිකාව"

කුසුම්ලතා ද කල්වේලා නොහැර කතාවට එක්වූයේ ගෙදර පවතින පිඩාකාරී වාතාවරණය අවසන් කරන්නට හොඳම අවස්ථාව උදාවී ඇතැයි ඇට ද සේරුම් ගොස් තිබුණ බැවිනි.

"ඌ පොත පතේ වැඩට කම්මැලි වූණාට දුවන්ඩ පනිත්ඩ දස්සය. එදාට වියාලෝ මහත්තයත් එතටයු"

"ලවුස් පිකර එහෙම දාල මරා එකට තියේවි. රෝගිණි කිව්ව මමත් එක්ඩ කියල එදාට"

ඇසිලින් නෝනාත් කුසුම්ලතාත් තරගයට මෙන් ක්‍රීඩා උත්සවය ගැන කියවන්නට වූහ. වෙදමහත්තයා වචනයක්වත් පිට නොකළ නමුත් ඔහුගේ මුහුණේ සිදුවූ මලානික පෙනුම ක්‍රමයෙන් අඩුව ගිය බවත් ඇසිලින් නෝනාට මෙන්ම කුසුම්ලතාටද දැනීණි.

"ගුණසෝම දිනන්ඩත් බැව් නැ..."

ඇසිලින් නෝනා ඒ වචන වක පැවසුවේ වෙදමහත්තයාගේ සිත හදන්නටම නොව සැබැවටම ඇගේ සිත තුළ සිසුම් ලෙස ඇති වූ ආඩම්බරය නිසාය.

"අපේ අම්මේ මමත් යනව් එදාට"

කුසුම්ලතා ද ඒ වක කීවේ වයසට නොගැලපෙන තරමට නොදෝල් වෙමිනි. එහෙත් වෙදමහත්තයා කෑම කා අවසන්ව ලොකු වතුර විදුරුවක් බි වචනයක් හෝ නොදොඩා ඉස්කෝල්පුවට ගියේය.

ඇසිලින් නෝනාත් කුසුම්ලතාත් ක්‍රීඩා උත්සවය පිළිබඳව බොහෝ දේ පැවසුවේ තමාගේ සිත සැහැල්ලු කිරීමට බැව් සේරුම් ගැනීම වෙදමහත්තයාට අසීරු නොවීය. ඒ කෙසේ වෙතත් ගුණසෝම පිළිබඳව ලැබුණු ආරංචිය සැබැවටම ඔහුගේ කලසිරුණු මානසික තත්ත්වය සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් කරන්නට සමත්විය.

ඇසිලින් නෝනා සහ කුසුම්ලතා විසින් කලින් සිතා මතා නොවූවද ඒ මොහොතේ සැළසුම් සහගතව ඉදිරිපත් කළ ආරංචි නිසා පසුදා පහන් වෙන විට වෙදමහත්තයාගේ සිත හොඳටම මාදු වී එසේම ප්‍රබෝධමත් වී තිබිණි. ඉස්කෝලේ යාමට සූදානම්ව සිටි ගුණසෝම වෙදමහත්තයා ළගට විත් දණ ගසා වැන්නේය. ඔහු ගුණසෝමගේ හිස අතගැවේය. ඉන්පසු ඉස්කෝල්පුවෙන් පිටව පිළිකන්නට ගොස් දැසින් ගලන කඳුළු සරම් පොටින් පිසදාගත් ඔහු එතැන නොනැවතී වත්ත පහළට ගියේ දිගින් දිගටම දැසින් ගලන කඳුළු ගෙදර අයගෙන් සහවාහන්නට අත් ක්‍රමයක් කල්පනා නොවූ හෙයිනි.

පසුගිය දිනවල උදේ වෙදමහත්තයා කාමරයෙන් පිටතට පැමිණියේ ගුණසෝම ඉස්කෝලෙ ගියාට පසුවය. එසේ වූයේ ගුණසෝමගේ මුහුණ බලන්නට බැරි තරමට ඔහුගේ සිත කඩා වැටී තිබුණ බැවිනි. එහෙත් ගුණසෝමගේ පැත්තෙන් බැලූ විට එය මොන තරම් වැරදි ක්‍රියාවක් දැයි වෙදමහත්තයාට සිතෙන්නට විය. ඉස්කෝලෙ යාමට පෙර සිටිකත් වගයෙන් මාපියත් වදින ගුණසෝම පසුගිය දවස්වල ද කාමරයට එබී බලා තමන් තාමත් අවදිව නැතැයි සිතා ඇසිලින් නෝනාට පමණක් වැද ඉස්කෝලේ මඩා ගන්නට උත්සාහ කළේය. සියල්ල සේරුම් ගොස් කඳුළු

නවතින තෙක්ම ඔහු බඩවැටියෙන් එතා පෙනෙන කුඩුරුයාය දෙස බලාසිටියේය.

කුසුම්ලතා කතාකරන හඩ... රෙදි සෝදන සර්ද බද්ද... මිද දෙසින් ඇසෙන්නට වූයේ මේ මොහොතේදීය. එක්තා පහළ කැරකෙමින් සිටි ආපසු පැමිණි වෙදමහත්තයා කුසුම්ලතා ඇද දුන් වතුර බාල්දියෙන් යම්කමක් මුහුණ සෝදාගෙන සරම්පොටින් පිසීමත්ම ඉස්කෝප්පුවට එක් යළිත් ලණු ඇදෙහි ඇලවුණේය.

ඇසිලින් නෝනා කතාවක් බහක් නොමැතිව කුස්සිය අස්පස් කළාය. ශුච්චි දෙක තුනක් සෝදා වැලට දමූ කුසුම්ලතා එහෙත් මෙහෙත් ඇද පැළඳ සම්බෝල සමඟ හිල් බත් කට්ටල් තන අවක් කා වසිමි. පන්තියට යනු පිණිස ගෙයින් පිට වූවාය. වෙදමහත්තයා මිදුලට බැස පාර දෙසට ගියේ කුසුම්ලතා පිටව ගොස් තවත් පැයක් හමාරක් නෑ වූ පසුවය.

කුසුම්ලතා විසින් ඉතිරි කරන ලද රෙදි ද කාමරවල තැනින් තැන දමා තිබුණු තිරවු රෙදිද එකතු කරගත් ඇසිලින් නෝනා මිදුලට ගියාය. ඒවා සෝදා අවසන් වෙන විට ඉර මුදුන් වෙන්නටත් පවත් හෙත තිබිණි. පසුගිය දින තුන හතරේදී කඩයප්පත් සෑදීම තර වූ හෙයින් මාවත් මුදලාලිගේ කඩයෙන් මෙන්ම මංකවේ කඩයෙන් ද පණිවුඩ එවා තිබුණ බව ඇට සිහිපත් වූයේ මෙසේ රෙදි සෝදන අතරතුරේදීය. වෙදමහත්තයා ගියේ මාවත්ගේ කඩය පැත්තේ නම් ඔහු අත පණිවිඩයක් යවන්නට තිබිණි. එහෙත් යන තැනක් ගැන වෙදමහත්තයා කීවේ නැත. සවස් වරුවේ කඩ දෙකටම ගොඩවැදී පැමිණිය යුතු යැයි ඇසිලින් නෝනා සිතා ගත්තාය.

වෙදමහත්තයා ආපසු ගෙදර පැමිණියේ ගිනි මද්දහන් පැයේය. ඔහු පසුව හරහා ගලන දහඩිය පිහිමිත් කෙළින්ම ගියේ කුස්සියටය. ඇසිලින් නෝනා ඒ එක විටත් පොල්තෑමින් සිටියාය.

"හොඳවැඩි... කරේල කාල්ලක් හම්බවුණා... ඒකත් උයල ගනි"

බොහෝ දවසකට පසු වෙදමහත්තයා නිර්ලෝභිව කටහඬ පිටකරනු ඇසුණ විට ඇසිලින් නෝනා පොල් ගැම නවත්වා ඔහු දෙස බැලුවේය.

"කල්පිටි කරේල කියල මාවත් මුදලාලි දුන්නෙ"

ඔහු නැවතත් කවේය.

"කල්පිටි කරේල නං හොඳා..."

ඇසිලින් නෝනා පොල් ගැම තතර කොට නැගිට කරවල කාල්ල ඒ මේ අත හරවා බලා "හොඳා වාගේ" යි කියමින් ඇතිළියකට දමා නැඟිලියකින් වැසුවේ කොහෙල්ලේ සිට පැමිණි බැළේය ඉවි අල්ලන්නට වූ හෙයයි.

"මෙතන රුපියල් හතළිහක් ඇති... උඹ කොල්ලට ඕනෑ කරන දේවල් අරං දීපං... සල්ලි ඉතුරු වුණොත් කෙල්ලටත් ගවුං රෙදි කාල්ලක් අරං දීපං..."

සරම් පොටේ ගසාගෙන තිබූ රුපියල් දහයේ තෝටු ගුලියක් අතට ගත් වෙදමහත්තයා එය ඇසිලින් නෝනා දෙසට දිගු කළේය. ඇසිලින් නෝනා විශ්මයට පත්ව දැස් උඩ හිඳවාගෙන වෙදමහත්තයාගේ මුහුණ දෙස තත්පර කිහිපයක්ම බලා සිටියාය.

"වෙදමහත්තයාට හදිස්සියෙන් කොහෙත්ද මේවිට සල්ලියක්?"

ඇසිලින් නෝනාගේ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරක් නොදුන් වෙදමහත්තයා මඳ සිතාවක් පමණක් ඇට දී ඉස්කෝප්පුවට ගොස් බුලත් හෙල්පුව අතට ගනිමින්ම පුටුවෙහි ඉඳගත්තේය. තේරුම්ගත නොහැකි දෙයක් සිදුවී ඇති හෙයින් පුදුමයට පත්වූ ඇසිලින් නෝනා කුස්සියේ වැඩ සියල්ල නවතා දමා සල්ලි ගුලියත් රැගෙන වෙදමහත්තයා පසුපසින්ම වාගේ ඉස්කෝප්පුවට පැමිණ උච්චස්සට හේත්තු වූවාය.

"වෙදමහත්තය ඇත්තටම කොහෙත්ද සල්ලි?"

"කෙල්ලට දනගන්ඩ කියන්න ඕනෑ නෑ... මම හව්ටිපොට මාවත් මුදලාලි ගාව කියල රුපියල් පණහක් ඉල්ලගත්ත... ඒක හෙමින් සිරුවේ බේරගන්ඩ බැරුවැය... ගුණසෝමගෙ වැඩේ ඉස්සෙල්ල කරන්න ඵලායැ"

වෙදමහත්තයා කීවේ ඉතාමත් සැහැල්ලු ආකාරයකින් නමුත් ඒ ක්‍රියාව හරහා ඇසිලින් නෝනාගේ සිතට ඇතුළු වූයේ බරකි. ඇසිලින් නෝනාගේ දැස් තියුණු ලෙස වෙදමහත්තයාගේ ඉතා දෙසට යොමු වූයේ ඉබේමය. වෙදමහත්තයාටද එය නොපෙනුනා නොවේ.

"නෑ ඉතිං... ඕක මාසෙකින් දෙකකින් බේරගන්නවා... වැඩි කොටසක් දාන එකකුත් නෑ... ඩයාරෝ මහත්තයක් එන එකේ"

කොල්ලට පිළිවෙළකට යවත්ති එපායා... බැට්ටෙලාවත් කොල්ල දිනුවොත් කැපි ගතව වෙනතෙන් ඩයාරෝ මහත්තය අතින්තො..."

වෙදමහත්තයා කතා කරන්නේ ඉතාමත් ප්‍රබෝධයකින් යැයි ඇසිලින් නෝනාට සිහිණි. ඇගේ සිතේ මෙකුටක් දවස් තිබුණු "බර" එක් මොහොතකදී සැහැල්ලු වී ගියේය. එදා තමාගෙන් සිදු වූ වැරද්ද නිසාම නොව ගුණසෝම පිළිබඳව අලුත් බලාපොරොත්තු වත් ඇතිවීම නිසා වෙදමහත්තයා මෙවන් දෙයක් කරන්නට ඇතැයි ඇසිලින් නෝනා සිතුවාය. ඇ ඇපසු කුස්සියට පැමිණියේ සියල්ල සංසිද්දි ගියේය යන සැහැල්ලු සිතුවිල්ලත් සමඟය.

ඊට පසුදිනම ගුණසෝමත් සමඟ ගම්පහ ගිය ඇසිලින් නෝනා දුවන කලිසමට අවශ්‍ය රකුපාට පොප්ලින් කැල්ලකුත් අත්කොට මේස් බැනියමකුත් සුදුපාට කැන්වස් සපත්තු දෙකකුත් ගත්තාය. කුසුමලතාට හින් කොටු තිබෙන ගවුම් රෙද්දකුත් ගැනීමට අමතක නොකළ ඇ ඉන්පසු මාර්කට් එකට ගොස් මුදු මාළු පෙත්තක්ද ගත්තාය. සිසෙත්ව විභාගයට පෙර ජීනසෝමත් සමඟ පහළගම දේවාලයට ගිය ගමන තුළින් ලැබුණු සතුට මෙන්ම සතුටක් ගුණසෝම සමඟ ගිය ගමන නිසාද ඇසිලින් නෝනාට ලැබිණි. යාපනයේ කඩයට ගිය ඇසිලින් නෝනා වෙදමහත්තයාට හොඳ රට දුම්කොළයක්ද ගත්තේ ඒ සතුට විසින් ඇති කරන ලද අලුත් ප්‍රබෝධය නිසාය. ඩිං කළුරත් සමඟ පසුගිය දිනවල පැමිණි මුසල බව වෙනුවට ගේ පුරාම ප්‍රබෝධය පැතිර ගොස් තිබිණි.

මුදු මාළු ගෙනාපු එකත් බොහොම හොඳා... මිය දුවන පනින කොට වැඩිපුර හයියක් හත්තියක් තියෙන්නටත් ඕනෑ. මම නිකමට ආරංචි කොරල බැලුව... පිතරගෙ කොළුව කීවට "මාමෙ ගුණසෝම මල්ලි තං දිනන්ඩම ඕනෑ කියල" මහත් උද්දාමයකින් මෙන් එසේ පැවසූ වෙදමහත්තයා "පොත පතේ වැඩ මිසක ජීනසෝමට යාර සිය දිනනව සිතා ගිහන්ඩවත් බෑ" යි කීවේ මඳක් සිනාසෙමිනි. වෙදමහත්තයා හින් අඩියක් ගසා ඇති බව ඇසිලින් නෝනා දැනගත්තේ ගඳින් නොව ඔහු කතා කරන විලාශයෙනි.

"නෑ ඉතිං ජීනසෝම එක පැත්තක... ගුණසෝම තවත් පැත්තක... දුරේ දන් උඟින් මොකක් හරි පැත්තකින් යන්න ඕනෑ... කොහොමද දන් වඩයි. පත්තිය...?"

වෙදමහත්තයා ඒ ප්‍රශ්නය ඇසූ අවුරු විලාශය නිසා කුසුමලතා ගේ මුවහ සිතාවක්ද මතු විය.

"තාම ඉතිං ඒ තරං කාලයක් නැතො තාත්තො... දන් වික වික පුළුවන්..."

මුළු ඉතිං... ඔව් විකෙන් වික මිසක හිතේ වේගෙට කරන්ඩ පුළුවන් දේවල් තෙමෙයිනො... ඉවසීම තමයි තියෙන්නඩ ඕනෑ"

"වෙදමහත්තයාට හාල් මැස්සෙක් බැඳල දෙන්නඩද"

"ඕකට තෙල් ලිපේ තියන්නඩ ඕන නෑ... මට මිය උම්බලකඩ කැල්ලක් දීපංකො"

වෙදමහත්තයා රතු එෑණු වට්ටිය ලඟට ඇඳ ගනිමින් කීවේය.

"දන් ඇසිලින් නෝතත් යනවද ක්‍රීඩා උත්සවේ බලන්නඩ...? ලොකු මහත්තය අම්මල තාත්තලටත් එන්නඩ කියයි නිරිවියටම... ඩයාරෝ මහත්තයත් එනවතො..."

"අනේ මට ඕවයෙ යන්නඩ බෑ... වෙදමහත්තය ගියානං තමයි හොඳ..."

උම්බලකඩ කැල්ලක් වෙදමහත්තයාගේ අතෙහි තබමින් ඇසිලින් නෝනා කීවාය.

"ජීනසෝමටත් කියල ඇරියනං එන්නඩත් පුළුවන්"

වෙදමහත්තයා එසේ කීවේ නිකමට මෙනි.

"ඒ ලමයට මේ අවුරුද්දෙ විහාගෙ"

ඇසිලින් නෝනාගෙන් පිටවූයේ වෙද මහත්තයා බලාපොරොත්තු වූ වචන විකමය.

"නෑ... මං නිකමට කිව්වෙ... ඔව් හැබෑට විහාගෙන් ලගයි තෙව... තරකද වැලිතලප විකක්වත් හදාගෙන ගිහිල්ල ජීනසෝමට බලල ආවොත්"

"වැඩක් නෑ... බෝඩිමේ කොල්ලො වික වට්ටෙලා කනව මිසක මල්ලිට කැල්ලක්වත් හම්බවෙන්නො නැහැල්ලු"

දා මෙන් නොව කුසුමලතා හරි හරියට මේ කතාබහට එක්වූයේ ඇගේ සහ තුළඳ අමුතු ප්‍රාණවත් බවක් මෙන්ම තිබුණ බැවිනි. කේන්ද්‍රියෙන් පුපුරණ වීට ඇතිලි

විශ්‍රාමයෙන් පසුව ආපසු එන විට එවන් තත්ත්වයක් හැසිරෙන විට මොන කර්ම අපුරුද්ද ඇති සිතියි.

"කොල්ලො එහෙම කමයි බං... ඒකතෙ උන්ට කොල්ලො කියන්න"

වෙදමහත්තයා කොල්ලොවු කොටයෙන් නැගිටිවේ එසේ කියමිනි. ඔහුගේ මුහුණ පුරාම අපුරු සිනාවක් ඇදී ඇති බව කුසුම්ලතාට පමණක් නොව ඇසිලිත් නොන්නාටද පෙනිණි.

x x x x

යාගේ සියලුම කර්මයන් ගුණසෝමට හිමිවූයේ දෙවැනි තැනයි. පුරාණ ස්ථානය හිමිවූයේ විජය නිවාසයේ පේමසිරිටයි.

"එකායි... දෙකායි... කියන කොටම් පේමසිරි පැන්න. මල්ලි පටන්ගත්තෙ කුනායි කිරිවට පස්සෙ... හැබැයි මල්ලි අල්ලගෙන... අල්ලගෙන ගියා... පරාක්‍රම නිවාසෙ කොල්ලො පුළුවන් කර. කැහැල්ල... තව යාගේ දෙකක් තිබුණතං මල්ලි එක වෙනවා... පී. ඩී. සර් පස්සෙ ඇවිල්ල මල්ලිගෙ ඔහුට අනගාල කිරිවට ඇයි ගුණසෝම පැන්නෙ තැන්පෙන කියල. විජය නිවාසෙ ළමයි පුරුදු කෙරුව පුද්ගලයෙක්. ඒ සර් ට්‍රේනිං කොලීජියේ කල් ගහපු එක්කෙනෙක්ලු තෙ... ඒ සර් තමයි පේමසිරිට පනින්නට උගන්නල කියෙන්නෙ... මල්ලිට පුරුදු කෙරුවේ වික්‍රමාර්ථ මහත්තයානෙ ඒ මහත්තයා කිරිවට කුනායි කියන කල් පනින්නට එපා කියල.. ඒකලු නිකිය..."

කුසුම්ලතා ක්‍රීඩා උත්සවය අවසන් වී ගෙදර පැමිණ විස්තර කියන්නට වූවාය. ගුණසෝම පැමිණියේ කළුපර වැටෙන්නට ඔන්න මේන්න සියා සිහියදිය. ඔහුගේ අතේ සහතිකයක්ද තිබිණි. ගුණසෝම හෙට හොඳවෙන විටම වෙදමහත්තයා එය ඉල්ලා ගත්තේය.

"යාගේ සියය... 15 ත් පහළ සමහලා දිවීම... දෙවැනි ස්ථානය... පරාක්‍රම නිවාසයේ කේ. ඒ. ගුණසෝම ශිෂ්‍යයා දිනාගත් බව සහතික කරනු"

සහතිකයක් රැගෙන කුසුම්ලතාට ගිය වෙදමහත්තයා ඇසිලිත් නොන්නාටත් කුසුම්ලතාටත් ඇසෙන්නට එය හඬ නගා කියවීය.

"සියාගේ මහත්තයා අත්සන් කොරලනෙ... බොහොම වටිනා සහතිකයක්. ඒක කුණුගාන්නෙ නැතුව අරන් තියපල්ල... යක්කල පොළව යන වෙලාවක අරගෙන ගියා තං රාමු කරගන්නට තිබුණා"

වෙදමහත්තයා එසේ කියා සහතිකය කුසුම්ලතා අතට දී නැවත ඉස්තෝප්පුවට ගොස් ලණු ඇඳෙහි ඇලවූණේය. වික වෙලාවකින් කුසුම්ලතා ඉස්තෝප්පුවට පැමිණි නමුත් ඒ වන විට වෙදමහත්තයා ඇඳෙහි සිටියේ නැත.

x x x x

ඉහළම කංකානම්ගෙ ලොකු පුතාගෙ කොළුව පැනල තියෙන්නවනෙ එකායි... දෙකායි... කියන කොටම... ගුණසෝම පැනල තියෙන්නෙ කුනායි කිරිවටත් පස්සේ... හැබැයි මිනිහ අල්ලල තියෙන්නව හොඳ ඇල්ලිල්ලක්... තව යාගේ දෙකක් තිබුණ තම මිනිහ තමයි එක..."

වෙදමහත්තයා ගුණපාලගේ දරමැස්සේ සිටි දෙතුන් දෙනාට ඇසෙන්නට කීවේය.

"යාගේ දෙකක් තිබුණ තම වෙදමහත්තයාගෙ පුතා එක... ඒක දෙකක් නෑ..."

හොඳටෝම බිමත්ව සිටි සුගතන් කීවේය. ඔහු ක්‍රීඩා උත්සවය බලන්නට ගියේවත් ඒ ගැන මොකුත් දන්නේවත් නැත. එහෙත් ඕනෑම කෙනෙකුගේ ඕනෑම කතාවක අග ඇල්ලීම ඔහුගේ පුරුද්දය.

"අපි දන්නැද්ද වෙදමහත්තයා කංකානම්ලගෙ හැටි... හොර සුන්නර කාරයොනෙ... අර මැහිලිත් උන්ද මැරුණාට පස්සේ ඒ ඉඩං කැල්ලත් අපුරුවට අල්ලගත්තෙ... මුහුදුරාත් එහෙම නැතැ... හැබැයි වෙදමහත්තයාගෙ පුතාට තව යාගේ දෙකක් තිබුණ තං කංකානම්ගෙ මුහුදුරා සුනේ සුං...නැද්ද මං අහන්නෙ..."

සුගතන් සුපුරුදු පරිදි දොඩවන්නට පටන් ගත්තේය. උදේ වරුවේ පොල්ගස් හත අවකට නැග පොල් කඩා සොයා ගන්නා තුවු දෙක සුගතන් වියදම් කෙළේ හැළි අරක්කු බොන්නටය. මුදල් අවසන් වුවද ඔහු දරමැස්සෙන් යන්නේ නැත. තවත් තුන් හතර දෙනකුගෙන්වත් වික වික ලැබෙන තෙක් රැඳී සිටී.

"අනිත් එක අපේ එකා දෙවැනිය වුණේ නිකියට දුලබ... අපේ එකෙක් බොරු කරල පළවෙතිය වෙනවට මං කැමැති නෑ සුගතා"

"රජ වුණත් මොකටද වෙදමහත්තයා බොරු කරල..."

"ගුණපාල ළමයො... මගෙ ගානට දාල සුගතං තව වීදුරුවක් දීපං..."

සුගතන්ට අරක්කු විදුරුවක් දිගු කරන ගමන් ගුණපාල ළමයා වෙදමහත්තයා දෙසට හැරුණේය.

"වෙදමහත්තයාගේ ගාණක් දුන් ටිකක් වැඩිපුර එකතු වෙලා"

"මොනවද බං තව සුමාන දෙකයි... ගොයම් කැපිව්ව ගමන් උමේ හාන තමයි ඉස්සෙල්ල ගෙවන්නෙ..."

"වෙදමහත්තයාගේ ලියැද්ද මේ පාර බෝම් සාරයි... ඇස්වත්තක් කටවත්තක් නැ... එක කරලක වී හුණ්ඩුවක් ඇති"

ගුණපාල ළමයාගේ දර මැස්සට ඇතුළු වෙමින් සිටි සරනේලිය ගොයියාට සුගතන්ගේ කතාවට සිතා නොවී සිටිය නොහැකි විය.

"අද නං වෙදමහත්තයාට හොඳ ගෝලයෙක් හම්බවෙලා"

"නැ... සරනේලිය අයියෙ මම කීව්වේ තව යාර දෙකක් තිබුණ නං වෙදමහත්තයාගේ පුතා එක... කංකානමගේ මුහුණුරා දෙක. හැබැයි වෙදමහත්තයාගේ පුතාගේ හොර බොරු නැ... බොරු කරල රජ වුණත් මොකවද සරනේලිය අයියේ..."

සුගතන්ගේ කතාවට කිසිදු ප්‍රතිචාරයක් නොදක්වූ සරනේලිය ගොයියා ගුණපාල ළමයා දෙසට හැරුණේය.

"එකහමාරේ විදුරුවක් දාපංකො"

කට ළඟටම පිරවූ විට එය එකහමාරේ විදුරුවකි. එකහමාරේ විදුරුව අතට ගත් සරනේලිය ගොයියා ඉන් හරි අඩක්ම එක උගුරුව බී අවසන් කොට කණේ රඳවාගෙන තිබුණ බිඩියක් ගෙන පත්තු කරගත්තේය.

"සරනේලිය අයියේ මවත් බිඩි කොටයක් දීපංකො තියෙනව නං"

සුගතන් අත පාවේය. සරනේලිය ගොයියාගේ මුහුණ එක්වරම ඉරුස්නා පෙණුමක් ගත්තේය.

"මන්න මක තමයි උඹලගේ වැරද්ද... අරක්කු ටිකක් බොන්ඩ එන මිනිස්සුන්ට කරදරයක් වෙන්න එපා... කැව නං බිව්ව නං ගෙදර පලපල්ල..."

සරනේලිය ගොයියාගේ කතාවට සුගතන් දිගු කළ අත ඉබේම පහතට වැටිණි.

"ඉඳා... බිල පලයං ගෙදර..."

පත්තු කරගත් බිඩිය සුගතන්ට දුන් සරනේලිය ගොයියා උඩ සාක්කුවෙන් තවත් බිඩියක් ගෙන දල්වා ගත්තේය. විදුරුවේ ඉතිරිව තිබූ අතින් කොටස එක දිගට උගුරු හලාගත් ඔහු කාරා මිදුලට කෙළ ගසා කට පුරා බිඩි උගුරක් ඇද්දේය. ගුණපාල ළමයාගේ ගාස්තුව ගෙවූ සරනේලිය ගොයියා "වෙදමහත්තයා මං ගිහිල්ල එන්නං" යි කියමින් දර මැස්සෙන් මිදුලට බැස්සේය.

සරනේලිය ගොයියා අන්ධකාරයේ නොපෙනී ගියේය.

"සරනේලිය මාමගෙන් කිසි කරදරයක් නැ... ගාණට බිව්ව... සල්ලි ගෙව්ව... ගියා..."

ගුණපාල ළමයා එසේ කීවේ වෙදමහත්තයාට එල්ල කරන ලද ඇතුළු පදයක් වශයෙන් නම් නොවේ. සරනේලිය ගොයියාගේ පැවැත්ම සැබෑවටම කිසිවකුට හෝ කරදරයක් නැති එකකැයි වෙදමහත්තයාටද සිතීණි.

"සරනේලිය ගොයියාගේ වැඩ කොහොමටත් පිළිවෙළයිනෙ... එක නෙ අවුරුදු දෙක තුනක් තිස්සේ මරණාධාර සම්බන්ධේ භාණ්ඩාගාරික වෙලා ඉන්නෙ..."

වෙදමහත්තයා ගුණපාල ළමයාගේ අදහසට එකඟ විය.

"සරනේලිය අයියාගේ භාණ්ඩාගාරිකකම් කාටවත් කඩත්බ බැ... මෙඳා පාරත් ෂුවර්... මොකද ඒ තරමට වැඩ පිළිවෙළයි"

සුගතන්ගේ කතාවට ගුණපාල ළමයාට පමණක් නොව වෙදමහත්තයාටද සිතාවක් ගියේය.

සරනේලිය ගොයියා සී. ජී. ආර්. එසේ පාරේ වැඩකට්ටියේ කම්කරුවෙකි. දවල් කාලයේ ගිනි මද්දහනේ රේල් පිලින් කළු ගල් කැලින් සමඟ ඔට්ටු වෙත සරනේලිය හැන්දෑවේ වැඩ අවසන්ව ගෙදර පැමිණි වහාම බස්නා ඇලට බැස නා ගනියි. ඉන්පසු ගෙදර ගොස් සරමක් කම්සයක් ඇඟට දාගත් ගමන් පුරුද්දකට මෙන් යන්නේ ගුණපාලගේ දර මැස්සටය. එහෙත් එකහමාරේ විදුරුවකට වඩා අරක්කු නොබොන ඔහු බිඩියක් පත්තු කරගෙන දෙතුන්වරක් කාරා කෙළ ගසයි. ඔහු හැමදාමත් කෙළ ගසන්නේ කොනකටය. ඉන්පසු අදුරේ නොපෙනී යයි. පඩිගත්

දවසට පමණක් සාමාන්‍ය වීදුරු දෙකක් පානය කරන සරතේලිය ගොයියා මාසයේ එකතුව ගුණපාල ළමයාට ගෙවා පිටව යයි. මේ නිසා ගුණපාල ළමයාට ඔහුගෙන් කිසිම කරදරයක් නැත.

"නෑ මං කියන්නෙ සරතේලිය අයිය වගේ එක පිළිවෙළකට අපටත් බොන්ඩ බැරි ඇයි...? අපට මාසෙ අන්තිමට දෙන්න පඩියක් නෑනෙ...නැද්ද වෙදමහත්තය?"

සුගතගේ දෙඩවිල්ල මැදින්ම වෙදමහත්තයා දර මැස්සෙන් එළියට බැස්සේය.

x x x x

UNLIMITED

The spirit of Sri Lankan e-community

8

"සරතේලිය මාමගෙන් කිසි කරදරයක් නෑ.. ගාණට බිච්ච... සල්ලි ගෙව්ව... ගියා..." යනුවෙන් ගුණපාල ළමයා කි කතාවද, "සරතේලිය අයිය වගේ පිළිවෙළකට අපට ඉන්ඩ බැරි ඇයි?" යනුවෙන් සුගතගේ මතු කළ ප්‍රශ්නයද දවසක් දෙකක් නොව සතිපයක් දෙකක් යනතුරුම වෙදමහත්තයාගේ සිතට කරදර කෙළේය. ඒ ප්‍රකාශ හරහා පැමිණි කළකිරීමක්... පසුතැවිල්ලක්... වැනි හැගීම් ගණනාවක් එක් රොක්ව තමාට පීඩාවකට පත්කරන බවක් ඔහුට නිතර නිතර දනෙන්නට විය.

සරතේලිය ගොයියා ඉස්කොලේ ගියේ හතරේ කැලෑසියට පමණි. ඔහු අද සී. ඒ. ආර්. කම්කරුවෙකි. එහෙත් ඔහු ගමේ කවුරුත් පිළිගන්නා අන්දමට පිළිවෙළකට ජීවත් වන්නෙකි. සැබැවටම මරණාධාර සම්ප්‍රදායේ භාණ්ඩාගාරික තනතුරට ඔහු වසර කිහිපයක් තිස්සේම නිතරගයෙන් පත්වූයේ එබැවිනි.

එහෙත් තමා වැටී සිටින්නේ ගමේ ඇවිද පොල්ගස් හත අටක් නැග උපයාගන්නා මුළු මුදලම හැළි අරක්කු බීමට වැය කරමින් තමා පමණක් නොව දරුවන් දෙදෙනෙක් ඇති පවුලක්ම කාලකණ්ණි තත්ත්වයට පත් කළ සුගතගේ තත්ත්වයටය.

"සරතේලිය අයිය වගේ පිළිවෙළකට අපට බොන්ඩ බැරි ඇයි...? මාසේ අන්තිමට පඩියක් නෑනි හින්ද... නැද්ද වෙදමහත්තය?"

කිසි ලෙසකින්වත් සුගතගේ කතාව ඔස්සේ මතුව එන කළකිරීමෙන් සහ පසුතැවිල්ලෙන් මිදෙන්නට වෙදමහත්තයාට නොහැකි විය. "නැද්ද වෙදමහත්තය?" යනුවෙන් සුගතගේ කීවේ

තමාත් සුගතත්වය සිටින්නේ එකම තත්ත්වයක බැව් කියා පෑමට නොවේද යන සිතුවිල්ල වේදමහත්තයාගේ සිතට මහා වදයක් විය.

පත්සලට ගිය විටෙක මොන තරම් කලබල අවස්ථාවකදී චුරු වේදමහත්තයාට දුටුවොත් ලොකු හාමුදුරුවන් පැමිණ ආශිය තොරතුරු කතා කරයි. ඉලව් හෙදරකට ගිය විටෙක වේදමහත්තයාට පුටුව දීමට හතර පස්දෙනෙක් තමන් සිටි පුටුවලින් නැගිටිති. මගුරු කුලාවකදී එක්කෝ මනමාලිය පෝරුවට ගොඩකරවයි. නැතිනම් ගමේ පාර්ශ්වය වෙනුවෙන් උපදේශාත්මක කතාවක් පවත්වයි.

එහෙත් උදේ සිට රැ වෙන තෙක්ම හැළි අරක්කු බොන සුගතත් එකසන්නේ තමාත් වේදමහත්තයාත් එක මට්ටමේ බවය.

කෙසේ වුවද වේදමහත්තයා සති දෙකකට පමණ පසු ගුණපාල ළමයාගේ දර මැස්සට ගියේ එතෙක් එකතුව තිබූ මුදල ගෙවා දමන්නටය. ගුණපාල ළමයාගේ දර මැස්සට යාම නවතා දමූ වේදමහත්තයා මාටින් මුදලාලිගේ කඩයට ගොස් පත්තරය බැලීමටත් එතැනට නිතර යන එන අය සමඟ කතා කරන්නටත් කවුරුත් තැති මොහොතක මාටින් මුදලාලි සමඟ දාම අතක් අදින්නටත් පුරුදු විය. එහෙත් ඒ කතා බහද දේශපාලනය හෝ ඕපාදුරුවලට සීමාවෙන බැව් කල්යාණ වේදමහත්තයාට දැනිණි. හැහැණුන් මෙන් ඕපාදුරු කතා කරන පිරිමි මොනතරම් පිළිකුල් සහගතදැයි වේදමහත්තයා දනගත්තේ මේ කතාබහ වලදීය.

"පුංචි බණ්ඩ තාමත් රිංගනවලු සුවාරිස්ගෙ ගෙදරට. සුවාරිස්ගෙ ගැනට හම්බවෙන්න ඉන්න ළමයන් උගෙ කියනවනෙ..."

"සුවාරිසා බිල බිල ගොර ඇද ඇද බුදි... ගැනි දන්නව ගොරොද්දේ අදිනකොට ලේසියෙන් ඇහැරෙන්නෙ නෑ කියල... එකකොට තමයි ජිලිකන්නට යන්නෙ... ඒ වෙලාව එනකල් පුංචි බණ්ඩ කෙහෙල් පඳුරු ළඟට වෙලා ඉන්නවලු... හැබැයි ගොරොද්දේ ඇඳිල්ල නැවතුන ගමන් ඔක්කොම දමල ගහල පුංචි බණ්ඩ රිංගනවලු ආයුගමන් අර කෙහෙල් පඳුරු අස්සට... ගොරොද්දේ පටන් ගන්නාම ආයිමත් එනවලු පිළිකන්නට"

මේවැනි අවලම් කතා කියමින් ඔවුන් නගන සිනා හඬ මොන තරම් පිළිකුල් සහගතදැයි සිතෙන විට සුගතත්ලාගේ කතා කෙතරම් අවශ්‍ය දැයි වේදමහත්තයාට නොසිතූනා නොවේ. මේ අවලම්

ඕපාදුරු රසකරමින් අසා හිටියොත් තමා වැටෙන්නේද ඒ ගණයටම නොවේදැයි වේදමහත්තයාට සිතිණි. කළුවර වැටෙද්දී මාටින්ගේ කඩයට යන එකද වේදමහත්තයා අඩු කළේ මේ කාරණා නිසාය.

අනෙක් අතට යන්න මන්නු ගුරුකම් වැඩ ද බොහෝ කෙසින් අඩු වී ඇති නිසා වේදමහත්තයා අත කියක් හෝ තැති තත්ත්වයක් උදාවිය.

කුඹුරු කැල්ලෙන් ලැබෙන ආදායම ගුණපාල ළමයාට පුරාකිරීම කිසිසේත්ම සාධාරණීකරණය කළ නොහැකිය. මෙවර ගොයම් කපාගත් අස්වැන්නෙන් වී බුසල් දෙකක් මාටින් මුදලාලිගේ වි මෝලට විකුණාගත් මුදල්වලින් ගුණපාල ළමයාගේ ණය එකතුව ගෙවීම මොනතරම් නොහොඹිනා ක්‍රියාවක්දැයි සිතෙනවිට මින් පෙර තමා ගැන කිසිදු නොතිබුණු කලකිරීමක් වේදමහත්තයා තුළ ඇති වෙන්නට පටන් ගත්තේය.

ඒනසෝම විභාග සමත්වී යම් දවසක සමාජයේ යම් තැනකට පැමිණෙනු නියතය. කුසුමලතා ඊංචි කලතාණියක් නොවුවද දුටුවෙකුගේ දැස් ඇදගන්නා සුර රූපකායකින් යුක්තය. ඔවුන්ගේ ආත්ම ගෞරවය වෙනුවෙන් ජීවිතයෙන් යම් කොටසක් කැප කළ යුතුය. අනෙක් අතට මේ සියලු කටයුතු කිරීම සඳහා ඇසිලින් තෝනා පාන්දර ජාමයේ සිට කඩයප්පත් හදමින්, වැටෙන වැටෙන පොල් අතු වියමින්, ගම් පුරා සිටිවු දමමින් ගන්නා වෙහෙස ද සුරපටු නොවේ. එවන් තත්ත්වයක් තිබියදී සුගතත්ලාගේ ගණයට වැටීම කිසිසේත් යුක්ති සහගත නොවේ.

ඒනසෝම ශිෂ්‍යත්වයෙන් සමත්ව නේවාසිකාගාරයේ නවත්වා පැමිණි දවසේ බිව්වේ සතුටට මෙන්ම දුකටය. ගුණසෝමට පහරදුන් දවසේ බිව්වේ දුකට මෙන්ම කලකිරීමටය. එහෙත් සාමාන්‍ය දවස්වලද දර මැස්ස පැත්තට යන්නේ ඇයිදැයි වේදමහත්තයා නිකමට සිතන්නට පටන් ගත්තේය.

කුඹුරේ මහත්සි වෙන සිටිංලා ද පෞර් වැඩ කරන සරනේලියලා ද හැන්දෑවෙන විට බස්නා ඇළට පැන ඇඟපන දොවා ඒ සමඟ ඇතිවන ප්‍රබෝධයත් සමඟින් ගුණපාල ළමයාගේ දරමැස්සට ගොඩ වී හීන් අඩියක් ගසති. ඉන්පසු බිඩියක් උරමින් ගෙදර ගොස් කට්ටල බැඳුමක් හෝ වෙනයම් කටගැස්මක්ද සහිත බත් පිහානක් ගිල දමති.

"ගුණසෝම ගොවිතැන් වැඩට බොහොම කැමැතියි වාගේ"
වෙදමහත්තයා, ඇසිලින් නෝනා සමග කීවේය.

"මං අහගෙන කුසුමලතා එක්කත් මැ වැල් ගැන කියෝනව...
පොත පතේ වැඩ ගැන නම් කිසි උනන්දුවක් නැ... හැබැයි"

"ඔහොම තමයි බං... එක එක්කෙනාට පිහිටන හැටි..."

වෙදමහත්තයා හෝ ඇසිලින් නෝනා, පත පොත වැඩ ගැන
ගුණසෝමගෙන් විමසන්නට ගියේ නැත.

"ගුණසෝම කැමැති නැද්ද මන්ත්‍ර ගුරුකම් සාස්තරේ ඉගෙන
ගත්බං?"

එක්තරා හැන්දෑවක මැ වැල්වලට සාක්කු කරමින් සිටියදී
වෙදමහත්තයා, ගුණසෝමගෙන් ඇසුවේය. ගුණසෝම එය
නැසුනාත් මෙන් සිටියේය.

"නෑ ඉඟි... අයිය නං පොත පතේ වැඩට බොහොම උනන්දුයි...
උඟින් මොකක් හරි සාස්තරයක් ඉගෙනගත්බ ඵපායැ..."

ගුණසෝමගේ නිහඩතාව බිඳිනු වස් වෙදමහත්තයා යළිත් ඒ
පිළිබඳව අවධානය යොමු කරවීය.

"මට මිය මත්තර පාඩං හිටින්නෙ නෑ තාත්තෙ..."

ගුණසෝමගේ පිළිතුර ඒ තරමටම අයහපත් නැත. ඔහු
පවසන්නේ මත්තර පාඩම් නොසිටීම ගැන පමණකි. නැවතත්
මේ ගැන කතා කරන්නට වෙදමහත්තයා පෙළඹුණේ ගුණසෝමගේ
පිළිතුර තුළ ඒ සඳහා ඉඩක් තිබුණ නිසාය.

"එකපාරට මත දිග ඒව බෑ තමයි... පොඩි පොඩි වැඩවලට
පොඩි පොඩි මත්තර සියෙනව... මතක තියාගත්බ ලේසියි"

මේ කතා බත අවසන් වූයේ වෙදමහත්තයා තුළ අලුත්
බලාපොරොත්තුවක් ඇති කරවමිනි. විවේක තිබෙන වේලාවට
පාඩම් කරගත්බ කුඩා මත්තරයක් ගුණසෝමට ලියා දුන්නේ ඒ
අනුවය.

"මේක උලුක්කුවකට තෙල් මතුරන මත්තරයක්. බොහොම
අනුභව්‍ය සියෙන එකක්... මේක පාඩං කරගත්බ බලාපොතො"

වෙදමහත්තයා දුන් කොළ කැල්ල දෙස ගුණසෝම බලා සිටියා
මස කිසිවක් සිටි නැත.

"ඔය මත්තරෙන් එකසිය අට වාරයක් මතුරල තලතෙල් විකක්
ජීවං කරල උලුක්කු වෙච්ච පැත්තෙ තෙමෙයි අනික් පැත්තෙ
ගාල තමයි උලුක්කුව අදින්නෙ... දන් වං අතේ මැද ඇඟිල්ල
උලුක්වෙලා නං මතුරපු තෙල් ගාල අදින්නෙ දකුණු අතේ මැද
ඇඟිල්ල... එතකොට රිදෙන්තෙත් නෑනෙ... ඊට පස්සේ උලුක්
වෙච්ච ඇඟිල්ලෙ යංතං තෙල් විකක් තවරනව... නැත්තං පොල්සිරි
විකක් ගැවත් ඇති"

ගුණසෝමට මන්ත්‍ර සාස්තරේ කියාදෙන හැටි කුසසියේ සිට
ඉස්තෝල්පුවට පැමිණි ඇසිලින් නෝනාද අසා සිටියාය. කුසුමලතාද
කාමරයේ සිට පැමිණියේ කියවමින් සිටි තවකතාව ද වසා ඇද
මතම තබමිනි.

"මේ වගේ කොට්ටර හාස්කං තියෙන මත්තර සියෙනවද... දන්
කැක්කුමක් හැදුනම යකඩ ඇතේකට මතුරල වහලෙ මුදුන් පරාලෙ
ගහන කොට දන් කැක්කුම ඉවර වෙනව"

වෙදමහත්තයා මත්තර සාස්තරේ විස්තර කෙළේ ගුණසෝමට
පමණක් නොව අනිත් දෙදෙනා දෙස ද බලමින් ඔවුන්ට ද
ඇසෙන්නටය. තවත් එවැනි කතා දෙක තුනක් පැවසූ වෙදමහත්තයා
හදිසියේ මතක් වූවාක් මෙන් සුදු සරමක් මේස් බැනියමක් ඇද
තුටුයක් ද කරට දමාගෙන මිදුලට බැස්සේ "අද මරණාධාර සම්භියේ
රැස්වීම... මට මතක නැති වුණා" යි කියමිනි. වෙදමහත්තයා
ඇතට යනතෙක් බලා සිටි කුසුමලතා, ගුණසෝමගේ කණට කොට
"පුංචි වෙදමහත්තයා" යි කියා සිතාසෙමින් කාමරයට ගියාය.

ගුණසෝමගේ සිතට ලජ්ජාවක් ඇතුළු වූයේ ඒ මොහොතේය.
මල් බුලත් තට්ටුවක් ඉදිරිපිට ඉදගෙන "මුණු මුණු" ගාමින් තුලක්
මතුරන වෙදමහත්තයාගේ රූපය ඔහුගේ සිතේ මැවී පෙනුණේය.

"මට බෑ අම්මෙ මත්තර පාඩං කොරන්බ..."

වික වේලාවකට පසු කඩදාසි කැල්ලක් අත තබාගෙනම
කුසසියට ගිය ගුණසෝම, ඇසිලින් නෝනාට කීවාය.

"උඹට බැරි නං නිකං හිටපං... හැබැයි බෑ කියල තාත්තට
කියන්න යන්ඩ එපා. වික දවසක් යනකොට තාත්තගෙ හිතෙන්
ඕක අකාමතා වෙලා යාවි"

ඇසිලින් නෝනාගේ කීම අනුව වෙදමහත්තයාට පෙනෙන්නට
අවස්ථා තුනක් ගුණසෝම මත්තර කඩදාසි කැල්ල දෙස බලාසිටි

නමුත් සිසි විටෙකත් හඬ නගා පාඩම් කෙළේ නම් නැත. ගුණසේනාම ඒ ගැන එතරම් උනන්දු නැති බව වේදමහත්තයාට ද වැටහිණි.

"ඔව් හැම එක්කෙනාටම පිහිටන්නෙත් නෑ..."

වේදමහත්තයා ඇසිලිත් නෝනාට කීවේ බලාපොරොත්තු කඩ වූ ස්වරයකිනි.

"ඔව් ඉතිං ඒ වගෙ දේවල් බලෙන් උගන්නන්නටත් බෑ නමයි. පුරුවේ පුරුද්දකුත් තියෙන්නට ඕනෑ"

ඇසිලිත් නෝනාට අවශ්‍ය වූයේ වේදමහත්තයාගේ සිත සැදීමටය. ඔහු යම් දෙයකින් කම්පාවට පත්වුවහොත් ඒ ගැන බොහෝ දුර දිගට සිතමින් සිටින්නට වූ විදින බව ඇ දැනි.

"මිනිස්සුන්ට උදව්කරන්නට හිතෙන්නෙ සංඝාර පුරුද්දක් තියෙන කෙනෙකුට..."

ඇසිලිත් නෝනා යළිත් කීවාය. එවැනි ප්‍රකාශයකින් වේදමහත්තයාගේ සිතට සැනසිල්ලක් ඇතිවනු ඇතැයි ඇ සිතුවාය.

"මං බැලුවේ සාත්තරේ මෙතනින් ඉවර කරන්නට බැරි හින්දා... පන්සල ළඟ සිරිදාස දවසක් මාත් එක්ක මෙව් ගැන කතා කෙරුවා... මිනිහගෙ උනන්දුවත් තියෙන බව පෙනව. එහෙම වුණොත් මිනිහටවත් කියල දෙන්නට ඕනෑ කියල මට හිතුණ. මං නැති කාලෙක හදිස්සියකට ඇප තුලක් හරි දාහන්ට කෙතෙක් ගමේ ඉන්නට එපායා... මිනිහ මෙයත් බාස් කෙතෙක් හින්දා පුස්තෙකුත් නෑ... මිනිස්සුන්ට යහපතක් වෙන්නට කරනව මිසක මෙක ඉතිං ජීවත්වෙන්නට පුළුවන් සාක්කරේකුත් නෙමෙයිනෙ..."

වේදමහත්තයාගේ කතාව ඇසිලිත් නෝනා අසා සිටියේ නිහඬවම නමුත් ඇගේ සිතට කුමක් හෝ අසුබ හැඟීමක් ඇතුළු කිරීමට ඒ වචන පෙළ සමත් විය. තම පවුල සතු පාරම්පරික වස්තුවක් පිටස්තරයකුට අයිතිවීමට යනවා නොවේදැයි පසුව ඇයට සිහිණි. දවසක් දෙකක් ගතවෙත විට ඒ සිතුවිල්ල ප්‍රබල වී සිත මතුපිටට පැමිණියේය. කුසසියේ උයන පිහන අතරදීද ඇ ඒ ගැන සිතුවාය. එතෙක් ඒ ගැන වේදමහත්තයාට වචනයක් හෝ කියන්නටද ඉඩක් නැත. කෙසේ වුවද මේ තත්ත්වය වඩාත් නිසි වූයේ එක් සැන්දූවක ගෙදරට පැමිණි සිරිදාස, වේදමහත්තයා බොහෝ වේලාවක් යන්න මන්ත්‍ර ඔත්තු ඔරුකම් ගැන කතා කරමින්

සිටීමත් සමගය. ඊට පසු දවස් දෙක තුනක්ම සිරිදාස පැමිණියේය. ඇතැම් දිනවල වේදමහත්තයා ඔහු එතෙක් බලා සිටියේය. සිරිදාස පිළිබඳව ඇසිලිත් නෝනාගේ සිතෙහි සිදුවූ ලෙස ඇසිවූ අකමැත්ත ඔහුට කුරුසේසන තත්ත්වයක් දක්වා වර්ධනය විය.

"සිරිදාසගෙ වැඩේ බුලත් කාල මිදුලට කෙළ ගහන එක්"

එක් උදේ වරුවක මිදුල අතුගාමින් සිටි ඇසිලිත් නෝනා කීවාය. ඒ වන විට වේදමහත්තයා සිටියේ ලණු ඇඳ මත ඇලවෙලාය. ඒ වචන කිහිපය එල්ල කළේ තමාට බැව් වේදමහත්තයාට එක්වරම වැටහිණි.

"ගෙදරට ගොඩ වෙච්ච මිනිහෙකුට බුලත්විටක් නොදී ඉන්ඩ පුළුවන්ද... අනිත් එක මම කියන්නට පුළුවන්ද ඇතට ගිහින් කෙළ ගහල එන්නට කියල... අනිත් එක බුලත් කෙළ කියන්නෙ අවුසදයක්... කුඩාල්ලෙක් එල්ලනාම කරන්නෙ එතෙන්නට බුලත් කෙළපාරක් ගහන එක..."

තමාගේ වචනවලින් වේදමහත්තයාගේ සිත විදුණු බවක් දනගත් ඇසිලිත් නෝනා බුලත් කෙළ හෝ සිරිදාසගේ පැමිණීම ගැන ඊට පසු කතා කරන්නට ගියේ නැත.

පටන්ගැන්මේදී සුමානයකට දෙකකට වතාවක් වේදමහත්තයා හමුවන්නට පැමිණි සිරිදාස දවස් ගතවෙත්ම දවස් දෙක තුනකට වතාවක් පැමිණෙන්නට පටන් ගත්තේය. ඉදහිට හොඳ සිංහල දුම්කොළයක්ද වේදමහත්තයාට ගෙනැවිත් දුන්නේය.

"මේක බොහොම හොඳ දුං කොළයක්..."

සිරිදාස දුන් දුම්කොළය දිගහැර නාසයට කිට්ටිකොට බැලූ වේදමහත්තයා කීවේ දුම්කොළ පිළිබඳව විශේෂඥ දැනුමක් ඇත්තෙකු පරිද්දෙනි.

"ගම්පහ ඉස්ටේසම ළඟ පුරුවු කඩේ දුංකොළ බොහොම අගෙයි. මුදලාලි හොඳම එකක් නැත්තං මට දෙන්නෙත් නෑ..."

සිරිදාස තවදුරටත් දුම්කොළය වර්ණනා කරන්නට විය.

"අදත් කයිවාරුව පටන් අරගෙන"

සාලයේ පුටුවකට වී නවකතා පොතක් කියවමින් සිටී කුසුමලතා එය වසා විපෝධ මතට වීසිකොට කුසසියට ගොස් ඇසිලිත්

නෝනාට නෝක්කාඩුව ඉදිරිපත් කළාය. එහෙත් ඇසිලින් නෝනා ඇගේ මුහුණ දෙසවත් හැරී බැලුවේ නැත. ඒ වෙනුවට “පොල් විකක් ගාස”යි කීවාය. වැඩිහිටියන්ගේ දේවල්වලට වචන කීමට දරුවන්ට ඉඩදිය යුතු නොවේ. වචනයකින් දෙකකින් කුසුමලතාව නිහඩ කළ යුතු යැයි ඇසිලින් නෝනාට සිතුවේ එබැවිනි.

සියලු දුම්කොළයේ වර්ණනාවෙන් පටන්ගත් කසිවාරුව කොණ්ඩදෙණියේ හාමුදුරුවන්ගේ හාස්කම් දක්වා දිග්ගැහැණුගේ වෙදමහත්තයාට හෝ සිරිදාසටද නොදනුවත්වය.

“දවසක් කොණ්ඩදෙණිය හාමුදුරුවෝ බැහැරක් වඩිනකොට මිනිසෙක් එනවු වසාල කෙහෙල් කැනකුත් කරේ නියාගෙන ඉස්සරහට... හාමුදුරුවෝ දුර ඉදලම දැනගත්තලු හොරෙන් කපාගෙන එන එකක් කියල. ළගට ආපුවාම හාමුදුරුවෝ ඒ මිනිසෙත් ඇහුවු “කොහොට මක අරගෙන යන්න?” කියල... හාමුදුරුවන්ට රවුල බලාපු මිනිහ ඇහුවු “ඇයි ගත්තිද?” අහන්නෙ කියල. ඊට පස්සෙ කටු කටු ගහා යත්ති ගියාලු. හාමුදුරුවෝ එතන වැවේ තිබුණ පසුරු කොළයක් කඩල මතුරල කොළේ පොඩිකරල බිම් දාල යත්ති ගියාලු...

“අර මිනිසෙ කොන්ද වීක වීක රිදෙන්ති පටන් ගත්තලු. අමාරුවෙන් අමාරුවෙන් තව වීකක් දුරක් ගියාලු. කොන්දේ කැක්කුම ඉවසගත්ති බැරුව පාර අසිනේ ඉදගත්තලු. අන්තිමේදී බිම වැටිල කැහැත්ති පටන්ගත්තලු. පස්සෙ මිය කැහැහිල්ල ඇහිල අහල පහළ ගෙවිල්ල මිනිස්සු දෙකුත් දෙතෙක් ඇවිල්ල කෙහෙල්කැන පාර අසිනේ තියෙද්දී මිනිහට උස්සගෙන ගෙදරකට ගෙනිව්වලු...”

“එක මිනිසෙක් ඇහුවු මොකද වුණේ කියල. කෙහෙල් කැන උස්සගෙන එනකොට එක පාරට කොන්දේ කැක්කුමක් හැදුන කියල... එතකොටම පාරේ යමින් ගිටි වයසක මනුස්සයෙක් ගොඩ වුණාලු මේ කලබලේ බලන්න...”

“කෙහෙල් කැනත් උස්සගෙන එනකොට කොන්දේ අමාරුවක් හැදිල කියල එතන පිටු මිනිස්සු අර වයසක මනුස්සයට කීව්වලු. හැබැයි ඒ වයසක මනුස්සයට විකක් කැක ගිහිල පාරේ එනකොට කවුරුහරි මුණගැහැණු කියල ඇහුවලු...”

“හාමුදුරු කෙනෙක් හම්බවුණා... මෙහෙම මෙහෙම කතාවකුත් ඇතිවුණ කියල අර මිනිහ කීව්වලු...”

“මට හිකුනා... කොණ්ඩදෙණිය හාමුදුරුවෝ මටත් මුණ ගැහුණ... හාමුදුරුවන්ට මේ මිනිහ ඔනෑ නැති දෙයක් කියල... හාමුදුරුවෝ මතුරන්ට ඇති. දන් ඉතිං හාමුදුරුවන්ගෙන් සමාව ගන්න කල් ජීවකයෝ ගෙනාවත් මිය කැක්කුම නැතිකරන්ට බැ...”

“එකක ගිටිපු ඔක්කොම මිනිස්සු කලබල වෙලා මේ මිනිහට කීව්වලු හාමුදුරුවෝ මෙලාකට පත්සලට වැඩල ඇති... ගිහිල්ල සමාව ඉල්ලගත්ති කියල... මිනිහ නැගිට්වු... විකක් වතර කොන්දේ අමාරුව අඩුවුණාලු... ඊට පස්සෙ මිනිහ ගිහින් කොණ්ඩදෙණිය හාමුදුරුවන්ගෙන් සමාව ඉල්ලුවලු... හාමුදුරුවෝ කීව්වලු මිය කෙහෙල්කැන ගිහින් ඒ කෙහෙල් ගහ යටින්ම තියල එන්ති කියල... එහෙමයි හාමුදුරුවන් කියල දණගල වැදල නැගිටින කොට කොන්දේ කැක්කුම තවත් අඩුවුණාලු... ආපු කෙහෙල්කැන තිබුණ තැනට එනකොට කොන්දේ අමාරුව හොඳටම වගෙ අඩුවුණාලු... කෙහෙල්කැන කරට ගන්නකොට කැක්කුම කොහෙන් ගිහින්ද නැහැල්ලු... මිනිහ හතස්සක් කරේ නියාගෙන යනව වගේ හැල්ලුවෙන් කෙහෙල්කැන ආපු අර ගහ ළගින්ම ගිහින් තිබ්බලු”

වෙදමහත්තයා කතාව හමාර කොට හොඳ බුලත් කෙළ පාරක් මිදලට විද්දේය. ඊට තත්පර දෙක තුනකට පසු සිරිදාස ද එයම කෙළේය.

“බොහොම හාස්කම් කරන්ති පුළුවන් හාමුදුරු කෙනෙක් කියල මමත් අහල තියෙනව...”

වෙදමහත්තයාගේ කතාව සම්පූර්ණයෙන්ම පිළිගත් බවක් අඟවමින් සිරිදාස තවත් යමක් එකතු කෙළේය.

“හාමුදුරුවෝ යක්කු බැඳගෙන වැඩ ගත්ත කියලත් කියනවනෙ”

“වෙන්ති ඇති වෙදමහත්තය. එව්වරටම බලගතු මත්තර තිබිල තියෙනවනෙ...”

සිරිදාසගේත් වෙදමහත්තයාගේත් කතා බහ නියා පුදුමයට පත් ගුණසේකර කතාවක් බහක් නැතුව කුස්සියට හොස් එළිපත්ත උඩින් ඉඳගත්තේය. වික වෙලාවකින් වෙදමහත්තයාද කුස්සියට වැමිණියේය.

“මිනිසාගේ බොහෝම උනන්දුවක් කියෙනවා. එක දවසක් මං මිනිසාට පුස්තකාල පොතක් දුන්න... මිනිසා එක සැහෙන්ම කියවල තියෙනවා...”

වේදමහත්තයාට පරම්පරාවෙන් උරුම වූ පුස්තකාල පොත් සිරිදැක්ව දෙන බව දැනගත් මොහොතේ ඇසිලිත් තෝනාගේ සිහි නිවැස්සක් තවුල් වී ගැන කිසිත් නොකියා සිටින්නට ඉටුගත්තාය.

“අපේ කාට්ටත් ආසාවක් තැත්තං පොරොත්තං ගත්තට පුළුවන් තෙනෙකුට දෙන්න එපායැ... අල්මාරියක් ඇතුළෙ නිකං දිරාපත් වෙන්න අරින එක වස අපරාදයක්...”

ඒ පිළිබඳව විමසුවේ නම් වේදමහත්තයා දෙන්නේ එවන් පිළිතුරක් බැව් ඇසිලිත් තෝනා හොඳින්ම දැනී. මොනවා වුවද සිරිදැක් ඇසුරට වැටුණාට පසු වේදමහත්තයා පරණ පුස්තකාල පොත් අල්මාරියෙන් පිටතට ගෙන යළි යළිත් කියවන්නට පටන් ගත්තේය.

x x x

UNLIMITED
The spirit of Sri Lankan e-community

9

බටගොල්ලේ වේදමහත්තයා ගැන සිරිදාස දවසක් වේද මහත්තයාට කීවේය.

“බොහෝම සාරෙට ඉන්න කට්ටිය. ලොකු පුතා කොළඹ කන්තෝරුවක වැඩ. එයා ගමේ ගෙයක් හදනවා... ජේම්රත්ත බාපුන්නැගේ තමයි මේසක් වැඩ... මමත් දුන් එහෙ වැඩ... දවසක් මං වේදමහත්තයා ගැන බටගොල්ලේ වේදමහත්තයන් එක්ක කතා කෙරුවා... උන්නැහේට ලොකු වුවමනාවක් වේදමහත්තයන් එක්ක කතා කරන්න... දවසක එක්ක එන්නත් කියල කිව්වා...”

“කොහෙද ඉන්නවා කිව්වෝ?”

“කිරිඳිවැල බස් එකේ ගිහිල්ල රතුපස්වල හන්දියෙන් බැහැල බටගොල්ලේ වේදමහත්තයා ගැන අහපුවාම ඒ පැත්ත පළාතම දන්නවා... මහ විශාල වත්තක් මැද්දේ තියෙන වලව්වක් වගෙ ගෙදරක්...”

“ඔය කියන විදියට බොහෝම වැදගත් පරම්පරා වේදමහත්තයෙක් වෙන්න ඕනැ...”

වේදමහත්තයා, බටගොල්ලේ වේදමහත්තයා ගැන වූ ආරංචිය ඇසිලිත් තෝනා සමගද කීවේය. ඔහු වේද හෙදකම් අඩංගු පුස්තකාල පොත් තෝරා බේරා කියවන්නට පටන් ගත්තේ මේ ආරංචියක් සමඟ සිතේ ඇතිවූ අපූර්ව පිහිඳීමක් නිසාය. පාන්දරින් කුශිරට ගොස් එන වේදමහත්තයා ඉන්පසු උදේ වරුවම පුස්තකාල පොත් බැලීම සඳහා ගත කළේය.

"ඔවුම් දෙක තුනයි අම්මේ හියෙන්නෙ... පන්ති අදිත්ඬ එකකුත් නෑ... ඒව මාරුවෙන් මාරුවට ඇදල දත් හැමෝම දත්තව"

"තාත්තටත් මොකක්වත් වැඩක් නැතෙ මේ දවස්වල... මිය හියෙන දෙයක් අදිතව ඕසක කාටවත් ජේන්ඬ ඉස්ටැසිල් කරන්ඬ අපට බැනෙ"

ඇසිලින් නෝනාගේ පිළිතුරෙන් ඇස් රතු කරගත් කුසුම්ලතා ඇ දෙක කෙළින්ම බලා සිටියාය. ඇගේ කොල් වෙවලනු ඇසිලින් නෝනාවද පෙනිණි.

"කාට හරි මළ යකෙක්වත් ගහනවනං"

කුසුම්ලතාගේ ප්‍රකාශය ඉතාම නපුරු එකක් බැව් ඇසිලින් නෝනාව තේරුම් ගිය තවුත් ඇ නිහඬ වූයේ කතා බහ දුරදිග ගියේ තම් දරාගන්නට බැරි තරමේ තවත් වචන පිටවෙන්නට ඉඩ තිබූ බැවිනි.

කෙමෙන් කෙමෙන් මතු වෙන මේ ප්‍රශ්නවලට විස්තූම් ඇසිලින් නෝනා සතුව නොමැත. පවුලේ නීත්‍ය ආදායම් ඇගේ කඩයපපත් වලින් ලැබෙන මුදල වුවද ඉන් මේ ප්‍රශ්න විසඳීම ගැන සිතන්නට වත් නොහැක. වත්තේ ඇති පොල්ගස් ටිකෙන්ද දැන් එතරම් ගෙඩි කැඩෙන්නේ නැත. එක මුරයකට ගෙඩි තුන්හාරසියයක්වත් පොල් මුදලාලිට දිය නොහැක. තේරෙන ගෙඩි සංඛ්‍යාවද මුරයෙන් මුරයට වැඩිවෙයි. පොල්ගස්වලට පෝර ටිකක් දමන්නැයි වෙදමහත්තයාට ජීව විටක්ම කිසි තවුත් පුස්කොළ පොත්වලම එල්ලී සිටිනවා විනා පිහු ඒවා කණකට ගත්තේ නැත.

"සමුපකාරෙට පොල් පෝර ඇවිල්ලලු... ගිහින් බලල වරෙන්කො තාම හියෙනටද කියල"

වෙදමහත්තයාට කියා පලක් නොවූ තැන ඇසිලින් නෝනා, ගුණසෝමව සමුපෙට යැව්වාය. එහෙත් දවස් දෙක තුනකට පෙර පොල් පෝර අවසන් වී තිබිණි.

"ලබන සද්ද ඇසිමත් එතව කියල මැනේපර් කිව්ව"

"ලබන සද්ද මතක් කරලම ගේන්ඬ මිනෑ... පෝර ටිකක් දම්මොත් ටිකක් වැඩිපුර ගෙඩි කැඩෙන්නට පුළුවන්. ගස් හොදටම දුරුවල වෙලා"

වත්ත පහළ පොල්ගස් දෙස බලමින් ඇසිලින් නෝනා සිටියා. දැන් ඇ ගෙදර ප්‍රශ්න ගැන කතාකරන්නේ කුසුම්ලතාත් ගුණසෝමත් සමඟය. වෙදමහත්තයාටද මේ බැව් නොදනුණා නොවේ. එහෙත් යන පහත්වත් අපේ නැතුව ගෙදර ප්‍රශ්න ගැන කතාවක් පටන් ගත්තේ කෙසේදැයි ඔහු සිතුවේය.

දරුවා වදන්තව විලිරුවාවෙන් කැගහන ලොකු දුර්ව දෙන්නට නැඹිලි ගෙඩියක් මතුරවා ගන්නට අබිලිනුගේ පවුල පැමිණියේ මේ අතරවාරයේය. නැඹිලි ගෙඩිය මතුරා ඇ අත තැබූ විට අබිලිනුගේ පවුල දුන් රූපියල් පහ වෙදමහත්තයා ප්‍රතික්ෂේප කළේය.

"දරුවෙකුට ඕවගෙ දෙයක් හිත සන්නෝසං කරනව ඕසක උමලගෙ සල්ලි මිනෑ නෑ... දෙයියන්ගෙ පිහිටෙන් කරදරයක් නැතුව කෙල්ලට දරුව හම්බවෙව්..."

"වෙදමහත්තයාට පින් සිද්ධ වෙනව..."

අබිලිනුගේ පවුල වෙදමහත්තයා දෙස පමණක් නොව ඉස්කෝප්පුවේ උලුවස්සට හේත්තු වී බලා සිටි ඇසිලින් නෝනා දෙස ද බලා මිදුලට බැස අඩියට දෙකට පාරට ගියාය.

"අපට අගහිඟකං තිබුණයි කියල ඔය වැඩේට මට සල්ලි ගත්ඬ පුළුවන්ද බං... පස්සෙ වෙලාවක අබිලිනුව කියනව සමුපෙන් පෝර ටික ඇදල දෙන්නඩ කියල"

ගුණසෝමත් සමඟ තමා කරන කතාබහ වෙදමහත්තයාගේ අවධානයට ලක්වී ඇතැයි ඇසිලින් නෝනා දනගන්නේ ඒ වචන ටික පිටවීමත් සමඟය.

සද්දා ඉස්කෝලේ නොගිය ගුණසෝම, අබිලිනුගේ කරත්තයත් සමඟ සමුපකාරයට ගොස් පොල් පෝර ගෙන ආවේය. අබිලිනු සමඟ එක්ව පෝර ගෝනි තුන බිමට බැවේද ඉස්කෝප්පුවේ පැත්තකින් තැබුවේද ගුණසෝම විසිනි. වෙදමහත්තයා පැත්තකින් අත ගැසුවා පමණි.

ගුණසෝමගේ අතපය මහත් වී මස් පිඩු බේරෙන්නට පටන්ගෙන ඇති අයුරු වෙදමහත්තයා හරිහැටි දුටුවේ පෝර ගෝනි පහකට විය. ඔහුගේ සිතට සියුම් ආවේණික හැඟීමක්ද ඇතුළු විය.

පොල් පෝර ගෙන එන්නට මුදල් සොයාගත්තේ කෙසේදැයි වෙදමහත්තයා විමසුවේ නැත. ඇතැම් විට සිටිමු සල්ලිවලින් කොටසක් ඉතිරි කොට තබන්නට ඇත. ඔහු පෝර ගෝනිවලට තට්ටුවක් දමීමේ මේ කාරණාව ගැන ඇසිලින් නෝනාට සතුටක් ස්තුතියත් පළ කරනු සදහාය.

"මේවට පොල්ගස් වටේ ඇසිලි කපන්නට ඕනෑ නෑ... පෝර ටික ඉහළ තුන් කට්ටුවකින් පස් ටික අවුස්සල දමමනං ඇති"

වෙදමහත්තයා කීවේ පෝර දමීමේ කටයුත්තට තමන්ද සම්බන්ධ විමට කැමැත්තෙන් සිටින බව කියාපෑමට නොවේදැයි ඇසිලින් නෝනාට නොසිතූණා නොවේ. සැබැවින්ම ඒ මොහොතේ වෙදමහත්තයා පිළිබඳව සිසුම් අනුකම්පාවක්ද ඇගේ සිත කොතකින් මතු විය.

"මං හිතාගෙන ඉන්නෙ සුභංච එන්නට කියන්නට"

"උනේන් වැඩක් ගත්තට බෑ... පොල් ගසක් දෙකකට පෝර දාල බොන්නට යයි. ඊට පස්පෙ කතාව මිසක වැඩ නෑ... අනිත් එක මින අණසේමටයි මටයි කරන්නට බැරුවෑ"

වෙදමහත්තයා කතා කළ පිළිවෙළ ගැන ඇසිලින් නෝනා තුළ ඇති මුළු විශාල සතුටකි.

"ඔව්... එක හොඳා... තුන්කට්ටුවක් කෑගෙන් හරි ඉල්ලන්නට බැරියැ"

"සේතන් අල්පුහාමි ගාව හොඳ තුන්කට්ටුවක් කිවුණං... ඒක ඉල්ලන්නට පුළුවන්... මිනිසා කාවටත් බඩු දෙන්නෙ නෑ... හැබැයි මට බැනැයි කියන එකක් නෑ..."

එදා තැන්දාවේම සේතන් අල්පුහාමිගේ ගෙදර ගිය වෙද මහත්තයා තුන්කට්ටු ඉල්ලාගෙන ආවේය. පසුදිනම වැඩ පටන් ගත්තේය. ඉස්කෝලේ අවසන්ව ගෙදර එන අණසේමද බත් පිසාන එහෙත් මෙහෙත් කා දමා පරණ කලිසම් කොටය ඇඳ පෝර දමීමේ කාර්යයට සම්බන්ධ විය. වෙදමහත්තයාට වඩා ඉක්මනින් අණසේම වැඩ කරන අයුරු ඇසිලින් නෝනා බලා සිටියේ එක්තරා ආවේණිකත්වයකින් සිත පුරවා ගනිමිනි.

"කැත්තෙ උදල්ලෙ වැඩවලට අණසේම දස්සය. කරදමුත් දන් අගේට උස් එහන් වෙලා"

වෙදමහත්තයා ඇසිලින් නෝනා සමඟ කීවේ අණසේම වැඩ කරන දෙස බලා සිටින අතරතුරේය.

"පොතපතේ වැඩවලට වගේ නෙමේ... මේ වැඩවලට බොහොම කැමතියි"

"මොකක් හරි දෙයක් උත්පත්තියෙන් අරගෙන එන්නට එපායැ... ඇතපත්තේ හැදෙන්නෙ ඒ විදියටනෙ... ඒනසේම අයුරු සාක්ෂරේට සමත් වුණාට පේන්නෙ නැද්ද ඇහපන සෝමාරියි..."

වෙදමහත්තයාත් ඇසිලින් නෝනාත් අණසේම ගැන කතා කෙළේ සිත් පුරා උතුරා යමින් කිවු සතුට විදගනිමිනි.

"නෑ... ඉතිං මේ දේවල් බලා කියා ගත්තත් කෙනෙක් ඉන්ධ එපායැ... ඉස්සරවගේ මටත් දන් වැඩ කරන්නට බෑ... තුන්කට්ටු උස්සල පොල්ගස් දෙකක් වටේ කොටන කොට කොන්ද විදෙන්නට පටන් ගන්නව... තුන් කට්ටුවක් ටිකක් බරයි. සේතන් අල්පුහාමි කිව්වේ ගෙනල්ලත් වැඩිදොහක් නෑ කියල..."

"වැඩ ටික ඉවරවුණ ගමන්ම ආපනු ගෙනිතිල්ල දෙන්නට ඕනෑ..."

"සේතන් අල්පුහාමි නීතිකාරය නමා"

දෙවැනි දවසේ වෙදමහත්තයා තුන් කට්ටු ගෙන පැයක් නමාරක් වැඩ කළ නමුත් "කොන්ද ඇවිලුනා" යි කියමින් ආපනු ආවේය.

"වෙදමහත්තයාට දන් මය බර ආයුධත් එක්ක හරඹ කොරන්නට බෑ... ඉස්කෝලෙ ඇරිල ආයුධම අණසේම මින ඉවර කරල දායි"

පොල් ගස්වලට පෝර දමීමේ කටයුත්ත අණසේම වෙත පැවරුණේ ඒ ආකාරයටය. දාඩිය පෙරාගෙන පොල්ගස් වටේ කොටන අණසේමට "නේ එකක් බොන්නට වරං" යි කුස්සියේ සිට ඇසිලින් නෝනා උස්සාසිත් අඩිගැසුවේ අපමණ සතුටකිනි. පොල් ගසක් මුල ඇණ කියාගෙන වාඩි වී සිටි වෙදමහත්තයාද ඒ හඩින් නැගිටිවේය.

"යමු... යමු..."

වෙදමහත්තයා අණසේමගේ අවධානය තේ එකට යොමු කෙළේ ඒ වන විට ඔහු හොඳටම හෙමිබන්ව සිටින බව වැටහී ගිය හෙයිනි.

මිනිසාකට හෙතකට ගත්තට මය ගාලක් දෙකක් ඉතුරු කොරල බැලිලා තේ ටික උදුරලම දාන්නට ඕනෑ"

තේ බොන ගමන් වෙදමහත්තයා අදහසක් දෙකක් දැමීමෙනි.

"අම්මේ පල්ලෙහා හරියෙ කෙහෙල් ගස් හත අටක් හිටෙව්වනං මරු"

"සේතන් අප්පුහාමිගෙන් හොඳ කෙහෙල් පැළ දෙක තුනක් ඉල්ලන්නඩ බැව්වෙන එකක් නැ..."

වෙදමහත්තයාද කතා බහට එක්වීමට දඩි කැමැත්තක් දක්වයි. පුස්තකාල පොත් අතරම මොවුරි සිටි වෙදමහත්තයා බලාපොරොත්තු නොවූ අයුරින් පෙර දැමීමේ කටයුත්තට පමණක් නොව එක්සත් පහළ වැඩ කෙරෙහි මෙසේ අවධානය යොමු කිරීම ඇසිලින් නොහොත් සිතට මහත් අස්වැසිල්ලක් ගෙන දුන්නේය.

"හැබැයි ඉතිං... ගොවිතැන් වැඩට දස්සයි කියල කිව්වට ඉස්කෝලේ වැඩ වීකක් කොරන්ඩ කියාපං... අඩුගානෙ ඇස්. අස්. සි වැඩ දෙකතුනක්වත් පාස් වුණොත් තමයි හොඳ..."

ගුණසෝම තැනි අමස්ථාවක් බලා වෙදමහත්තයා කීවේය.

"මිටත් මික හිතුන... බොහොම සතුටෙන් තමයි පොත්පත් මේක උඩට විසි කරල එන්න පහළට දුවන්නෙ..."

"ගොවිතැන් වැඩවලට කැමැත්තක් තියෙන හින්ද එහෙම කරනවද පොතපොත් වැඩවලින් ගැලවෙන්නඩ එහෙම කරනවද කියන එක ගැන තමයි බලන්නඩ මිනැ"

"නැ මගේ සිතේ කැත්තෙ උද්දල වැඩවලට ගුණසෝම කැමැසියි"

ඇසිලින් නොහොත් ස්ථිරවම කියා සිටියාය.

"නැ... මං හිතන්නෙත් එහෙම තමයි"

වෙදමහත්තයාද ඔහුගේ අදහස කිවේ එවැනි සැහැල්ලු ස්වරූපයකි.

"මල්ලි පෙරේද ඉස්කෝලේ හිඟින් නැ..."

වෙදමහත්තයා හා ඇසිලින් නොහොත් අතර සිදුවූ කතා බහ අසාගෙන සිටි කුසුමලතා පැවසූ ආරංචියෙන් ඔවුන් දෙදෙනාගේම මුහුණ එක්වරම වෙනස් විය. මෙතෙක් පැවැති සැහැල්ලු පෙනුම වෙනුවට ප්‍රත්නාත්මක සහිත ස්වරූපයක් මතු විය.

"එහෙනං?"

වෙදමහත්තයා තිහඩව සිටිද්දී ඇසිලින් නොහොත් කුසුමලතාගේ මුහුණ දෙසට කෙළින්ම නියුණු බැල්මක් හෙළමින් ඇසුවාය.

"පත්තියේ කොල්ලෙකුගෙ ගෙදර පොල්අතු බඳින්නඩ ගිහිල්ල..."

"ඒ වගේ දේකට නම් කමක් නැ" යි කියන්නට වෙදමහත්තයාට සිහුණ නමුත් ඒ සිතුවිල්ල පැමිණි විගසම පිටකරන්නට තරම් ඔහු ඉක්මන් වූයේ නැත.

"මට නැතත් උඹලට කියල යන්නඩ එපායැ... ඔන්න ඔව්ගෙ වැඩවලට මගේ කැමැත්තක් නැ... පොල්අතු බඳින්නඩ ගිය එක නෙමේ... කාටවත් නොකියා ගිය එක... අනිත් එක ඉස්කෝලේ යන්නෙ නැ කියන්නෙ කැලෑ පැනීමක්"

වෙදමහත්තයා එසේ කියා කුස්සියෙන් පිටව ඉස්කෝල්පුවට ගොස් ලණු ඇඳෙහි ඇලවුණේය.

"උඹ මොකටද තාත්තා ඉන්න තැන ඔව කියන්නඩ ගියේ?"

"ඒ කොල්ලන්ගෙ අක්ක මට කීව්වේ... අපේ වයිසිං පත්තියට එනව... නොකිය හිටියනං කියයි ඇයි කීව්වේ නැත්තෙ කියල"

"කියාපු එක නෙමෙයි වැරද්ද... තාත්ත හිටපු තැන කියාපු එක"

"මං ඔව දන්නෙ නැ... මං කීව්ව එව්වරයි"

කුසුමලතා වෙගයෙන් පා තබන හඩ වෙදමහත්තයාටද ඇසුණේය. කුසුමලතා දත් විකක් මුරණ්ඩු බවක් දක්වන්නේ යැයි ඇසිලින් නොහොත් කීපවතාවක්ම දකුණ නමුත් ඒ හැම මොහොතකම ඒ හැඟීම යටපත් කරගන්නා විනා මතුපිටට පැමිණීමට ඇ ඉඩ දුන්නේ නැත.

"තරක වැඩකට නෙමෙයිනෙ ගිහිල්ල තියෙන්නෙ... සමහර ලමයි ඉස්කොලේ නොගිහිත් ගම්පහ ගිහින් තිස්සකෝස් බලනවලු... මේක ඉතිං එහෙම එකක් නෙමෙයිනෙ"

ඉස්කෝල්පුවට ගිය ඇසිලින් නොහොත් වෙදමහත්තයාට ඒ අයුරින් පිටුවේ ගුණසෝම ගැන ඔහුගේ සිතේ සුර වශයෙන් හෝ අප්‍රයාදයක් ඇතිවීම ගැන ඇගේ සිත සසල වූ බැවිනි. කුසුමලතාට කිවේද එබැවිනි.

"ගෞරවය පොල් අතු බිඳින්නට උදව් වෙන්කර දෙනවා කියන එක තරම වැඩක් නෙමෙයි... හොඳ වැඩක්... එහෙම තමයි ළමයි හැදෙන්නක් මිනිසු... හැබැයි මට බැවිනං උඹට හරි කියලා ඉස්කෝලේ නොහිඟින යන්න කිවුණේ... ඒ ගැන ඉස්කෝලට දනමුතුකමක් දීපං..."

වෙදමහත්තයා ඒ කතාව එතැනින් නිම කළේය.

x x x x

කුසුම්ලතාගේ උදව් පදව් ඇතුළු සවිද්‍යාදොල් කැලි විසිපහක් සිහන් පිළියෙළ කරගත් ඇසිලින් නෝනා ජිනසෝම බලන්නට සෙන්ට්‍රල් කෝලීජයේ නේවාසිකාගාරයට ගියාය. ඇගේ එක් පරමාර්ථයක් වූයේ පත්සලේ ලොකු හමුදුරුවන්ගෙන් ඉල්ලාගත් පිරිත් තුල ඇස්, ඇස්, සි. විභාගයට පෙර ජිනසෝමගේ අතේ ගැට හැසීමය.

"සව් දොදොල් කැලි වගයක් ඇති"

ජිනසෝම පාර්සලය ගත්තේ වචනයක්වත් නොපවසමිනි. "කොල්ලො කනට මිසක මෙකෙත් මට කැල්ලක්වත් කන්නට නම්බවෙයිද මන්ද?" යි වැන්නක් ඔහුගේ මුඛින් පිටවූයේ නම් කෙතරම් හොඳද යි ඇසිලින් නෝනාට සිහිණි.

"උඹලගෙ අම්ම හදන වැලිතලප හරි රහයි බං"

යාර්වත් එසේ කියනු ඇත. ජිනසෝමද එයට සිතාමකින් පිළිතුරු දෙනු ඇත. එහෙත් ඔහු තමාගේ මුණ බලාගෙන එවැනි වචනයක් පිට නොකිරීම ඇසිලින් නෝනාගේ කණස්සල්ලට හේතු විය.

"මල්ලි ගොවිතැන්වලට උනන්දුයි කියලා අක්ක ලියලා එවල කිවුණා"

මිනිත්තුමක දෙකක අසිරු නිහඬතාව බිඳිමින් ජිනසෝම කීවේය. ඒ වචන දෙක තුන ඇසිලින් නෝනාව ඒ අසිරුතාවෙන් මුදවා ගත්තේය.

"තාත්තටත් දුන් එක දිගට වැඩක් කරන්න බැහැනේ..."

"හැබැයි ඉතිං ඇස්, ඇස්, සි. විභාගෙන් වැඩ දෙක තුනක්වත් පාස් කර නොගත්තොත් මොකක්වත් රස්සාවක් නොයාගන්න බැරිවෙයි"

ජිනසෝම කතා කරන්නේ මහා වැඩිහිටියකු මෙනි. ඔහුගේ උඩු රවුලද කදිමට වැවී ඇත. ඇසිලින් නෝනා එදෙස විශේෂයෙන් බලනු ජිනසෝමගේ නෙතටද අසුවිය. ඇසිලින් නෝනා ඒ සමගම ඉවත බැලුවාය.

"තාත්තාගේ බිම අඩුවෙලා කියලත් ලියලා එවල කිවුණා"

"දුන් බොන්නෙම නැති ගානයි"

"ඒක නං ලොකු දෙයක්... තාත්තාගෙ බිම හින්ද අපේ පවුල එතනමයි. කිසි දිනුණුවක් නැ..."

ජිනසෝම එවැන්නක් නොකීවා නම් හොඳ යැයි ආපසු එන අතරේ කිහිප විටක්ම ඇසිලින් නෝනාට සිහිණි.

"තාත්තාගෙ හැටි ඉතිං දන්නෙ නැද්ද... හැබැයි දන් හුඟක් දේවල් තේරිලා"

තමා ඒ මොහොතේ ජිනසෝමට දුන් පිළිතුර ගැනද ඇසිලින් නෝනා සිතුවාය. එය වෙදමහත්තයා පාවාදීමක්ද? "තාත්ත මිනිස්සුන්ට උදව් කළා මිසක පවුලේ දේවල් බැලුවේ නැ තමයි... ඒ ඉතින් තාත්තගෙ හැටි" යි කියා ජිනසෝමට පිළිතුරු නොදුන්නේ ඇයි? ජිනසෝම බලන්නට ගොස් ඇසිලින් නෝනා ආපසු ආවේ සිතේ සතුටකින් නොවේ. "තාත්තලා ගාව තියෙන මනුස්සකම් මෙහෙ ඉන්න හුඟක් ළමයින්ගෙ තාත්තලා ගාව නැ... ඒ මිනිස්සු බලන්නෙ ඒ අයගෙ ළමයි ගැන විතරයි" යි යනුවෙන් ඔහු කීවේ නම් හිතට මොනතරම් ශක්තියක් ද යි ඇසිලින් නෝනාට ගෞරව පැමිණ මහත්සියට ඇදෙහි ඇලවූ මොහොතේද සිහිණි. එසේ වී නම් ඒ බව වෙදමහත්තයාටද කියන්නට ඉඩක් ලැබෙනවා නොවේද? එවැන්නක් ඇසූ ඔහුගේ සිත මොනතරම් ප්‍රබෝධමත් වන්නට ඉඩ තිබිණිද? යි සිහිනෙහිව ඇසිලින් නෝනාගේ දෙනෙත් අතර කඳුලක්ද පිරුණේය. එක් අතකට තවමත් හරිහැටි රවුලවත් නොවැඩුණු දරුවකුගේ වචන ගැන මේ තරම් දුරට සිහිය යුතු නැත. මීට වඩා කාරණා තේරුම්ගත හැකි වයසකදී ඔහු වෙදමහත්තයාගේ අගය වටහා ගනු ඇතැයි ඇ සිතුවාය. ඒ සිතුවිල්ල ඇගේ සිතට අස්වැසිල්ලක් ගෙන ආවේය.

"කොල්ල හොඳටම කෙටිවු වෙලා"

වෙදමහත්තයා කුහුරේ සිට ගෞරව පැමිණි මොහොතේ ඇසිලින් නෝනා කතාව පටන් ගත්තේ ඒ විදියටය...

"ඔය බෝඩිංවල හරි හමං විදියට කන්ඩ තියෙනවායැ... ඔහේ මොනවා හරි තමිබල දෙනවා මිසක..."

"මේ දවස්වල විකක් වැඩිපුර පාවං කරනවා කියලත් කිව්ව... නිද්මරනවත් ඇතිනෙ..."

"විභාගෙන් ලගයි නෙ..."

"පිරිත් කුල් කැල්ල මං දිල ආව... බැඳගන්නෙ නැතැයි"

"ඇසිලින් නෝනට තිබුණේ බැඳලම එන්න"

"ඔය ලමයි තලේ ඔව් බදින්නට ගියාම ජනසෝමට ලැජ්ජා හිතෙන්නට පුළුවන්නෙ..."

"ඔව්... ඒකත් ඇත්ත"

වේදමහත්තයා ඇසිලින් නෝනාගේ අදහස අනුමත කෙළේය. දත් සහි දෙක තුනක සිට ඔහු කිසිවකට විරුද්ධ නොවෙයි. "ඇත්ත තමයි..." "ඔව්... හැබැට..." "මමත් එහෙම හිතෙනවා" වැනි වචන කියමින් හැම දෙයකටම වාගේ එකඟ වෙයි.

වේදමහත්තයාගේ මෙම අයුත් වර්ගය ලක්ෂණයට ඇසිලින් නෝනාගේ වැඩි කැමැත්තක් නැත. මීට කලකට පෙර නම් වේදමහත්තයා මීට වඩා ජවසම්පන්න යැයි ඇට සිතීණි. කළුවර වැටේද්දී අරක්කු විකක් කටගාගෙන ගාථාවක්ද කියාගෙන ගෙට වදින වේදමහත්තයාගේ ඒ දිනවල ගති සොබාව ඇසිලින් නෝනාව මැව් පෙනිණි.

"සබ්බ පාපස්ස අකරනං"

කුසලස්ස උපසම්පදා

සවිත්ත පරියෝ දපතං..."

ඒ ගාථාව සම්පූර්ණ නොකර වේදමහත්තයා අතේ තිබෙන කරවල කැල්ල ඇසිලින් නෝනා අතට දෙයි.

"මේතන මේකෙන් කැල්ලක් බැඳල ගනි..."

"මේ ගොම්මං වෙලාවෙ පුළුඩ් බිදින්න බොදො..."

"මළ පෙරේතයෙක් කියා ගකක්වත් එන්න නැ බං මං ඉන්න පැත්ත පළාගතක... ආවොත් ආපහු යන්නට වෙන්නෙ නැ..."

උන්දැල දන්නවා" එසේ කියන වේදමහත්තයා "ඒතං බුද්ධානු සාසනං" යනුවෙන් කියා ගාථාව සම්පූර්ණ කරමින් කුසසියේ තිබෙන පුටු කබලෙහි ඉඳ ගනියි.

"හෙට තියෙනවා විකක් ලොකු වැඩක්... බලගතු බන්ධනයක් කපන්න... තනිපොල්ගස්වත්තේ මිනි පිට්ටනියෙ තමයි මෝල්ගස් දෙසේ දපන්නෙ... ඒකට කිරිකිත්තෙ ගුණේරිස් ගුරුන්නාන්සේ එනවා"

"යන දිහාක ගෙදරට ආරක්ෂාවක් කරල ගියොත් හොඳයි නේද?"

"කොහොමටත් එහෙම කරන්න තමයි හිතාගෙන ඉන්නෙ"

තමා ඒ දවස්වල එවැනි ඉල්ලීමක් කළේ කෙතරම් ගෞරවයකින් දැයි ඇසිලින් නෝනාව සිතීණි. ඒ බලසම්පන්න ආරක්ෂකයා දත් "ඇත්ත තමයි... ඒක තමයි" වැනි වචන භාවිතා කරන මට්ටමකට පත්වීම පිළිබඳව ඇසිලින් නෝනා සිටින්නේ කණස්සල්ලෙනි. ඔහු ගුණසෝමටවත් යමක් නොකියන තරම්ම 'හැල්ලු ලෙස්' හැසිරෙයි.

"ඇඟවත් හරි මහන්සියි බං... තියෙනවතං රූපියල් තුන හතරක් දිපංකො.. කඩේ පැත්තෙ ගිහිල්ල එන්න"

එවැන්නක් කියමින් තමන්ගෙන් කියක් හෝ ඉල්ලනතෙක් ඇසිලින් නෝනා බලා සිටියාය. එහෙත් වේදමහත්තයා එවැනි ඉල්ලීමක් කරන්නේ නැත. අතමීට තබාගත් නොවැඩිද එසේ බාල්දු ඉල්ලීමක් නොකිරීම ගැන ඇසිලින් නෝනා එක් අතකින් සතුටු වුවද ඔහු එසේ නොඉල්ලන්නේ ඒ තරමටවත් දහිරියක් සිතේ නොමැති වීම නිසාදැයි සිතෙන විට යළි කණස්සල්ලක් නොව හැබැවටම දුකක් ඇති වෙයි.

x x x x

ජනසෝම ඇස්. ඇස්. සී. විභාගයට පිළිතුරු ලියා ගෙදර පැමිණියේය. ඔහු වැඩිපුරම කාලය ගත කළේ ඉස්කෝප්පුවේ පුටුවක වාඩි වී ගුරුපාථේ යන එන මිනිසුන් දෙස බලා සිටිමිනි. සමහරුන් ඔහුට අඳුනාගන්නටවත් නොහැකිය. කුසුම්ලතා අසලක සිටින විට නම් ඔහු පාථේ යන එන අය ගැන ඇගෙන් විමසුවේය.

"රංජනී අක්ක... ඉස්සර මතකද ඉස්කෝලේ ජයයා ලෙන්නිනා හැටුවෙ. ලෙන්නිනාට රඟපාවෙ... දන් බැඳලං... ලගදී බැන්නේද... ජනසෝම මනසකිනෙ... ඒ වුණාට මනුස්සය කැකයි"

"ඒ ප්‍රමතදාස... මගේ පත්තියේ හිටියෙ... දන් අවුරුදු දෙකකට විසර ඉස්සර තාත්තා මැරුණි... ගහකින් වැටිලි... දන් ප්‍රමතදාස තමයි පවුල රැසින්තෙ..."

"රස්සාවත් කරනවද?"

"තක්කගෙ රස්සාව තමයි... ගස් යන එක... හැබැයි හරි හොඳයි... දක්ක හැතදි කතා කරනව... බොත්තෙ එහෙමත් නැ... හම්බකරන සහපත හරි අම්මට ගිහින් දෙනවදු"

මින් පෙර ගෙදර පැමිණි අවස්ථාවල මෙවැනි වෙනස්කම් ජනසෝමට දැනුණේ නැත. ගමේ විස්තර කුසුමලතාගෙන් හෝ වෙන කාගෙන් වත් අසන්නට ගියේද නැත. මෙතෙක් ගම් වසාගෙන සිටි කීර්තවත් විභාගය අවසන් වී ගෙදර පැමිණීමත් සමගම විවර වී ඇති බවත් ජනසෝමට දැනිණි. දවසක් දෙකක් යනවිට කුරුපාර දෙස බලාසිටීමද ඒකාකාරී ක්‍රියාවක් බවට පත්විය. එහෙත් ඔහු ඉස්තෝර්පුවට වී බලාගෙන සිටියේය.

"මල්ලිට කම්මැලි ඇයිනේ?"

කුසුමලතා ලඟු ඇඳ මත ඉඳගනිමින් ඇසුවාය. ජනසෝම ඇ දෙස නොබලාම යම්තමින් සිතායුතේය.

"කරන්ඩ වැඩක් තියෙනවනං ගානක් නැ..."

"පොඩි මල්ලිට නං හෝඟල වැඩ... දන් නියම ගොයිය"

"ඉස්කොලෙ යන්නෙම නැද්ද දන්?"

"යනවට වඩා නොයනව... මම නං කම්බුවක් දකල නැ පොතක පතක වැඩක් කරනව..."

"අක්කගෙ වයිපිං පත්තිය කොහොමද දන්?"

"වැරද්දක් නැ... ඊත් ඉතිං අරමුණක් නැතෙ... නිකං ගෙදර ඉන්ඩ බැරිකමට යනව වගේ තමයි, මල්ලි මොනව කරන්නදි සිතාගෙන ඉන්නේ?"

"එක ඉතිං ප්‍රතිඵල ආයුර්වේද බලමුකො"

ජනසෝම පිළිතුරු දුන්නේ මඳ සිතාහික්ක දෙකොල'ග රඳවා ගනිමිනි. ඔහු තරමක් ආර්ථිකව වී ඇතැයි කුසුමලතාට සිහිවිණි.

තමාගේ පිළිතුරෙන් කුසුමලතාගේ සිත රිදෙන්තට ඇතිවී ජනසෝමටද සිහිවිණි. මෙතෙක් වෙලා පාර දෙස බලාපොත් සිටි

ඔහු ඇ දෙස බලා සිතායුතේ තමන්ගේ විවන ගැන කණගාටුව ප්‍රකාශ කරන්නාක් මෙනි.

"විද්‍යාව කරන්නි කියල තමයි කවුරුත් කියන්නෙ... කොහොමත් විද්‍යාව මට ලේසියි. මගේ හොඳම යාරුවො දෙකත් දෙකත් විද්‍යාව කරන්ඩ තමයි සිතාගෙන ඉන්නෙ... අතින් එක හොඳට පාත් වුණෙත් කළාව කරන එකේ තේරුම්කුත් නැතෙ..."

මල්ලි හොඳට පාස්වෙයි... අම්මල හරි ලොකුවට සිතාගෙන ඉන්නෙ..."

"ප්‍රතිඵල අතට එනකල් මොකුත් කියන්නි බැනෙ..."

විභාගයට පෙර ජනසෝම ගෙදර පැමිණි අවස්ථාවල මේ තරමට සමීපව කතා කරන්නට කුසුමලතාට අවස්ථාවක් ලැබුණේ නැත. ඒ දවස් ඔහු බොහෝවිට ගත කළේ නේවාසිකාගාරයේ සිට ගෙදර ගෙන එන පොත පත බැලීමටය.

"මං මල්ලිට කියවන්නි හොඳ තවකතාවක් අරගෙන ආවා..."

දිනක් වයිපිං පත්තිය ගොස් ගෙදර පැමිණි කුසුමලතා ඇඳුම් මාරුකිරීමටත් පෙර කරුණාසේන ජයලත්ගේ "ගොළු හඳවන" තවකතා පොත ජනසෝමට දුන්නාය.

"මම මේක එක පාරක් කියෙව්ව... දෙපාරක් වුණත් කියවන්නි පුළුවන්... කම්මැලිකමක් නැ..."

ජනසෝමගේ කතාවෙන් කුසුමලතා පළමුව පුද්ගලයින් දෙවනුව සතුටටත් පත් වූවාය. ඇ සිතා සිටියේ ජනසෝම විභාග පොත් හැර තවකතා වැනි පොත් අතින්වත් අල්ලන්නේ නැති කෙනෙකු ලෙසිනි. එහෙත් තමා මෙන්ම ඔහුත් ගොදු හඳවන වැනි පොත්වලට කැමැතිය.

"සුගත්ට වෙන දේ ගැන මට නං හරි දුකයි"

කුසුමලතා පොත රස කරන්නට පටන් ගත්තාය. එහෙත් ජනසෝමගේ මුළු'ග තිබුණේ උපසාහාස්මක සිතාවක්දැයි සිතූණ විට ඇ ඒ ගැන වැඩිදුරට විස්තර කරන එක නැවැත්වූවාය.

මතෙන් මවාගත්තු වර්තනෙ... අපි මොකටද දුක්වෙන්නෙ...? හැබැයි ඉතිං දුක්වෙන්නි නෙමේ කියවන්නි ආහයි"

වසිසි. පත්තියට යන අතරතුර ගම්පහ නගර සභා පුස්තකාලයට ගොඩවැදී නවකතා පොතක් ගෙන ඒම කුසුම්ලතාගේ පුරුද්දකි.

"මල්ලි කැමැති පොතක් තියෙනවනං කියන්නි ගෙනත් දෙන්නි"

"එහෙම විශේෂයක් නෑ..."

ඒකසෝමයෙන් කුසුම්ලතාගේත් කතා බහට ගුණසෝම සම්බන්ධ වූයේ නැත. ඔහු බොහෝවිට ඒ සමාගමය මග හැරියේය. එහෙත් වෙල පැත්තට හෝ දංගොල්ලුව ඔව්ට පැත්තට ගොස් එනවිට මොනවා හෝ ගෙන ඒමට නම් අමතක කළේ නැත.

දවසක් ඔහු ඉදි ලේපාට වුණු ගොරොක් ගෙඩි හත අටක් ඉරවුනක අමුණාගෙන විත් කුසුම්ලතාට දුන්නේය.

"ඔවා වැඩිපුර කන්න එපා... බෙඩි අමාරුවක් එහෙම හැදුනොත් ඉස්පිරිතාලෙන් මෙහා තතර වෙන්නි හම්බවෙන්නේ නෑ..."

ඇසිලින් නෝනා ගොරකා ගෙඩි දෙස බලමින් පැවසූ මුත් එය ඝෛතකට නොගත් කුසුම්ලතා ගෙඩියක් පලා ඇසිලි කුඩින් මදයක් ගෙන ඒකසෝමයේ අත්ල මත කැබුවාය.

"ඉඳල හිටල ගොරොක් මදයක් කැව්ව කමක් නෑ... නැත්තං මල්ලිට ගමේ දේවල් අමතක වෙනව"

කුසුම්ලතා කීවාය. ගොරකා මදවල අගුණ කීවද ඒකසෝම සහ කුසුම්ලතාට ගොරකා ගෙඩි අහුලා ගෙනැවිත් දීමෙන් ගුණසෝම කෙළේ තමන් තුළ ඇති ඇල්ම ප්‍රකාශ කිරීමක් නොවේදැයි සිතූණ විට ඇසිලින් නෝනා මහත්සේ සතුටට පත්වූවාය.

ඒකසෝම ආපසු නේවාසිකාගාරයට යාමෙන් වැඩිපුරම පාඨමක් දැනුණේ කුසුම්ලතාටය. නවකතාවක තිබෙන චරිතයක් ගැන කතා කරන්නට දුන් කෙතෙක් නැත. ඒකසෝම ගිය පසුවද ගුණසෝම ගොරොක් ගෙනැවිත් කුසුම්ලතාට දුන්නේ ඒ නිසාදැයි ඇසිලින් නෝනා කල්පනා කළාය.

ඒකසෝමගේ පැමිණීමත් දින ගණනාවක් නැවතී සිටීමත් නිසා ඇතිවූ සම්පතාව ඔහු ගිය පසුවද ඉතිරි වී තිබීම ගැන වඩාත් සතුටු වූයේ ඇසිලින් නෝනාය. ඔවුන්ගේ මේ වෙනස ගැන ඇ වේදමහත්තයාටද කීවාය.

x x x x

10

බො හෝ දවසකට පසු වේදමහත්තයා මුණගැහෙන්නට සිරිදාස පැමිණියේය. ඔහු අත වීශාල ආනමාලු කෙසෙල් ඇවරියක්ද විය. එහෙත් ඒ මොහොතේ වේදමහත්තයා ගෙදර සිටියේ නැත. සිරිදාස වේදමහත්තයාට කතා කරන විට ඇසිලින් නෝනා ඉස්කෝල්පුවට පැමිණියේ ඒ නිසාය.

"සිරිදාස හුඟ දවසකින් මේ පැත්තෙ ආවෙ...?"

"මේ දවස්වල අලව්වෙ වැඩ... එහෙ නැවතිලා ඉන්නෙ... වේදමහත්තයා කොහොට හරි ගිහින්ද?"

"මාවිත් මුදලාලිගෙ කෙඩ පැත්තෙ යන්නි ඇති... සිරිදාස වාඩිවෙන්නි"

"අලව්ව පැත්තෙ කෙසෙල් හරිම ලාබයි. මම එනකොට ඇවිරි දෙක තුනක්ම අරගෙන ආවා... කොහෙ හරි දුරක ගිහින් එනකොට මොනව හරි අරගෙන එනවනං අම්ම හරි කැමැතියි. වේදමහත්තයාටත් ඇවරියක් ගෙනවා"

කෙසෙල් ගෙඩි පාර්සලය ඇසිලින් නෝනා අතට දෙමින් සිරිදාස කීවේ කටපුරා පැතිරුණ සිනාවක්ද සහිතවය. ඔහු ඉඳගත්තේ දෙවැනි වතාවටත් ඇසිලින් නෝනා පැවසූ පසුවය. පුදුපාට සරමක් ඇඳ ලා නිල්පාට කම්සයක් උඩින් දමා කම්ස කොලරය යටින් ලේන්සුවක්ද රඳවා සිටි සිරිදාසගේ පෙනුම වෙනදාට වඩා කැපී පෙනෙන්නේ යැයි ඇසිලින් නෝනාට සිතීණි.

පෙනෙනවා... මල්ලි වත්ක පහළ ඉන්නවනං කතා කරන්නි"

කුසුමලතා කාමරයේ සිට කුස්සිය පැත්තට යන අඩි බඩදස සිරිදාසට පැහැදිලිව ඇසුණ නමුත් සාලය දෙස බලන්නට ඔහුට ශක්තියක් තිබුණේ නැත. පුපුරුණු පරිදි ඇ දිගු කෙස් වැටිය කරල් දෙකකට හොඳාහෙන ඇතැයි සිරිදාස සිතුවේය. ඇ කුස්සියට ගිය හැටි සිහිත් මවා ගත්තේය.

"අම්මේ ඔන්න මල්ලි එනව පිළිකන්න පැත්තෙන්"

කුසුමලතා කුස්සියේ සිට උස් හඬින් පැවසුවාය. ඒ හඬින් සිතේ ඇතිවූ වෙනස මුහුණින් නොපෙන්නා සිටින්නට සිරිදාස දැඩි උත්සාහයක් ගත්තේය. ගුණසෝම පිළිකන්න පැත්තෙන් මතු විය. ඔහු අත උදල්ලක් මෙන්ම කැන්තක්ද තිබිණි. ගත දහඩියෙන් තෙත්ව ගොසිණි. ගුණසෝම හදිසියේ ගජ ඉලන්දාරියකු වී ඇතැයි සිරිදාසට සිහිණි. ඔහු, ගුණසෝම සමඟ සිනාහුණේ වෙනදා මෙන් ළමයෙකු සමඟ සිනාසෙන ආකාරයට නෙවේ. පවුලේ වැඩිහිටි සාමාජිකයෙකු සමඟ සිනාසෙන ආකාරයටය.

කෙටි පැත්තේ ගිහිත් බලාපං තාත්ත ඉන්නවද කියල... කියාපං සිරිදාස අයිය ඇවිල්ල කියල... දාම් අදින්නට පටන් අරගෙන නං වරුවකට නැගිටින්නෙ නැ... හොයන්නට ගියේ නැත්තං"

ඇසිලින් නෝනාගේ වචනයට එකඟ වූ නමුත් ගුණසෝම සිටව ගියේ එතරම් කැමැත්තකින් නොවේ. කම්සයක් නොමැතිව පාර පැත්තට යාමට දත් ගුණසෝම එතරම් කැමැත්තක් නොදක්වයි. ඇසිලින් නෝනාට ඔහුගේ අකමැත්ත නොදැනුණා නොවේ. ඒ ගැන අවධානය යොමු නොකළ ඇ ගුණසෝම දෙස නොබලාම "කියාං සිරිදාස අයිය ඇවිල්ල කියල" යි කීවාය.

ඇසිලින් නෝනාගේ හඬෙහි වෙනදාට වඩා සමීප බවක් ඇත. "කියාං සිරිදාස අයිය ඇවිල්ල කියල" යි කී අයුරු යළි සිහියට නගා ගැනීමට සිරිදාස උත්සාහ ගත්තේය. "සිරිදාස අයියා" යන වචන දෙක ඇසිලින් නෝනාගේ හඬින් ඒ අයුරින් සිරිදාස මින් පෙර අසා තිබුණේ නැත. බොහෝ දවසකින් නොපැමිණි නිසා මෙවැනි සමීපතාවක් දක්වනවා වෙන්නට ඇතැයි සිතූණ පසු ඇතිවූ සැහැල්ලුවත් සමඟ ඔහු ඇසිලින් නෝනාගේ මුහුණ දෙස කෙළින් බැලුවේය.

"ගුණසෝම මල්ලි දත් ගජ ඉලන්දාරියෙක් වෙලා..."

සිරිදාස තමන්ට හැකි පමණ ලෙන්ගතු හඬකින් කීවේය. "ගුණසෝම මල්ලි" යනුවෙන් පැවසීම සඳහා ඒ වචන දෙක එකතු කරගන්නට සිතේ ශක්තිය ලැබුණේ "සිරිදාස අයියා" යනුවෙන් ඇසිලින් නෝනා ඔහුට හඳුන්වා දීමත් සමඟය. ඒ හැකිම ඔහු සහවාගන්නට උත්සාහ ගත්තේ නැත. නිරායාසයෙන් මුහුණෙන් පිටවෙන්නට ඉඩ හැරියේය.

සිරිදාස ඉස්තෝප්පුවේ සිටියදී "චතුර විකක් ලිපේ කියන්නං" යි කියමින් ඇසිලින් නෝනා කුස්සියට ගියාය. කුසුමලතා කුස්සියේ උලුවස්සට හේත්තු වී වත්ත පහළ පොල්ගස් පෙළ දෙස බලාගෙන සිටියාය.

"ඔනන බලාගෙන ගිටියේ... චතුර විකක්වත් ලිපේ කියන්නට එපායැ"

ඇසිලින් නෝනාගේ කතාවට පිළිතුරක් දෙනවා තබා ඇ හැරී බැලුවේවත් නැත.

"තාත්තා දැන් ඔය ගුරුකං අතැරල ගොවිතැන් කරන්නට පටන් අරගෙන කියන එක නවත්තල ආයිමත් ගුරුකං වැඩ පටන් ගනීද දන්නෙ නැ..."

කුසුමලතා ආධාපාලියක් කියමින් විත් පුටුවේ ඉදගත්තාය.

"තාත්ත ගුරුකං නොකරන්නෙ එපාවෙලා හින්ද නෙමෙයි... වැඩ අඩු හින්ද... හැබැයි සිරිදාසගෙ ආස්සවේ හින්ද වෙදමහත්තයාගෙ හිත තෙල් බේත් හැදිල්ලටයි වෙදකමටයි ඇදෙන්නට පුළුවන්. එහෙම වෙනවනං හොඳ"

ඇසිලින් නෝනාගේ කතාවෙන් කුසුමලතාගේ අඳුරු මුහුණ තවදුරටත් අඳුරු වී ගියේය.

"මට නං ඔය මනුස්සයට අල්ලන්නෙ නැ"

කුසුමලතා හදිසියෙන්ම වාගේ කීවාය. ඇසිලින් නෝනා එයට පිළිතුරු වචනයක් දෙන්නට ඉක්මන් වූයේ නැත. කොහොමවත් මුලසිටම සිරිදාසට මුහුණදීමට කුසුමලතාගේ එතරම් මනාපයක් නොතිබූ බැව් ඇසිලින් නෝනා ඇගේ ඉරියව්වලින් හේරුම්ගෙන සිටියාය.

සිරිදාස සමඟ කතාබහ කිරීමෙන් වෙදමහත්තයා විශාල සතුටක් ලබන බැව් ඇසිලින් නෝනා දනියි. දත් වෙදමහත්තයා ගුණපාල

ළමයාගේ නිරපොඳව යන්නේ නැත. මාටින් මුදලාලිගේ කඩයට වුවද යන්නේ ඉදහිටය. ඒ නිසා තමන් කැමති දෙයක් පිළිබඳව කතාබහ කරන්නට කෙනෙක් සිටිය යුතුය. කුසුමලකාලාට මේ දෙවල් ගැන කිසිදු වැටහීමක් නැත.

මෙවැනි සිතුවිලි රැසක්ම ඇසිලීන් නේත්තාගේ සිතට පැමිණි නමුත් ඇ ඒ එකක්වත් මුඛින් පිට නොකෙළේ කුසුමලකාගේ පිළිතුරු සිතනවාටත් වඩා වේගවත් විය හැකි යැයි සිතූණ හෙයිනි.

"මට වය මනුස්සය යටින් බලන බැල්ම අල්ලන්නෙ නෑ" යි කීමට කුසුමලකාට වුවමනාවක් තිබිණි. එහෙත් ඇ එවැන්නක් නොපවසා සිතේ වේගය පිටවෙන්නට නොදී දරා සිටියේ එවැනි වචනයක් පිටවුවහොත් බොහෝ දුරදිග යන සිද්ධියක් ඇතිවීමට ඉඩ ඇති නිසාය.

"තාත්තන් ඇවිල්ල" යි කියමින් ඇ කාමරයට ගියේ මේ මොහොතේ සිටිය යුතු හොඳම තැන කාමරය යැයි සිතූණ නිසාය.

"ජනසේම ඇස්. ඇස්. සී. විහාගෙට ලිව්වනෙ" වෙදමහත්තයා උතුරේ රැල් මුරුල් හරිමින් කීවේය.

"මං ඒ ගැන අනන්ධත් කියල හිටියෙ. මොකද මං වැඩ කරන ගෙදර මහත්තයගෙ බාල පුතක් මේපාර විහාගෙට ලිව්ව. ඒ ළමයා නං පාස්වෙයි. ඉගෙන ගන්න එක මිසක වෙන වැඩක් තියෙනවායැ"

සිරිදාස ද පිළිතුරු කතාවක් පටන් ගත්තේය. එවැනි කතාබහ නම් කමක් නැතැයි කාමරයේ ඇඳෙහි වැසිර ඉස්තෝප්පුවේ සිදුවෙන කතාබහට සිරුවෙත් සවන් දීමෙන සිටි කුසුමලකා සිතුවාය.

"ජනසේමත් පාස්වෙයි. මිනිහට කියලත් වෙන්න වැඩක් තියෙනවායැ. ඒ දවස්වල මාසෙකට සැරයක්වත් ගෙදර ආවෙත් නෑ... අනිත් එක ජනසේම විහාග පාස්වෙලා ආණ්ඩුවේ රස්සාවක්ම කරන්ඩ මිනෑ... කැත්තෙ උදල්ලෙ වැඩටත් කම්මැලියිනෙ... ඒකට ඉණසේම...! වයසෙ තරමට නෙමෙයි මිනිහගෙ වැඩ. දන් ගෙවල්වල පොල් අකුත් බඳින්ඩ යනව. එහෙම නැතුව ගම්වල ජීවත්වෙන්නක් බෑ... ජීවත්වෙලා වැඩකුත් නෑ..."

කතාව පටන්ගත්තේ ජනසේම ගෙන් වුවද වෙදමහත්තයා වැඩිදුර කතා කෙළේ ඉණසේම ගැනයි.

"මං දුක්ක... මිනිහ දුන් ගත් ඉලංදාරියෙක් වගේ... මිනිහ මේසන් වැඩට එහෙම කැමැත්තක් තියෙනවනං. මට පුළුවන් එක්කරගෙන යන්නඩ"

"මය කරදමු උස ගියාට තාම නමේ පංතියෙනෙ... ඇස්. ඇස්. සී. විහාගෙටත් ගන්ඩ එපායැ"

සිරිදාසට, වෙදමහත්තයා දුන් පිළිතුර කාමරයේ සිටි කුසුමලකාට පැහැදිලිව ඇසිණි.

"උගෙ මේසන් බාස්කම"

කුසුමලකා තමාටම කියාගත්තේ තරහෙන් පිපිරෙමිනි. පවුලේ කටයුතුවලට ඇගිලි දාන්නට එන එක නම් එතරම් හොඳ නැත. පළමුවෙන්ම තාත්තාවද දෙවනුව අම්මාවද දන් ඉණසේමවද අල්ලාගන්නා සිරිදාස බුට්ලෙකු මෙන් අඩු විහිදා යම් දිනෙක තමාවද අල්ලාගනු ඇතැයි කුසුමලකා සිතුවාය. යම් මොහොතක මේ සියල්ල විස්තර සහිතව අම්මා සමඟ කතා කරන්නට සිතූණ නමුත් එයින් මෙතෙක් කලක් පවුලේ නොතිබුණ ප්‍රශ්නයක් උදාවෙව් දැයි නැවත නැවතත් සිතූණ හෙයින් තවදුරටත් ඉවසිය යුතු යැයි ඇ ඉටා ගත්තාය.

වෙදමහත්තයාත් සිරිදාසත් කිනම් මාතෘකාවක් වස්සේ කතාබහ ආරම්භ කළද එය අවසන් වන්නේ යන්න මන්ත්‍ර ගුරුකම් මාතෘකාවට පැමිණීමෙන් පසුවය.

"අලව්වේ වැඩේ හින්ද අර වෙදපොත ඉටර කරගන්ඩත් බැලිමුණ"

"මව් ඉතිං... මහත්සි වුණාම නිදාගන්නට ඇරෙන්නඩ වෙන දෙයක් කරන්ඩ හිතෙන්නෙ නෑනෙ..."

"ඒකමත් නෙමේ වෙදමහත්තයං. පිට තැනක ඔහොම ඉන්නකොට හිතට එකලාසයක් නෑ... අනිත් දෙන්නතං හැන්දැව්ට අඩියක් ගහනව... මම ඉතිං ඒකටත් නෑනෙ..."

සිරිදාස තමන්ගේ චරිත සහතිකය ඉදිරිපත් කරන්නේ යැයි කුසුමලකාට සිතීණි. කතාබහ ඇසෙන මාතෘකායේ ගේ කුළ කොතැනක මේවැනි දේවල් හෝ කමා සිටිනු ඇතැයි ඔහු සිතනවා විය හැකිය. මෙවැනි දේවල් කියා පාන්නේ ඒ නිසාය. කතාබහ තව දුරදිග යනවිට මේසන් වැඩේට තමා කෙතරම් දක්ෂයෙක් ද යන්න ගැනත් තමන් උපයන

ආදායම් ගැනත් කියාපාන්නටද ඉඩ තිබේ. කුසුම්ලතා කාමරයෙන් පිටව කුසසිය හරහා වත්ත පහළට ගියේ මේ හැඟීම්වලින් මිදී සිත නිදහස් කරගන්නටයි.

කුසුම්ලතා පිටව යනු සිරිදාසට නොදනුණා නොවේ. එහෙත් මොහොතකටවත් හෙතෙම දැස් යොමු නොකරන්නට ඔහු වගබලා ගත්තේය.

"වේදමහත්තය මම මේ පොඬි කාරණාවක් කියන්නට කියලා තිටියේ..."

හදිසියේම සිරිදාසගේ කටහඬ වෙනස් විය. ඔහු ගෙතුළට දැස් යොමු කෙළේය. වටපිට බැලුවේය. සිරිදාසගේ ඉරියව්වල හදිසි වෙනස්වීම් වේදමහත්තයාටද තේරුම්ගත නොහැකි විය. ඔහු සිරිදාසගේ මුහුණ දෙස කෙළින්ම බලා සිටියේය.

"වේදමහත්තය දන්නවනෙ ඒබරං මාමා... අපේ අම්මගෙ මල්ලිනෙ... එයාට මොකක් හරි බැල්මක් වැටිල තියෙනවා. කෙම්මුර දවස්වලදී තැන්දැවෙන කොට ගැහෙනවා පටන් ගන්නවා... හරියට දිස්වී වෙලා වාගෙ... ඊට පස්සෙ දොඩවන්නට පටන්ගන්නවා... කිසිම දෙයක් තේරුම් ගත්ත බෑ... විනාඩි පහකින් විතර ගැහෙන එක නැවතෙනවා... දත් තැන්ද පත්සලෙන් පිටින් වතුර ඉල්ලගෙන ඇවිල්ල තියෙනවා... ඒව මුණට ගහපුළාම තමයි ඇස් අරින්නෙ... අලව්වේ ඉඳල ආපු ගමන් මට තැන්ද කිව්වෙ වේදමහත්තයාට එක්කරගෙන ඇවිල්ල පෙන්නන්නට කියලා..."

සිරිදාස පැවසූ කතාව වේදමහත්තයා ප්‍රවේශමෙන් අසා සිටියේය. ඔහුගේ මුහුණ බැරෑරුම් පෙනුමක් ගත්තේය.

"මොකක් හරි බැල්මක් වැටිල ඇති. සමහර වෙලාවට මළගිය ප්‍රාණකාරයෙක් ඇවිල්ල ආරුඬ වෙන්නක් පුළුවන්... එහෙම එකද්ද දන්නෙත් නෑ... වෙලාවක බලමු... හැබැයි ගැහෙනකොට බලෙන් නවත්වන්න හරි වතුර ගන්නට හරි යන්න එපා... වතුර පොවනව සියා ඒ පැත්තටවත් වතුර විකක් ළං කරන්න එපා"

ඒබරං පිළිබඳව සිරිදාස පැවසූ කතාව වේදමහත්තයා තුළ හදිසි වෙනසක් ඇතිකිරීමට සමත් විය. රාත්තරියේ ඉඩක් ලැබුණ විට ඔහු ඇසිලින් තෝනා සමගද ඒ ගැන විශේෂයෙන් කතා කළේය.

"පෙරේත බැල්මක් වෙන්ව ඇති"

ඇසිලින් තෝනා එ ආරංචියට එතරම් වැදගත්කමක් නොදන්නේ සිතාමතාය. සිරිදාස පිළිබඳව ඇගේ සිත තුළ තිබුණු පැහැදිලි දෙදරා ගියේ මේ සිද්ධියක් සමඟය. තම දරුවන් නොකැමති ඉස්විටකට වේදමහත්තයාට අදින්නට සිරිදාස දනුවන්න හෝ නොදනුවන්නට උත්සාහ කරන බවක් ඇසිලින් තෝනාට දනිණි.

පසුදිනෙක වේදමහත්තයා, සිරිදාසගේ මාමා බලන්නට ගියේය. ඒ ගමනින් පසු ඔහු තුළ ඇතිවූ වෙනස පැහැදිලිව පෙනෙන්නට පටන්ගත්තේය. ඔහු නැවතත් කතාබහ අඩුකළ අතර ලණු ඇදෙහි ඇලවී සිටින්නට වැඩි කැමැත්තක් දක්වන්නට විය. ඇසිලින් තෝනා ඇසු සමහර ප්‍රශ්නවලටද "හම්" යන පිළිතුර පමණක් දුන්නේය. ඇතැම්විට නැසුනාක් මෙන් නිහඩවම සිටියේය. දෙවැනි වතාවටත් ඔහු ඒබරං සිංහෙඳු බලන්නට ගියේය.

"දේව බැල්මක් වාගෙ වැටිල තියෙන්නෙ... මොනව හරි කියන්නට පුළුවන් කමකුත් තියෙනවා... මට කිව්වනෙ ජීනසෝම ගැන..."

කුසුම්ලතා නොසිටි වෙලාවක් බලා ඇසිලින් තෝනාට රහසින් මෙන් කීවේය.

"ඒ මොන ඉලව්වක්ද ජීනසෝම ගැන කියෙව්වේ?"

ඇසිලින් තෝනා කලබලයට පත්ව ඇසුවාය.

"දරුවන්ගෙන් සතුටුදායක ආරංචියක් ලැබෙයි කියලා තමයි කිව්වේ. ජීනසෝමගෙ නම කිව්වේ නෑ... මම හිතුවේ එහෙම..."

"මළ පෙරේතයෝ කියන්නට ඕනෑ නෑ... ජීනසෝම ගැන... උඹ පාස් වෙන බව අපි දන්නවා... අනිත් එක මළපෙරේතයන්ට නෙමෙයි දෙයියන්ට බාරවෙලා තියෙන්නෙ..."

ඇසිලින් තෝනා කතා කෙළේ තදබල කේන්ද්‍රිකයකිනි. එය කෙතරම් ප්‍රබල එකක් වීද යත් කිසිදාක නොවුණු අත්දැමට ඇට වචන පටලැවෙන්නටත් ගොත ගැසෙන්නටත් විය.

"උඹට ඔය තරං කේන්ද්‍රි ගන්නට දෙයක් කිව්වේ නෑ..."

"මං කැමති නෑ... දරුවන්ගෙ දේවල් එක්ක මය මළපෙරේතයෝයි මළ යක්කුයි ගාව ගන්නවට"

කෝපයෙන් දෙනෙත් රතුකරගත් ඇසිලිත් නෝනා නැවතත් ගොත ගසමින් කියා අවසන් කොට හතීලත්තටද වුවාය. ඇගේ නපුරු වචන කිහිපය තමන්ගේ මුළු ජීවිතයම පොළොවට සමකලා කළ බවත් වේදමහත්තයාට දැනිණි.

"මෙව්වර කාලයක් අපි ඒවත් වුණේ මළපෙරේතයොයි මළයක්කුයි හිතද තමයි ඇසිලිත් නෝනෙ..."

එසේ පැවසූ වේදමහත්තයා බිම් බලාගෙනම ඉස්තෝප්පුවෙන් මිදුලට බැස්සේය.

"වේදමහත්තයො... වේදමහත්තයො" කියමින් පිළිසරණක් පතා තමන් වෙත වත් එකක් පස්ව සිටි මිනිසුන්ගේ ගැහැණුන්ගේ අසරණ මුහුණු වේදමහත්තයාට මැවී පෙනෙන්නට පටන්ගත්තේය. මවුන්ගේ "දුකට... මෙන්ම බියට" පිළිසරණක් වන්නට තමාට හැකිවූ අයුරින් ඉන්පසු බයාදු සිතාවක් සහිතව ගෞරවයෙන් සුක්කව තමා දෙස බැලූ අයුරුත් සිහිපත් විය.

"මිය මළපෙරේතයො... මළයක්කු මගෙ දරුවන්ගෙ දේවල්වලට ගාව ගන්නට මං කැමති නෑ..." යි ඇසිලිත් නෝනා උස් හඬින් පැවසූ වචන කෙතරම් නපුරු ඒවා දැයි නැවත නැවතත් සිහිපත් වෙන්නට පටන්ගත්තේය. ඒ සමඟම තමන්ගේ පිහිට පනාගෙන පැමිණි ගැමියන්ගේ අසරණ මුහුණුද යළි යළිත් මැවී පෙනෙන්නට පටන් ගත්තේය. තුලක් බැද... දෙහිගෙඩි කීපයක් කපා මවුන් මහත් භක්තියකින් දෙන රුපියල් තුන හතරක ගුරු පවුර ගෙනවිත් ඇසිලිත් නෝනා අතට දුන් අවස්ථා ගැනද මනුට සිහිපත් විය. තමාටත් නොදැනීම ගලායන කඳුළු සරම්පොටින් පිසදාගත් වේදමහත්තයා ගුණපාල ළමයාගේ ගෙවල් පැත්තට නොහැරී ඒබරං සිංඤ්ඤාගේ ගෙවල් පැත්තට ගියේය.

ඒබරං සිංඤ්ඤාගේ ගෙදර දේවාරාථයෙන් සාක්කර කියන්නට පටන්ගත්තේ මේ කතාබහ සිදුවී දවස් හත අටකට පසුවය. දිස්වූ පසු ඒබරංගේ ආවණේවකාරයා ලෙසින් කටයුතු කෙළේ වේද මහත්තයාය. බදාදා සහ සෙනසුරාදා දිනවල හැන්දෑවෙන විට සුළු සරමක්ද අන්දිග මේස බැනීමක් ඇද සරම වටා රතුපාට රෙදි කැල්ලක් බැඳ ගෙදරින් පිටවෙන වේදමහත්තයා ඒබරං සිංඤ්ඤාට ආවණේව කොට ආපසු ගෙදර පැමිණෙන්නේ දෙගොඩහරි ජාමයේය.

ඒබරං සිංඤ්ඤා දේවාරාථයෙන් සාක්කර කියනවා යන ආරංචියටත් වඩා ඉක්මනින් වේදමහත්තයා මනුෂ්‍යේ ආවණේව කාරයා ලෙසින් කටයුතු කරනවාය කියන ආරංචිය අතල පහළ ගම්වල පවා පැතිර ගියේය. ඒබරං සිංඤ්ඤා කෙතෙක් ගැන දැන සිටියාන. ඒනිසා සාක්කර කියන ඒබරං සිංඤ්ඤාටත් වඩා ආවණේව කරන වේදමහත්තයා ගැන කතා කරන්නට වූහ. ඒ කතා බොහොමයක් අපහාසයෙන් මෙන්ම අවඥාවෙන් කියූ කතා බව වේදමහත්තයාට දැනගන්නට ලැබුණේ නැත. එහෙත් කුසුමලතාට එවැනි ආරංචි ලැබිණි.

"ලැජ්ජාවේ බෑ පාලෙ බැහැල යන්නට... එක එකා එක එක දේවල් කියනවා..."

පත්ති ගොස් පැමිණි කුසුමලතා දිනක් ඇසිලිත් නෝනාගේ ඇඟට කඩා පැන්නාය.

"අම්මේ තාත්තට මීවට නොගිහිං ඉන්ඩ කියන්න"

පවුලේ කිසිම දෙයක් ගැන වචනයක්වත් කතා නොකරන ගුණසෝමද ඒ ගැන කතා කෙළේය. කුසුමලතාගේ ආඩාපාලියට වඩා ගුණසෝම බොහෝ සෙමින් පැවසූ වචන කිහිපය ඉතා ප්‍රබල ලෙස ඇසිලිත් නෝනාගේ සිතට කාවාදුනේය. එහෙත් වේදමහත්තයා සමඟ මේ දේවල් ගැන කතා කරන්නට කරම් ඇසිලිත් නෝනාගේ සිත ශක්තිමත් නොවීය. කුසුමලතාගේත් ගුණසෝමගේත් චෝදනා දරා ගනිමින් ඇ නිතඩව සිටියාය.

"දන් සාක්කර අහන්ඩ දහයක් පහළොවක් විතර එනවා... මැණික් මුදලාලි කෙතෙක් ආව රත්තපුරේ ඉඳල... කොහොම ආරංචිවෙලාද මන්ද..."

වේදමහත්තයා මේ තොරතුරු ඇසිලිත් නෝනා සමඟ පැවසුවේ මහත් සතුටකිනි. එහෙත් කුසුමලතා හෝ ගුණසෝම සිටින තැන ඒ කිසිවක් ගැන කතා නොකර සිටින්නටද වගබලා ගත්තේය.

එහෙත් එක් සෙනසුරාදාවක ඒබරං සිංඤ්ඤාගේ ගෙදර ගොස් ඉතා ඉක්මණින් ආපසු පැමිණෙන වේදමහත්තයා දුටු ඇසිලිත් නෝනාගේ සිත තිගැස්සුණේය. ඇ මුඛය සිට අඩියට දෙකට කුණ්ඩියට පැමිණියේ එබැවිනි. ඇඳ සිටි ඇඳුම පිටින්ම ලණු ඇඳෙහි වැටීරගත් වේදමහත්තයා දෙස විමසියට පත්ව බලා සිටියාය.

"ඒබරංගෙ බැන ඇවිල්ල ඔස්සෙම නවත්තල දම්ම... දුටත් ඇවිල්ල කැනුම"

"වේදමහත්තයාට මොනව හරි කිව්වද?"

"නැ... මං උන්ට කිව්ව... උඹල කැනුමට මේ මිනිහට වැටිල තියෙන බැල්ම නැතිවෙන්නෙ නෑ කියල... ඔන්න මට නවත්තන්න ඉවර... ඒත් මං ඒක කරන්නෙ නෑ කියල මං එළියට බැස්ස..."

වේදමහත්තයා කෝපයට පත්ව ඇති බව ඇසිලින් නෝනා වටහාගත්තාය. කතාවේ අවසාන වචන කිහිපය පිට කළ විලාසයෙන් ඒ බව වඩාත් පැහැදිලි විය. මේ සිද්ධියෙන් පසු නැවතත් වේදමහත්තයාගේ ස්වරූපය වෙනස් විය. කතාබහ යළිත් අඩුවිය. ඔහු හෙයින් පිටව ගිය නමුත් ඒ යන්නේ කොහොට්ටු ඇසිලින් නෝනා දන්නේ නැත. කුසුම්පලතා සමඟ මේ ගැන කතා කළ විට ඇ සිව් "හොඳ වැඩේ" යි කියාය.

"වත්ත පහළට වෙන්ව හෙඩ් ඔඩුවක් හඳල මේ වැඩේ කරන්නයි මං හිතාන ඉන්නෙ"

වේදමහත්තයා පසුදිනක ඇසිලින් නෝනා සමඟ පැවසුවේය. "වේදමහත්තයාගෙ වැඩ එහෙ ගෙදර කරගත්ත. මළ යක්කුත් අරගෙන අපේ ගෙවල්වලට එන්න එපා" යි ඒබරංගේ බැනා පැවසූ ගුණමිතු වචන නිතර නිතර ඔහුගේ මතකය වෙත පැමිණ සිටින දරාගත නොහැකි අත්දැකීම් වේදනාවක් දෙන්නට පටන් ගත්තේය. වත්ත පහළ ඔඩුවක් සාදා කුඩාවට දේවලයක් පටන් ගැනීමට ඔහුගේ සිත වඩාත් නැඹුරු වූයේ ඒ නිසාය.

"ඒ වැඩේ කරන්න එපා"

තමාගේ පිළිතුරෙන් වේදමහත්තයාගේ සිත රිදෙන බව ඇසිලින් නෝනා දන සිටියාය. එහෙත් මුලදී ඒ අදහසට විරුද්ධ නොවුවහොත් පසුව විශාල අවුලක් ඇති විය හැකිය. අනෙක් අතට වේදමහත්තයාගේ සිත කොයිතරම් රිදුනත් මේ කාර්යයට තම ඉඩ දිය නොහැකිය.

"දරුවො දන් ලොකුයි... අපි උන් ගැනත් හිතන්න ඕනෑ" යි ඇ සිව් එබැවිනි.

"දරුවො ලොකු වෙතකොට අපි පොඩ්වෙතට තමයි ඇසිලින් නෝනො"

ඇසිලින් නෝනාගේ මුහුණ දෙස කෙළින්ම බලාගෙන පැවසූ වේදමහත්තයා මිදුලට බැස බිම බලාගෙනම පාර පැත්තට හිඳේය. ඒ දවස්වල මෙන් ඇගට පැන කෑ නොහැසු නමුත් වේදමහත්තයාගේ වචන ඊ පහරවල් මෙන් පැමිණ පසුව පසාරු කරගෙන යනු ඇසිලින් නෝනාට දැනිණි. ඇ කුස්සියට පැමිණ කොලොම්බු කොටය මත ඉඳගත්තේ සිටිගෙන සිටින්නට නොහැකි තරමට අප්‍රාණික වූ බැවිනි. දරුවන් සහ වේදමහත්තයා අතර තමන් සිරවී සිටින බවත් ඇට දැනිණි. එක පැත්තක්වත් ගත නොහැකි නමුත් වේදමහත්තයාට විරුද්ධ වූයේ ඔහුට එය තේරුම්ගත හැකි යැයි සිතූණ හෙයිනි. එහෙත් ඔහුගේ සිසේ ද ඇත්තේ කෝපයක් පමණි.

වේදමහත්තයා ආපසු ගෙදර පැමිණියේ දෙගොඩහරි ජාමයේය. ඔහු සිටියේ බිමක්වය. සාලයේ තිබූ පුටුවකද හැපුණ වේදමහත්තයා කාමරයට ගොස් මේස් බැනියමවත් නොගලවා ඇදෙහි වැහිරුණේය. ඉන්පසු පුපුරුදු ලෙස ගොරොද්දය අඳින්නට විය. අතරින් පතර දොඩවන වචනද ඇසිණි.

"අවලංගු කාසි තඹ සතයක් වටින්නේ නෑ. ඇසිලින් නෝනො..."

එවැනි ප්‍රකාශද අතරින් පතර ඔහුගේ මුවින් පිට විය. ඇසිලින් නෝනා කුස්සියට ගොස් ඉකිගසන්නට පටන් ගත්තේ ඒ වචන තවදුරටත් අසා සිටිය නොහැකි වූ බැවිනි.

x x x x

ඉඳහිට කුඹුර පැත්තට ගිය නමුදු වේදමහත්තයා ඒ දේවල් ගැන වැඩිපුර සොයා බැලුවේ නැත. ගොවිතැන් කටයුතු සියල්ල ගුණසෝමගේ කරපිට වැටිණි. ඒ වනවිට ඒ සියලු වගකීම් දරාගන්නට තරම් ඔහු දඩි වී සිටියේය. ගෙදර දොර කටයුතු ගැන මෙන්ම ගොවිතැන් කටයුතු ගැනද ඔහු කතා කෙළේ ඇසිලින් නෝනා සමඟය.

"අම්මෙ වාර්ලිස් මාමලගෙ ලියැද්දෙ හෙට ගොයම් කපනව... මටත් යන්න වෙයි"

"එතකොට ඉස්කෝලො?"

ඇසිලින් නෝනාගේ ප්‍රශ්නයට ගුණසෝම එක්වරම පිළිතුරු දුන්නේ නැත. එක අතකට පොතපත වැඩ ගැන ඔහුගෙන් ප්‍රශ්න

කිරීමද නිරූපක දෙයක් බවට පත්ව තිබිණි. ඇසිලිත් නෝනා ඒ ගැන ප්‍රශ්න කළේ විශේෂ පිළිතුරක් බලාපොරොත්තුවෙන්ද නොවේ.

"තාත්තන් කුඹුර පැත්තේ යන්න නැති එතේ වාර්ලිස් මාමා තමයි නිකමට හරි ඇවිල්ල බලන්න..."

ගුණසෝම පවසන කාරණා අසන ප්‍රචා නොවේ. වෙදගහන්නයා පැත්තකට වී සිටියදී ගුණසෝම ගොවිතැන් බත් කරන්නේ ගමේ අනෙක් වැඩිහිටියන්ගේ උදව් පදව් ඇතුළය. මේ දේවල් ගැන හිත්ද ගැනීමට තරම් ඔහු "මහ මිනිසෙකු" වී ඇතැයි ඇසිලිත් නෝනාට සිහිණි. ඇසිලිත් නෝනා මේ කාරණා ගැන මුනිවත රැස්කේ එබැවිනි.

ගුණසෝම දවස් දෙකක්ම ඉස්කෝලෙ ගියේ නැත. පළමු දවසේ වාර්ලිස් මාමලාගේ ගොයම් කැපු අතර දෙවැනි දවසේ ඒවා කමතට ඇද්දේය.

"ගුණසෝම හරියට මහන්සි වුණා"

සෝමවඩි තැන්දා ගුණසෝමට තවත් ඉඹුල් කිරීමක් ගෙවියක් බෙදමින් කීවාය.

"කොල්ලො කාලෙ හොඳට වැඩ කරන්ඩ ඕනෑ තමයි..."

වාර්ලිස් මාමා තවත් ඉඹුල් කිරීමක් ගෙවියක් ගනිමින් කීවේය... පාත් හෝ ඉදිආප්පවලට වඩා ඉඹුල් කිරීමක් කෙතරම් රසදායි ගුණසෝමට සිහිණි.

"වාර්ලිස් මාමලාගේ කුඹුරේ නං බොල් හොඳටම අඩුයි"

ගොයම් පැමිණි වැඩ අවසන්ව ගෙදර පැමිණි ගුණසෝම කතට කෝපය බොන අතරතුර ඇසිලිත් නෝනාට කීවේය.

"වෙන්ඩ ඇයි... හැබැයි ඔකුත්ගෙ හිත බොල්... ජනසෝම සිස්සක්කෝ පාස් වෙච්ච වෙලාවේ ඔය මහ ගැනි කියල තියෙනව ආරෝන් වෙදාල ආකාරෙ අල්ලන්ඩ හදනව කියල... ඊට පස්සෙ කිව්වල වෙදගහන්නයා ඉරුක කරල විශාලෙ පාස් කොරවල කියල... ගුණසෝමත් ඉස්කෝලෙ වැඩ අතරල කුඹුරේ මට්ටම වැටෙනවනං ඔකු කැමැති ඇයි"

වෙනදා තමාගේ කැත්තෙ උදල්ලෙ වැඩ ගැන මහ ඉහළින් කතා කළ අම්මා හදිසියේම මෙවැනි කතා කියන්නේ ඇයි

දායි ගුණසෝමට ප්‍රශ්නයක් විය. ගුණසෝමගේ මුහුණ අඳුරු වී යනු ඇසිලිත් නෝනා කුදුසු නමුත් කුසුමලතා දුටුවාය. "අම්මා නපුරු ගැහැනියක්ද?" යන සිතුවිල්ල කුසුමලතාගේ සිත තුළ මතු විය.

"සෝමවඩි තැන්ද මය කියන තරං නරක තැ අම්මෙ... මාත් එක්කත් "දුවේ" කියල කතා කරනව..."

කුසුමලතා එසේ කීවේ ඇසිලිත් නෝනාට නොව ගුණසෝමට ඇසෙන්නටය.

කතාවට පිළිතුරු නොදුන් ඇසිලිත් නෝනා කැත්තන් රැගෙන වත්ත පහළට ගියාය. ඇ පොල් අතු කපන බේදය කුස්සියේ සිටි කුසුමලතාටත් ගුණසෝමටත් ඇසුණේය.

"අම්මගෙ වෙන මොකක් හරි තරහක් හිතේ කියෙනව. ඒක අපට කියන්නෙ නෑ... පෙන්නනව විතරයි.. අපි මොනව කරන්ඩද ඒවට"

කුසුමලතා, ගුණසෝමගේ සිතේ ඇතිවී ඇති කලබල ගතිය තුනී වෙනු ඇතැයි සිතමින් එසේ කීවාය. කෙසේ වුවද ගමේ කුඹුරු වැඩ පටන් ගැනීමත් සමඟම ගුණසෝමගේ ඉස්කෝල ගමන සම්පූර්ණයෙන්ම වාගෙ ඇත හිටියේය. ගමේ බොහෝ දෙනෙකුගේ ගොයම් වැඩවලට ඔහු ගියේය. ඔහුගේ වයසේ අනික් ලෙසි අම්බරුවන් දැක්කදී ඔහු වැඩිහිටියන් සමඟ එක්ව දැඩි ගොයියාගෙන් "මැටුවං" ඉවත් කෙළේය.

දහඩියෙන් තෙත්වන ඔහුගේ සිරුර අවිච්චි කරවෙමින් අඳුරු පැහැගනිද්දී නාඹර වියේ සියුමැලි බව ඉවත්ව ගොස් තැබී දඩි ගොරෝසු පෙණුමක් ගත්තේය.

"මල්ලි දැන් ඉස්කෝලෙ යන්නෙම නෑ. දැන් නියම් ගොයිරාළ කෙනෙක්..."

කුසුමලතා, ජනසෝමට ලියා යැව්වාය.

"ඔව කරල කාටද හරියන්නෙ" වැනි පිළිතුරක් බලාපොරොත්තු වූ නමුත් "ගොවිතැන කියන්නෙ නරක දෙයක් නෙමේ... හැබැයි හරියට කරන්ඩ ඕනෑ" යි ජනසෝම ලියා එවා තිබිණි. ජනසෝමගේ පිළිතුර කුසුමලතාගේ සිත් ගත්තේ නැත.

"ඒව අල්ලල දාල ඉගෙන ගත්ත කියන්නයි... අඩුගානෙ ඇස්, ඇස්, සී. එක් පාස්වෙන්ඩ බලන්න කියන්න... නැත්තං ගොඩරාළ කමෙන්ම කමපි කෙළවර වෙන්නෙ"

ඔහු එවැනි පිළිතුරක් ලියා එව්වේ නම් කෙතරම් හොඳ දැයි කුසුම්ලතාට සිහිවී. එහෙත් ගුණසේමගේ ඉස්කෝලේ ගමන නවතා දුම්ම පිළිබඳව ඇ ඇසිලින් නෝනා සමග කතා කළායි.

"පුළුවන් දෙයක් කරන්න අරිනව මිසක බැරි දේවල්වලට බලකරන එකේ තේරුමක් නැ... ගුණසේමගේ උනන්දුව තියෙන්නෙ ගොවිතැන් වැඩවලට... අනිත් එක කාත්තට ගානකුත් නැ. මට මේ හැම දෙයක්ම හොයල බලන්නක් බැනෙ"

ඇසිලින් නෝනා කීවේ ඇත්තයි. පවුලේ සියලු වගකීම් සහ කටයුතු ඇගේ උරමත පැව වී තිබේ. වෙදමහත්තයා සිටින්නේ ඇස් කන් නැත්තාක් මෙනි. ඔහු දවසකට කතා කරන්නේද වචනයක් දෙකක් පමණි.

කුසුම්ලතා මෙන්ම ඇසිලින් නෝනාද වෙදමහත්තයා නැතිවීට තබ තහා කතා කළ නමුත් ඔහු සිටින විට කතා කළේ අනෙකාගේ කණට ඇහෙන හඩින් පමණි. ගේ පුරා බොහෝ විට පැතිර තිබුණේ අම්බරි නිහඬතාවයි. ගෙදර සියලු දෙනාම අකමැත්තෙන් ඉවසා සිටි මේ නිහඬතාව හදිසියේම වාගේ වෙනස් වූයේ එක් දිනක් මහ රාත්තරියේ සිරිදාසගේ පැමිණීමත් සමඟය.

"ඒබරං මාමට අමාරුයි... වෙදමහත්තයාට එන්න කිව්ව"

කැලි කැපෙන කරවර පසාරු කරගෙන පැමිණි සිරිදාසගේ හඬින් වෙදමහත්තයා තිහැස්සුණේය. ඇසිලින් නෝනා කුප්පිලාම්පුවත් පත්තු කරගෙන ඉස්කෝප්පුවට පැමිණියාය. සිරිදාස දුටුවිට ඇගේ මහකයාට නැගුණේ ඒබරං සිංකෝගේ මරණාසන්න මුහුණ නොවේ. ඔහුගේ බැනා වෙදමහත්තයාට කතා කළ නොසැරැල් ආකාරයයි. කුප්පි ලාම්පුව ටීපෝව මත කැබු ඇසිලින් නෝනා ආපසු කාමරයට ගියේ මේ නොකැමැත්ත සිරිදාසට මෙන්ම වෙදමහත්තයාටද දන්වීම සඳහාය.

වෙදමහත්තයා කුප්පිලාම්පුවත් රැගෙන කාමරයට පැමිණ අල්මාරි ලාම්පුවේ සිසුණු තෙල් කුප්පියක් ගත්තේය. ඉන්පසු අත්දිග මේස බැනියම ඇඟට දමා තුවාය කපේ දාගත්තේය.

"මං එන්න විකක් රැවෙයි... උඹල දොර වහල නිදාගනිල්ල"

"ගුණසේමටත් එන්න කියන්නද?"

"මොකටද? පුරුදුවෙන්ම යන ගමනක්ද?"

එසේ කිසි වෙදමහත්තයා කාමරයෙන් පිට වූයේ කුප්පිලාම්පුව එසේ තිබෙන්නට ඉඩ හරිමිනි.

"වෙදමහත්තයාට එන්න කියල හත් අට විකාවක්ම කිව්ව. අපි කාටවත් නොකියන දෙයක් වෙදමහත්තයාට කියාගන්න ඕනෑකමක් තියෙනව වගේ..."

සිරිදාස යන ගමන් කීවේය. ඔවුන් ඒබරං සිංකෝගේ ගෙදරට ගොඩවෙන විට හත් අට දෙනෙක්ම ඔහුගේ ඇඳ වටා රොක්වී සිටියහ. වෙදමහත්තයා දුටු සැණින් සැමදෙනාම පාහේ ඇඳ අසලින් ඉවත්ව ඔහුට ඉඩ දුන්හ. වෙදමහත්තයා, ඒබරං සිංකෝගේ නාච් අල්ලා බලා රැගෙන ආ තෙල් කුප්පියෙන් විකක් අත්ලට ගෙන මතුරා ඔහුගේ පසුවෙහි තැවරුවේය. ඉන්පසු බුලත් කොළයක් ඉල්ලාගෙන පසුව තදින් පිරිමදිමින් "තෝමස් අයියාගෙ බර බාගෙ අරගෙන වරෙල්ල" යි අවට සිටියවුනට කීවේය. සිරිදාස විදුලි පත්දම එක දිගට දල්වාගෙන තෝමස් අයියාගේ ගෙවල් පැත්තට දිවුවේය. තවත් දෙතුන් දෙනෙක් ඔහු පසුපසින් දිවගිය නමුත් ඒ කවුරුන්දැයි වෙදමහත්තයාට හරි හැටි පෙනුනේ නැත.

"ඔය බරබාගෙට දාගන්න කව මෙට්ටයක් පැයුරක් ලැස්ති කරගනිල්ල..."

වෙදමහත්තයා උපදෙස් දෙන පරක්කුවෙන් ඒ සියල්ල කෙරුණේය. ඒබරංගේ දුව වෙදමහත්තයා සමග සිනාසුන නමුත් බැනා මුහුණ දෙන්නට මැලිකමක් දක්වීය.

තෝමස් අයියාගේ බරබාගය පැමිණියේය. "තෝමස් අයියාගෙ බරබාගෙට දාන්න නැතුව සිරුවට කරන්නෙ දක්කපං" යි වළවල්වල දාන්නෙ නැතුව සිරුවට කරන්නෙ දක්කපං යි වෙදමහත්තයා ඔහුටද උපදෙසක් දුන්නේය. බරබාගය පිටත්ව ගිය පසු එතැනට රැස්ව සිටි ඇතැමෙක් ආපසු ගෙවල් දොරවල්වලට ගියහ. එහෙත් වෙදමහත්තයා කීප දෙනෙක් තොරතුරක් ලැබෙන තෙක් නැවතුණහ. කරත්තය පසුපසින්ම බයිසිකලයෙන් ඉස්පිරිනාලයට ගිය සිරිදාස ආපසු පැමිණියේ වෙදමහත්තයා බැනාපොරොත්තුව සිටි අසුබ ආරංචියක් සමඟය. එනම්

ඉස්පිරිසාලයට ඇතුළු කරන විටද ඒබරං සිංඤ්ඤා මියගොස් සිටි බවය.

"මම දනගෙන හිටිය... මොනව කරන්ඩද... මිය දිස්වියක් එන්නෙ ලොකු බලයකුත් එක්ක. මව අපට ඕනෑ ඕනෑ හැටියට නතුර කරන්ඩ බෑ"

ඒබරංගේ බෑනා ඇතුලු කාට කාටත් ඇසෙන සේ එසේ කියූ වෙදමහත්තයා "මං යනව සිරිදාස" යි කියමින් මිදුලට බැස්සේය.

"මවගෙ දෙයක් වෙයි කියල මං දනගෙන හිටිය... අපේ වත්ත පහළ මඩුවක් හදන්ඩ හිතුවේ ඒ හින්දා... භූත බලවේගයක් එක්ක සෙල්ලං කරන්ඩ අපට බෑ..."

ගෙදර ගිය විගස ඔහු ඇසිලිත් තෝනා සමඟ කීවේ ඇගේ සිතද කිසියම් කම්පනයකට පත් කරවමිනි.

x x x x

මා මියයියේ දිස්වියක් නිසා නොව පසුවේ අමාරුව සෑදීමක් කල්වේලා ඇතුළු එයට වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර නොකැනීමත් නිසා බව ඒබරං සිංඤ්ඤාගේ බෑනා කියා තිබිණි. වෙදමහත්තයාටද ඒ බැව් ආරංචි නොවූවා නොවේ. ඒවාට පිළිතුරු දෙන්නට ඉක්මන් නොවූ වෙදමහත්තයා "ඕනෑ කෙනෙකුට තම තමන් කැමැති පිළිවෙළකට හිතාගත්ව පුළුවන්" යි මාවත් මුදලාලිගේ කඩයේදී කීවේ මෙවැනි දේවල් තේරුම් කරන්නට යාම නිරර්ථක දෙයක් යැයි සිතූණු හෙයිනි. එහෙත් "ඇසට නොපෙනෙන බලවේග තේරුම්ගැනීම සඳහා බුද්ධියක් සිතිය යුතුයැ" යි අණරත්න ඉස්කෝල මහත්තයාට කීවේ ඔහු මේ ගැන තර්ක කරන්නට පැමිණි නිසාය.

"අණරත්න ඉස්කෝලය හොඳ දෙකක් අහගත්ත වෙදමහත්තයන් එක්ක වාද කරන්ඩ ඇවිල්ල"

පසුදිනෙක මාවත් මුදලාලිගේ කඩයට රැස්වූ කීපදෙනෙකුටම ඇසෙන සේ සේනන් අප්පුහාමි විසින් කියා තිබිණි.

කෙසේ වුවද ඇසිලිත් තෝනා සිතුවේ ඒබරං සිංඤ්ඤාගේ මරණයෙන් පසු සිරිදාසගේ පැමිණීම අඩුවී යනු ඇත කියාය. එහෙත් ඉන්පසු ඔහුගේ ගමන වැඩිවෙන්නට පටන් ගත්තේය. පලමු දවසේ ඔහු පැමිණියේ වෙදමහත්තයාට ස්තූති කිරීම සඳහාය.

"මාමගෙ මරණ කටයුතු මෙවිටර් ලස්සනට සිද්ධවෙන්නෙ නෑ වෙදමහත්තයා නොහිටියනං... ඒ ගැන නැන්ද විස්සෙං ස්තූති කරන්ඩ කිව්ව"

"ඉව මොනාද සිරිදාස... ගමේ ඉන්නකොට ඔව කෙරෙන්නට එසායා... ඒබරං සිංකොට බේරගන්නට බැරිවෙව්වි එක තමයි හිතට අමාරුව"

"ඒක ඉඹිං මාමා පතාගෙන ආපු වයස වෙන්ඩ ඇතිනෙ"

"ඔය භූත බලවේග එන්නෙ හොඳට හොයල බලල... සමහර ඒව එන්නෙ ආලවත්තකමට... සමහර ඒවනං පවුල් පරම්පරාවල් විතාස කරන්න එන ඒව... ඒව එන්නෙ ලෙඩ හැටියට... ආලවත්ත බලවේගයත් එන්නෙ මොකක් හරි බලයකුත් එක්ක. දුන් අර වතමන්දුවේ හාමිනේ බේන් කරන්නෙ එහෙම බලවේගයකින්නෙ... සිද්ධෙනකුට යහපතක් වෙනවද... පරකන්දෙනියේ අංජනම් බලන තැන... මිනිස්සු පිහිට ඉල්ලගෙන යන්නෙ ඔවගෙ තැන්වලටනෙ... ඒබරං සිංකොටත් තිබුණේ ඒවගේ යහපත් බැල්මක්... යහපත් බැල්මක් වැටෙන්නෙ යහපත් පපුවකට විතරයි"

"දුප්පත්කමට හිටියට මාමත් කාටවත් වරදක් කරපු කෙනෙක් නෙමෙයිනෙ... තමන්ගෙ පාඩුවෙ හිටිය මිසක්... වෙදමහත්තය ගැන මාමගෙ හිසේ පුදුම ගුරුවයක් තිබුණෙ..."

"හැඩයි ඉඹිං... එහෙම දිවියක් ආපුවාම ඒකට හොඳට ගවුරව කරල සලකන්න ඕනෑ... එහෙම එන දිවි බලෙන් නවත්තන්නට හිතම හිතේ මහ වගාල කලබලයක් ඇති කරනව... ඒබරං සිංකොට වුණේ ඒක... බැනණ්ඩ තමයි ඔක්කොම අවුල් කෙරුවෙ..."

"අනේ වෙදමහත්තයෝ ඒ මිනිස්සු ගැන කතාකරල වැඩක් නෑ... ඔය නංගි හොයාගත්තු කසාදයක්නෙ... මාමගෙ කිසිම කැමැත්තක් තිබුණේ නෑ... තැන්ද තමයි කිව්වෙ ඔන්න ඔහේ කරගන්නට දෙන්නට සිතල... ඔය කන්තෝරුවක පිටුං කෙනෙක්ද කොහෙද නෙ... ආණ්ඩුවෙ රස්සාවල් කියාපුවම අපේ උන්ටත් මනා ඉහළයිනෙ... බැඳපු නාඬි අක්කට දෙන්නට හිටපු ඉඩං කොටගත් සල්ලි දිල ලියවගත්තපු... මාමා මැරෙන්නට ඉස්සෙල්ල"

"අත්තිමේදි බලාපුවාම තත්තාපේ... මොකටද බං... උඹ ගෙතියනවද? මං ගෙතියනවද? දුන් ඒබරං මොනාද ගෙතීවෙ... මළ කඳක් නෑ... මොකට පණුවො ගහල ඇති..."

"එකතං සම්පූර්ණ ඇත්ත"

සිරිදාස එසේ කියමින් මඳක් ඉදිරියට නැමී ඇඟිලි තුඩු අතේ මුද්ලට බුලත් කෙළ පාරක් විද්දේය.

මිදුල පුරා අදින බුලත් කෙළ පාරවල් කුසුම්ලතාට පෙනෙන්නට බැරිය. උදේ මිදුල අතුගාන්නට ගියවිට ඇ අප්පිරියාවෙන් මුහුණ හකුළාගනී.

"අනේ අම්මෙ බුලත් කෙළ ගහන්ඩ බාල්දියක්වත් කියන්න... තාත්තට බැරියා උදේ පාන්දර ඒව අදින්න... මට බෑ ඔය එක එකාගෙ කෙළ පාරවල් පාගන්න"

උඩින් ඔත්තෙන් මිදුල අතුගා දිඳුළු ගෙට ගොස් මුහුණ අතපය සෝදා ගන්නා ගමන් ඇසිලිත් නෝනාට කියයි.

කුසුම්ලතාගේ නොකැමැත්ත ඇත්තේ සිරිදාසගේ බුලත්කෙළ පාරවල්වලට පමණක්ම නොවේ. එසේ නම් ගමේ වෙනත් කෙනෙකු පැමිණ කෙළ ගැසුවිටද මේ කැකොස්සන් ගැසීම ඒ අයුරින්ම තිබිය යුතුය. කොහොමටත් අපුලකින් මිදුල අතුගාන තමුත් මේ අන්දමින් කැකොස්සන් ගසන්නේ නෑ.

කුසුම්ලතාගේ නොකැමැත්ත ඇත්තේ සිරිදාසගේ බැල්මටය. සරමක් ඇඳ පපුවේ රෝම පදුරු පවා පෙනෙන තයිලෝ කම්සයක් උඩින් දමාගෙන බෙල්ලෙන් ගලන දහඩියෙන් කම්ස කොලරය බේරාගන්නට ලේන්සුවක්ද කරව්වා රඳවාගෙන තොර පුසෙකු මෙන් වටපිට බලා යටැසින් හෙළන සිරිදාසගේ මතමාල බැල්ම කුසුම්ලතා තුළ ඇති කරන්නේ කේන්ද්‍රියකි. මේ පිළිබඳව ඇසිලිත් නෝනාට කියන්නට කුසුම්ලතා දෙතුන් වතාවක්ම සිතුවාය. එහෙත් ඒ අදහස ආපසු ගත්තේ යම් හෙයකින් ඇසිලිත් නෝනා, ඒ ගැන කැගැසුවොත් එය පවුලේ ප්‍රශ්නයක් වීමට ඉඩ තිබෙනු ඇතැයි සිතූ නිසාය.

මේ වන විට වෙදමහත්තයාගේ පුස්තොළ පොත් සැහෙන ගණනක් සිරිදාස විසින් ගෙන ගොස් තිබිණි. අල්මාරියේ පුස්තොළ පොත් තැන්පත් කර තිබූ තට්ටුව කෙමෙන් කෙමෙන් හිස්වන බවක් ඇසිලිත් නෝනාටද දැනිණි.

"අල්මාරියෙ තිබිව්වි වෙද පොත් නූගත් නෑ නෙව"

"ඔය සිරිදාස එක දෙක අරගෙන ගියා"

"ඔව පරම්පරා දේවල්නෙ?"

"ඔව... සියගෙ දේවල්"

"ඉතිං ඔහොම දෙන්නෙ? පොත් වික නැතුව අල්මාරිය පාරවෙලා"

"කාත්ත මට ඔව දුන්නෙ අල්මාරි ඇතුලෙ දාගෙන දිරන්ඩ අරින්නෙමයි... මිනිස්සුන්ට වැඩක් කරන්නයි... මගෙන් පස්සෙ කවුද කොරන්නෙ...? අපේ එකෙක් නැත්තං... ඒ ගැන උනන්දුවක් තියෙන කෙනෙකුටත් දෙන්නි එපායි"

වෙදමහත්තයා කතා කරන්නේ සිතේ සතුටකින් නොවන බැව් ඇසිලින් නෝනාට වැටහිණි. ඒ නිසා ඇ වැඩි ප්‍රශ්න අසන්නට ගියේ නැත. කුසුම්ලතා ද සිරිදාස පුස්තකාල පොත් ගෙන යන කතාව ඔහු කළ නමුත් "තාත්තගෙ දේවල් ගැන උගිල මිනාවට වැඩිය හොයන්න යන්න එපා"යි ඇසිලින් නෝනා කීවේ ඒ නිසාය.

ගෙදර පැවිති මේ කතාබහ පමණක් නොව සිතුවිලි පවා වෙනස් වූයේ පසු දවසක හැන්දෑවේ ගුණසෝම ගෙන ආ ආරංචියත් සමගය.

"හෙට බස්නාඇල බලන්න කෘෂිකර්ම මහත්තුරු එනවලු"

ගුණසෝම ඇසිලින් නෝනා දෙස බලාගෙන කීවේ වෙදමහත්තයාටත් ඇසෙන පරිදිය. වෙදමහත්තයා ගුණසෝම දෙස බලා උපහාසාත්මක බැල්මක් ඔහු කරගත්තේය.

"මේතව බලන්නද මිනෙ... ඇලේ වතුර බහින්නෙ නැ... ඇතිකව දොර ලහ මඩ රොල්ල ගහල... උඩහින් පොඩි වැස්සක් වැටුණත් ඇල පිටාරෙ යනවි... සාදිරිස් උන්නාහේ වෙල්විදානෙකං කරන කාලෙ මොන කරම් අපේට තිබුණු ඇලක්ද මක?"

වෙදමහත්තයා එසේ සි පසු ගුණසෝම කියන්නට සිතාගෙන පැමිණි බොහෝ දේවල් නොකියා හිරකර ගත්තේය.

"ඇල බලාගත්ත කියල අර එහා ගංගොඩෙ පිලරතන කියල හොල්ලෙක් පත් කොරල ඉන්නවි... උං මොනාද දන්නෙ ගොවිතැන ගැන... ඇස්, ඇස්, සි, වැඩ හතරක් පහක් පාස් කියල සාදිරිස් වෙල් විදානෙල කරපු වැඩ කොරන්න පුළුවන්ද? ආණ්ඩුවේ ඉන්නෙ හරක්..."

වෙදමහත්තයාගේ කතාවෙන් පසු බස්නා ඇලේ කතාව අවසන් විය. කුස්සියට ගිය ගුණසෝම, ඇසිලින් නෝනා ඇමත "කුටු"

කුටු" ගාමිත් තවත් මොන මොනවාදෝ කියනු වෙදමහත්තයාට ද ඇසින.

එහෙත් මේ කතාබහ අවසන් වී පැයක් තමාත් ගහවූ පසු වෙදමහත්තයා හමුවන්නට පැමිණි සේකත් අප්පහාමිත් සිටිං ගොයියාත් කෘෂිකර්ම මහත්තුරුන්ගේ පැමිණීම ගැන තව තවත් දේවල් වෙදමහත්තයා ඉදිරියේ තැබුන.

"හෙට වෙදමහත්තයන් ඒ වෙලාවට බස්නා ඇලේ ඒදණ්ඩ ගාවට එන්න ඕනැ... ඔය නැත තැන ඒක මේක සිටිවට කෘෂිකර්ම මහත්තුරුන්ට අපේ ප්‍රශ්න තේරුම් බේරුම් ඇතුළු කියල දෙන්න කෙනෙක් නැනෙ... මින්නං විලිසෙං කතා කරයි... ඒ යකා කතා කෙරුවොත් අපේ වැඩ කෙරෙන්නෙත් නැ... මහත්තුරුත් තරහ වෙලා යන්න යයි"

"අපි හිතාන ඉන්නෙ වෙදමහත්තයට විතරක් කතා කරන්න දෙන්න... ඔක්කොම කට්ටිය එහෙත් මේහෙත් හොට දාන්න යන්නෙ නැතුව"

"නැ... සිටිං ගොයියො මට තේරෙන්නවි... හැබැයි මම දුන් කුණුරු වැඩ ඔක්කොම ගුණසෝමට භාරදීල පැත්තකට වෙලා ඉන්නෙ"

"ඒක වෙනම කතාවක්... මේක ගමේ පොදු ප්‍රජනයක්නෙ..."

"ඔව් ඉතිං බලමුකො"

වෙදමහත්තයා දෙපැත්තටම නැති පිළිතුරක් දුන් නමුත් එතැනට යා යුතු යැයි සිත යටින් ඔහු තීන්දු කෙළේය. ගමේ මිනිස්සුන්ගෙන් පැමිණි මේ ඉල්ලීම ඔහුගේ සිතට සතුටක් මෙන්ම ශක්තියක්ද ලබාදීමට සමත්විය. එදා රාත්තරියේදී ඔහු ඇසිලින් නෝනා සමගද මේ ගැන කතා කළේ ඒ සතුටත් ශක්තියත් විසින් ලබාදුන් මානසික ගැමීම නිසාය.

"බලාගෙන ගියාම ඕවගෙ දේකට ඉදිරිපත් වෙන්න කෙනෙක් නැ තමයි"

ඇසිලින් නෝනා කීවේ තමා තුළ ඇති වූ කිසියම් සතුටක් කියා පාන්නටම නොව වෙදමහත්තයාට ගමේ මිනිස්සුන්ගේ ඇති සැලකිල්ල ගැන කියා පාන්නටය.

ගමේ ගොවීන් විස්සක් නිහත් පමණ හවස තුනේ සිට බස්නා ඇලේ ඒ දණ්ඩ අසළට එක් රොක්ව සිටියද තුනහමාර වෙන

විටත් කෘෂිකර්ම මහත්තුරුන් පැමිණියේ නැත. පැමිණ සිටි පිරිස කැනින් නැතට වී අතමි මතමි දේවල් කතා කරන්නට වූහ.

"සාදිරස් වෙල්විදාන මහත්තයගෙ එක මයිල් ගහක් වටිනාවද සිරිලකතය... කුඹුරකට බැහැර මඩ ටිකක් ගාගත්තු එකෙක් නං කමක් නැ..."

මහත්තුරුන් එනතුරු එතැන සිටි ඇතැම් දෙනා කතා බහ කෙළේ සිරිලත්ත ගැනයි.

"මම වැඩක් නැ... අපේ වැඩේ කරගත්ත බලමු"

ඒ කතා බහ දිග්ගැහෙන්නට පෙර සේනන් අප්පුහාමි මැදට පැන සියල්ල නවතා දුම්මි තැනේ සහ වේලාවේ හැටියට කළ යුතුව තිබූ දෙයකැයි වෙදමහත්තයාටද සිතියි. කොහොමත් සේනන් අප්පුහාමිගේ වචනයට විරුද්ධව යා හැකි කෙතෙක් සිටියේ නැත. මරණාධාර සම්මියේ සභාපති වශයෙන් ගම්මුත් අතර ඔහුට හොඳ පිළිගැනීමක් තිබිණි. එහෙත් සේනන් අප්පුහාමිලා පවා මෙතෙක් සිදුවිය යුතු වැදගත්ම කාර්යය පවරා ඇත්තේ කමාට තොවේදයි සිතූණ විට වෙදමහත්තයා තුළ සියුම් ආධිමධිරයක්ද ඇති විය. ඉණසෙමිද සරම්ට උඩින් කම්සයක් දමාගෙන පියරන්නත් සෝමවංශ කොළුවාත් සමඟ පසෙක තිබූ වසු අඹ ගහට හේත්තු වී බලා සිටිනු වෙදමහත්තයාගේ නෙත ගැටිණි. ඔහු දත් ගොවි සමාජයේ නියම සාමාජිකයෙකු වී ඇතැයි සිතෙන විට මද සිතාමත්ත මුළුමින් ඔහු විය.

"මං තාවට කමක් නැ... ගෝලය ඇවිල්ල ඉන්නෙ"

වෙදමහත්තයා ඉණසෙමිව පෙන්වමින් සිටිං ගොඩයාට කිය.

"ඡන්... එක හරක් බානකිං බාන් දෙකක වැඩ කරයි..."

සිටිං ගොඩයා පිළිතුරු දුන්නේය. වෙදමහත්තයාගේ සිත තුළ සැබැවටම ආධිමධිරයක් ඇති විය.

කෘෂිකර්ම මහත්තුරුන් පැමිණෙන විට සවස හතරටත් කිරිවු වී තිබිණි. ඔවුන් පැමිණියේ සිරිලකතත් සමඟය. සමහර විට පාර පෙන්නන්නට ඔහු ගතව වී සිටියා විය හැකිය.

කෘෂිකර්ම මහත්තුරුන් සිද්ධතෙක්ම පැමිණි නිසා අල්ලපු මංගි මයිමන් සිංඤ්ජාලයේ ගෙදරින් තවත් පුටුවක් ගෙන එමට සිදුවිය.

කතාබහ පටන්ගැනීමට පෙර පැමිණ සිටින මහත්තුරුන් පිළිබඳව සිරිලත්ත මහ ලොකු වර්ණනාවක් කෙළේය. මෙවැනි උසස් නිලධාරීන් තිදෙනෙක්ම පැමිණීම ගමේ ගොවීන්ට කරන ලද ගෞරවයක් යැයි ඔහු පැවසුවේ සේනන් අප්පුහාමි දෙය විශේෂයෙන් බලමිනි.

කෙස්ගස් ස්වල්පයක් පමණක් ඇති කණ්ණාඩියක්ද පැළද සිටි මහත්මිය කතා කරන්නට පටන් ගත්තේ "උනන්දුව ඇති මෙවන් තරුණයෙකුගේ සේවය ගමට ලැබීම වාසනාවක්" යැයි සිරිලත්ත ගැන වර්ණනාවක්ද කරමිනි. එහෙත් ඉන්පසු ඔහු දක්වූ අදහස් රැස්ව සිටි ගැමියන්ගේ මුහුණුවලට උපහාසාත්මක පෙණුමක් එකතු කිරීමට සමත් විය.

"වතුර බහින්නෙ නැත්තෙ... පහළ තියෙන ඇතිකට එකේ දොර ළඟ මඩ එකකුවෙලා... ඒක වැඩිලා... මඩ එකකු වෙන්නෙ මේකත මංකඩක් හැටියට පාවිච්චි කරන නිසා... රෙදි හෝදන්නයි... බල්ලො තාවන්ඩයි... හරක් තාවන්ඩයි තෙමෙයි මේ ඇලවෙලි තියෙන්නෙ... කුඹුරුවලට වතුර ගන්ඩ... මෙතනින් හරක් බස්සවන්ඩ බස්සවන්ඩ ඉවුර කැඩෙනව උන්ගෙ කුරවලට... එක වතාවක් ඇලට බස්සෝල එහා පැත්තෙන් ගොඩ දක්කන කොට පස් අහුරු හත අටක්ම කැඩිල යනව... මය විදියට ගමේ ඉන්න හරක් ඔක්කොම මෙතනින් බස්සවන්ඩ ගියොත් ඇලේ ඉවුරට මොකක් වෙනව ඇද්ද කියල දන් හිතාගන්ඩ පුළුවන්තෙ..."

"මහත්තය ඇලෙන් හරක් බස්සන්නෙ නැකුව පොල් ඒදණ්ඩෙන් හරක්ට යන්න බැනෙ..."

විලිසොං අස්සක සිට කියූ කතාවට හින් හිතා හක් පැතිර ගියේය. සේනන් අප්පුහාමි විලිසොං අසළට ගොස් 'මුතු මුතු' ගැවේය.

"මක තමයි ගම්වල මොකක්වත් කරන්ඩ බැර... කවුද කිව්වේ හරක්ව ඒදණ්ඩෙන් දක්කන්ඩ කියල... ඒවගෙ වැඩවලට දෙපාර්තමේන්තුවේ සැළසුම් තිබෙනවා... අපි දැනට මෙතනට හරක් පැන්තිල්ලක්... ඒ කියන්නෙ අපි දෙකමාරන් විතර පළල කොන්ක්ට්‍රි ලාල්ලක්... එතකොට හරකුන්ට විතරක් නෙමෙයි කිසිවක්වත්ට බයිසිකලයකින් වුණේ යන්ඩ පුළුවන්... එහෙම වුණොම හරකුන්ගෙ කුරවලට ඉවුර කැඩෙන්නෙන් නැ... ඇතිකට දොර

ලො පස් පිරෙන්තෙන් නැ... එකකොට වතුර පිටාරේ යන්නෙන් නැ..."

කෘෂිකර්ම මහත්තයා එසේ අදහස් දක්වා විටපිට බලා සියල්ල නිමාවට පත්වූයේ යැයි සිතමින් පුවුවෙහි වාඩි විය. වෙදමහත්තයා අඩියක් දෙකක් ඉදිරියට තබන විට සියල්ලන්ගේම අවධානය වක්ෂ්‍ය වෙත යොමු විය.

"ඒක කරන්ඩ බැටි වැඩක් මහත්තය"

වෙදමහත්තයා ඒ වචන වික පිට කෙළේ ඉතාමත් සෙමිනි.

"ඒ මොකද බැටි? හරක් වික පාලමෙන් දක්කන්ඩ බැටිද? ඒක අමාරු වැඩක්ද?"

කෘෂිකර්ම මහත්තයාගේ හඬ තරමක් උස් වී ඇසිණි. තැන තැන තිබුණ කුටු කුටු කතා නැවත නිහඬතාවක් පැතිර ගියේය. කෘෂිකර්ම මහත්තයාගේ උස් හඬින් වෙදමහත්තයා සිත කලබල කරගත්තේ නැත.

"කොන්ක්‍රිට් ලෑල්ලක් උඩින් හරක් දක්කන එක අමාරු දෙයක් නෙමෙයි. කෙටිවක් අරගෙන පාරවල් දෙකක් ගහපුවාම හුප්ප් කොර කොර හරි උන් එගොඩව දුටුවා. ඒක අමාරු දෙයක් නෙමෙයි. ඒක ඒක අපේ හිතට අමාරු වැඩක්... මහත්තයො අපි හරක්ගෙන් වැඩ ගන්න ගොවියො... අපේ හැම ගෙදරකම වගේ හරකෙක් දෙන්නෙක් ඉන්නවා... ඒ කිස්සෙ ගහක් මුල බැඳල කියල උදේ පාන්දරින් අපි වෙලට දක්කගෙන එනවා... උන් දුටුගෙන ඇවිල්ල ඇලට පනින එක ඇත්ත... හරකුන්ගෙ කුරුවලට පස් අතුරක් දෙකක් කැවෙන එකක් ඇත්ත..."

"ඒක තමයි අපි කියන්නේ?"

"මෙතන මහත්තයාලට නොතේරෙන හරියකුත් තියෙනවා... ඒක තේරෙන්නෙ හරක් ඇති කරන... හරකුන්ගෙන් වැඩ ගන්න... ගොවියන්ට විතරයි... මහත්තයො ඒ කිස්සෙ බැඳල හිටපු හරක් වෙලට දක්කගෙන එද්දී වතුර පාර දැක්ක ගමන් උන් හදන්නෙ වතුරට බිත්තිය... වතුරට බැහැල... වතුර බිල... පෙරළිලා... ගොම දාල... හුප්ප් කොරල උන් එගොඩව වෙන්නෙ රටක් රාජ්‍යයක් හම්බවුණා වගේ සනකෝසෙකින්, උන්ගෙ ඒ සන්තෝසෙ මනින

කරනවා මහත්තයො දවල් එක දෙක වෙනකල් හාන්ඩ... පෙරලා ගාන්ඩ..."

ගුණසෝම සමඟ සිටි පියරත්නත් සෝමවංශත් ඇසෙන නැසෙන හඬින් අප්පුඩියක් ගැසූහ. සේතන් අප්පුහාමි ඔවුන් දෙක රවා බැලුවේය.

"වතුර පෙනී පෙනී අපි කොහොමද මහත්තයො හරකුන්ට කොන්ක්‍රිට් ලෑල්ලෙන් දක්කන්නෙ... එහෙම කළොත් උන් යන්නෙ කළකිරීමෙන්... කේන්තියෙන්... උන්ටත් හිතන්ඩ පුළුවන්... බඩගින්න... වතුර තිබෙන... වගේම උන්ටත් දුක... කලකිරීම... තරහ වගේ දේවල් ඇති වෙනවා... හරක් කියන්නෙ අපේ ගමේ අපිත් එක්කම ජීවත්වෙන... අපිට උදව් කරන අපෙත් උදව් බලාපොරොත්තු වෙන කොටසක්... සත්තු වුණත්, මින කරන්ඩ පුළුවන් වැඩක් නෙමෙයි..."

වෙදමහත්තයාගේ කතාව එතැන සිටියවුන් අසා සිටියේ තිසිදු හැල්හොල්මනක් නැතුවය. සේතන් අප්පුහාමිගේ මුහුණට පමණක් නොව බොහෝ දෙනෙකුගේ මුහුණුවලට සිහින් සිතාවක් නැගී තිබිණි. නිහඬතාව බිඳෙමින් තැනින් තැනින් කපු කපු නැසෙන්නවා විය. අන්තිමේදී එය සෝමාවක් බවට පත්විය. කෘෂිකර්ම මහත්තයාගේ මුහුණු කළුවර වී ගොසිනි. ඔවුහු සිලරත්න සමඟ මාරුවෙන් මාරුවට මොනවාදෝ කීහ.

"අපි කීන්දු කරල... සල්ලි වෙන් කරල තියෙන්නෙ කොන්ක්‍රිට් හරක් පැන්තිල්ලක් දාන්ඩ. ඒක උඩින් හරක් ගෙතියනවද නැද්ද කියන එක ගමේ අයගෙ වැඩක්. ඇලෙන් බස්සන්ඩ ගිහිල්ල ඇල ගොඩ වුණාට වතුර පිටාරේ ගියාට අපිට පැමිණිලි කරන්ඩ එන්ඩ එපා..."

එක් කෘෂිකර්ම මහත්තයෙක් එසේ කියද්දී අනෙක් දෙදෙනාද නැගී සිටියහ. ඉන්පසු ඔවුහු ජීප් රියෙහි නැගී ගියහ. සිලරත්නද ජීප් රියේ පසුපසින් එල්ලී නැග ගත්තේය. ගමේ සියලුදෙනාම පාහේ කීවේ වෙදමහත්තයාගේ කතාව රත්තරං වටිනවා කියාය.

කෙසේ වෙතත් මාස කිහිපයකට පසු බස්නා ඇල හරහා අඩි දෙකහමාරක් පමණ පළල කොන්ක්‍රිට් ලෑල්ලක් ඉදිවිය. මිනිස්සු මගින් එගොඩ මෙගොඩ ගියහ. එහෙත් හරකුන් දක්කන ලද්දේ ඇල හරහාය.

ඊළඟ කන්නයට කුම්රු වැඩ පවත්වාගැනීමට පෙර ගමේ ශ්‍රමදානයක් සංවිධානය විය. එහි නායකත්වය ගත්තේ සේනන් අප්පුහාමි විසිනි. ඇතිකට දොර ළඟ එක්ව තිබූ මධ්‍ය ඉවත් කළ අතර බටදල්ල ගාල්ල පුද්ගල කෙරෙහි, ඇලෙහි වතුර ඇගේට බැස යන්නට විය. මේ ශ්‍රමදානයේදී ගුණසේනම් වෙහෙස මහත්සි වී වැඩ කළ ආකාරය හැන ඊට පසුදිනෙක වෙදමහත්තයාට කියා තිබුණේ සේනන් අප්පුහාමි විසිනි.

"ඉලන්දාරියෙ හිතේ තියෙනවුලු ගම්මඩුවක් නටන්ඩ... දන් උන් කවිටිය එයි වෙදමහත්තයාට හම්බවෙන්ඩ"

"ඒක බොහොම හොඳ වැඩක්... මිය පරණ සිරිත් විරිත් ඉලන්දාරි දනගන්න එකක් බොහොම හොඳ කමා..."

වෙදමහත්තයා කීවේ උතුරා යන සතුවකින් යුක්තවය.

x x x x

12

මේ තෝර්පුවේ ලණු ඇදේ කොට්ටිය යට කිණිස්සක් වැනි උල් පිහියක් තිබෙනු ඇසිලින් නෝනා අහම්බෙන් දුටුවේ ගුණසේනම් හිස තබන කොට්ටියේ උරය මාරු කරන්නට ගිය මොහොතකය. උල්පිහිය දුටු ඇ එක්වරම තිගැස්සුණාය. උරය ගැලවිල්ලක් පසෙක දමා ඇ කුස්සියට පැමිණ හිරමනා කොටය ඇද ඉදගත්තාය.

වැසිකිළියට ගොස් සිටී ගුණසේනම් ඉන් පිටතට පැමිණෙනු දුටු විට ඇසිලින් නෝනා තිගැස්සුණාය. හැඩි දැඩි පෙනුමක් සහිත ඉලන්දාරියකු ගේ රූපකායක් ඇසිලින් නෝනා ඉදිරියේ මැටි පෙනිණි. තමා සිතාගෙන සිටින්නවාට වඩා ගුණසේනම් උස්මෙන් වී ඇති බවක් එක්වරම ඇට දැනිණි. උල්පිහිය නිසා ඇතිවූ හිනිය තව තවත් වැඩි වූයේ ගුණසේනමගේ හැඩි දැඩි සිරුර දුටුවිටය.

"ගුණසේනමගෙ කොට්ටිය යට උල්පිහියක් තිබුණ..."

කතට එකක් බොන්නට කුස්සියට පැමිණි වෙදමහත්තයා සමඟ ඇසිලින් නෝනා කීවේ ඔහු පුටුවෙහි ඉදගන්නටත් පෙරය. වෙදමහත්තයා මොහොතක් ඇගේ මුහුණ දෙස බලා "කාගෙ හරි එකක් වෙන්න ඈති" යි කියමින් පුටුකබල මත ඉදගත්තේය. උල්පිහියේ කතාව නිසා තත්පර කිහිපයක් ඇතුළත වෙදමහත්තයාගේ සිතද සලිත වූ නමුත් ඔහු ඒ බැටි නොපෙන්වා සිටින්නට උත්සාහ ගත්තේය.

"කාගෙවත් එකක් මොකටද කොට්ටිය යට තියාගෙන ඉන්නේ?"

ඇසිලින් නොනා දිගින් දිගටම වෙදමහත්තයාගේ අවධානය ඒ පිළිබඳව යොමු කරන්නට උත්සාහ ගන්නා බවක් ඔහුට දැනිණි.

"හොච්ඡන් බත් කරන... බුලත් පුවක් කන කා ළඟත් කැලි තුන හතරේ වෝච්චි එකකුයි පිහියකුයි තියෙනව තමයි... ඒක ගැන මිය හැටි හිතන්නි දෙයක්ද... මොකද ගුණසෝම ළඟ විකරන් තියෙන දෙයක්ද"

වෙදමහත්තයා කතා කරන්නේ ඒ සිද්ධිය එතරම් ගණන් නොගන්නා බව අහවිණි.

"පිහියක් තිබුණව කමක් නෑ... ඒක ඉතින් වැරදියට පාවිච්චි කළොත් තමයි හරකට හිටින්නෙ... ඔන්න ගුණසෝම දඩබ්බරකං කොරන එකක් නං අපි බයවෙන්නි මිනෑ... දන් ගුණසෝම ඉලන්දාරියෙක්නෙ... මගෙ ළඟත් ඒ දවස්වල පිහියක් තිබුණෙන... දන් මිය කඩුවකුත් තියෙන්නෙ..."

"ඒක මළකඩ කාපු මළ ඉලව්වක්නෙ... මේ පිහියෙ තලේ දිලිසෙනව..."

"කඩුවත් ඒ කාලෙ එහෙම තමයි.. හැබැයි ඉතිං ඒක පාවිච්චි කෙරුවේ මායිම් විලේ මාරි කොටන්නි... ඉඳල හිටල ලොකු තොයිලෙකදි පුහුල් ගෙඩියක් කපන්නි විතරයි... නැතුව මං ඒකත් අරගෙන මරාගන්නි ගියායැ..."

"මං දන්නෙ නෑ... මං කිව්වෙ මං දක්ක දේ... ඉතුරු වික කාත්තල පුතාල බලාගන්න එකයි ඇත්තෙ..."

එසේ කියමින් කහට කෝපය වෙදමහත්තයා අතට දී අනෙක් අතට සිනි ඇඬිත්තක්ද දම්මාය. ගුණසෝමගේ කොට්ටය යට උල් පිහියක් තිබීම ගැන වෙදමහත්තයා දුර දිගට සිතන්නට පටන් ගත්තේ කහට කෝපය බොන අතරතුරේය.

පරකන්දෙහියේ ජයපාල රාළනාම් පිහියා ඇණුමකින් මැරුම් කැවේ දලි රැවුලටත් හරිහැටි වැඩි නොතිබුණු කොළු ගැටයෙකු ගෙනි. ඒ කොළු ගැටියා ජීවිතාන්තය දක්වා හිරේ ගියේය. එහෙත් කොස්මිටික් හම්පළානේ නම් එවැනි සිද්ධියක් ගැන කිසිදාක අසන්නට ලැබී නැත. නිතරම බිහන් ගමන් පාරපුරා කුණුහරුප කියමින් ගිය පුරබියලේ මාමාගේ ඉතේ නිතරම උල් පිහියක් තිබුණේ බවට ඒ දිනවල කතාවක් තිබිණි. එහෙත් ඒ පිහියෙන්ද ඔහු කළ

දෙයක් පිළිබඳව නම් ආරංචියක් තිබුණේ නැත. ගමේ බොහෝ දෙනා අතරින් පිහියක් සහ කැලි තුනේ වෝච්චි එකක් පාවිච්චි නොකරන්නේ එහෙමත් කෙනෙක් පමණි.

සිත යවින් මෙසේ ඒ පැත්තට මේ පැත්තට තර්ක කරන්නට වූ නමුත් වෙදමහත්තයාගේ සිත තුළද අවසානයේ කිසියම් විකිනියක් ඉතිරි විය.

"නිකමට වගේ අහල බලාපංකො... කොහෙත්ද පිහිය කියල" යනුවෙන් ඒ කාරියත් ඇසිලින් නොනාවම් පැවරූ වෙදමහත්තයා කුස්සියෙන් පිටව ඉස්කෝල්පුවට ගියේය. ලණු ඇඳ මසින් වාඩි වූ ඔහු කොට්ටය යට අත ගැවේය. පත්තර කඩදාසි කැල්ලක මතා තිබුණු බුලත් වීටක අඩුම තුඩුම් මිසක උල්පිහියක් තිබුණේ නැත.

ගුණසෝමගේ උල් පිහිය පිළිබඳ කතාව යටපත් වී ගියේ ඒ සිද්ධියට දවස් තුන හතරකට පසු කුසුම්ලතාව, සේනානායක පෙරකදෝරු මහත්තයා ළඟ වයිපිස්ව රස්සාවක් ලැබීමේ ආරංචියක් සමගය.

"ලබන පළවෙනිද ඉඳල එන්නි කියල කියෙන්නෙ... පත්තියේ සර්ගෙන් පෙරකදෝරු මහත්තයා අහල තියෙනව වයිපිං කරන්නි පුළුවන් ගැනු ළමයෙක් ගැන... එතකොට මගෙ නම් තමයි සර් දිලි තියෙන්නෙ"

මෙතුවක් කලක් තමන් තුළ කිසිදු බලාපොරොත්තුවක් ඇති නොකළ කුසුම්ලතා එක්වරම විශාල සතුටකුත් සමග පැමිණ ඇතැයි වෙදමහත්තයාට සිතිණි.

"සේනානායක පෙරකදෝරු මහත්තයා කියන්නේ නොමිමර එකේ අද්වකාත් කෙනෙක්... උන්නැහේට නඩුවක් බාරදෙන්නි ලේසි නෑ..."

වෙදමහත්තයා තමන් දන්නා තොරතුරු විකස්ද මේ ආරංචියට එකතු කෙළේ කුසුම්ලතාගේ මෙන්ම ඇසිලින් නොනාගේ සිතේද ඇති සතුට නව නවත් වැඩි කරනු පිණිසය.

"දෙයියො බලන වෙලාවක් එනව..."

ඇසිලින් නොනා කීවාය. මෙතෙක් "නිකමම නිකං" ලම්පසියක් ලෙසින් පෙනුණු කුසුම්ලතා එක්වරම වැදගත් ගැහැනියක් බවට පත්ව ඇති බවක් ඇට දනුණි.

පළමුවැනිදා සිට කුසුම්ලතා රැකියාවට යන්නට පටන්ගත්තාය. උදේ පාන්දරින් අවදිවෙන ඇසිලිත් නෝනාට ඉදිආපට කැමිබිමට අමතරව කුසුම්ලතාගේ දවල් කෑම පිළියෙළ කිරීමටද සිදු විය. පාන්දරින් ඇසෙන පොල් බිදින හඬත් හෝ පොල් ගාන හඬත් අවදිවෙන වෙදමහත්තයාද ඉදහිට දවසක කුස්සියට ගියේය.

"පෝ දිං පොල් අවලං... මං ගාලු දෙන්නං"

"වෙදමහත්තයා පිහිං නිදාගත්තා... තාම පාන්දර ජාමෙ..."

"නිත්ද යනවත් දත් අඩුයි"

මුල් අවස්ථාවලදී ඇසිලිත් නෝනා පොල් අඩලය ගාන්නට වෙදමහත්තයාට දුන්නේ ඔහු තුන් හතර විතාවක් ඇවිටිලි කිරීමෙන් පසුවය. එහෙත් සති කිහිපයක් යනවිට එය ඔහුටම පැවරිණි.

"කෙල්ල මේ වගේ දෙයක්වත් කරගනිමි කියලා මං හිතුවේ නෑ" යි කියමින් ඒ දිනවල කතාව පටන්ගත් වෙදමහත්තයාට මාසයක් හමාරක් යනවිට "ඒකෙන් වුණේ උඹට වැඩ වැඩවුණ එක්" යි කියවුණේ වරක් දෙවරක් නොවේ. ඇසිලිත් නෝනා ඒ කතාවලට පිළිතුරු දෙන්නට නොගිය නමුත් ඇගේ සිතේ කුමක් හෝ කුසුක් පවතින බව තම ඔහුට දැනිණි.

පොල් අඩලය හා අවසන් කළ වෙදමහත්තයා බොහෝ දිනවල තැව්කන් කෑමරයට ගොස් නිදාගනිමි. එහෙත් ඇතැම් දිනෙක කුසුම්ලතා අවදිව කුස්සියට පැමිණෙන තුරුම ඇසිලිත් නෝනා සමග කතා කරමින් කුස්සියේම රැඳෙයි.

මාසයේ අත්තිබ්බ කුසුම්ලතාගේ අතට කියක් ලැබෙනවාදැයි වෙදමහත්තයා හෝ ඇසිලිත් නෝනා දන්නේ නැත. ඒ ගැන සොයා බලන්නට උත්සාහ කෙළේද නැත. එහෙත් ඇගේ ඇඳුම් පැළඳුම් කුමනේ වෙතක් වන අයුරු ඇ දුටුවාය. කොණ්ඩයට ගසන සාමාන්‍ය පෙල් කටු වෙනුවට වසිවාරන්න හැඩයෙන් යුත් කොණ්ඩ කටු සිටයක්ම ඇ සතුව ඇත. විත්ත ගවුම් නොඅදින ඇ කඩයෙන් හත් වරකා කියන හැටිට සාය ඇඳ කන්තෝරු යයි. එහෙත් ගෙදර වාදනට කියන්නේ නොදී සිටීම ගැන ඇසිලිත් නෝනා, වෙදමහත්තයා සමග කුසුම්ලතාට දොස් කීවාය.

"අපි හිතන තරං මග පල්ලියක් හම්බවෙන්න නැතුව ඇති. ඇඳුමක් කැටුම්ක ගස්තහම් ඒක ඉවර ඇති. කන්න බොන්න බිහිවෙන්න කෙල්ලො ඇඳුම්වලට ආසයිනෙ"

වෙදමහත්තයාට අවශ්‍ය වූයේ කුසුම්ලතා පිළිබඳව ඇසිලිත් නෝනා තුළ මතුවෙමින් පැවති අසුසන්නයකට සහ කලකිරීම තුරන් කිරීමටය.

"ඒ වුණට ගෙදරට කියලා කියක් හරි දෙන්න ඊතො... ඒ අතින් ගුණසෝම... කෙනෙල් කැනක් වත්කන් මත්කොම පල්ලි මගෙ අතට දිල තමයි කියක් හරි ඉල්ලන්නෙන. කඩයල්ලං විතවත් දත් කඩේට ගෙනියන්නෙන නැතො... ඒකත් ගුණසෝමටම පාහැරුවේ වෙලා... උංත් කුටු කුටු ගානව ගෙවල්වලට කිරි දෙන එකයි මේකයි දෙකම කරන්න බෑ කියලා"

ඇසිලිත් නෝනා කියාගෙන ගියාය. ඇගේ සිත තදින්ම පැරි ඇති බවක් වෙදමහත්තයාට දැනිණි. එක අතකට ඒ සිත් ඤාණ සාධාරණය. අතට ලැබෙන මුදලින් කියක් හෝ ඇසිලිත් නෝනාටත් දීම කුසුම්ලතාගේ යුතුකමයි. ඇසිලිත් නෝනා සිතන්නේ මුදල් ගැන නොවේ. මේ යුතු අයුතුකම් ගැනය.

"උත්ගෙන් කාල ඇඳල ඉන්න' අපේ බලාපොරොත්තුවක් නෑ... ඒ වුණට ගෙදරටත් කැලකිල්ලක් සියෙන්ම මිනෑ..."

"අපි උඹල පැහිවිම් මිනිස්සු... කාරණා කාරණා සේරෙන මිනිස්සු උන් තාම කාරණා ඉගෙනගන්න එවුන්... කලබල නැතුව ඉම්බුකො... විකක් ඉවසල"

"පොඩි කාලෙ ඉඳලම කුසුම්ලතාගේ මිය ගනිමුණේ සිලුණ... හිතන්නෙ තමන් ගැන විතරයි" යි කියමින් ඇසිලිත් නෝනා ඇසිලි දෙකකුත් ඊල්ලාගෙන මිද ලගට ගියාය. වෙදමහත්තයා වතුර උගුරක් ගෙන කටසෝදා වතුර වික කුස්සියේ මිදුලටම වීද පිටි අත්ලෙන් දෙකොල පිස ගත්තේය.

x x x x

ගුණසෝමද අදිමදි කළ හෙයින් උදේට උදේට කඩයල්ලන් වික මාර්ට් මුදලාලියේ කඩේටත් මංකඩ ලග කඩේටත් ගෙන යන්නට සිදු වූයේ වෙදමහත්තයාටය. බොහෝවිට මහු මිදුලට බසින්නේ රැ කිස්සේ පොරවා ගෙන සිටි විත්ත රෙද්ද පසුව වැසෙන සේ ගිම් ගනිමිනි.

වෙදමහත්තයා විත්ත රෙද්දකුත් පොරවා ගෙන පාරට බැසීම කුසුම්ලතාගේ කැමැත්තක් නැත.

"උදේ පාන්දර බහොම යන්ඩි හොඳද අම්මේ... මිනිහෙක් ඉස්කරනට හම්බවුණත් කැනයිනෙ... මිය මේස් බැනියමක්වත් ඇදගෙන යන්නෙ නැතුව"

කඩයප්පා වට්ටියක් ගෙන වෙදමහත්තයා ගෙයින් පිට වූ පසු දවසක් කුසුම්ලතා කීවාය. එහෙත් ඒ බැව් නැසුනාක් මෙන් ඇසිලිත් නෝනා බත් හැලියට ගින්නදර ඇතුල් කළාය.

"මං මය ලස්සනක් කැනක් ගැන හිතුවෙ නැ... ඒත් ඒ මනුස්සයාට පිනි බිබා උදේ පාන්දර කඩ ගානෙ යන්ඩි වෙච්ච එක ගැනයි මට දුක..."

ඇසිලිත් නෝනා තරමක් කාලය ගෙන පිට කළ වචන කිහිපය ඊතල හසුදවත් සේ පැමිණ කුසුම්ලතාගේ හදවත පසාරා කරගෙන ගියේය. ඉන්පසු කුසුම්ලතා මේ ගැන කතා කරන්නට ආවේ නැත. එහෙත් "මිය රැ කිස්සෙ පොරවාගෙන හිටපු රෙද්ද පටලවාගෙන යන්නෙ නැතුව බැනියමක්වත් ඇදගෙන යන්නැ" යි ඇසිලිත් නෝනා පසු දවසක් වෙදමහත්තයාට කීවාය. සරමක් සහ අන්දිග මේස් බැනියමක් ඇද තුවායක් පටලවා ගනිමින් හිස ආවරණය කරගත් වෙදමහත්තයා ඉදිආප්ප සහ ලැවරියා වට්ටියද රැගෙන යන දර්ශනය ගමේ කාවත් උදේ පාන්දරින් දකගත නැකි දර්ශන කිහිපයෙන් එකක් බවට පත්වූයේ ඉන්පසුවය. වෙදමහත්තයාගේ දර්ශනයෙන් පසු ඇතැම් ගෙවල්වල දරුවෝ කඩයප්පන් ගැනීම පිණිස කඩයට දුටන්නට ද පුරුදු වූහ.

වෙදමහත්තයා පළමුවෙන් යන්නේ මංකඩ කඩෙටය. මාවින් මුදලාලිගේ කඩයට යන්නේ ඉන්පසුවය. එවිට මාවින් මුදලාලි සමඟ මිනිස්කු හත අටක් කතා කරන්නටද ඉඩක් ලැබේ. උදේ පාන්දරින් පත්තරය ලැබී තිබුණේත් එහෙත් මෙහෙත් පෙරළා බලන්නටත් වෙදමහත්තයාට අවස්ථාවක් උදාවෙයි. තමන් පෙරළා බලන්නට පෙර පත්තරය කිසිවකුට හෝ දීමට මාවින් මුදලාලි කැමැති නැත. එහෙත් "පත්තරය ආවාද"යි වෙදමහත්තයා ඇසුවොත් නොදී ඉන්නේ නැත. වෙදමහත්තයා පත්තරය ප්‍රවේශමෙන් බලා ඒ අයුරින්ම සකස් කොට ආපසු අනටම දෙන බැව් මාවින් මුදලාලි දනී.

"කඩයප්පා ගේන එකක් වෙදමහත්තයාටම පංගාර්තු වුණා එහෙනං?"

දවසක් මාවින් මුදලාලි ඇසුවේ වෙදමහත්තයා මෙසේ පත්තරය බලමින් සිටි අවස්ථාවකය. ඒ ප්‍රශ්නය ඒ මොහොතේ හදිසියෙන් මතු වූවක් නොවන බවත් සතියක් දෙකක් තිස්සේ සිටින මතුව තිබූ එකක් බවත් වෙදමහත්තයාට එක්වරම තේරුම් ගියේය. ඒ ප්‍රශ්නය මෙන්ම ප්‍රශ්නයක් සමගින් මාවින් මුදලාලිගේ මුඛයට නැඟුණ සිතාව ද බොහෝ දේ සිතන්නට කරුණු කාරණා මතු කළේය.

"බහොම තමයි මුදලාලි ජීවිතේ... කසාද බිඳිනව... දරුවෝ ඉපදෙනව... උන් ලොකු මහත් වෙනව... උන් උන්ගෙ වැඩ... නාකි ජෝඩුව ආපසු තනිවෙලා තම තමන්ගෙ දුක සැප බලාගෙන ඉන්නව... ඒක වෙනස් වෙනව නං ඒ බොහොම කලාතුරකින්... හැබැයි අපි මීටට කමිපා වෙන්ඩ කලකිරෙන්නඩ හොඳ නැ..."

"ඒකනං හැබැව... දුන් මගෙ කොල්ල වෙළෙඳාමට කැමතිම නැ. මිනිහ කැමැති මැකැතික් වැඩවලට... දුන් මය කිරිදිවැල් ගැරේජ් එකක වැඩ ඉගෙන ගත්ඩ යන්නෙ... මං ඉතිං මතක ඇති කාලෙක ඉඳල කවෙ ඇතුළෙ..."

"හැබැයි ඉතිං මැකැතික් වැඩෙන් තරක දෙයක් නෙමෙයි... කොරා බාසුන්නැහේ ඇරෙන්නඩ මේ පළාතෙ කවුරුවත්ම නැතෙ"

වෙදමහත්තයා පැවසුවේ කොරනේලිය බාසුන්නැහේ ගැනය.

කවුරුත් හෝ කඩයට ගොඩ වැදුණුවිට වෙදමහත්තයාත් මාවින් මුදලාලිත් අතර ඇතිවෙන මේ කතාබහ තවතියි. එහෙත් ඔහු මිය පසු නැවතත් කතාබහ ඇරඹෙයි. නමුත් ඒ වෙනත් මාතෘකාවක් වස්සේය.

"පත්තරේ කියන විදියට බුද්ධරක්ඛිත භාමුදුරුවෝ තමයි ඔක්කොම පැලෑන් කොරල තියෙන්නෙ. විමලා විජේවර්ධනට කැලැපත්තරත් ගහල කියල කවුදෝ කිව්ව"

"අනේ මංද මුදලාලි... රටක් වචන මනුස්සයෙක් මරා දමීමට පස්සෙ නඩුවලින් ඇති පොරොස්තේ මොකක්ද?"

"ඔව ඉතින් බණ්ඩාරනායක මහත්තයගෙම වැරදි... සර්පයො මං කරගත්තාම නපුරක්ම තමයි වෙන්නෙ... වෙදමහත්තයාට මරාගන්න... මං උත්පත්ති වූ ඇත්. පි. කාරය තමයි. ඒත් මේ පාර මං ජන්දෙ දුන්නෙ ශ්‍රී ලංකා එකට... මය බණ්ඩාරනායක මහත්තය ගිණි..."

මාටින් මුදලාලි දේශපාලනය ගැන කතා කරන්නට එතරම් කැමැත්තක් නැත. එහෙත් වේදමහත්තයා සමඟ කතා කරයි.

"කසිවාරුවක් හරි ගහන්ඩි මිනෑ තමන්ට වඩා දන්න කෙනෙක් එක්ක... එතකොට කසිවාරුවට යන වෙලාව අපගේ යන්නෙ නෑ" යි මාටින් මුදලාලි නිතර පවසන දෙයක් වේදමහත්තයාට සිහිපත් විය. ඔහුගේ සිතේ සතුටක් උපදියි. උදේ පාන්දරින් සිතට සතුට ගලා එන්නේ නම් එය මොනතරම් හොඳ දෙයක්ද? උදේ පාන්දරින් කඩයල්ලං රැගෙන යාමේ කටයුත්ත වේදමහත්තයා කැමැත්තෙන් කෙළේ ඒ නිසාය.

"කඩයල්ලං ගෙන එකත් එහෙනං වේදමහත්තයාටම පංගාර්තු වුණ" යි යනුවෙන් මාටින් මුදලාලි කී බැව් වේදමහත්තයා ඇසිලින් නෝනා සමඟ පැවසුවේය.

"අපිත් කිය කිය හරි හොයන එක හිතට හොඳයි"

ඇසිලින් නෝනා දුන් පිළිතුර අපුරු එකකි. ජීවිතයේ සිදුවෙන වෙනස්වීම් ගැන ඇ හොඳ විමසිල්ලකින් සිටින බවක් වේදමහත්තයාට දනිණි. ඒ වැනි කාරණා සම්බන්ධයෙන් නම් තමා සිටින්නේ ඇට වඩා බොහෝ පහළ මට්ටමකය.

කුසුම්ලතා රැකියාවට යයි. ඇගේ ජීවිතයේ ප්‍රධානම කාර්යය එයයි. ඒ ගැනම මිසක අත් දේවල් ගැන ඇ සිතන්නේ නැත. මිනීමැරුම් තවුඩ්කදී සේනානායක අද්වකාත් මහත්තයා ඉදිරිපත් කළ කර්ත ගැනද ඇ කුස්සියට වී ඇසිලින් නෝනා සමඟ කතා කරයි. ඒවා නොසෙරෙන නමුත් ඇසිලින් නෝනා ඒවා අසා සිටී. තමාට අසුන් වසිල් රයිටරයක් ලැබුණ බවත් එය පැරණි එකට වඩා බොහෝ හොඳ එකක් බවත් ඇ පවසයි.

සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයෙන් උසස් ලෙස සමත් වූ ජීනසෝම උසස් පෙළ විද්‍යා විෂයයන් හදාරයි. ඔහු ගෙදර එන්නේද මාසයකට දෙකකට වරකි. පැමිණිදිනවලද වැඩි කතා බහක් නැත. කුසුම්ලතා සමඟ පමණක් විවිධ දේ ගැන කතා කරයි. ඒවා තමාට හෝ ඇසිලින් නෝනාට සම්ප විය හැකි මාතෘකා නොවේ.

ඉණසෝමට දුන් වත්ත පිටියේ කුඹුරේ වැඩවලට අමතරව සිටි දෙනුන්ගේ වැඩද තිබේ. කෙසේ හෝ ඔහු ඔහුගේ ජීවිතය සොයා ගනු ඇත.

ඔහු කාටත් පළමුව අවදිවෙයි. ඔහු අවදිව ඇති බව ගෙදර කාටත් දනගන්නට ලැබේ. ඒ පිටතින් ඇසෙන සද්ද බද්ද නිසාය. මුදේ වතුර අදින හඬ... බාල්දිය සද්ද වෙන හඬ... ඉණසෝම දෙනුන්ට කතා කරන හඬ, හැමදාමත් උදේ පාන්දරින්ම ඇසෙන සද්ද බද්ද වෙයි. දුන් ඔහුට කේපප දෙනුන් දෙදෙනෙක්ම ඇත. ඒ නිසා ගෙවල් කිහිපයකටම ඔහු පාන්දරින් කිරි සපයයි. දුන් ඔහුගේ අතට සැහෙන මුදලක් ලැබේ.

දරුවන් උස්මහත් වෙමින් ඇතිවෙන මේ වෙනස්කම් ඉදිරියේ පවුලේ සාමාජිකයෙක් වශයෙන් තවදුරටත් අවලංගු නොවී සිටීමට නම් තමන්ද යම් දෙයක් කළ යුතුය. අකර්මන්‍යා වී නිෂ්ක්‍රීය වී ගියහොත් අවලංගු කාසියක් බවට පත්වෙනු නියතය. එවිට දරුවන්ගේ අතකොසු බවට පත්වීමට ඉඩ තිබේ. අසරණවීම දරාගත හැක්කක් නොවේ. අසරණවීමට එරෙහි නැගීසිටිනු වස් කුමක් හෝ කළ යුතුය. ඇසිලින් නෝනා ඒ වචන කුන හතරෙන් පැවසුවේ මෙවන් බැරෑරුම් දෙයක් නොවේදැයි වේදමහත්තයාට සිතීණි. ඇගේ කඩයල්ලං සෑදීම ආර්ථික සහනයකටත් වඩා මානසික සහනයක් ලබාදෙන්නකි. එහෙත් කිසිවක්ම නොකරන තමන් පත්ව ඇත්තේ ඇසිලින් නෝනාගේ අත් උදව්කාරයෙකුගේ තත්ත්වයකටය.

මාටින් මුදලාලිගේ කෙටිමත් මංකඩ ළඟ කෙටිමත් කඩයල්ලං රැගෙන ගොස් ආපසු පැමිණෙන වේදමහත්තයා මිනිත්තු දහයක් පහළොවක් සමහරවිට පැය හාගයක් පමණ වේලාවක් ලඟ ඇදේ ඇල වී සිටියි. නොයෙකුත් අදහස් ඔහුගේ සිතට ගලා එන්නේ ඒ මොහොතේදීය. ඒ අදහස් අතරින් බොහෝ දිනක් යන කෙක් සිතේ රැඳී තිබෙන්නේ ගෙදර පරිසරය තුළ තමා නිෂ්ක්‍රීය පුද්ගලයෙක් බවට පත් වී තිබෙනවා නොවේද යන සිතුවිල්ලයි. එය වේදනාකාරී සිතුවිල්ලකි.

මේ වේදනාකාරී සිතුවිලිවලින් ගැලවෙන්න එතරම් පහසු නැත. එහෙත් ඔහු ඇඳයට ඇති ඉණසෝමගේ වීදුලි පන්දම ගනී. එහි මුඩිය ගලවයි. එහි බැටරි කැලී උඩයට මාරුකොට නැවතත් දමා වසයි. ස්විචය තද නොකළද බැටරි කැලීවල බලය කිසියම් ප්‍රමාණයකින් අඩුවෙන බැව් වේදමහත්තයා අසා ඇත. උදෙන්නේ උඩයට මාරුකොට දමිය යුත්තේ ඒ නිසාය. මේ පිළිබඳව ඉණසෝමටද කිහිපවතාවක් පැවසූ නමුත් ඔහු ඒ කාරණා ගැන කිසිවක් ගත බවක් පෙනෙන්නට නැත.

කඩයළං රැගෙන කඩවලට යාමද ගුණසෝමගේ විදුලි පන්දුමේ බැටරි කැලි මාරු කිරීමද වේදම්භක්තයාගේ දවසේ මුල්ම කටයුතු වුවට පත්විය.

x x x x

කුසුම්ලතා කන්තෝරුවටද ගුණසෝම වෙල පැත්තටද ගියාණි. පසු ගෙදර පවතින්නේ දව නිහඩතාවයකි. ඇසිලින් තෝනා කුස්සියේ වැටිය. ලණු ඇදේ වැතිර සිටිනවා ඇමරන්ඩ වේදම්භක්තයාට කරන්නට වැඩක් නැත. බොහෝ විට ගෙදර පවතින මේ කටුක නිහඩතාව බිඳී යන්නේ ඇසිලින් තෝනා බැළලියට පැසෙන හඩිනි. එහෙත් හදිසියේම වාගේ කතාබහකට සුදුසු මාතෘකාවක් පැමිණෙයි.

"ඇල්පේනියා ගහකින් වැටිලු"

වේදම්භක්තයා කීවේය.

"මිනා කුසිපු බිගෙන ගස් යන්ඩ ඇති. මම නං ඉර හැරුනට පස්සෙ ඇල්පේනියාව ගස් අරින්නේ නෑ"

"බොන්නෙ නැතුවාමම ඇල්පේනියාගෙ අතපය වෙවිලනවද... කොන්ද කැවිල කියල තමයි කියන්නෙ... දරුවොක් හතර දෙනෙක්නෙ... හැන්දාවෙලා ඒ පැත්තෙ ගිහින් එන්ඩ යන්ඩ මනෑ"

"කාලකණ්ණි"

ඒ කතාබහද ඒ අයුරින් අවසන් විය. අයුත් කතාබහක් නොවූ හෙයින් වේදම්භක්තයා නැවතත් ඉස්තෝප්පුවට ගොස් ලණු ඇදෙහි ඇළවුණේය.

වෙලපැත්තට ගියත් විශේෂයෙන් කරන්නට දෙයක් ඉතුරුව නැත. ගුණසෝම ඒ සියල්ල අවශ්‍ය පරිදි කරගෙන යයි. සේකන් අප්පුහානි හෝ පුබ්බෙන්රිස් ගොයියා වෙලපැත්තේ සිටියොත් කපිවාරුවක් ගසන්නට පුළුවන. එහෙත් ඔවුන් නොසිටියොත්...? වේදම්භක්තයා යළිත් සිතුවේය.

ඇට තුලක් බැඳගන්නට හෝ තෙල් ටිකක් ජීවම් කරගන්නට දත් කිසිවෙක් නොපැමිණෙන තරම්ය. ඉඳහිට පැමිණියහොත් ඒ පිටහමකිනි.

"නිතර නිතර ආරස්සා තුල් බඳිනකොට... නිතර නිතර මතුරන හඩ ඇහෙනකොට යක්කු පෙරේතයෝ බිය වෙනවා. උන්

ගමේ හතර මායිමකටවත් එන්නෙ නෑ... ඒකයි මේ වෙලා කියෙන්නෙ... මගේ අතට කියක්වත් නොලැබුණාට කමක් නෑ. එහෙම ශාන්තියක් ගමට වෙලා තියෙනවා නං..."

වේදම්භක්තයා ඇසිලින් තෝනා සමඟ කීවේය. ඊට පෙරද ඔහු උවැන්නක් කියා ඇති බව ඇට මතකය. වේදම්භක්තයා අත කිසක්වත් නැතුව ඇතැයි සිතූණු විට ඇගේ සිත කම්පා නොවූවා කොවේ. එහෙත් "වේදම්භක්තයාගෙ අතේ කියක්වත් නෑ නේද?" යි අයා සල්ලියක් අතේ තබන්නටද ඇට නොහැක.

"රූපියල් පහක් හයක් තියෙනවනං දීපංකො" කියා ඔහු ඉල්ලන්නේ ද නැත. ඒතසෝම සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය උසස් අයුරින් සමත් වූ බැව් ආරංචි වූ දවසේ තම වේදම්භක්තයා ඇගෙන් රූපියල් දහයක් ඉල්ලාගත්තේය. ඔහු එදින රාත්තරියේ බිමකින් පැවසූ දේවල් ඇසිලින් තෝනාට අද වගේ මතකය.

"අහල ගං හතක එකෙක්වත් ඔහොම සාරෙට පාස්වෙලා නැතුව ඇති කියල මාවන් මුදලාලි කිරිව. හරියට කෙරුවොත් දොස්තර මිහාගෙන් ගත්ඩි පුළුවන්... එතකොට වේදම්භක්තයාගෙ පුතා දොස්තර"

"කා ගැනවත් අපි මනෑවට වඩා හිතන්ඩ මනෑ නෑ..."

"ඒකත් ඇත්ත ඇසිලින් තෝනො... හැබැයි ඉතිං මොනව වුණත් හිතට සන්තෝසයි... දරුවෙකුගෙ සාමාර්තයක් දවසට නොබොන අරක්කු මොකටද කියල සුගතං කිරිව... උෟ ඉතිං ඔව් කිය කියා අනුන්ගෙන් බොන එකානෙ... ඒ වුණොට උන් හරි හොඳයි බං... බිල නැහෙන කාලකණ්ණි තමයි... වේදම්භක්තයාගෙ පුතා දොස්තර කෙනෙක් වුණොත් මුළු ගමටම ආධිමිබරයක් කියලත් උෟ කිරිව... උෟ ඒව කිරිවෙ මගෙන් තව අරක්කු විදුරුවක් බොන්ඩ බලාගෙනම තෙමෙයි. උන්ට එහෙමත් හිතෙනවා ඇති"

එදා මුදලක් ඉල්ලාගත් නමුත් ඊට පසු වේදම්භක්තයා එසේ කිසිදු මුදලක් ඉල්ලුවේ ද නැත.

ඔහු යළිත් පුස්තකාල පොත් බලන්නට පටන් ගත්තේය. ඇසිලින් තෝනා සිතුවේ කරන්නට වෙනත් වැඩක් නොමැති කියා එසේ කරන්නට පෙළඹී ඇත කියා. එක අතකට ලණු ඇඳ මතට වි කල්පනා කර කර සිටිනවාට වඩා මොකක් හෝ දෙයක් කරන එක හොඳ යැයි ඇ සිතුවාය.

අන්තිම කවුන්සල කණ්ණාඩිය වෙදමහත්තයාගේ දැක්වූ දෑ කිහිපයක් ගැට ගැසී කම්බි කැල්ලක් ආධාරයෙනි. ඔහු ඉඳහිට කුස්සියට පැමිණ පුස්තකාල පොතේ පිටු අතරේ දුටු දෙයක් ගැන ඇසිලිත් නෝනා සමග කතා කරන්නටද පටන් ගත්තේය.

"ඔහු බලකු තෙල් ගැන මේ පොතේ කියෙනවා... හෙතරාපු තෙල් හිඳින හැටිත් කියෙනවා"

"ඒක තේන්නං සිරිදාස අරගෙන ගිය පොත්වල මොන මොනව කියෙත්ම ඇද්ද?"

"බලකු අඳුන් හඳුන හැටිත් කියෙනවා"

දින කිහිපයක් තිස්සේ පුස්තකාල පොත් පෙරළමින් බැලූ වෙදමහත්තයා යම් යම් දේවල් ඇත්තැයි සිතා ගන්නටද විය. මෙතෙක් දවසක් ඉලක්කයක් හෝ අර්ථයක් නොමැතිව ඔහේ බලාගෙන සිටි ඔහුගේ මුහුණ නැවත වතාවක් ප්‍රාණවත් වී ඇති බවක් ඇසිලිත් නෝනාට දැනිණි. එක්කරා අඳුනක් ගැන නිතර නිතර කතාකරන්නට පටන්ගත් වෙදමහත්තයා එහි කිවෙන බලකුකම් ගැන ඇට විස්තර කරන්නට පටන් ගත්තේය. ඔහුගේ දැක් නැවතත් ප්‍රාණවත් වී ඇති බව ඇ දුටුවේ ඒ විස්තරය කියාපාන අතරතුරේය.

"මම හිතාගෙන ඉන්නෙ ශ්‍රී විජේශ්‍ර අඳුන හඳුන්වා"

දින කිහිපයකට පසු වෙදමහත්තයා කීවේය.

"වැඩි වියදමක් යන්නෙන් නැ... හැබැයි ගොඩමස් දියමස් පුරවුවලින් ඇත්වෙලා හොඳට ජේ වෙලා කරන්ඩ මිනැ වැඩක්"

"ඒකතං බොහොම හොඳා තමා... අඳුන මොනව වුණත් මස් මාර හොකා ජේ වෙලා ඉන්න එක කොයිකටත් හොඳයි"

"මෙතෙම කිරිවට උඩට හිතාගන්ඩ බැ... විජේශ්‍ර අඳුනකට අංජනම් දේවි වඩන්ඩ පටන් ගත්තොත් වෙන මොකවත් මිනැ නැ... අංජනං බලලම ජීවත්වෙන්නට පුරවන්... දන් අර කැන්දලියද්ද පාරවෙ හාමිගේ ගෙවල් දොරවල් හැරුවෙන් අංජනං බලල..."

ජීවත්වීම සඳහා කිසිදිනෙක යන්න මන්ත්‍ර ගුරුකම් නොකළ වෙදමහත්තයා මුදල් ගැන සිතමින් අංජනමක් බැලීම ගැන පැවසීම ඇසිලිත් නෝනා තුළ විමසියක් මෙන්ම කණස්සල්ලක්ද ඇති කළෙය. එහෙත් ඒ ගැන යමක් කියා වෙදමහත්තයාගේ සිත් නිදවම

අදහස් නොකළ ඇ සියල්ල නිහඬවම අසා සිටියාය. "කවි හරි මනුස්සයෙකුට යහපතක් වෙනව නම් ඒ මදයි" යනුවෙන් වෙනදාට වෙදමහත්තයාගේ මුවින් පිට වෙන වචන ටික කියා පාන්නට ඇට සිතූණ නමුත් එයින් ඔහුගේ සිත් විදේන්නට ඉඩ ඇතැයි සිතූණ හෙයින් ඒවා මුවින් පිට නොකළාය.

"සිරිදාසටත් එන්ඩ කියන්ඩ මිනැ... මිනිහත් මේ වැඩේට සම්බන්ධ වෙන්න කැමැති වෙයි"

වෙදමහත්තයා සිරිදාස ගැන කීවේ කුමක් නිසැදැයි එක්වරම ඇසිලිත් නෝනාට හේරුම්ගත නොහැකි විය. එහෙත් පසුදිනෙක ඔහුත් සමග යක්කලට ගිය වෙදමහත්තයා අඳුන සැදීමට අවශ්‍ය වූ ද්‍රව්‍ය කිහිපයක් ගෙනැවිත්, "සිරිදාසට සැහෙන ගාණක් වියදම් වුණා..." යි පැවසූ විට සිරිදාස සම්බන්ධ කරගැනීමට හේතු වූ කාරණාව ඇසිලිත් නෝනාට වැටහිණි.

"සිරිදාස ලවා මොකට වියදං කෙරෙව්වද? මගෙන් ඉල්ලුව නම් වෙදමහත්තයාට සල්ලි දෙනවනේ"

"නැ ඉතිං මිනිහ බොහොම කැමැත්තෙන් වැඩේට සම්බන්ධ වුණේ..."

එහෙත් ඔහුගේ පිළිතුරෙහි එතරම් ප්‍රාණවත් බවක් තිබුණේ නැත. අඳුන ගැන විස්තර කියන විට "යන ගාණක් මං දෙන්නං... වෙදමහත්තයා අඳුන හඳුන්වා පටන්ගන්න" යි කියමින් තමා ඉදිරිපත් නොවීම ගැන ඔහු කිසියම් සිත් කළකිරීමකින් සිටිනවාදැයි ඇසිලිත් නෝනාගේ සිතෙහි සංකාවක් ඇතිවිය. එහෙත් ඒ ගැන දුන් කතා කිරීමෙන් වැඩක් නැත. ඔහුගේ හැසිරීම් ගැන මීට වඩා විමසිල්ලෙන් සිටිය යුතුය. මුවින් පිට නොකළද ඔහුගේ සිතෙහි පිටතොටන බොහෝ දේ ඇති බවත් ඇට දනෙන්නට විය.

"ආයිමත් මොකක් හරි පටන්ගන්ඩ වාගේ"

කුසුම්ලතා ඒ ගැන කතා කරන්නේ නුරුස්සා ස්වභාවයකිනි.

"කාත්තගෙ වැඩ කාන්තට කරගන්ඩ දීපල්ලා, උඹල ඒවට කට ගහන්ඩ යන්ඩ මිනැ නැ..."

"වැඩක් ඇති වැඩක්යැ"

"උඹලට වැඩක් නැති වුණාට කාන්තට වැඩක් ඇතිනේ..."

ඇසිලින් නෝනා ඒ වචන වික පිට කෙළේ කිසියම් තද ස්වරයකිනි. ඉන්පසු ඒ ගැන කුසුම්ලතා ප්‍රශ්න කරන්නට පැමිණියේ නැත.

"සෙනසුරාදා උදේට පුජාවට නියත්ව කැවිලි හතර පහකුයි... කිරිබත් කැලි දෙන තුනකුයි තිබුණොත් හොඳා"

වෙදමහත්තයා ඇසිලින් නෝනාට කීවේය. ඒ වචන කිහිපයක් සමඟ ඇගේ සිතේ තිබුණ පිඩනය ඉවත්ව ගොස් එක්වරම සැහැල්ලුවකින් පිරියානු ඇට දැකිණි. වෙදමහත්තයාගේ කටයුතුවලට තමාද සම්බන්ධ කරගැනීමට ඔහු කැමැත්තෙන් සිටිනවාය යන සිතුවිල්ල ඔස්සේ මේ සැහැල්ලුව ඇගේ සිතට ගලා ආවේය. පසුගිය දින දෙක තුන තුළදී තමන්ට දැනුණ තනිකම දුරුවී සිත යළිත් ප්‍රාණවත් වී ඇති බවක් ඇට දැකිණි.

වෙදමහත්තයාගේ සිතට කරදර දුන්නේ ඇසිලින් නෝනාටත් නොදන්නවා සිරිදාසත් සමඟ ගොස් අනුන සැදීමට අවශ්‍ය අඩුවැඩිය ගෙන ඒම පිළිබඳව ඇ කිසියම් සිත් වේදනාවකින් සිටිනවාද යන කුතුහලයයි.

සිරිදාස සෙනසුරාදා උදේ පාන්දරින්ම වෙදමහත්තයාගේ ගෙදරට පැමිණියේය. වෙදමහත්තයා ඒ වන විටත් මුහුණකට සෝදා පුදු සරමක් බැනියමක් ඇඳ සුබ මොහොතින් අනුන ඇඟිරීමේ කටයුත්ත ආරම්භ කිරීමට සූදානම්ව සිටියේය.

කුසුම්ලතා කන්තෝරු යන්නට සූදානම්ව වෙදමහත්තයාගේ කටයුත්ත අවසන් වෙනතුරු බලා සිටියාය. ගුණසෝම සුබ වේලාව උදාවෙන්නට පෙර පැමිණෙන බව පවසා කිරිබෝතල්ද රැගෙන පිටව ගොසිනි.

වෙදමහත්තයා මල් බුලත් තට්ටුවේ තිබිය යුතු කලමනා හරිදැයි නැවතත් බැලුවේය. අනුන සකස් කරන්නට අවශ්‍ය බෙහෙත් ගස්වල කොළ කිහිපයක්ද පිරිසියකට දුමු තෙල් වර්ග කිහිපයක්ද එසේම කැවිලි පහක් සහ කිරිබත් කැල්ලක් කෙසෙල් ගෙඩියක් වැනි ද්‍රව්‍ය ද එහි තිබිණි. සුබ මොහොත යෙදී තිබුණේ හතයි පහටය. හත වෙන්ම වෙදමහත්තයා විත් මල් බුලත් පුටුව ඉදිරිපිට තබා තිබුණ අනෙක් පුටුවෙහි ඉඳගත්තේය. සිරිදාස, ඇසිලින් නෝනා පමණක් නොව කුසුම්ලතාද පැමිණ ඒ අසළින්ම සිටගත්තාය.

කුසුම්ලතා වෙතින් වහනය වෙන පියරු සුවඳ සිරිදාස දරා සිටියේ ඉතා අසිරුලෙහි.

"වෙදමහත්තයා දන්නම් වේලාව හරියාගෙන එන්නෙ"

සිරිදාස එසේ කියමින්ම කුසුම්ලතා දෙස බැලුවේය. එවර නම් ඇගේ දැස් හසුකර ගැනීමට ඔහුට හැකිවිය. එහෙත් ඒ සමඟම ඇ දැස් ඉවතට ගත්තාය. සිරිදාස අත්තරලෝසුවට තෙත් යොමු කළේ සිත තුළ ඇති කලබලය පිළිබඳව කිසිවක් මුහුණෙන් හෝ ඉරියව්වලින් පිට නොවන්නට වගබලා ගනිමිනි. වෙදමහත්තයා මල් බුලත් පුටුවේ තිබුණ තෙල් පිරිසියෙන් ඇසිලින් කුඩුවලට ගෙන බෙහෙත් කොළයක් දෙකක් අතට ගත්තේය.

"වේලාව හරි"

සිරිදාස එසේ කියනවාත් සමඟම "ඕං ඊං" යනුවෙන් මතුරන්නට පටන් ගනිමින් ඇඟිලි කුඩුවලට ගත් කොළ දෙක පොඩි කරන්නට විය. විනාඩි පහකට හයකට පසු මැතිරිල්ල තතර කළ වෙදමහත්තයා ඇඟිලි තුඩු අතර තිබූ පොඩි වූණ කොළ දෙක පිරිසියක් මත තබා නැගී සිටියේය.

"එහෙම නම් සිරිදාස තේ එකක් බිල ඉම්මු"

වෙදමහත්තයා සිරිදාසට කීවේය. ඔහු හිස වතා එය පිළිගනිමින් ඒ තත්පර කිහිපය තුළදී කුසුම්ලතාගේ දැස් හසුකර ගන්නට මොහොතක ඉඩක් ලබාගත්තේය. ඇගේ දැස්වල සිනාවක් නම් තිබුණේම නැත.

"අම්මේ මං යනව"

කුසුම්ලතාගේ හඬ සිරිදාස තුළ තිබෙන්නේ ඇති කෙළේය. මේ තරම් සම්පව ඇ දුටු අවස්ථාවක් ගැන ඔහුට මතක නැත. ඇගේ නිකට දෙසට ළංවෙන්නට තිබුණ කුඩා කුරුල්ලාට පවා ඔහුට හොඳින් පෙනිණි.

"ඇයි උඹ කන්නෙ නැද්ද?"

"කිරිබත් කැලි තුන හතරක් ඕනාගත්ත. කන්තෝරු ගිහිල්ල කනව"

කුසුම්ලතා පිටව ගියාය.

සිතේ ඇතිවූ විශාල කම්පණය සඟවා ගනිමින් සිරිදාස සාලයේ විහිටුව අසලට ගොස් කිරිබත් කැල්ලක් සහ කෙසෙල් ගෙඩියක් අතට ගත්තේය.

"කුතුල අඩලස් වෙලාවේ ඉරලා ඉරපායන වෙලාව එතකල් දවස් තුනක් අමරන්ඩ මීනා..."

වෙදමහත්තයා කිරිබත් කැල්ලක් හපමින් සිරිදාසට අදහන පිළිබඳව විස්තර කරන්නට විය. කිරි බෝතල් බෙදා අවසන් වූ ගුණසෝම විස්තර කරන්නට විය. තේ බී අවසන් වූ පසු සිරිදාස ආපසු පැමිණියේ මේ අතරවාරයේය. තේ බී අවසන් වූ පසු සිරිදාස "මේ දවස්වල ඉවුල්ගොඩ වැඩ" යි කියමින් පිටව ගියේය. ගුණසෝමද එක හුස්මට කිරිබත් කැලී හතරක් පහක් ගිල දමා වෙල පැත්තට ගියේය. ඇසිලින් නෝනා කුස්සිය අස්පස් කරන්නට වූවාය. වෙදමහත්තයා සාලයේ තිබුණ මල් බුලත් පුටුව කාමරයට විසවාගෙන ගියේය.

"කුස්සිය අස්කරල මං ඒක පවිත්තර කරල දෙන්නං" යි ඇසිලින් නෝනා කියද්දීත් වෙදමහත්තයා පිළිකන්නේ පැත්තක දමා තිබුණු ඇඹරුම් ගල සහ අත්ගල ළිඳ ළගට ඔසවාගෙන ගියේය. එහෙත් ඇසිලින් නෝනා ඔහුට එය සෝදන්නට ඉඩ දුන්නේ නැත. කුස්සියේ වැඩ පසෙකට දමූ ඇ ඇඹරුම් ගල සෝදන්නට පටන් ගත්තාය.

මෙවැනි දේ කිරීමට වෙදමහත්තයාට ඉඩදිය යුතු නැත. ඔහු ඊට වඩා වැදගත් එසේම වෙනත් කෙනෙකුට කළ නොහැකි කටයුත්තක් කිරීමට සූදානම්ව සිටින්නෙකි. අනෙක් අතට අදහන සැදීමේ කටයුත්තේදී තමාට ඉටුකර දිය හැක්කේ මෙවැනි සුළු සුළු අතිරේක වැඩ පමණි.

"ඇසිලින් නෝනට ඕක උස්සගෙන යන්න පුළුවනැ" යි වෙදමහත්තයා කියද්දීත් ඇඹරුම් ගල ඔසවාගත් ඇසිලින් නෝනා එය කාමරයට ගෙන ගියේ ඇගේ සිත එවැනි සිතුවිලිවලින් පිරී තිබුණ නිසාය.

විවිධ තෙල් වර්ග... කොළ දුඬු වර්ග... බෙහෙත් වර්ග මිශ්‍රකරමින් වෙදමහත්තයා හිමිදිරි තුනක් අදහන ඇඹරීමේ කටයුත්තෙහි නියැලුනේය. කඩයපත් සැදීම සඳහා අවදිවෙන ඇසිලින් නෝනා වෙදමහත්තයාට අවදි කිරීමෙන්ද ඒ වන විට කිරි දොවා නොතිබුණ බැවින් කෝපි කෝප්පයක් පිළියෙළ කර දෙමින්ද මුහුණකට සෝදාගන්නට උණුවකුර බෙසමක් සකස් කර දෙමින්ද ඔහු කටයුත්තට උදව් දුන්නාය.

සැම හිමිදිරියකම දකින වෙදමහත්තයාගේ බලාපොරොත්තු සහිත ප්‍රාණවත් මුහුණ ඇගේ සිතට මතත් අස්වැසිල්ලක් ගෙන ආවේය.

අදහන ඇඹරීමේ කටයුත්ත ඉර පායන්නට පෙර අවසන් කරන වෙදමහත්තයා කඩයප්පං වර්වියද කඩවලට ගෙන යයි.

හිමිදිරි තුනක ඇඹරිල්ල අවසාන වෙන විට කුඩා අත්ගලා ගෙඩිය ප්‍රමාණයේ ගුලියක් සකස් කරගැනීමට වෙදමහත්තයාට හැකි විය. ඉතා හොඳින් පිරිසිදු කරගත් පිරිසියක පතුලෙහි ඇති කුඩා කවය ඇතුළත අදහනින් කොටසක් තැවරූ මහු ඉතිරි කොටස බුලත් කොළයක ඔතා අල්මාරියේ බුල්ලකින් තැන්පත් කෙළේ මහානරඝ වස්තුවක් තැන්පත් කරන්නාක් මෙන් ප්‍රවේශමිනි.

හිමිදිරි හතක් එක දිගට අදහන ජීවම් කළ යුතුය. එය ඉතා හක්කියෙන් කළ යුත්තකි. ඇසිලින් නෝනාත් සමඟම වාගේ අවදිවෙන වෙදමහත්තයා පිරිසිදුව මල් බුලත් පුටුවේ ඇති අදහන ජීවම් කරයි.

"මත්තරේ එකසිය අට වාරයක් මතුවන්ඩ මීනැ"

මැහිරිල්ල අවසන් කොට කුස්සියට පැමිණි වෙදමහත්තයා ඇසිලින් නෝනාට කීවේ පළමු දවසේමය.

"කොහොමද එකසිය අට සැරේ ගණං කියාගත්තේ"

"ඇසිලින් නෝනො ඒක තමයි පුරුද්ද... පිහිටීම... මවගේ දේවල් පිහිටන්නෙ නැතුව මේ සාත්තරේ කරන්ඩ අමාරුයි"

ඒ දවස්වල වෙදමහත්තයාගේ මුහුණේ තිබුණ මළානික ස්වභාවය දැන් පෙනෙන්නට නැත. ඇසිලින් නෝනා දෙතුන් විටක්ම ඔහු දෙස බැලුවේ මුහුණේ ඇඳී තිබෙන සෝබමාන හැඩරුව දකගන්නටය.

x x x x

පළමුවෙන්ම අදහස දෙස බලා සිටි වෙදමහත්තයා මල් පිළිලක් පුටුවේ තිබුණ පහත ද නිවා දමා කාමරයෙන් පිටව තුස්සියට ගියේය. ඇසිලින් නෝනා ඔහුගේ මුහුණ දෙස විමසිල්ලෙන් බැලුවාය.

"අංජනං දේවි වැඩියෙම නැ..."

"ඔය ඉක්මනට ඔව් වෙනවයැ... අපුත් අංජනමක්නෙ"

ඇසිලින් නෝනා කතා කරන්නේ අංජනම් පිළිබඳ විශේෂඥ දැනුමක් ඇත්තියක පරිද්දෙනි. ඇට අවශ්‍ය වූයේ වෙදමහත්තයාගේ සිත කඩා නොවැටී තබාගන්නටය.

"දත් කෙම්පුර දවස් දෙකක්ම බැලුවනෙ... මං හිතාගෙන ඉන්නෙ සිරිදාසට එන්න කියන්නයි... සමහර අයට අංජනං දේවි වැඩියත් ජේතනෙ නැතිලු... සමහර විට මං යක්කුන්ගෙ පෙරේතයින්ගෙ වැඩ කරන හින්දා වඩින්නෙ නැතුව ඉන්නවත් ඇති"

"එහෙමිනං ඉතිං සිරිදාසට එන්න කියලවත් බලන එක හොඳා"

සිරිදාස ගැන එතරම් මනාපයක් නැතත් වෙදමහත්තයාගේ සිතට සැනසිල්ලක් ලැබෙන පිළිතුරක් දෙන්නට ඇසිලින් නෝනා වගබලා ගත්තාය.

සිරිදාසට එන්නැයි කියන කතාව කුසුමලතාගෙන් වහං කරන්නට ඇසිලින් නෝනාට අවශ්‍ය වූයේ නැත. එහෙත් ඒ ආරංචිය කණ්ණි මොහොතේ කුසුමලතා කතා කළේ වියරු වැටුණාක් මෙනි.

"අම්මලට මොළේ කියල කළුළක්වත් නැද්ද... මොන එහෙකටද එක එක බුහුණ ගෙවල් අස්සෙ දාගන්ඩ යන්නෙ..."

කුසුමලතා ඉදිරියේ නිහඩව සිටිනවා හැරෙන්නට ඇසිලින් නෝනාට කළ හැකි අන් යමක් තිබුණේ නැත. එය නිහඩව සිටීමකට වඩා අසරණවීමක් නොවේදැයි පසුව ඇට සිතීණි.

"මං දන්නෙ නැ... ඒව තාත්තගෙ වැඩ... උඹල තාත්තට ඇහෙන්න මොකවත් කියන්න කියන්න එපා... ඒ මනුස්සයෙහි හිතේ සියෙන අමාරුව මමයි දන්නෙ"

"අනේ මං දන්නෙ නැ අම්මෙ... අපිත් මේ ගෙදර නිව්නානපිල්ලෙ ඉන්ඩ එපායැ... උදේ ඉඳල වැඩකරල ගෙදර ඇවිත් සැනසීමක් නැ... තාත්තා ගැන හිතන්න එපා කියල මං කියන්නෙ නැ... අපි ගැනත් හිතන්න එපායැ..."

කුසුමලතා කටහඬ බාලකොට කීවාය. තමාගේ පුස්තක ඉදිරියේ ඇසිලින් නෝනා අසරණවූ බැව් ඇට නොදැනුණා නොවේ.

"මල්ලිත් මේ අංජනං වැඩෙට කැමැති නැ... තාත්තගෙ හිත තරක් වෙයි කියල මොකුත් කියන්න බැරුව ඉන්නෙ"

"මෙක තමයි තාත්තගේ ජීවිතේ... උඹල ඒකට බාද කරන්න කියන්න එපා... ඔය මනුස්සය දවසක් දෙකක් ඇවිල්ල තවතීවි"

"බැව් වෙලාවත් ඔය කියන විදියට අංජනං දේවි ආවොත්... සිරිදාස හැම සෙනසුරාදා බදාදාම මෙහෙ රිංගිනෙ... ඊට පස්සේ මිනිස්සුත් එයි අංජනං බලන්නයි... අපිත් පාල බැහැල යන්න එපායැ... මට අංජනං දේවි කියල නොකිව්වොත් තමයි පුදුම"

තරමක තද ස්වරයකින් ඇසිලින් නෝනාට දොස් පැවරූ කුසුමලතා කාමරයට ගොස් මුණින් තලාව ඇදේ වැසිරුණාය. වටොර දක්වා ඉස්සී ගිය ගවුම සකස් කරගන්නටවත් ඇට අවශ්‍ය වූයේ නැත.

"සිරිදාස මේ සෙනසුරාදා එනව කිව්ව... ධව මොනව හරි කන්නත් දෙන්න කියයි"

හැන්දෑවේ සිදු වූ කතාවක කිසිවක් නොදන්නා වෙදමහත්තයා රාත්තරියේ ඇසිලින් නෝනාට පැවසුවේ "මේවා කරදරයක් කොට නොසලකන්නැයි" යි ඉල්ලීමක් කරන්නාක් මෙන් ස්වරය බොහෝ නොසලකන්නැයි" යි ඉල්ලීමක් කරන්නාක් මෙන් ස්වරය බොහෝ පහත් කරමිනි. ඇසිලින් නෝනා ඒ කතාවද දරාගෙන නිහඩ වූවා වී නැත. කුසුමලතාගේ කතා ගැන ඉඟිකරන්නවත් උත්සාහ ගත්තේ නැත.

සෙනසුරාදා සිරිදාස පැමිණියේ බිං. කළුමුල් වැටුණාටත් පසුවය. වෙදමහත්තයා ඔහු එනතුරු ඉස්තෝප්පුවට වී සැහෙන වේලාවක් බලා සිටියේය.

"පරක්කු වෙනකොට මං හිතුව සිරිදාසට අමතක වුණා වත්ද කියල"

වෙදමහත්තයා පුටුවෙන් නැගිටිමින් ඉස්තෝප්පුවට ගොඩවෙන සිරිදාස වෙතට ගියේය.

වෙදමහත්තයාට සිරිදාසට පෙනුණේ තමාට බේරාගන්නට පැමිණි හැලවුම්කාරයකු ලෙසිනි.

"මං මල් බුලත් පුටුව නං හැදුව"

"මේතන ඇති හොඳ හඳුන්කුරු වගයක්... ජාඇල දෙමළ කවෙසින් ගත්තෙ... ඉන්දියාවෙන් ගෙන්නපුව... පත්තු කළාම මුළු ගෙදරම සුවදයි"

සිරිදාස හඳුන්කුරු පැකට් එකත් කපුරුපෙති පැකට් තුන හතරත් වෙදමහත්තයා අත තැබුවේය. වෙදමහත්තයා ඒවා පිළිගත්තේ වෙනදාට වඩා සැලකිල්ලක් පෙන්වමිනි. සිරිදාසගේ කටහඬ ඇසෙත්ම ඇසිලින් තෝනා කුස්සියේ සිට ඉස්තෝප්පුවට පැමිණියාය. කුසුම්ලතා ඇ පසුපසින්ම පැමිණි කාමරයට රිංගා ගත්තාය.

"වෙදමහත්තයා බලාගෙන හිටියේ හුගත් වෙලාවක ඉඳල... පරක්කුවෙන කොට අපි හිතුව තේන්ඩවත්ද කියල..."

ඇසිලින් තෝනාද සිරිදාසට කතා කළේ වෙනදාට වඩා හිතවත් බවක් පෙන්වමිනි.

"මේ දවස්වල ජාඇල පැත්තෙ ගෙදරක වැඩ... තට්ටු දෙකේ ගෙයක්... ගෙයක් තෙමෙයි මාළිගාවක්. ලබන පළවෙනිදා ඉස්සෙල්ල වැඩ ඉවර කරන්නක් මනා... ඒකයි නිවාඩුවක්වත් ගත්ඩි බැරි... ලොකු බාපුන්තැණේට කියල අද පායක් කලින් ආවේ... දන්තාද බාපුන්තැණේ කාමැති නැ මං එනවට... හැබැයි ඉතිං එත්ඩි එපා කිව්වත් මං එනව... මේ වැඩේ බොහොම වැදගත් කියල මං දන්නවනෙ..."

"ඇසිලින් තෝනෙ එහෙම නං කෝපි එකක් වත්කරමු... සිරිදාසටත් එක්කම ධර්ම උයනවනෙ..."

"අනේ බැ වෙදමහත්තයා... කියට හරි මං ගෙදර ගිහිල්ල කර්ඩ් මනා... මං එනකල් අම්ම බලාගෙන ඉන්නවා... කෝපි එකක් බිටුවාම හොඳටම ඇති..."

ඉස්තෝප්පුවේ සිදුවන කතාබහ, කාමරයේ සිටි කුසුම්ලතා අසාගෙන සිටියේ පුපුරු ගසමිනි. කෙසේ වුවද ඒ කාමර නොසිටින බව සිරිදාසගේ මුඛින් පිටවීමත් සමඟම එක්තරා සැහැල්ලුවක් ඇතුළු ඇති විය. ලාම්පුවත් නිවා දමූ ඇ ඇඳ මත වැසිගුණය.

ආශීය වගකුග කතා කොට කෝපි කෝප්පයද බී අවසන් කළ සිරිදාස, වෙදමහත්තයා සමඟ ඔවුන්ගේ කාමරයේ තබා තිබුණ මල් බුලත් පුටුව ඉදිරිපිට වූ පුටුවෙහි ඉඳගත්තේය. අඳුන සහිත පිරිසියද කැටිලි දෙක තුනක්ද මල් හත අටක්ද, මල් බුලත් පුටුවෙහි විය. වෙදමහත්තයා පොල් තෙල් පහන දල්වූ අතර සිරිදාස පහන් සිලෙන් හඳුන්කුරු දෙක තුනක් දල්වා මල් බුලත් පුටුවෙහි දැවීය. මුළු කාමරයම අඳුරු සුවදකින් පිරී ගියේය. ඒ සුවද වෙදමහත්තයාගේ කාමරයේ සිට කුසුම්ලතාගේ කාමරයටද පාවී යනැයි සිරිදාසට සිතීණි.

පත්සිල් ගෙන අඳුනට නෙත් යොමු කළ සිරිදාස මිනිත්තු කිහිපයක් එදෙස බලා සිටියේය. පොල් තෙල් පහනින් සිල සැලෙන අඳුරු අඳුන තුළින් අපුරුවට පෙනුණේය.

"සිරිදාසට පානෙ දල්ල පේනවනෙ... ඒක දිනා ඔහොම බලාගෙන ඉන්නකොට දල්ල අඩුවේලා ගිහින් නැතිවෙනවා... එකකොට වෙන ආලෝකයක් පේන්නයි පටන් ගන්නවා... ඒ තමයි අංජනම් දේවි වඩින සංඥාව... එකකොට ගිහින් ආරාධනා කරන්න මනා... අංජනම් දේවිට වඩින්නයි කියල... අංජනම් දේවි අඳුනට වඩින කොට ඒ පස්සෙන් හතුවන්නත් එනවා... දෙන්න ඇවිත් බලාගෙන ඉදිවි. ඊට පස්සේ සිරිදාස හිතන දේ පෙන්න්නයි පටන් ගනිවි"

වෙදමහත්තයා සිරිදාසගේ කණට කිට්ටු වී හෙමිහිට උපදෙස් දෙන්නට පටන් ගත්තේය. සිරිදාස ඇසිසිය නොහෙලා සැහෙන වේලාවක් බලා සිටියේය. එහෙත් පහන් සිල වැනෙනවා වීනා වෙනත් යමක් පෙනෙන්නේ නැත.

"සිරිදාස හෙමිහිට බලන්නකො"

සිරිදාස කාමරයේ සිටියදී වෙදමහත්තයා කුස්සිය පැත්තට ගියේය.

"මොකද? පේනවිද්ද?"

ඇසිලින් නෝනා ඇසුවේ රහසින් මෙනි.

"එහෙම එක පාරට පේන්නෙ නෑ... ටිකක් ඉවසිල්ලෙන් බලාගෙන ඉන්ඩ මින. අංජනං දේවි වඩමිම ගන්නව කියන එක ලේසිපාසු වැඩක් නෙමෙයි. වාසනාවකුත් කියෙන්නඩ මින..."

වෙනදා කුස්සියෙන් ඇසෙන සර්ද බර්ද ද අඩු වී ඇත. වෙදමහත්තයාත් ඇසිලින් නෝනාත් කතා කළේ ඇසෙන නැසෙන හැටිය. කුසුමලතා කාමරයෙන් පිටතට ආවේ නැත. ගුණසේන මිනිසුරු වැටෙන්නට පෙර ගිය ගමන් තාමත් නැත.

සිරිදාසගේ දැක් වීදෙන්නට පටන්ගත්තේය. පහන් සිල වීනා අත් කිසිදු දෙයක් නැත. හඳුන් කුරුවල සුවඳ කාමරය පුරාම පැතිර ඇත. මිනු අඳුනෙන් තෙත් ඉවතට ගෙන හොරහින් කාමරය දෙස බැලුවේය. ඇසිලින් නෝනාගේ චිත්ත හැට්ට සහ වෙදමහත්තයාගේ සරම් බැනියම් හැර වෙන ඇදුමක් පැළඳුමක් නැත. කුසුමලතාගේ ඇදුම් ඇත්තේ ඇගේ කාමරයේ විය යුතුය.

බොහෝ වෙලාවකට පසු වෙදමහත්තයා යළිත් කාමරයට ඇතුළු විය.

"සිරිදාස මොකක් හරි වෙනසක් දක්කද?"

"එක පාරක් පහන් සිල අඩුවේගෙන ගියා. හැබැයි ආයමෙන් පේන්නට පටන්ගත්ත"

"සම්හරවිට අංජනම් දේවි බැල්මක් හෙලන්නඩ ඇති"

වෙදමහත්තයා එසේ කියමින් ඇදේ ඉඳගෙන ඇද විට්ටමේ හිස තබාගත්තේය. කාමරයෙන් ඇසුණේ සිරිදාසගේ වෙදමහත්තයාගේ තරගයට මෙන් හුස්ම ගන්නා ශබ්දය පමණි. මේ නිහඬතාවේ බර දෙදෙනාටම හොඳින් දැනුණි.

"සිරිදාසට දන් එක තැන ඉඳල මහන්සිත් ඇතිනෙ... අපි තව දවසක උත්සාහ කරල බලමු"

වීනාඩි අවස්ථා දහයක් නිහඬව ඇල වී සිටි වෙදමහත්තයා ඇද විට්ටමෙන් හිස මසවමින් සිටියේය. සිරිදාසද දිගු සුසුමක් හෙළමින් සිටිමින් තැබී සිටියේය.

"අංජනම් දේවි ගෙන්න ගන්නව කියන එක අපි හිතන තරම් ලේසි නෑ..."

වෙදමහත්තයා පොල් තෙල් පහන නිවා දමමින් කීවේ සිරිදාසගේ සිත සැහැල්ලු කිරීමටය. සිරිදාස කාමරයෙන් පිටව ඉස්තෝප්පුවට ආවේය. මෙතෙක් වෙලාවක් සර්දයක් බර්දයක් නොමැතිව ලණු ඇදේ වැහිර සිටි ගුණසේන ඉන් නැගිට පිළිකන්න පැත්තෙන් කුස්සියට ගියේය. වෙදමහත්තයා සිරිදාස පසුපසින්ම වාගේ ඉස්තෝප්පුවට පැමිණියේය. එහෙත් සිරිදාස සමඟ දිගින් දිගට කතා කරන්නට තරම් සිතේ එකලාසයක් නොතිබිණි.

"එහෙම නං. මං ගිහින් එන්නං වෙදමහත්තය"

"මම අඳුන තව ටිකක් ජීවම් කරල සිරිදාසට කතා කරන්නං..."

සිරිදාස මිදුල හරහා පාර දෙසට විදුලි පන්දම් එළිය එල්ල කෙළේය. ඉන්පසු මිනු මිදුලට බැස නොපෙනී ගියේය. වෙදමහත්තයා ලණු ඇදෙහි වැහිර දෙනෙත් පියාගත්තේය.

"මොන දෙයක් වෙලාද මන්දුන්නෙ නෑ... ධ දෙනොඩහරි ජාමේ වෙන කල් මිනිස්සු කාමර ඇතුළෙ දාගෙන... පද හැදෙන්න මට. තව ටික දවසක් යනකොට පාරේ බැහැල යන්න බැරි වෙයි. කොට්ඨම මිය මනුස්සය එනවට මං කැමැති නෑ..."

සිරිදාස ගිය පසු කුස්සියට පැමිණි කුසුමලතා විට්ටිට බලා වෙදමහත්තයාද නොමැති බව දන ඉස්තෝප්පුවට නැසෙන සේ ඇසිලින් නෝනාට දොස් පවරන්නට පටන් ගත්තාය. ඇසිලින් නෝනා චචනයක් පිට කරනවා තබා ඇ දෙස බැලුවේවත් නැත. කෙසේ වුවද වෙදමහත්තයා සමඟ මේ කාරණාව ගැන කතා කළ යුතු යැයි ඇසිලින් නෝනා ඉටාගත්තේ එහි බරපතලතම ඇවද වැටහී ගිය බැවිනි.

වෙදමහත්තයා යළිත් වරක් ධට් ධට් අඳුන ජීවම් කරන්නට පටන් ගත්තේය. එහෙත් එතරම් බලාපොරොත්තු සහගත බවක් මිනුගේ චචනවල මෙන්ම ඉරියව්වල පෙනෙන්නට තිබුණේ නැත.

"සම්හර වෙලාවට හරි යන්ඩත් පුළුවන්"

"මේ වැඩේට සිරිදාස ගෙන්නන එක ගැන කුසුමලතයි ගුණසේනමයි දෙනතම කැමති නෑ... පිට පිරිමියෙක් රාත්තරියෙ

කාමරේක ඉන්න එකට නම් කුසුමලකා කොහෙත්ම කැමති නෑ... මොකක් හරි පදයක් හැදුනොත් එහෙම..."

"එක එකා පද හදනවට බයේ නං ජීවත් වෙන්න බෑ"

"අපි ඔහොම කිව්වට කෙල්ලො කැමති නෑ පද හැදෙනවට"

ඇසිලින් නෝනාගේ කතාව ඒ මොහොතේ එතරම් බරපතල ලෙස නොදනුණු නමුත් සිරිදාසගේ පැමිණීම නිසා කතන්දරයක් හැඳෙන්නට ඉඩ තිබෙන බවක් වෙදමහත්තයාටද දනෙන්නට පටන් ගත්තේය. එහෙත් ඔහු අදුන ජීවම කිරීම නැවැත්වූයේ නැත.

"මට වෙලාවකට හිතෙනව මං මේක පටන් ගත්තෙ වැරදි වේතනාවකින් කියල. අංජනම් දේවි වඩින්නෙ නැත්තෙත් ඒ නිසා වෙන්න ඇති"

ඉස්තෝපසුව වී පැයරක් වියමින් සිටි ඇසිලින් නෝනා අසලට පැමිණි වෙදමහත්තයා එසේ කියමින් ඇඳෙහි ඇලවුණේය. ඇසිලින් නෝනා පැයර විවීම මොහොතකට නවත්වා වෙදමහත්තයා දෙස බැලුවේ කුමක් හෝ වැදගත් දෙයක් කියන්නට ඔහුට වුවමනා වී ඇති බවක් ඇට දනුණු බැවිනි.

"එක දවසක් ඇසිලින් නෝනා කියාපු දේ ඇත්ත කියල මට දන් හිතෙනව"

වෙදමහත්තයාගේ කතාවෙන් ඇසිලින් නෝනා අන්දුන් කුන්දුන් වූවාය.

"මට මතකක් නෑ මොකක්ද කියල"

"මේ වගෙ වැඩ කරද්දි තත්තාසයක් හිතන්ට හොඳ නෑ කියල කියාපු කතාව... පොඩි තත්තාසයකුත් එක්ක තමයි අංජනම් ගැන වැඩේට මගෙ හිත ගියේ. මට හිතෙන්නෙ එකතා තමයි වැරද්ද... මේ වගේ වැඩ මිනිස්සුන්ගෙ යහපතට කරන දේවල් මිසක තමන්ට යමක් හරිහම්බ කරගන්ට කරන දේවල් නෙමෙයි. දෙවියො වඩින්නෙ යහපත් සිතුවිලි කියෙන තැනට විතරයි"

වෙදමහත්තයා ඇඳවිට්ටමට හිස තබාගෙන පසුව අතහාමින්ද විවිත් වී වටපිට බලමින්ද කීවේය.

"නෑ ඉතිං වෙදමහත්තයා ඒ තරං දෙයක් කිව්වෙ නෑනි..."

"කියන්ඩම මිනෑ නෑ ඇසිලින් නෝනො මගේ හිතේ එහෙම දෙයක් තිබුණ... අංජනං බැලිල්ල හරිගියොත් ගේ වුණත් ටිකක් එක විදියකට හදාගන්ට පුළුවන් වෙයි කියල මගේ හිතේ පැය්තක තිබුණා... කුසුමලකාත් දන් දීම දෙන වියසනෙ... ඒක හින්දයි මට එහෙම හිතුවෙන... ඒ වුණට අංජනමක් බලන්ට එන්නෙ අමාරුවෙ තැව්විට කෙනෙක්නෙ... එහෙම අමාරුවෙ වැටුණු කෙනෙකුගෙන් සල්ලි බලාපොරොත්තුවෙලා යමක් කරන එක බොහොම වැරදියි. ඔය පාප වේතනා මට කොහෙන් ආවද කියල මටම හිතාගන්ට බෑ... පාප වේතනා කියන්නෙ කීර්වු... කීර්වු තැනකට දේවතාවො වඩින්නෙ නෑ... මම ඒක නොදන්නවා නෙමෙයි. මට දන් හිත එකලාසයක් කරගන්ට බෑ..."

"තමන්ගෙ දරුවො වෙනුවෙන් යමක් කරන්ට හිතාගෙන ඉන්න එක පාප වේතනාවක් නෙමෙයිනෙ"

"ඇසිලින් නෝනො ඒක වෙනම කතාවක්. නමුත් මේ වගෙ දෙයක් කරන්ට මිනෑ අසරණ වෙලා යම් කෙනෙක් ඉන්නව නං අන්න ඒ මනුස්සයගෙ යහපතට. ඒ යහපත ගැන මිසක වෙන වෙන දේවල් හිතේ කියෙන්නට බෑ..."

වෙදමහත්තයා එසේ කීවේ දිගු සුසුමක්ද හෙළමිනි.

"කවදාවත් ආවෙ නැති පාප වේතනාවක් කොහෙන් ආවද මන්ද?" යි පවසන විට මුළු ආත්මයම කඩා වැටුණු කලෙක මෙන් ඔහුගේ මුහුණ මැලවී ගිය අයුරු ඇසිලින් නෝනා දුටුවාය. යළිත් පැයර පුරන්නට උත්සාහ ගත් නමුත් ඇගේ අතැගිළි පැටලෙන්නට විය.

"මට හිතෙන්නෙ ඇසිලින් නෝනගෙ හිත මගේ හිතට වඩා පවිත්තරයි. දුන් නං මගේ හිතෙත් පාප වේතනා මොකුත් නෑ... ඒත් දුන් මං මේ අදුන ජීවම් කරන්නෙ ඇසිලින් නෝනා ගැන හිතාගෙන... මට හිතෙනව මේ අදුනට අංජනම් දේවිය වඩමිමන්ට පුළුවන් ඇසිලින් නෝනට විතරයි"

"මං දන්නෙ නෑ ඔව්"

"මට හිතෙන විදියට සිරිදාසගෙ වුණත් හිත එකලාසයක් වුණේ නෑහැ. එකලාසයක් නැති හිතකට අංජනම් දේවි වඩමිමන්ට බෑ... මට දනුණු විධියට මිනිහත් ඔගේ බලාගෙන හිටිය විතරයි"

මෙතෙක් කාලයක් සිටත් තිබුණු මහා බරක් බිම තබන්නට සුදුසුම වේලාව පැමිණ ඇතැයි ඇසිලින් නේතනාට සිහිණි, කිසියම් චක්‍රිකයකින් ඇගේ සිත කම්පනය වෙමින් තිබිණි.

"මං මේක වේදමහත්තයාට කියන්න කියල කීපදවසක්ම තිබුව, එත් මොකත් හරි හේතුවක් හින්දා කියා ගත්ත බැරුව ගියා"

ඇසිලින් නේතනා කතාව පටන් ගත්තේ වචන පටලවමිනි. වේදමහත්තයා ඇ දෙස බලාසිටියේ තිබුණු වූ දැසකිනි.

"සිරිදාස දවසක් කුසුමලතාගෙ කන්තෝරුවට ගිහින් තියෙනවා"

ඒ ප්‍රකාශයත් සමඟම වේදමහත්තයාගේ මුහුණ සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් විය. එය ඔහු කිසිදා බලාපොරොත්තු නොවූ ආරංචියකි.

"මොකට ඒ ළමය ඉන්න තැනට ගියාද?"

"හම්මත ආපු ගමන් නිකං ආව කියල තමයි කියල තියෙන්නෙ... කුසුමලතාටත් කරන්ඩ දෙයක් නැතුව හිතාවෙලා කතා කෙරුවලු... මොනව වුණත් වැඩ කරන තැනට යන්න වටින්නෙ නැතෙ... දුන් දවස් දෙක තුනක් වෙනව. කුසුමලතා මා එක්කවත් කතා කරන්නෙ නැ..."

"නැ... ඒක කොහොමවත් වටින වැඩක් නෙමෙයි. අනික් මහත්තරු වුණත් එක එක දේවල් හිතන්ඩ පුළුවන්නෙ..."

"කොටින්ම සිරිදාසට කුසුමලතා කැමති නැ... සිරිදාසත් ඒක හොඳටම දන්නඩ"

"මට ඕනෑතං ඕක සිරිදාසගෙන් අහන්ඩත් පුළුවන්"

ඇඳ වට්ටමේ හිස එසවූ වේදමහත්තයා ඇඳ මත ඉඳ ගනිමින් සිටී ඇසිලින් නේතනා දෙස කෙළින්ම බලමිනි.

"වේදමහත්තයා ඕව අහන්ඩ යන්න එපා, කන්තෝරුවට ගියා ඕක අඩුයනෙ නොගැලපෙන වචනයකවත් කියලා නැ..."

"සිරිදාස තරක කෙනෙක් කියල මම හිතන්නෙ නැ... මොකද මටත් මිනිස්සුන්ව තේරුම්ගත්ත බැරිකමක් නැතෙ... ඒ වුණත් කෙල්ලගෙ කන්තෝරුවට ගිය එක වැරදියි"

"දනව සර්ද නැතුව ඉන්න එක තමයි හොඳ... හැබැයි අංජනා බලන්ඩ එත එක නං නවතන්නඩ වෙනව"

"ඒක නං මට හෙමිහිට නවත්තන්ඩ පුළුවන්... හැබැයි ඉඩං ගෙදර එන්ඩ එපා කියල නං කියන්ඩ බැ... ඒක මගෙ හිතටත් වැරදිබයි"

ඒ කතාවත එසේ අවසන් වුවද වේදමහත්තයාගේ සිත් ඇතිවූ කලබලය අවසන් වූයේ නැත. ඔහු ලඟ ඇඳෙන් බැස පිළිකන්තේ වැලේ වතා තිබුණු කුටියකට කරව දමා ගනිමින් හන්දිය පැත්තට ඉරියව් සිහිපත් කරමින් ඔහු කුළ කුසුමලතා පිළිබඳ ඇල්මක් පිබුණේ වනතෙක්ම උත්සාහ කළේය.

x x x x

14

SL UNLIMITED
The Spirit of Sri Lanka's Culture

"මල්ලි මහරගම ඉටුතිං කොලිච්චටි පෙරිලායු"

කුසුමලතා සන්තෝරුවෙන් පැමිණ ඇඳුම් මාරු කරන්නට වත් පමා කොට වත් පසුව පොත් එහි පොල්අතු කපමින් සිටි ඇසිලින් තෝනා කමය කීවාය. ඇසිලින් තෝනා කපමින් සිටි පොල් අත්ත එකතම අතහැරියාය. ඉන්පසු කුසුමලතා ළඟට පැමිණියාය.

"උඹ කොතොමද දන්නේ?"

"මම සන්තෝරුවට වැලිපොත් කරල කිව්වි."

ඇසිලින් තෝනා පොල් අතු කැපිල්ල පැස්කකට දමා කුසුමලතා කමය කුස්සිය පැස්කකත්ම වෙට පැමිණියාය.

"ඒතපොත්ම ඒවට යන්ඩ හදු බවත්වත් අපි දන්නෙ නෑ... එතකොට දොස්තර විතානේ?"

"මල්ලි මට කියල කියෙන්නව් කොතොම හරි රස්කාවත් හොයා කේතර කියල. එහි. එක්. සි. පාස්වුණත් වැඩිදුර උගන්නන්ට අම්මලට කොතෙද කල්ලි කියල කමයි ලොකු මල්ලි හැම කිස්සෙම කීව්වේ... මල්ලි මහරගම විද්‍යා අංකටයු පෙරිලා කියෙන්නෙ... හෙට අතිරේක එතර කියල කිව්වි"

"ඒතපොත්ම කරණ පෙරෙන්නවනෙ... එයාට හොඳ දෙයක් එයා කරනවි. අපි එහි ගැන දන්නව්නෑ..."

"සාක්කට්ස් මොකක්වත්ම අදායමක් නැති රසේ අම්මට විතරක් ඒ මර අසුල්කඩ බෑ කියල කමයි ලොකු මල්ලි හැමකිස්සෙම වගේ කීව්වේ"

"ඉටුතිං කුරුවරයෙක් අපේ පරම්පරාවේටත් ඉඳල නෑ තෙරි"
මේ ආරංචිය වේදමහත්තයාගේ කණේ කඩන කුරු ඇසිලින් තෝනාට ඉවසුමක් නැත වේදමහත්තයා පැමිණියේ කරවර වැටුණාටත් පසුවය.

"රුවිතං අයියට අත්කිමයි... කාලෙක ඉඳල ඇදෙව්නෙ... මිය ගියේ විදිනව්ව වඩා මැරෙන එක හොඳයි එක අතක... රුවිතං අයියක් දුන් විදිනව්... හෙදර මිනිස්සුන් දුන් විදිනව්... අංකොනෙ කුසුමාට පස්සෙ හොඩ්දාන්ඩ අවරුයි... මාරින් මුදලාලි සිව්වෙ ද වෙලා සිහිල්ල එළිද කියල... පුළුවන් කාලෙ මේ වැඩවලට උදව් වෙව්වි මිනිහ තෙව්..."

වේදමහත්තයා පෙන ඇ ආරංචිය ඇසිලින් තෝනාට එතරම දෙයක් නොවූ අයුරකි. ඇතෙත් ප්‍රතිචාරයක් නොමැතිවීම වේදමහත්තයාට පුළුමක්කි. වෙනදා තම මෙවැනි ආරංචියක් දුටුනොත් ඒ වට ඇසිලින් තෝනා එයට තව තවත් කරුණු කාරණා එක්කරන්නේය. "ඒක හොඳයි... සිනි... පරිප්පු ටිකක්වත් අරා. සියානා. තමයි හොඳ" යනුවෙන් කීවේ නැත. වේදමහත්තයා සියලු සිහිවිලි එක කැනක ගැටසසා ඇසිලින් තෝනාගේ මුහුණ දෙස කෙළින්ම බැලුවේය.

"ඒතපොත්ම මහරගම ඉටුතිං කොලිච්චටි පෙරිලායු... කුසුමලතාට වැලිපොත් කරල කිව්වියු"

ඒ ආරංචියෙන් වේදමහත්තයාද හල්කැසි පිරේය. පළමුව පුළුමටත් පස්වූ වේදමහත්තයාගේ දෑහ ලොකු වී සිය හමුත් කස්තර කිහිපයක් ඇතුළත ඒවා සතුටින් පිරෙන බව ඇසිලින් තෝනාට ද අනුභවය.

"මහරගමට කේරුණා කියන්නෙ මහා ලොකු දෙයක්... එතකොට දොස්තර විතානෙට ඉගෙන යන්න එක අත් අව්තව්..."

"ඒතපොත්ම කියල කියෙන්නෙ මය විතාන පාස් වුණත් විද්‍යා කරන්ඩ අපට පුළුවන්ද කියල..."

"ඒකත් එක අතකට ඇත්ත... මටත් කියල කමි සත්ත අදායමක් නෑනෙ... එදා අර සේදෙහාමිගෙ කෙල්ලට භූල් බඳින්නට සියානෙ... ඉවරවෙලා රුපියල් දෙකක් මට දෙන්නට කැපුම්... උත් කන සොන ඉවරවෙලා රුපියල් දෙකක් මට පුළුවන්ද ඒක අරගෙන එන්න... මං ඒකත් දිල"

ආවා... මග ඉතිං මාග ගණනකට පස්සේ ආපු වැඩෙන්නේ... ඉතිං මොනම කොහොමද අපිත් දරුවන්ට උගන්වන්නෙ.

ඒ තාරණා වික පිට කළ වෙදමහත්තයා මොහොතකට තිහඩ විය.

"එක අතකට ජීනසෝම ගත්තු කිත්දුටු හරි... අනිත් එක කුසුම්ලතාගෙන් කලවයක හරියාගෙන එනව. අපි ඒකටත් ලැස්සි වෙන්න එපාය!"

වෙදමහත්තයාගේ ඒ ප්‍රකාශය ගැන ඇසිලිත් නෝනා පුදුමයට පත් වූවාය. පවුලේ දේවල් ගැන වැඩිපුර කතා නොකරන වෙදමහත්තයා කුසුම්ලතාගේ කටයුතු ගැන මේ තරම් දුරදිගට කල්පනා කර තිබීම ඇසිලිත් නෝනා තුළ පුදුමයක් මෙන්ම ලොකු සතුටක්ද ඇති කළේය.

"ජීනසෝම ආවට හිසට දෙයක් කරන කෙනෙක් නෙමෙයිනෙ... තමන් ගැනත් හොඳට හිතල බලල යමක් කරන කෙනෙක්නෙ... සමහර වෙලාවේ ගුරුකම් කරන අතරේ විභාග ගත්තත් හිතේ ඇති..."

වෙදමහත්තයා යළිත් කීවේය. පැරණි මොනිටර් ගුරුවරයකු වූ වෙදමහත්තයා සමඟ ගුරු රස්සාව ගැන කතා කරන්නට තරම් දුබලත් තේරුමක් තමන්ට නොමැති බව ඇසිලිත් නෝනා දැනී. ඇට කල්පනා වෙන්නේ ජීනසෝම මහරගම ගුරු විදුලට තේරී ඇති බව පමණි.

"සුවසිංහ නොතාරිස්සෙ පුතා ඇරෙන්නට මේ ගම් පළාතෙ මහරගම ට්‍රේනිං ගුරුවරයෙක් නෑ මගේ හිතේ... එයත් ඉංග්‍රීසි නෙ... විද්‍යා ගුරුවරයෙක් මේ පැත්තෙ ඇත්තෙම නෑ මගේ හිතේ..."

"මව ඉතිං කඩපිල්ලානෙ කියවන්නට මිනෑ නෑ ඉතිං"

ඇසිලිත් නෝනා බොහෝ වෙලාවකට පසු කීවේ එපමණකි. වෙදමහත්තයාට මද සිතාවක්ද හිතේය.

"ඇසිලිත් නෝනො ඒව අපි කීවත් නැතත් හෙට අනිද්ද වෙනකොට මුළු ගම්ම දැනගනිමි..."

එසේ කියූ වෙදමහත්තයා කුස්සියේ පුටු කබල මත ඉදගත්තේය.

"මව එහෙම නං මග මොනව හරි විකක් දීපංකො කන්න... ඉතිං මොනව හරි විකක් දීපංකො කන්න... ඉතිං මොනව හරි විකක් දීපංකො කන්න..."

"තාම ඉදිල නැහැ... දවල් බත් තමයි තියෙන්නෙ..."

"කමක් නෑ... මිරිස් කරලක් තලල දීපං"

ජීනසෝමගේ ගුරු පත්වීම ගැන ඊටපසු වැඩි යමක් කතා නොකළ ද මුළු කුස්සිය පුරාම මහා සතුටක් ඉසිරි පැතිරී ඇතැයි වෙදමහත්තයාට සිතීය. වැඩි කතාබහක් නැතත් ඇසිලිත් නෝනාද ප්‍රාග්ධන මුහුණ දෙස බලා සිතාසුණේය.

රුවිතං අයියලාගේ ගෙදර යන අතරතුර බොහෝ දේවල් කතා කළද ජීනසෝම පිළිබඳ ආරංචිය කියාගන්නට අවසරයක් නොමැතිව වෙදමහත්තයා සිටියේ දඩ නොගුවසිල්ලකිනි.

"රුවිතංගෙ කොල්ලො දෙන්නම මගේ රස්සියාද වෙනව මිසක මහත්තියවෙලා වැඩක් පොලක් කරන්නේ නෑනෙ..."

මාටින් මුදලාලිගේ කතාවලට වෙදමහත්තයා "ජමි" යනුවෙන් පිළිතුරු දී කතාව දිග්ගැස්සීම නවත්වාලන්නට හිතාමතාම උත්සාහ ගත්තේය. ඒ උත්සාහය එතරම් සාර්ථක වූයේ නැත. ඒ හිසා කතාවල් අතරමැදට පැන ජීනසෝම පිළිබඳ ආරංචිය මාටින් මුදලාලිට කියන්නට වෙදමහත්තයාට සිදුවිය.

"ජීනසෝම මහරගම ට්‍රේනිං කොලීජියට පාස්වෙලානේ..."

වෙදමහත්තයාගේ මුඛින් ඒ කතාව පිටවෙත්ම මාටින් මුදලාලි නැවතුණේය. වෙදමහත්තයාගේ මුහුණ දෙස එක එල්ලේම බලා සිටියේය.

"හෝ... කොච්චර දෙයක්ද?"

තත්පර කිහිපයකට පසු කීවේය.

"වෙදමහත්තයාගේ බර මක්කොම හැල්ලු වෙයි"

"නෑ ඉතිං ජීනසෝම මුල ඉදලම ඉගෙන ගත්ත දස්සයිනෙ"

ඉන්පසු රුවිතංලාගේ ගෙදරට ළං වෙනතුරුම වෙදමහත්තයා කතා කෙළේ ජීනසෝමගේ ගතිගුණ... දස්සම... ගැනයි.

දවසක් දෙකක් යනවිට ජීනසෝම ගැන ආරංචිය මුළු ගම් පුරාම වාගේ පැතිර ගොස් ඇති බව වෙදමහත්තයා දැනගත්තේ මග්ගොට්ටි හමු වූණ හැම දෙනෙක්ම වාගේ ඒ ගැන කළ විමසිල්ලෙනි.

"වෙදමහත්තයගෙ බල්ලෝ ගොඩ"

සුබතේරිය ගොඩියාද මාටින්ගේ කඩයේදී පැවසූ බව ඇසිලිත් නෝනාට කියා ඇත්තේ ඒ අවස්ථාවේ බඩුගන්නට කඩයට පැමිණ සිටි පෙමරත්නයේ පවුල විසිනි.

"ඇසිලිත් නෝන ගාව රුපියල් දහයක් නැතුව ඇති තේද?"

වෙදමහත්තයා මුදල් ඉල්ලන්නේ කුමකටදැයි ඇසිලිත් නෝනා ඔහුගේ හිතාවෙන්ම දනගන්නාය. එහෙත් එය හොර හිතාවක් නොව කෙතරම් අහිංසක බයාදු හිතාවක්දැයි දනුණු විට ඇතුළු ළක් ද ඇති විය. කිසිදු ප්‍රශ්නයක් නොඅසාම කිසිදු උපදේශයක් නොදීම ඇසිලිත් නෝනා රුපියල් දහයේ කොළයක් වෙදමහත්තයාට දුන්නාය.

"වැඩිය ධ වෙන්ඩ එපා"

වෙදමහත්තයා මිදුලට බහින විට ඒ වික කියන්නට නම් ඇසිලිත් නෝනා අමකක නොකළේය. එහෙත් එය වෙනදා පුරුද්දට මෙන් සිටුවිනි.

ගුණපාලගේ දර මඩුව තුළදී ද කතාබහට මාතෘකාව වූයේ ජිනසෝමය. වෙදමහත්තයා එනවිට එක එක දේ ගැන කතා කරමින් සිටි සුබතේරිය ගොඩියාත් විල්මෝං කාරයාත් ඔහු පැමිණි පසු සියලු කතාවල් නැවැත්වූහ.

"වෙදමහත්තයගෙ පුතා ගැන අපටත් ආඩම්බරයි... අපේ එකෙක්කෙන..."

විල්මෝං මාතෘකාව පටන් ගත්තේ එසේය. විල්මෝං කාරයාටත් සුබතේරිය ගොඩියාටත් හැළි අරක්කු අරගෙන දීමට ගොස් ගුණපාල ළමයාට රුපියල් පහළොවක් ණය වීමට වෙදමහත්තයාට සිදුවිය. එහෙත් ඔවුන් ජිනසෝම ගැනත් තමා ගැනත් කී දේවල් ඒ රුපියල් පහළොවට වඩා කෙතරම් වටිනවාදැයි වෙදමහත්තයා ආපසු ගෙදර එන ගමනේදී ද දිගින් දිගටම සිතුවේය. කළුවර වැටුණාට පසු වෙනදා කුස්සියට වී සිටින ඇසිලිත් නෝනා ඉස්තෝප්පුවට වී බලා සිටිනු වෙදමහත්තයා දුරදීම දුටුවේය.

"විකක් සත්තෝස හිතුණ ඇසිලිත් නෝනො... සුබතේරිය ගොඩියත් විල්මෝං කාරයත් හිටිය... උන්ටත් විකක් බොන්නට අරගෙන දුන්න... උන්ටත් සතුටුයි අපේ එකා ගැන... නැ"

කියන්නෙ එක අතකට ගමටම ආඩම්බරයක් තමයි. මාටින් මුදලාලිත් කිව්වෙ ඒකම තමයි... දොස්තරකම හොඳ තමයි... හැබැයි ගුරු රජසාවත් ඊට දෙවෙනි නැ... නැද්ද මං කියන්නෙ... අනිත් එක විද්‍යා ගුරුකම"

ඇසිලිත් නෝනා පසුපසින් කුස්සියට ගිය වෙදමහත්තයා පුඩු කඩලෙහි ඉදගෙන කියවන්නට පටන් ගත්තේය. වෙනදා ඔහුගේ කියවිල්ල කරදරයක් වූ නමුදු ජිනසෝම ගැන කියන දේවල් ඇසිලිත් නෝනාගේ සිත සතුටින් පුරවාලීය.

මහරගම ට්‍රේනිං කොලීජියට යාමට පෙර ගෙදර පැමිණි ජිනසෝම සති දෙකක්ම ගත කළේය. ඔහු කීපවිටක්ම කුසුම්ලතා සමඟ ගම්පහට ගොස් අවශ්‍ය දේවල් ගත්තේය. ඇසිලිත් නෝනා ගෙන් කියක්වත් ඉල්ලුවේ නැත. ඇතැම් විට කුසුම්ලතාගෙන් ඉල්ලාගන්නට ඇත.

තමන්ගෙනුත් කියක් හෝ ඉල්ලුවේ නම් කෙතරම් හොඳයි ඇසිලිත් නෝනාටදැ සිතීණි. ජිනසෝම ඉල්ලුවොත් දෙන්නට රුපියල් තිහ හතළිහක් අල්මාරියේ රෙදි අතර ඇස ගව්වා තිබිණි. එහෙත් ඒවා අල්මාරියේ රෙදි අතර එසේම සැඟවී තිබිණි. ඒ ජිනසෝම මුදල් ඉල්ලා නොසිටි නිසාය. ඇසිලිත් නෝනාගේ සිතක කෙළවර සියුම් වේදනාවක් හටගත්තේ ශිෂ්‍යත්ව විභාගයෙන් සමත් වූ පසු ජිනසෝමත් සමඟ ගම්පහ ගොස් අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය ගත් හැටි සිහිපත් වීම නිසාය. ඒ දවසේ උගස් තැබූ කරාබු දෙක ආපසු බේරාගත්තේ අවුරුද්දකට දෙකකට පසුවය. එහෙත් ඒවා තමා කෙළේ කෙතරම් සතුටකින්දැයි සිහිපත් වෙන විට ඇසිලිත් නෝනාගේ දෙනෙත් ඉබේම කදුළුවලින් තෙත් වන්නට විය. ඒ තැන දැන් හිමිව ඇත්තේ කුසුම්ලතාවය. කුසුම්ලතා සමඟ ගම්පහට යන ජිනසෝම අවශ්‍ය කළමණා ධගෙන එයි. කම්ස, සෙරෙප්පු, මේස් බැනියම්, දන්තාලේප, බුරුසු වැනි දේ දකින විට ඇසිලිත් නෝනාට ඇති වූයේ දුකක් මුසු සතුටකි. ගුණසෝම පැත්තකට වී සිටීම ගැනද ඇතුළු අනුකම්පාවක් ඇතිවෙමින් තිබිණි. වෙදමහත්තයා දෙතුන් විටක්ම ඒ ගැන කී දේවල් ඇත්ත නොවේදැයි ඇට සිතීණි.

ගුණසෝම වැඩිය කතාවට එන්නේත් නැ.. හැබැයි ඉතිං ජිනසෝමටත් වටිනව ගුණසෝම එක්ක විකක් වැඩිපුර කතා කලා කොහොමටත් වැඩි කතා නැති මිනිහනෙ..."

පෙර දා හවස වෙදමහත්තයා කීවේ පිටපිට බලා කාවචක්
නොඇසෙන පරිද්දෙන් බැව් ඇසිලිත් නෝනාට හොඳින් මතකය.

"කුසුමලතා තමයි ජීනසෝමට පැත්තකට ගන්නේ"

"මෙත් එහෙම එකක් තේරුණා ඇසිලිත් නෝනෙ..."

"ඔං කිව්ව ගුණසෝමට අයිය වෙතිං කොලීජියට පාසුවේලා
කියලා මට සෝමේ අයිය කිව්වයි කියලා ෭෦ කිව්ව"

"එක වෙන්ව ඇති එදා සුල්ල වැලක් උස්සගෙන ආවෙ..."

"මෙත් හිතුණ..."

සාලය දෙසින් කිසියම් සද්දයක් ඇසුණ හෙයින් දෙදෙනාම
නිහඩ වූහ. මුල පිටින්ම මහ විශාල මයියොක්කා අල තුන හතරක්
මසවාගෙන පැමිණි ගුණසෝම එය කුස්සියේ මුල්ලකින් තැබුවේය.

"ඔං බෝල පිට්ටනිය පැත්තෙ යනව..."

"ඒ වෙන්නෙ නැතුව වරෙං..."

ඇසිලිත් නෝනා කීවාය. ගුණසෝම පිටව යන විට ඇසිලිත්
නෝනා හෝ වෙදමහත්තයා දෙස බැලුවේ නැත.

"කුසුමලතාත් රස්සාවකට යනව... දන් ජීනසෝමත් ගුරුවරයෙක්
වෙනව... එතකොට රස්සාවක් කියලා දෙයක් නැත්තේ ගුණසෝමට
විතරයි. උගේ හිතේ මොනවගේ දෙයක් තියෙනවද කියලා හිතාගත්ති
අඟරුයි..."

වෙදමහත්තයා ඒ වික කීවේ ගුණසෝම ගෙයින් පිටව නැසෙන
සීමාවකට යන්නට ඇතැයි සිතූණ පසුවය.

"මහොම් හිරියට ගුණසෝම හිතීන් හරිම ලාමකයි. කුසුමලතා
ජීනසෝමට අවුතු වෙත් සලකන එක හරි තරකයි. ඔය ජීනසෝමට
ඇදුම් හේතකොට ෭෦ටත් සරමක් බැනියමක් ගෙනල්ලා දුන්න
නම් කොච්චර දෙයක්ද... ඒ වගෙ දේවල් ගැන කිසිම සැලකිල්ලක්
නෑ... අපේ එකෙක් ගාවවත් නැති ගතිගුණ තියෙන්නෙ..."

"ඒව ගැන අපි ඕනෑවට වඩා හිතන්න ඕනැත් නෑ... ගුණසෝමට
දනෙන්නට අරින්න ඕනැත් නෑ..."

"ෆාට් ඕව දනෙන්නව...සද්ද නැතුව හිරියට..."

ඇසිලිත් නෝනා එසේ කියමින් නැගී සිටියාය.

"මේ දෙන්න ගම්පහ හිඟින් කියට එයිද දන්නෙ නෑ...
වෙදමහත්තයා මාවන්නෙ කඩට හිඟින් සාවිත් එත් එකක්වත්
නොහැරවත් හොඳා..."

ඇ වෙදමහත්තයාට කියා සාලය පැත්තට ගියාය.

"මගෙ අතේ නං තබයක් නෑ..."

ඊට පිළිතුරු නොදුන් ඇසිලිත් නෝනා කාමරයට ගොස් රූපියල්
දහයේ නෝට්ටුවක් රැගෙනවිත් වෙදමහත්තයා අත තැබුවාය.

"දුංකළ කැල්ලක් ගත්ති ඉතුරු වෙයිද මන්දා" වෙදමහත්තයා
කීවේ ඇසෙන නැසෙන හඬකිනි.

"ඉතුරු වුණේ නැත්තං ණයට ඉල්ලගත්ති... හෙට දෙන්න බැව්නෑ"

ඇසිලිත් නෝනා එසේ කීවේ වැඩිපුර සල්ලි දුන්නොක්
වෙදමහත්තයා ගුණසාලගේ දර මැස්ස පැත්තේ යාච්ඡා සිතූ
හෙයිනි.

x x x x

ජීනසෝම වෙතිං කොලීජියට ගිය පසු ගෙදර එකවරම නිහඩ
විය. කුසුමලතා කාමරයෙන් පිටතට ආවේ ඉදහිටය. ගුණසෝම
දුන් ගෙදර එන්නේ හොඳවෙල්ල රැවෙලාය. වෙදමහත්තයා එක්කෝ
මාවන්නේ කඩට යයි. නැත්නම් ගුණසෝමගේ ඇඳට වී වසේ
කල්පනා කරමින් සිටියි. ඇසිලිත් නෝනා කුස්සියෙන් එළියට
එන්නේද දවසකට හත් අට වතාවක් පමණි.

ජීනසෝම පිළිබඳ මතකය තුනී වී ගොස් එදිනෙදා කටයුතු
වෙතට දෙකුන් දෙනාගේම අවධානය යොමු වූ තවුත් කුසුමලතාගේ
නිහඩ බව අඩුවියේ නැත.

ඇසිලිත් නෝනා සමඟ කරන කතාබහද අඩු වී ඇත. "තේ
බීපං" කිව්වොත් ඇ තේ බොයි. "කැවද?" කියා ඇසුවොත් "නෑ"
කියයි. "අද කැම එපාද?" කියා ඇසුවොත් "එය" කියයි. "මිනද?"
කියා ඇසුවොත් "මිනෑ" කියයි. ඇසිලිත් නෝනාට මේ වෙනස
හොඳින් පෙනිණි. අවස්ථාවක් බලා ඇ කුසුමලතාගෙන් මේ ගැන
ඇසුවාය. ඒ වනවිට වෙදමහත්තයා ගෙදර සිටියේ නැත. ගුණසෝම
ද දවාලට බත් කෑ පිට වූ ගමන්මය. කුස්සියේ සිටියේ ඇසිලිත්
නෝනා පමණි.

ඇසිලින් නෝනාට තවම වටහාගත නොහැකිය. ඇතැම් විට මේවා කුසුම්ලතාට ඇසුණ කවකතා විය හැකිය. පසුගිය කාලයේ කුසුම්ලතා ගුණසෝමගෙන් ඇත්වෙන්තට සිතුවේ මේ නිසාවක්ද?

වාර්ලිස් බාස්ගේ දෙවෙනි කෙල්ල ඇතැට කණට පෙනෙන රකියකි. පසුගිය දවසක සමුපෙට යන විට අතරමගදී හමුවුණු ඇ "තැන්ද සමුපෙ පැත්තේ යනවද?" යනුවෙන් ඇසූ බවත් "ඔව් වික්කරෝ" යනුවෙන් තමා පිළිතුරු දුන් බවත් ඇසිලින් නෝනාට සිහිපත් විය. ඒ මොනවා කිව්වත් ගුණසෝම මෙවැනි දෙයක් කරා යෑයි කොහොමවත් සිතන්නට ඉඩක් නැත.

වේදමහත්තයා පැමිණියේ හොඳටම හවස් වේලාය. ඒ වන විටත් ඇසිලින් නෝනා සිටියේ කුස්සියට වී කල්පනා කරමිනි. වෙනදා කුස්සිය අස්පස් කර තබන ඇට ඒවා කරන්නටද හිතක් නැත. කුස්සියට හිය වේද මහත්තයාට මේ වෙනස එක්වරම වැටහිණි. ඔහු වට පිට බැලුවේය. ඇසිලින් නෝනා බලාගත් අත බලාගෙන සිටියාය. වේදමහත්තයාගේ පැමිණීම ගැන වගේ වගක් නැත. මේ කන්නවය තවදුරටත් ඉවසා සිටිය නොහැකි නැත වේදමහත්තයා ඒ ගැන විමසුවේය.

"ඇසිලින් නෝනෙ මොකද මේ...? සනීප නැද්ද?"

වේදමහත්තයා ඇ අසලට විත් තළලට අත තබා බැලුවේය. ඇගේ ඇස් කදුරුවලින් පිරී ඇති බවක් ඔහු දුටුවේ ඒ මොහොතේය.

"ඇසිලින් නෝනෙ... මොකද මේ...?"

එහෙත් ඇය කිසිවක් නොකියා එතැනින් නැගිට කාමරයට ගොස් ඇදෙහි ඇල වුණාය. මොකක් හෝ ලොකු දෙයක් සිදුවී ඇති බවක් වේදමහත්තයාට දැනිනි. ඇතැම් විට අම්මත් දුවන් හොඳ රණ්ඩුවක් අල්ලන්නට ඇත. පසුගිය දවස්වල දිනටම එහෙම දෙයක් සිදුවිය හැකි බවට ලකුණු පහළ වෙමින් තිබූ බව වේදමහත්තයාටද වැටහී තිබුණේය. ඔහු කුස්සියෙන් පිටව සාලයට විත් කාමරයට එබීම කෙළේය. ඇසිලින් නෝනා බිත්තිය පැත්තට හැරී ඇදෙහි වැහිර සිටී. වේදමහත්තයා කුසුම්ලතාගේ කාමරයේ දොර රෙද්ද මැත් කෙළේය. කුසුම්ලතාද ඇදෙහි මුනින් තලාවී සිටී.

ඔහු ඉස්තෝජ්ජුවට ගොස් ලණු ඇදේ විවිධවට හිය කියා ඇල වුණේය. ඔහුගේ දෑස් ඉබේම පියැවිණි. සිදුව ඇත්තේ කුමක්දැයි

හරිහැටි වටහාගත නොහැකි නමුත් අම්මාත් දුවන් අතර හුටපටයක් ඇතිවී ඇති බවට තම සැකයක් නැත.

ඇසිලින් නෝනා ඉස්තෝජ්ජුවට පැමිණ පුඩුවක ඉදගන්නා තුරුම ඔහු දන්නේ නැත. වේදමහත්තයා හිය වියවා ඇදෙහි තරමක් ඉහළට ඇදී විවිධවට හිය තබා වඩා පහසුවෙන් ඇලවුණේය.

"වේදමහත්තයා කලබල වෙන්න එපා. මේ කුසුම්ලතා කියාපු කාරණාවක් ගැන මං හිත හිතා ගිවියෙ. මේක වේදමහත්තයාට නොකිය ඉන්ඩ තිබුණ නං හොඳයි. ඒත් මට ඒකත් ඉවසගෙන නිකං ඉන්න අමාරුයි"

ඇසිලින් නෝනාගේ කතාවත් සමඟ තිගැස්සුණ වේදමහත්තයා විවිධවට හිය වියවාගෙන ඇදෙහි ඉදගත්තේය.

"කුසුම්ලතා ගැන හුටපටයක්වන්ද?"

"නෑ... ගුණසෝම ගැන..."

"ගුණසෝම ගැන?"

වේදමහත්තයාගේ දෑස් විශාල විය. තිදුණු විය. ඒවා දෙස කෙළින් බලන්නට ඇසිලින් නෝනාට ශක්තියක් තිබුණේ නැත.

"ගුණසෝම අර වාර්ලිස් බාස්ලගෙ හෙදර යනව එතව කියල තමයි කිව්වේ. දෙවෙනි එකී... අර විත්තරා එක්ක සම්බන්ධයක් තියෙනවලු"

"මය කයිකතන්දරයක් වෙන්නට ඇති ඇසිලින් නෝනො..."

වේදමහත්තයාගේ සිත තුළද සිසුම් කම්පණයක් ඇති වූ නමුදු ඒ කිසිවක් නොපෙන්වා සාමාන්‍ය තත්ත්වයෙන් කතා කරන්නට උත්සාහ ගත්තේය.

"නෑ. හැමදාම කිරි බෝතලයක් දෙනවලු සල්ලි ගන්නෙ නැතුව"

"කුසුම්ලතා කොහොමද දන්නෝ?"

"මං දන්නෙ නෑ ඒකින් මොකක් හරි හේතුවක් නැතුව කියන්නෙ නැතො... මය බෝල ගහන්ඩ යනව කිය කියා ගිහින් ඒකින් එක්ක තුටු තුටු ගහා ඉන්නව කියන්නෙ... මය බෝල පිට්ටනිය තියෙන්නෙ වාර්ලිස් බාස්ගෙ වත්තට අල්ලපු වත්තෙයුනෙ..."

කුටු කුටු ගෑම කෙසේ වෙතත් නොමිලයේ කිරි බෝතලයක්

දින නම් විකක් බැරැල්ලට සිතා බැලිය යුතු කාරණාවකි.

"මිය කියන විදියට හුණක් කල් ගිහිල්ල වාගේ..."

"කුසුම්ලතා කියන දෙවල් කොට්ටර දුරට ඇත්තද කියල අපි දන්න නැත... එකපාරට ගුණසෝමගෙන් අහන්ඩ යන්න එපා..."

වෛද්‍යමත්තයා කීවේය. ඔහුගේ සිතේද යම් වංචල බවක් ඇති වුවද ගුණසෝමගෙන් ඒ ගැන ප්‍රශ්න කළහොත් තත්ත්වය සිතනවාටත් වඩා බැරැල්ල විය හැකියැයි වෛද්‍යමත්තයාට සිහිවී, එහෙත් ඇසිලින් නෝනාගේ සිත දිනෙන් දින පෝරණුවක් මෙන් රත්වෙන්නට විය. ගුණසෝමගේ හැසිරීම් දෙය විමසිල්ලෙන් සිටි ඇට කුසුම්ලතා පැවසූ කාරණා සත්‍ය බව පැහැදිලි වෙමින් තිබිණි.

"මං බෝල පිට්ටනිය පැන්න යනව විකක් රැ වෙයි එන්ඩ්"

ගුණසෝම එසේ කියා බයිසිකලයට නගින විට "රැන් බෝල ගහනවද?" කියා අසන්නට තරම් හිතේ ශක්තියක් නොතිබිණි. ඇසිලින් නෝනාද ගුණසෝම සමඟ තිබූ කතාබහ අඩු කළාය. මේ අයුත් පසුබිම් නිසා වඩාත් අපහසුවට පත්වූයේ වෛද්‍යමත්තයාය. සතියක් දෙකක් මේ තත්ත්වය එසේම තිබුණ නමුදු ගුණසෝමගේ චර්යාව ඇසිලින් නෝනාට ඉවසා සිටිය නොහැකි තරමටම හෙළිදරව් වෙන්නට පටන් ගත්තේය.

"කොහෙද මේවිට රැ වෙනකල් උඹ ඇවිදින්නේ?"

දෙගොඩහරි ජාමයේ ගෙදරට පැමිණ රැ කැම කන්නට කුස්සියට පැමිණි ගුණසෝමගෙන් ඇසිලින් නෝනා ඇසුවාය. බත් කමත් සිටි වෛද්‍යමත්තයාගේ මුහුණ එක්වරම අදුරු වී ගියේය. ඇසිලින් නෝනා එහෙම දෙයක් අසන්නට සිතාගෙන සිටී බවක් ඔහු දන සිටියේම නැත.

"බෝල ගැහුව..."

"දෙගොඩ හරි වෙනකල්?"

"ඊට පස්සෙ කාඩ් ගැහුව..."

"කාඩ් ගැහුවෙ කොහෙද? වාර්ලිස් බාස්ගෙ කෙල්ලොත් එක්කද?"

ඇසිලින් නෝනාගේ හඬ තද වැඩී යැයි වෛද්‍යමත්තයාට එක්වරම සිහිවිණි.

"ඇසලින් නෝනො කැගහන්ඩ එපා"

"වෛද්‍යමත්තයා ඉතිං හැම දෙයක්ම වෙන්ඩ ඇරල බලාගෙන ඉන්නවනෙ... ඒක ලේසියිනෙ..."

"අපේ ගෙදර ප්‍රශ්න පිට මිනිස්සු දනගන්ට මතා නැ..."

"පිට මිනිස්සු ඔක්කොම දන්නව... අපි තමයි දන්නෙ නැත්තෙ"

"මොනවද පිට මිනිස්සු දන්නේ?"

ගුණසෝමගේ කටහඬද සැර වැඩී යැයි වෛද්‍යමත්තයාට සිහිවිණි.

"දන්නෙ...! උඹ වාර්ලිස්ගෙ ගෙදර බිත්තබින්නඩ යනවයි කියන එක"

"අම්මෙ... එක එකී කියන පට්ටපල් කේලම් අහල මගේ ඇහට පනින්න එපා... මිය කියන අයට කියන්න බවත් නවත එපා නවත්ත ගත්ඩ කියලා"

ගුණසෝමගේ දෑස් රතු වී ඇත. ඔහුගේ අත වෙව්ලයි. ගුණසෝම මෙසේ හැසිරෙනු වෛද්‍යමත්තයා කිසිදිනෙක දක නැත. ඔහු අන්දමන්ද වී ගොසිනි. කාමරයේ නිදා සිටි කුසුම්ලතාද කුස්සියට කඩා පැන්නාය.

"කාටද මිය කියන්නේ?"

"ගම්පහ ටවුමෙ නවත එකීලට කියන්නෙ"

"කොහෙද මං නැටුවෙ...?"

"නවත හැටි මුළු ගම්ම දන්නව..."

"උඹ හිතුවද වාර්ලිස්ගෙ දුටු වගේ කියල මාත්"

"ඊට එපා... පික්වර් හෝල් ගානෙ ගහන රස්තියාද අපි දන්නව..."

"බල්ලො... බලු කතා කියන්න එපා"

කුසුම්ලතා ගුණසෝමගේ ඇහට පැන්නාය. ගුණසෝම ඇවි බල්ලු කෙළේය. ඇ විසිටී ගොස් බිත්තියෙහි හැසිණි.

"වහපියව් දෙන්නම කට"

වෛද්‍යමත්තයාගේ කැහැසිමත් බත් පියාන පොළොවේ ගසන හඬත් ඇසුණේ එකවිටය. පිහන් කැබලි කුස්සිය පුරා විසිරිණි.

කුසුමලතා හඬාගෙන කාමරයට දිව්වාය. තත්පර කිහිපයක් කුස්සියේ රැඳී සිටී ගුණසේනා බිම බලාගෙන කුස්සියේ දොරෙන් පිටව ගියේය. වෙදමහත්තයා ඉස්තෝප්පුවට පැමිණ ලඟු ඇඳුමක ඇල වුණේය. ඔහු වතුර බිච්චුවක් අත සෝදාගත්තේවත් නැත. ඇසිලිත් නෝනා හිරිමණ කොටය මත ඉඳගෙන ඉකිගසන්නට වූවාය.

චිත වේලාවකට පසු ඉස්තෝප්පුව දෙසින් සිහින් කෙඳිලියක් ඇසිණි. ඇසිලිත් නෝනා අවියට දෙකට ඉස්තෝප්පුවට ගියාය.

"ඇසිලිත් නෝනො... පසුව චිකක් හිරවෙනව වාගෙ..."

වෙදමහත්තයා සිහින් හඬින් කීවේය.

ඇසිලිත් නෝනා කාමරයට ගොස් සිද්ධාර්ථ තෙල් කුප්පිය ගෙනාවත් අත්ලට චිකක් හලා වෙදමහත්තයාගේ පපුවෙහි තවරා පිප්පින්නට වූවාය. සිහින් ලෙස කෙඳිලිගාමින් සිටි ඔහු චික වේලාවකින් තිත්දට වැටුණේය.

x x x x

UNLIMITED

15

කුසුමලතා දිවුලපිටියේ මිනිහෙක් සමඟ පැනගියේ ගුණසේනා පිළිබඳ කසිකතන්දර ආරංචි වී සති තුනකට පමණ පසුවය. එදා උදේ කන්තෝරුවට ගිය කුසුමලතා රාත්‍රී අට නමය වෙනතුරුත් පැමිණියේ නැත. ගුණසේනාමත් සෝමපාලත් බයිසිකලයක් රැගෙන මහ රාත්තිරියේ වික්‍රමපාල ලියන මහත්තයා මුණ ගැහෙන්නට කොස්පිල්ලාවට යන විට රාත්‍රී දහයත් පසුවී තිබිණි. වික්‍රමපාල ලියන මහත්තයාද වැඩ කෙළේ සේනානායක පෙරකදෝරු මහත්තයා ළඟය.

"ඔය නඩුවලට ආගිය මිනිහෙක් එක්ක සම්බන්ධකමක් තිබුණා... මිනිහ බැඳපු කෙනෙක්ක කියල ආරංචි වුණාට පස්සෙ අපිත් කුසුමලතාට අවවාද කළා. ඔය මිනිහත් එක්ක තමයි යන්ඩ ඇත්තෙ... ඊයේ දවාලෙන් මිනිහ ඇවිල්ල කැරකී කැරකී ගියේ... මිනිහගෙ ඔය රසකැවිලි හඳුනා බිස්නස් එකක්ද කොහෙද කියෙනවා... වැත් කබලකුත් තිබුණ. මේ ළමය රැවුණා... මම හරියටම දන්නෙ නැ... දිවුලපිටිය පැත්තෙ තමයි ගෙවල්... හැබැයි කන්තෝරුවට ආවොත් ඔය නඩු විස්තර බලල ඇවුස් එක හොයාගත්ඩ බැරවෙන එකක් නැ..."

වික්‍රමපාල ලියන මහත්තයා කිසි විස්තර ගුණසේනා එක්වීම ඇසිලිත් නෝනා සමඟ කියන්නට ගියේ නැත. එහෙත් කඩින් කඩ ඒවා කවින් පිටවිය.

දිවුලපිටිය පැත්තෙ මිනිහෙක්ද

බැඳපු මිනිහෙක්ද

“විස්තර කාරයෙක්ද”

කුසුමලතා පැනගියේ කසාද මිනිසෙක් සමගය යන්න ඇසිලින් නේනාට මෙන්ම වෙදමහත්තයාටද දරාගත හැකි ආරංචියක් නොවීය.

“මිනි ගුණසෝමයෙ කපිකන්දරත් කියන්න ඇත්තෙ පැනල යන්නට හිතේ සිව්විටි දවස්වල තමයි”

“සිරිදාස කන්තෝරුවට ඇවිල්ල කසාද බඳින්න කතා කළාය් කුසුමලතාට කිව්ව. මං ඒක වෙදමහත්තයාටවත් කිව්වෙ නැ... මේකි අපි පස්කොණම ඇස්වලට වැලි ගහල පැනල ගියේ...”

“බැඳු හැසි මිනිසෙක් එක්ක පැනල ගියානම් මට මෙව්වර හිතේ අමාරුවක් නැ... තවත් දරුවෙකුක් කඩා ඉතිරිවු එක ගෙවල ඉවරපරහත්ත බැරි පාපයක්. දන් ඒ ගැනි දෙස් දෙවොල් දෙතව ඇතිනෙ... ඒ ගැනිගෙ ගෙවලින් කොටසක් අපටත් වදිනව”

“වෙදමහත්තයා මිව ගැන මිනාවට වඩා හිතන්නට එපා... ඒකි මැරුණයි කියල හිත හදාගමු. මිව ගැන හිතන්නට ගියාම වෙදමහත්තයාත් ලෙඩ වෙනව... උන්ට අපිව එපානං අපි මොකටද පස්සෙන් යන්නෙ... අපි තරකක් කෙරුවෙ නැනෙ. උන්ගෙ තොපොටාලකමට අපි මොනව කරන්නද?”

“උඹට මිනෑ නං මිය කා එක්ක හරි දිවුලපිටිය පැත්තෙ ගිනිං ආරංචි කරල බලපං... මට නං හිතක් දෙන්නෙ නැ යන්නට...”

වෙදමහත්තයා ඇසිලින් නේනාට දෙකුත් විටක්ම කී මුත් කුසුමලතා කොයා යන්නට කිසිම උනන්දුවක් ඇ කුළ තිබුණේ නැත. ඒ වෙනුවට තිබුණේ තදබල කේන්තිකයකි. වෙදමහත්තයාට ගමේ මිනිසුන්ගේ සිවුණු පැළෙල්ල කුසුමලතා විසින් කාබාසිනියා කරන ලද්දේය යන සිතුවිල්ල ඇසිලින් නේනාගේ සිත පාරමින් තිබිණි. “මාවත්තෙ කඩේට තියා ගුණපාලගෙ දර මැස්සටවත් යන්නට හිතක් දෙන්නෙ නැ” යි වෙදමහත්තයා කීව විටක්ම පැවසූ අසුරු ඇට සිහිපත් විය.

මේ සිද්ධියෙන් පසු ගුණසෝමගේද කතාබහ හොඳටම අඩු වූ අතර ඔහු හෙදර රැඳී සිටින වෙලාවද අඩු විය. වෙදමහත්තයා මේ ගැනද සිතන බව ඇසිලින් නේනා දැනගත්තේ ඉඳහිට ඔහු කියන විටත්වලයි.

එදාට පසුවද වෙදමහත්තයාගේ පසුව සිරවීමක් සිදුවිය. ඉස්පිරිතාලයට ගොස් දොස්තර බෙහෙත් විකක් ගනිමුදයි ඇසිලින් නේනා ඇසු නමුත් ඔහු එතරම් කැමැත්තක් දක්වුයේ නැත.

“මිය සිද්ධාර්තෙ විකක් ගාසුවාම අඩුවෙනව. තිකං වාතයක් වෙන්න ඇති. අනිත් එක ඉස්පිරිතාලෙ යනවයි කියන්නෙ මාව ලෙඩෙක් හැටියට ගමේ මිනිස්සුන්ට තියා පාන එක. උන් එතකොට හිතයි කුසුමලතා පැනල ගිය හින්ද කියල”

වෙදමහත්තයා ඉස්පිරිතාලයට යාමට අකමැත්තක් දක්වන්නේ ඒ අන්තිම කාරණය නිසා බව ඇසිලින් නේනාට තේරුම් ගැනීමට අපහසු වූයේ නැත. ඊට පසුවද ඒ ගැන මතක් කළ නමුදු වෙදමහත්තයා කැමැති කරවා ගැනීමට නොහැකි විය.

ජීනසෝමට මේ කරුණු දන්වා ලියුමක් ලියා යවන්නට ඇසිලින් නේනාට ලොකු වුවම්නාවක් තිබූ නමුත් එවැනි ලියුමක් ලියා ගන්නට තරම් විස්වාසවන්ත කෙනෙකු ගැන ඇට සිහිපත් වූයේ නැත. කරන දෙයක් වෙදමහත්තයාට නොදන්නන්ට කළ යුතුය.

“තාත්තව දොස්තර මහත්තෙකුට පෙන්නුවොත් තරකද?”
ගුණසෝමද කිහිප විටක්ම ඇසුවේය.

“තාත්ත කැමැති නැ...”

“තාත්තගෙ කැමැත්ත අකමැත්ත බල බලා ඉඳල හරි යනවයැ”

“තාත්තට මිය පොඩි වාන අමාරුවක් හැදුනව... ඉස්පිරිතාලෙ යන්නට තරං මහලොකු අමාරුවක් නැනෙ”

ඇසිලින් නේනා එසේ කීවේ ගුණසෝම ඉදිරියේ වුවත් වෙදමහත්තයාට හැල්ලු කිරීමට නොකැමැති වූ නිසාය. ඒ වන විට ගුණසෝම පිළිබඳව වුවද ඇගේ තිබුණ පැහැදිලි තැත්වටම හැසිව ගොස් තිබිණි. වෙදමහත්තයාගේ හිතේ අමාරුවට කුසුමලතා හැසිව ගොස් තිබිණි. වෙදමහත්තයාගේ හිතේ අමාරුවට කුසුමලතා හැසිව ගොස් තිබිණි. වෙදමහත්තයාගේ හිතේ අමාරුවට කුසුමලතා හැසිව ගොස් තිබිණි. එහෙත් ජීනසෝමගේ උදව්ව ඇ සිත යටින් ප්‍රාර්ථනා කළාය.

මාවත් මුදලාලි හදිසියේම පැමිණියේය. එය වෙදමහත්තයා මෙන්ම ඇසිලින් නේනාද කිසිවිටෙකත් බලාපොරොත්තු නොවූවකි. සාමාන්‍යයෙන් ඔහු කිසිම හේතුවක් නිසා ගෙවල් ගානේ ඇවිදින්නකු නොවූ නිසාය.

"දවස් හත අටකින් කඩේ පැත්තෙ ආපු නැති හින්ද මට හිතන වෙදමහත්තයාට අසනීපයක් වන්ද කියල"

ඉස්කෝප්පුවේ පුටුවක් උඩින් වාඩි වෙමින් මාවින් මුදලාලි කීවේය. ඒ මොහොතේ වෙදමහත්තයා සිටියේ ලණු ඇඳ මත දිගාවේලාය.

"කුසුමලතාගෙ කාරණාව ගැන නම් ඔනෑවට වඩා හිතන්ඩි මන නැ... ඔව් ඉතින් ඒ ළමයින්ගෙ කරුම... ඒව ඉතිං අපට වළක්වන්ඩි බෑ නොවැ වෙදමහත්තයා"

මාවින් මුදලාලි සිරට උගුරක් ඇඳ දුම් පිට කරමින් කීවේය. ප්‍රියෝස් සිංදරී සුවඳ ඉස්කෝප්පුව පුරා පැතිර යන්නට විය.

"ඒව ඉතිං අපට කරන්ඩි දෙයක් නැ. මම මේ දවස්වල පුස්කොළ පොත් වගයක් බැලුව... මගෙ හිතේ තියෙනව හෙතරාස් තෙල හිඳල බලන්ඩි..."

"බොහොම බලගතු තෙලක් තෙව්..."

මාවින් මුදලාලි එවැනි කෙටි පිළිතුරක් දුන්නා මිසක වැඩි වර්ණනාවක් කරන්නට ගියේ නැත. වෙදමහත්තයා හෙතරාස් තෙලක් ගැන මාවින් මුදලාලි සම්මත කතා කරන්නට පටන් ගත්තේ ඇයි දයි ඇසිලින් නෝනාටද වැටහුණේ නැත. සමහරවිට කුසුමලතා ගැන කතාව වෙත අතකට හරවන්නට විය යුතුය. ඒ චූණත් හෙතරාස් තෙලක් ගැන කීම අනවශ්‍ය වැඩකි.

"ඇසිලින් නෝනා... දන් දවස් හත අටකින් ඉඳි ආප්ප ගෙනාවෙන් නැතො... මිනිස්සු හැමදාම අහනව..."

මාවින් මුදලාලි තකනතියක්ම එන්නට ඇත්තේ ඒ ප්‍රශ්නය නිසා යැයි ඇසිලින් නෝනාට එක්වරම සිහිණි. දවස් හත අටකින් නොව කුසුමලතා පැන ගියදා සිට ඉඳිආප්ප තැම්බීමක් සිදු නොවූ බවත් මාවින් මුදලාලිට එය විශාල ප්‍රශ්නයක් බවත් ඇසිලින් නෝනාට පැහැදිලි වූයේ ඒ මොහොතේය.

"පේපින් උන්ද ඇමක් දෙතුන් දවසක්ම ඇහුව ඉඳිආප්ප ටිකක් එවන්ඩි කියල... මම ඉතිං වෙදමහත්තේලගෙන් අහන්නෙ නැතුව වචනයක් දෙන්නෙ නැතො... මට ඔය ඉඳි ආප්ප ටිකකට වඩා වෙදමහත්තය වටිනව. ඒත් ඉතිං මිනිස්සු ඇවිත් හැමදාම අහනව නො..."

මාවින් මුදලාලි ත්‍රිරෝස් එකේ අන්තිම උගුරක් ඇඳ කොටය මුදලට වීසි කළේය.

"නෑ ඉතිං... ඇසිලින් නෝනාගෙ හිතක් මේ දවස්වල හරි නැතෙ මුදලාලි... ඒක තමයි මේ ප්‍රශ්නෙ..."

ඇසිලින් නෝනා ටිකකට කුස්සිය පැත්තට ගිය පිට වෙදමහත්තයා ඇසෙන නැසෙන හඬින් කීවේය.

"ඒක තමයි... මටත් ඒක තේරෙනවනෙ... අපි කොච්චර සිටිවත් අම්ම කෙනෙකුට ඕවගෙ දෙයක් දරාගන්ඩි ලේසි නැ..."

එසේ කියූ මාවින් මුදලාලි "ඇසිලින් නෝනො තේ එහෙම වක්කරන්ඩි එපා... මම මේ තේ බීපු ගමන් ආවෙ" යනුවෙන් උස් හඬින් කීවේය.

නැවතත් ඉඳි ආප්ප තම්බන්නට ඇසිලින් නෝනාගේ අදහසක් නැත.

"ගින්දර අස්සෙ ඉඳල මගෙ පපුවත් රිදෙනවා පෙළක් වෙලාවට... පුළුවන්කම්කට කෙරුව නෙමෙයි... අතින් එක වෙදමහත්තයාට උදේ පාන්දර කඩවල් ගානෙ යවන්ඩි මං කැමැති නැ..."

මාවින් මුදලාලි ගිය පසු ඇසිලින් නෝනා ඉස්කෝප්පුවට පැමිණ කීවේය. වෙදමහත්තයාද ඒ ගැන කිසිවක් කීවේ නැත.

"පුළුවන් වුණොත් සුමානෙකට සැරයක් විතර ඔය සව් දොදොල් වගේ දෙයක් හදනව ඒක මට හරි ගිහින් දෙන්නඩි පුළුවන්නෙ..."

එහෙත් සව් දොදොල් හැදීමක්ද සිදුවූයේ නැත.

ඒ සති අන්තයේ ජීනසෝම ගෙදර පැමිණියේය. ගෙදරට ගොඩ වෙනතුරුම ඔහුගේ පැමිණීම ගැන ඇසිලින් නෝනාවත් දනසිටියේ නැත. ඔහු කෙලින්ම ඇඳුම් බැගයක් සමග කුසුමලතාගේ කාමරයට ගොස් මිනිත්තු කිහිපයක් එහි රැඳුණේය. ඇසිලින් නෝනා සාමයට පැමිණි නමුත් කාමරයට එබ්කම් කරන්නට ගියේ නැත. මොකක්දෝ අතියත බියකින් ඇගේ සිත පිරී යන්නට විය.

ටික වේලාවකින් ජීනසෝම කාමරයෙන් පිටතට පැමිණියේය. ටික වේලාවකින් කිසිවක් පුටුවක ඉඳගත්තේය. ඇසිලින් නෝනා උපුටස්සට බර වී බලා සිටියාය.

"වේදව දේවල් මට ආරංචි වුණේ... පහුගිය සුමානෙ මං ආවෙ නැත්තෙන් ඒ හින්දා... අම්මල වුණත් මට වඩා හොයල බලන්න ඕනිණි..."

එය තියුණු හඬක් මස්සේ පැමිණි වචන කිහිපයකි. ජීනසෝමගේ හඬ මෙතරම් තියුණු වූ දවසක් ගැන ඇසිලින් නෝනාට මතකක් නැත. මුහුණ පුරා වැටී ඇති රැවුල නිසා ඔහුගේ පෙණුමද තියුණු එකක් වී ඇත.

"අපි දන්නෙ නෑ පුතේ"

ඇසිලින් නෝනා කීවේ ඉතාමත් දුබල බිඳුණු හඬකින්. වේදමහත්තයා කාමරයේ සිට සාලයට විත් ඉදගත්තේ මේ මොහොතේය. පොරවාගෙන සිටි රෙදි කැල්ල නිසා වේදමහත්තයා ජීනසෝමට පෙණුනේ රෝගියකු ලෙසිනි.

"කෙල්ලෙන් පැනල යනවයි කියන එක මේ කාලෙ ඒ තරං දෙයක් නෙමෙයි. පවුලක් කඩාගෙන බැඳපු මිනිසෙක් එක්ක ගිය එකයි පුස්තෙ..."

"අපිත් ඕකම තමයි කිව්වේ"

වේදමහත්තයා කතාවට සම්බන්ධ වූයේ ජීනසෝම ඉදිරියේ ඇසිලින් නෝනා අසරණ වී ඇති බව ඔහුට දැනුනු නිසාය.

"මේ පුස්තෙ මගෙ ජීවිතේටත් බලපානවා"

ජීනසෝම එසේ කියා නැගිට යළිත් කාමරය තුළට ගියේ වේදමහත්තයා හෝ ඇසිලින් නෝනා දෙස බලන්නේවත් නැතුවය. වේදමහත්තයා ඇසිලින් නෝනා දෙස බැලුවේය. ඇ බිම බලාගත්තාය. ඉන්පසු කුස්සියට ගියාය. වේදමහත්තයාත් ඇ පසුපසින්ම වාගේ කුස්සියට ගියේය. ඇසිලින් නෝනා හිරමණ කොටය මත ඉදගත්තාය. වේදමහත්තයා පුටු කබල මත ඉදගත්තේය. එයින් නැඟුණු "කිරි කිරි" හඬ වේනදාටත් වඩා විශාලව ඇසුණේය.

"ඒ වැරද්දක් අපේ මළුවටද කඩා වැටෙන්න යන්න..."

"වේදමහත්තය මව ගැන හිතන්න එපා... ජීනසෝම හිතේ වේගෙට කියන්න ඇති. ජීනසෝමට වුණත් පුස්තයක් තමයි. ට්‍රේනිං එකට ආරංචි වෙලානං වස ලැජ්ජාවකුත් ඇතිනෙ..."

එසේ කියූ ඇසිලින් නෝනා තවත් මිනිත්තු කිහිපයකට පසු "කසාදෙකදි වුණත් මේක බලපාන්ඩ පුරවන්" යනුවෙන්ද වචන කිහිපයක් බිඳිනු හඬින් එකතු කළාය.

ජීනසෝම පසුදා හැන්දාවේ ආපසු මහරගම ගියේය. හෙදර සිටි කාලය තුළද ඔහුගේ වැඩි කතාබහක් තිබුණේ නැත. ගුණසාමද ඔහුට මුහුණදෙන්නට අකමැත්තක් දක්වූ බවක් පෙනීගියි.

"තාත්තට සතීප නෑ වාගෙ... දොස්තර මහත්තෙකුට පෙන්න්නට වෙයි"

ගෙදරින් පිටව යන්නට පෙර කුස්සියට ගිය ජීනසෝම ඇසිලින් නෝනා අත රූපියල් පණතේ නෝට්ටුවක් තබමින් කීවේය.

ඇසිලින් නෝනා ඔහුගේ මුහුණ දෙස බැලූ තමුත් ඔහු ඒ සල්ලි දුන්නේ බිම බලාගෙනය. තමාගෙන් වරදක් සිදුවුණා වැනි හැගීමක් ජීනසෝමගේ සිතෙහි මතු වෙමින් පවතින්නට ඇතැයි ඇසිලින් නෝනාට හැගිණි. ඔහු ආපසු හැරුණු පසු ඇසිලින් නෝනා විත්ත පොට උස්සා කදුළු පිසදා ගත්තාය. ජීනසෝම රූපියල් පණතක් දුන් කතාව ඇසිලින් නෝනා වේදමහත්තයාට කීවේ දවස් දෙක තුනකට පසුවය.

ඒ මොහොතේ "මොකටද ගත්තෝ" වැනි පුස්තයක් ඔහුගේ මුහුණෙහි ඇදී ගිය නමුත් එය වචනවලට නොපෙරළීම ඇසිලින් නෝනාට මහත් අස්වැසිල්ලක් විය.

"ජීනසෝමත් ලොකු කල්පනාවකින් තමයි ගියේ"

ඇසිලින් නෝනා එසේ කීවේ වේදමහත්තයාගේ නිහඬ බව තවදුරටත් ඉවසා සිටිය නොහැකි වූ නිසාය. එහෙත් ඒ වචන කිහිපයෙන්වත් ඔහුගේ නිහඬ බව බිඳින්නට ඇසිලින් නෝනාට හැකිවුයේ නැත.

වැඩි කතාබහක් නොමැතිව දවල් කාලයේ ඉස්කෝප්පුවේ ලණු ඇඳේ වැකිර සිටින වේදමහත්තයා දිනක් හදිසියේම වාගේ බැතියමක් දාගෙන මිදුලට බැස්සේය. කුස්සියේ සිටි ඇසිලින් නෝනා ඔහු යන බවක් දන සිටියේ නැත. ඔහු හෙදර නැති බව ඇසිලින් නෝනා දැනගත්තේ ඉස්කෝප්පුවට පැමිණිවිටය. කම්මැලි කමට බැටින් මුදලාලියෙ කඩේ පැන්නට යන්නට ඇතැයි ඇ සිතුවාය.

"එක අතකට එහෙම ගිහින් මිය මොනව මොනව හරි ගැන කතාවට වැටෙන එක හොඳා" යැයි ඇට සිහිණි. එවිට හිතට කරදර කරන දේවල් අකමකා යන්නටත් පුළුවන්. එහෙත් වෙදමහත්තයා හොස් සිවුණේ කඩය පැත්තේ නොවේ.

"මං සිරිදාසලගෙ ගෙවල් පැත්තෙ ගියා"

පැයකින් හමාරකින් ආපසු පැමිණි වෙදමහත්තයා කෙළින්ම කුස්සියට හොස් පුටුවේ ඉඳ ගනිමින් කීවේය.

"ඒ මොකද හදිස්සියෙන් සිරිදාස මතක් වුණේ?"

"මුණදිනා බලාගෙන කතා කරන්නටත් කෙතෙක් නැතො... මාටත් මුදලාලිගෙ කවේ ගියත් මිනිස්සු මා දිනා බලන්නෙ මහ අමුතු විදියකට..."

"වෙදමහත්තයාට හෝර්ලික්ස් එකක් හදල දෙන්නිද?"

"තේ එකක් සිව්වොත් නං හොඳයි තමයි ඒත් මය හෝර්ලික්ස් බොන්න මං අසාධ්‍ය ලෙඩෙක් තෙමෙයිනෙ"

"භූණසෝම ගෙනල්ල සිවුණ..."

ඇසිලින් නෝනාව අවශ්‍ය වූණේ ගුණසෝම වෙදමහත්තයා ගැන සිතා විශේෂ දේවල් ගෙනැවිත් දෙන බැව් කියා පාන්නටය. එතෙත් ඉන් සිදුවූයේ වෙදමහත්තයාගේ මුහුණේ කිවූ සැහැල්ලුව යළිත් අතුරුදන් වීම පමණකි.

"මේ ළමයින්ට නොහේරෙන එක දෙයක් තියෙනව ඇසිලින් නෝනා... දෙමාපියෙකුගෙ හිත හදන්ව මේ දේවල්වලින් බැහැ කියන එක... ඒකට මය තරං වියදං කරන්ඩ මිනෑ නෑ..."

වෙදමහත්තයා ඒ පිළිතුර දුන්නේ එතරම් බැරෑරුම් බවකින් නොවන බැව් තේරුම් ගිය නිසා ඇසිලින් නෝනාගේ සිත ඕනෑවට වඩා විදුනේ නැත.

"සිරිදාස මොකද කිව්වෝ?"

ඇසිලින් නෝනා වහාම මාතෘකාව වෙනස් කළාය. වෙදමහත්තයාට ඒ බැව් දැනුණු තමුත් වෙනසක් නොපෙන්වා පිළිතුරු දෙන්නට සිතුවේ ඇ කෙරෙහි උපන් අනුකම්පාව නිසාය. තමාගේ සිත කිසිවකින් හෝ නොවිඳෙන අන්දමින් තබන්නට ඇ ගන්නා උත්සාහය වෙදමහත්තයාට හොඳින්ම දැනී තිබිණි.

"මිනිස ගෙදර හිටියෙ නෑ... ගණේමුල්ලෙ වැඩක් කිරිව. මම පණ්ඩිතයක් කියල ආවා... ආපුවාම එන්න කියල..."

වෙදමහත්තයා කතා කරන අතරේ ඉඳහිට කෙටි පිළිතුරක් දුන් ඇසිලින් නෝනා හෝර්ලික්ස් විදුරුවක් හඳුවාය.

"කැඳ විදුරුවක් බොන එකතරම් මට නම් මේම වඩන්නෙ නෑනෙ..."

"අපේම කැමැත්ත අකමැත්තට ජීවත්වෙලාම බෑ... උත්තෙ ආසාවල්වලටත් ඉඩක් දෙන්න එපායෑ..."

තමා ඇත්තටම හෝර්ලික්ස් විදුරුව පානය කරන්නේ ඇසිලින් නෝනා කිසු ඒ කාරණාව නිසා නොවෙයි වෙදමහත්තයාට පසුව සිතෙන්නට විය. ඒ අතර ඔහුගේ මුහුණේ මඳ හිතාවක්ද මතු විය. ඇසිලින් නෝනා ප්‍රශ්නාර්ථයකින් යුක්තව ඔහුගේ මුහුණ බැලුවාය.

"මං හිතන දේ කියන්ඩ ඇසිලින් නෝනා දස්සයි තෙව"

බොහෝ දවසකට පසු ලැබූ සිතට සැනසිල්ලක් දෙන වචනයක් වෙදමහත්තයාගෙන් පිට විය.

"මං හිතාගෙන හිටියෙ කවදනර් හෙතරාස් තෙල හිදින්න... ඒක මගෙ ජීවිතේ තිවුණු ලොකු ආසාවක්..."

"වෙදමහත්තයාට දුන් ඔව කරන්ඩ හයි හත්තියක් තියෙනවයෑ..."

"මට හිතෙනව ඉතුරු පුස්තොළ විකත් සිරිදාසට දෙන්න... බටගොල්ල වෙදමහත්තයාට දෙන්න කියල... මය පොත්වල වටිනා තෙල් වර්ග හදන හැටි තමයි තියෙන්නෙ. බටගොල්ලෙ වෙදමහත්තයාට දුන්නොත් ඔවයෙන් වැඩක් ගනිවි... ඒක අරටත් පිතක්නෙ ඇසිලින් නෝනො... මං සිරිදාසට හැන්දෑකරේ එන්න කියල පණ්ඩිතයක් කිබ්බෙ ඒක හින්ද තමයි..."

"ඔව් ඉතිං බලාගෙන ගියාම එක අතකට ඔව අල්මාරියෙ දාගෙන ඉන්න එකේ තේරුමක් නෑ තමයි"

ඇසිලින් නෝනාද කීවාය. පුස්තොළ යොත් වීක දීම හෝ නොදීම ගැන නොව ඇට අවශ්‍ය වූණේ වෙදමහත්තයාගේ හිතේ ඇති ඒ ඇති සැහැල්ලුව රැකගැනීම සඳහා ඔහු කැමැති දෙයක් ගැන. ඒක කැමැති පිළිවෙළකට කතා කිරීමටය.

මරණාධාර සමිතිගේ රැස්වීම ගැන ඇසිලින් නෝනා කීවේද ඒ අදහස සිතේ තබාගෙනය.

"සේතන් අප්පහාමිත් මට කිව්ව... ඒ කවරියගෙ හිතේ මේ පාර මාව සහාපති කොරන්ට... දන් අවුරුදු තුන හතරක්ම සේතන් අප්පහාමිතෙ සහාපති... මට කිව්ව වේදමහත්තයා දන් මං සහාපතිකම් අවුරුදු තුන හතරක් කෙරුවනෙ... මටත් දන් අමාරුයි... වේදමහත්තයා සහාපති වෙන්ව කියල..."

වේදමහත්තයා එසේ කියා මදක් නිහඬ විය.

"රෙද්දකුත් ඇදගෙන මය සමිතිවල සහාපතිකම් කරන්ඩ පුළුවන්ද ඇසිලින් නෝනො"

ඔහුගේ ඒ කතාවට සහ ස්වරය ඇසුණු විට ඇසිලින් නෝනාගේ සිත යළි සිතැස්සුණේය. කතා කරගැනීමට නොහැකි බවක් දැනුණි. කෙතරම් සැහැල්ලු බවක් පෙන්නමින් සිටියද ඔහුගේ සිතෙහි සැහවී ඇති වේදනා හිටිනැව්ගේ පිටට පනින බවක් ඇසිලින් නෝනා දනගත්තේ ඒ මොහොතේය.

"ළමයි වැරදි කළාට ගමේ මිනිස්සුන්ගේ වේදමහත්තයාට තියෙන සැලකිල්ල අඩුවෙලා නෑ... ඒකතෙ සහාපති වෙන්ව කියන්නෙ..."

ඇසිලින් නෝනාගේ කතාවෙන් පසු වේදමහත්තයා මොහොතක් කල්පනා කෙළේය. ඉන්පසු පුටුවෙන් නැගී සිටියේය.

"ඒකතං ඇත්ත... බලවුණො"

එසේ කියමින් ඔහු ඉස්තෝප්පුවට ගියේය. මරණාධාර සමිති රැස්වීම ගැන ඕකක් නොකර සිටියා නම් හොඳ යැයි ඇසිලින් නෝනාට පළමුව සිහිනි. එහෙත් දෙවනුව සිතුවේ කෙසේ හෝ සමිති රැස්වීමට වේදමහත්තයාට යවා ගන්නට ලැබුණොත් ඔහුගේ සිතේ සිඛෙන කළකිරීම් සහ වේදනාවන් පහව යන්නට හොඳටම ඉඩ තිබෙන බවය.

සිරිදාස පැමිණියේ ඩිං කර්වරන් වැටී සැහෙන වේලාවක් ගියාට පසුවය. ඔහුගේ අතේ හොඳ කෝලිකුට්ටු ඇවරියක් ද තිබිණි.

"මංකඩ කඩේ හොඳ කෙහෙල් කැණක් එල්ලල තිබුණා..."

සිරිදාස පසුරු සිතාම මුළුතට නංවා ගනිමින් කෙසෙල් ඇවරිය ඇසිලින් නෝනාට දී පුටුවක ඉදගත්තේය. ලණු ඇඳ මත වාඩිව

සිටි වේදමහත්තයා බුලත් හෙප්පුවේ අඩු වැඩිය සොයා බලා එය සිරිදාස දෙසට දිගු කෙළේය.

"මේ දවස්වල ගණේමුල්ලේ මහ විශාල ගෙයක් හදනව... ඒ හෙදර එක දරුවෙක් ඉන්නෙ ඒරමනියෙ. එයා තවම ගේ හදන්නෙ"

ඒ විදියට පටන්ගත් කතාබහ එක එක අතට විහිද ගිය නමුත් කුසුමලතා ගැන කතා නොකරන්නට වේදමහත්තයා මෙන්ම සිරිදාසද වගබලා ගත්තේය. අන්තිමේදී සිරිදාස ආපසු ගියේ සිමෙන්ති කවරයක අඩුක් කළ පුස්තකාල පොත් තත අට බොහොම ගොරවයෙන් තුරුළුකර ගෙනය.

"සිරිදාස කිව්ව, මේව බොහොම වටිනා පොත්... ඒක හිතද බටගොල්ලෙ වේදමහත්තයාගෙන් ලොකු මුදලක් ඉල්ල ගත්තත් පුළුවන් වෙයි කියල"

වේදමහත්තයා, සිරිදාස පිටව ගිය පසු කුස්සියට හොස් පුටු කබල මත ඉදගනිමින් කතාබහ පටන් ගත්තේය.

"එපාය කියල කියන්ඩ තිබුණේ"

"මං එහෙම කිව්වෙ නෑ... දුන්නොත් ගන්නව... ඇසිලින් නෝනාට පිංකම්කටවත් දෙන්ඩ බැරියැ..."

වේදමහත්තයා කීවේය. ඇසිලින් නෝනාට ඔහු ගැන දුක සිහිණි. වේදමහත්තයා පිළිබඳව උපදින මෙවන් වූ දුක් සිතුවීම්වලින් ඇසිලින් නෝනාගේ සිත දුන් නිතර නිතර පිරී යයි. එවිට සිසුම් වේදනාවක් ඇති වන නමුදු ඔහු වෙනුවෙන් වැඩිපුර වෙනසිය යුතුය යන සිතුවිල්ලද ඒ වේදනාව පසුපසින්ම එයි.

"සියව මතක් වෙන්ඩවත් එක පොතක් තියාගත්ත තිබුණේ..."

ඒක වේලාවකට පසු ඇසිලින් නෝනා කීවාය. ඒ කතාවට වේදමහත්තයාට මද සිතාවක් ගියේය.

"හෙතරාප් කෙල හිදින හැටි ලියවිලා තිබුණ කාල්ල මං ගෙව ගත්ත... ඒක අල්මාරියෙ මුල්ලක ඇති. නෑ ඉතිං හෙතරාප් කෙල්වලින් මිනිස්සුන්ට වැඩක් නෑනෙ... මොකද වාන අමාරුවකට ගත්තා... මං නැති දවසක මාව මතක්වෙන්න ඒක ඇසිලින් නෝනාට මොකක් හරි තියෙන්නඩ එපායැ..."

වෙදමහත්තයාගේ මද සිතාම සමඟ ඇසිලිත් නොන්නාගේ සිතාමද රත් වී මතු කළ සැතැල්ලට කුස්සිය හරහා අවට හැමතැනම පැතිර ගියේය. මේ සැතැල්ලට වෙදමහත්තයාගේ ජීවිතයට කෙතරම් බලපෑමේ ද යත් පසුදා ඇසිලිත් නොන්නා වත්ත පහළ පොල් අතු බලපෑමේ ද යත් පසුදා ඇසිලිත් නොන්නා වත්ත පහළ රළුවට වහාමත් පැතිරී ගියේය. එහෙත් වත්ත පහළ රළුවට වහාමත් පැතිරී ගියේය.

එ යෝජනාව ස්වයංක්‍රීය වීමට දවසකට දෙකකට වඩා ගියේ නැත. ඇසිලිත් නොන්නා වත්ත පහළට යනවිට උදර කෙටියත් කර තැන, ඇසිලිත් නොන්නා වත්ත පහළට යනවිට උදර කෙටියත් කර තැන, කමාගෙන එහි ගිය වෙදමහත්තයා කරමක රළුමහත්ත තැනක් බලා උදර ගාන්තට පටන් ගත්තේය.

එහෙත් මිනිස්සු හත අටකට වඩා එක දිනට උදර ගාන්තට නොහැකිය. ඉන්පසු වෙදමහත්තයා වැඩේ නවත්වා හසි අවිත්තට පටන් ගනී. ඉන්පසු නැවතත් උදර ගාන්තට පටන් ගනී. පළමු මිනිස්සු පහේ ඔහුගේ ඇඟපත දකිමින් නැවතේය.

"වෙදමහත්තයාට පුරවන්ද මින කොරන්න... අසනීපෙන් වැඩ වෙන්නට පුරවන්..."

"ඇසිලිත් නොන්නා මේම කරන කොට ලෙඩ අඩුවෙනවා..."

එසේ සියා නැවතත් ඔහු උදර ගාන්තට පටන් ගනී. නැවතත් හසි අවි. එවිට ඇසිලිත් නොන්නා උදු කෙටිය යනෙකු උදර ගාන්තට පටන් ගනී. පැයක් හමරක් යනවිට සැහෙන කොටසක් උදර හා අවසන් කිරීමට දෙදෙනාට හැකිවිය.

"කණකාල වස වෙලෙන්ට ඇරල ගිනි තිබුණු"

ඇසිලිත් නොන්නා යෝජනා කළාය.

"මි... එහෙම නොදිය..."

වෙදමහත්තයා එකඟ විය. එහෙත් එදින රාත්තරියේ මේ හැන ඇසිලිත් නොන්නා ගුණකෝණය සිටියාය.

"විස්සු ම... දන්න නැ... මිය පොළව තිබී ගහන්ට තාත්තට පුරවන්ද"

"තාත්තගේ අනාවත, තාත්තටත් මොකක් හරි කරන්නට දෙයක් මොහොට් රජයා... ජීවිත කාලය එක එක වැඩ කරනු මනුෂ්‍යයින්ට දවස ඇදේ ඉන්ඩ මැ... අපි කිරීමට"

ඇසිලිත් නොන්නා, ගුණකෝණ සමඟ සිටි වෙදමහත්තයා ගෙවත්ත තැනීම සඳහා කළ හැකි යමක් කළ යුතු බව ඇඟවීමටය. පසුදා හිමිදරිය යාමේ උද්දරත් යනෙකු වත්ත පහළට ගිය ගුණකෝණය පෙරළා දවල් වනවිට හරි අඩුරු පාත්ති විකස් ගහන් කර දුන්නේය.

"මොහොම අඩුරුයි තමයි... හැබැයි අපිට මේක තනිකම කරන්නට වුණානං තමයි හොඳ... එක අතකට ඉන්නට වෙත් වැඩ කරන්න මැ තමයි"

පාත්ති දෙක මැලූ වෙදමහත්තයා සිටිය.

"නැ දන් වෙදමහත්තයාට පුරවන්නෙ පැළ විකස් කිරීමත්"

"මිරිස් පැළ විකස් හොඳාගන්නට පුරවන් වෙයි"

වෙදමහත්තයා පාත්තිවල වැටී දිගේ ඇවිදීමත් සිටිය.

x x x x

"කුසුමලතාට දරුවෙක් ඉපදිලා කියල දනියෙල්ලෙ පවුල කිව්ව. දනියෙල්ලෙ පවුල ගිහිල්ල කියෙනව ගම්පහ ඉස්පිරිතාලෙට ගුණවති බලන්ති... ඒකිටත් දරුවෙක් ලැබෙන්නි හිටියනෙ... ගුණවති තමයි කියල කියෙන්නෙ කුසුමලතා ඉන්නව කියල..."

ඇසිලින් නෝනා හදිසියෙන්ම වාගේ පැවසූ ආරංචියෙන් වෙදමහත්තයාගේ සිහි සම්පූර්ණයෙන්ම වාගේ වෙනස් විය. ඔහුගේ මුහුණේ නිවුණ සැහැල්ලු පෙණුම හෙමින් යටපත්ව රෝක්කයට කිව්ව බැරෑරුම් පෙණුමක් ආරෑඬ වන අයුරු ඇසිලින් නෝනා බලා සිටියාය. ඔහු ඇගේ මුහුණ බැලුවේද නැත. එකම මිරිස් පැළය අතපත ගාමින් බොහෝ වේලාවක් එකම තැන ගත කළේය.

"ඇසිලින් නෝන ඉස්පිරිතාලෙට ගිහින් කුසුමලතාව බලල එන්න... මේවගෙ වෙලාවකදී අම්ම කෙනෙක් ගිහිල්ල ඔළුව අතගාන එක බොහොම ලොකු දෙයක්නෙ ගැණු ලමයෙකුට"

වෙදමහත්තයාගේ සිහි කොහොමටත් සොමම එකක් බැව් ඇසිලින් නෝනා දන සිටියාය. එහෙත් කුසුමලතාගේ ආරංචිය දනගත් මොහොතේ ඔහුගේ මුහුණෙහි දක්නට ලැබුණු පෙණුම තරම් මඳු පෙණුමක් ඇසිලින් නෝනා කවදාවත් දක නිවුණේ නැත.

පසුදා කුසුමලතා බලන්නට ගම්පහ ඉස්පිරිතාලයට ගිය ඇසිලින් නෝනා ආපසු එනතුරු වෙදමහත්තයා සිටියේ බලවත් නොඉවසිල්ලෙනි. ඔහු ඒ පැය දෙක තුනම ඉස්තෝප්පුවේ ලණු ඇඳට වී කල්පනා කරමින් සිටියා මිස අඩුම තරමින් මිරිස් පාත්තිය පැත්තේවත් ගියේ නැත.

"අපුරු කොළු පැටිය. බෝලගෙඩිය වාගෙ..."

ඉස්පිරිතාලයේ සිට ආපසු පැමිණි ඇසිලින් නෝනා සාලයටවත් නොගොස් ඉස්තෝප්පුවේ පුඩුවක වාඩි වී හති අරිමින්ම වෙදමහත්තයාට විස්තර කරන්නට පටන් ගත්තාය.

"එවිටත් සාරයක් නෑ වාගෙ... කුසුමලතාට නූගත් අමාරු වුණාලු... වැන් එකක් වික්ක කියල තමයි කිව්වේ... ඒකි මාව බදාගෙන අඩන්ති පටන් ගත්ත..."

ඒ අවස්ථා දෙක තුනේදීම ඉස්පිරිතාලයට ගිය ඇසිලින් නෝනා අයුත් අයුත් ආරංචි ගෙනාවාය.

"මහ ගැනි මගෙ මුණ දිහාවත් බැලුවේ නෑ..." ඇසිලින් නෝනා ඒ වික කියූ නමුත් "ඉස්සෙල්ල පවුලටත් ලමයෙක් ඉන්නවලු" යන ආරංචිය වෙදමහත්තයා සමඟ කීවේ නැත.

කුසුමලතාගේ දරු පැටියා දකගන්නට වෙදමහත්තයාගේ සිහි ද ආයාචක් ඇති වූ නමුත් ඒ බව ඇසිලින් නෝනාට කියන්නට ඔහු ඉක්මන් වූයේ නැත. එහෙත් අයුත් ආරංචි ගැන ඔහු නිතරම විමසිල්ලෙන් සිටියේය. ඒ සති අන්තයේ ගෙදර පැමිණි ජිනසෝම සමඟ ද ඇසිලින් නෝනා කුසුමලතාට දරුවෙක් ලැබිලා යන ආරංචිය කීවාය.

"ඉස්සෙල්ල පවුලටත් ලමයෙක් ඉන්නවලු අම්මෙ..."

ජිනසෝම පැවසූ දෙයින් ඇසිලින් නෝනා කිතුන්සුනාය. ඇ වෙදමහත්තයා දෙස බැලුවාය. ජිනසෝම දෙසත් ඇසිලින් නෝනා දෙසත් මොහොතක් බලා සිටි වෙදමහත්තයා ලණු ඇඳෙන් නැගිට කාමරයට ගියේය. ඇසිලින් නෝනා සහ ජිනසෝම අතර අසුසන්න වූ නිහඬතාවක් පැතිර ගියේය.

"මොකටද තාත්තට ඇහෙන්නි මිව කිව්වේ?"

ඇ ජිනසෝමගෙන් ප්‍රශ්න කළාය. ඒත් කාමරයට නොඇසෙන්නට ගිත් තඹින්නය. ජිනසෝම බිම බලාගෙන සිටියා මිස පිළිතුරක් දෙන්නට ගියේ නැත.

"මං හිතුවේ තාත්ත ඒ පරණ කතාවල් හිතෙන් අයින් කරල කියල"

බොහෝ ආයාසයකින් පසුවද ජිනසෝමට අපහසුවෙන් කියාගත හැකි වූයේ එපමණකි. ඔහු ඒ විකද කීවේ ඇසිලින් නෝනාගේ මුහුණ නොබලා සිටින්නට උත්සාහ ගනිමිනි.

"උඹිලා... අපි... හිතනවට වඩා තාත්තා වෙනස්. දරුවන්ගෙ දේවල් තාත්ත ලේසියෙන් අමතක කරන කෙනෙක් නෙමෙයි. හිත යට ඔය හැම එකක්ම කියෙනව... මවත් මික ආරංචි වුණා... මම නොකිය හිටියෙ ඒකයි"

"මං එවිටත් දුරට හිතුවේ නෑ..."

ජිනසෝමගේ ඒ ප්‍රකාශයෙන් පසු ඇසිලින් නෝනා ඊට වඩා යමක් ඔහුට කියන්නට ගියේ නැත.

"උඹ කාලද ආවේ?"

"බත් වී කන්නියෙනවනං කන්නට පුළුවන්..."

"බත් වී කන්නියෙන ඇති. හැබැව් කරවල කැල්ලක්වත් නැ... දන් මස් මාළු කරවල මොකක්වත් ගෙදරට ගන්නෙ නැ... තාත්ත ආසීමත් අදුන ජීවං කරන්ට පටන් අරගෙන..."

ඇසිරීන් නෝනා එසේ කියමින් කුස්සිය පැත්තට ගියාය. ජනසෝමද ගමින් බැගය සාලයේ පුඩුවක් උඩට දමා ඇ පසුපසින් කුස්සියට ගියා මිසක "ඔව් කරල හරියනවද අම්මෝ?" යනුවෙන් වෙනදාමෙන් ප්‍රශ්න කළේ නැත.

"පොල් සම්බෝලයක් හඳුවනං ඇති. දෙහි දාපු පොල් සම්බෝලයක් කාපු දවසක් මතක නැ..."

ඇසිරීන් නෝනා පොල් සම්බෝලය හදන අතරේ ජනසෝම ඇඳුම් මාරුකොට ළිඳු ලඟට ගොස් මුහුණකට සෝදාගත්තේය. මුහුණ අහසට පිය කුඩාය පිට හරහා දමාගත් ජනසෝම කුස්සියට වීත් පුඩු කබල මත ඉදගත්තේය.

"මගෙන් එක්ක ගැනුණු ළමයෙක් සම්බන්ධ වෙලා ඉන්නව අම්මෝ..."

ජනසෝම බත් කන අතරේ හෙමින් සිරුවේ ඇසිරීන් නෝනාට ඇසෙන්නට කීවේය. ඇසිරීන් නෝනාගේ සිත තිගැස්සී ගිය නමුත් එක්වරම ජනසෝමගේ මුහුණ බලන්නට හෝ යමක් කියන්නට ඉස්මත් වූයේ නැත.

"නුවර පැත්තෙ... පින්සිපල් කෙනෙකුගේ දුවක්... මය අක්කගේ සිද්ධිය එයා දන්නව... එයාගෙන් ප්‍රශ්නයක් නැ... අම්මල තාත්තල දනගන්නොත් කියන එක තමයි ප්‍රශ්නෙ..."

ජනසෝම කඩින්කඩ වීකෙන් වීක කියාගෙන ගියේය. ඇසිරීන් නෝනා නිහඬව අසාගෙන සිටියාය. ඇ ව්‍රේනිං කොලීජියේම ගැනුණු ළමයෙක් විය යුතුය. එහි ඇති වැරද්දක් හෝ අරුමයක් නැත. එහෙත් දරුවන්ගේ දේවල් පිළිබඳව යමක් කමක් කරන්නට කිසිදු අවස්ථාවක් නැතිවීම නම් සිතට දුකකි. කුසුම්ලතාගේ සිද්ධිය සිදුවූ කාලයේ පටන් සිත යට සැඟව තිබූ සිතුවිලි ගොන්නක් එක දිගට ඇසිරීන් නෝනාගේ සිතට ගලා එන්නට පටන් ගත්තේය.

"උඹලගේ ජීවිත ගැන තීන්දු ගන්ඩ අපට වඩා හොඳට උඹලට පුළුවන් කියල අපට නොහේරෙන්නව නෙමෙයි. ඒත් එකපාරම මික තාත්තට කියන්න යන්න එයා... මම හෙමින් සිරුවේ කියන්නං... තාත්ත වීරුද්ධ වෙත එකක් නැ... ඒත් තාත්ත ගිහන හැටි වෙතස්... ගිනේ කියෙන දේවල් පිටට දෙන්නෙ නැ..."

ඇසිරීන් නෝනා එසේ කියා ජනසෝම ළගින් වතුර වීදුරුවක් තැබුවාය. ඇගේ හඬ හොඳටම බිඳී ඇත.

"මම බැංකු ණයක් ගත්තං... ගෙදරට ලැබී අරගෙන තීන්ත වීකක් එහෙම ගාන්ඩ ගිතාගෙන... ඒගොල්ලන්ගේ අම්මල තාත්තල ගෙවල් පැත්තෙ එන්ඩ මිනැයි කිව්වොත්..."

සැහෙන වේලාවක් නිහඬව සිටි ජනසෝම කීවේය. එවර ඇසිරීන් නෝනා දෙස ඔහු කෙළින්ම බැලුවේය.

"මහ ලොකු සල්ලියක් යාවිනෙ..."

"රූපියල් තුන් හාරදාහක් යාවි... කොන්ක්‍රීට් කණු හත අටකුත් දාන්ඩ වෙනවනෙ... මාවීන් මාමගේ කඩේ හරියේ ඉඳල..."

මේ දවස් දෙක තුළ ජනසෝමත් ඇසිරීන් නෝනාත් අතර බොහෝ කතාබහ ඇති වුවද වෙදමහත්තයා ඒ කතාබහෙන් ඇත් වී සිටියේය.

එහෙත් ජනසෝම ආපසු ගිය පසු ජනසෝම සමඟ වූ කතාබහ එක දිගට නොව එකින් එක වෙදමහත්තයාට ඉදිරිපත් කෙළේ එකවර සියලු තොරතුරු කිව්හොත් ඔහු කලබලවේය යන බිය නිසාය.

"ජනසෝම ගෙදරට ලැබී ගන්ඩ යනව..."

ඒ ආරංචියත් සමඟ ඔහුගේ මුහුණට මද සිනාවක් ද ආවේය.

"ගැණු ළමයෙක් යාළු වෙලාපු... ව්‍රේනිං එකේම... නුවර පැත්තෙ පිංසිබල් කෙනෙකුගේ දුවක්දු"

ඒ ආරංචියද වෙදමහත්තයාගේ සිතට අමුතු කලබලයක් ඇති කෙළේ නැත.

"ඔව් ව්‍රේනිං කොලීජියේ වෙන දේවල්නෙ. අනිත් එක ජනසෝම තමන්ට හානි වෙන දෙයක් කරන්නෙ නැ... තමන්ගේ දේවල් පිළිවෙලට කරගන්ඩ ගිහන කෙනෙක්නෙ"

වෙදමහත්තයා ඒ වික කීවේ කරමක උපහාස හිනාවක්ද සහිතවය.

"හැබැයි ඉඬිං ඔක්කොම ලැස්ති කරගෙන ඉවරවෙලා අපට කියන එක තමයි අඩුපාඩුව... දන් ඔය කියන විදියට ගේ රෙපෙයාර් කරන්නෙන් ලිපිවි හන්නෙන් අපි ගැනම හිතලත් නෙමෙයිනෙ..."

වෙදමහත්තයා එසේ කියා ඇසිලිත් නෝනාගේ මුහුණ බැලුවේය.

"දරුවන්ගෙ වැඩවලදී අපි නපුරු වෙන්නි හොඳ නෑ..."

ඇසිලිත් නෝනා, වෙදමහත්තයා දෙස නොබලාම පිළිතුරු දුන්නාය.

"ඔව් උඹ එක්ක කීව්ව මං වෙන කෘ එක්කවත් කියන්න යන්නෙ නෑ... හැබැයි ඇසිලිත් නෝනො ඔක තමයි තියෙන පුස්තක... අම්මල තාත්තලගෙ හිතේ තියෙන දේවල් ඒ විදියට කවදාවත් දරුවන්ට දුන්නෙත්ම ලැබෙන්නෙ නෑ..."

ඇසිලිත් නෝනා, වෙදමහත්තයාගේ අදහස්වලට විරුද්ධව යමක් කියන්නට හෝ තවත් දෙයක් එකතු කරන්නට ගියේ නෑ. එහෙත් ඔහු මේ දේවල් ගැන කෙතරම් දුර්වලව සිතා සිටින්නවාද යන සිතුවිල්ල තම ඇගේ සිතට ඇතුළුව ඒ මේ අත හැපෙන්නට පටන් ගත්තේය.

"මිරිස් පාත්තිය පැත්තෙ දවස් දෙක තුනකින් යන්ඩ් බැරිවුණා..."

මාතෘකාව වෙනස් කළ යුතු යැයි වෙදමහත්තයාටම සිතුවේ තමන්ගෙන් පිටවූ ඇතැම් වචන නිසා ඇසිලිත් නෝනා අපහසු තත්ත්වයට පත්වන්නට ඇතැයි සිතූණ නිසාය.

"අරනෝලිසාලාගෙ කුකුල්ලු ඇවිල්ල පහුරු ගානාව දකල මං එලෙව්ව"

වෙදමහත්තයා මිරිස් පාත්තිය පැත්තේ ගියේය. කුකුළන් පහුරුගැම නිසා මල් පිටි තිබුණ ගස් දෙකතුනක්ම කැටි කිබිණි. ඔහුගේ සිතට දුකක් මෙන්ම කේන්ද්‍රියක්ද ඇතිවිය.

"කුකුල්ලු ඇසි කරනව නං අනික් මිනිස්සුන්ට කරදරයක් නොවෙන්නි ඇතිකරන්න එපායැ..."

වෙදමහත්තයා තරමක් උස් හඬින් කීවේ අරනෝලිසාගේ ගෙදරටත් ඇසෙන පරිද්දෙනි. අරනෝලිසාගේ ගෙදර කුස්සිය

නිවුණේ වැට අද්දරටම වෙන්නටය. ඒ නිසා වෙදමහත්තයාගේ කට හඬ කුසසියට ඇසෙන්නට ඇත. අරනෝලිසාගේ ලොකු කොළවාගේ පවුල කුස්සියෙන් පිටතට බැස වෙදමහත්තයා දෙස බලා සිටියේ ඒ නිසා වෙන්නට ඇත.

වෙදමහත්තයාගේ කට හඬ කුස්සියේ සිටි ඇසිලිත් නෝනාටද ඇසුණේය.

"වෙදමහත්තයා ඔය ගැහුන්ට මොකවත් කියන්න යන්න එපා. දන්නැද්ද අරනෝලිසාගෙ ගැනිගෙ කට. මං හිතන්නෙ සිරිපාලයගෙ පවුල තමයි කුකුල්ලු ඇසි කරන්නෙ..."

"අරනෝලිසාගෙ තාත්තත් ඔහොමයි. වැවේ පැල ඉණි ගලේ ගලේ මෙහාට කර කර හිටෙන්න එක තමයි කෙරුවෙ... අපේ තාත්තල ඉන්න කාලෙ ඉඳල හිත හොඳ නෑ... හරිම කුඩු කේඩු පවුලක්... ගමේ කෘ එක්කවත් ආස්සරේකුත් නෑ නෙව්"

ඒ කතාව එතනින් අවසන් වුවද ඊට පසුවද කුකුළන් විසින් මිරිස් වගාව පහුරු ගා තිබිණි. එහෙත් ඇසිලිත් නෝනා වෙදමහත්තයාට ඒ බව කීවේ නෑ. ඒ වෙනුවට අරනෝලිසාගේ ලොකු එකාගේ පවුලට දෙතුන් විටක්ම කුකුළන් එවන්නට එපා යැයි කීවාය.

"ඔය කුකුල්ලු යවන්න එපා... මහ ලොකු මිරිස් වගාව පාළු වෙයි..."

ඇසිලිත් නෝනා වත්ත පහළ පොල් අතු පාහිමින් සිටින අත්තර අරනෝලිසාගේ පවුල ලේලියට උස් හඬින් කියනු ඇතිණි. ඒ කතාව ඵල්ල කළේ තමාට බව තේරුම් ගියද ඇසිලිත් නෝනා අඩුව තරමින් ඒ පැත්ත බලන්නටවත් උත්සුක වූයේ නෑ.

තවත් මිරිස් ගස් තත අටක්ම කඩා වැටී තිබෙනු වෙදමහත්තයා දිවුවේ දවස් දෙක තුනකට පසුවය.

"ඇසිලිත් නෝනා කීව්වද අරුත්ට?"

"හ්ම්... මම ආයිමත් කියන්නං. වෙදමහත්තයා කතාවට යන්න එපා..."

ගැහුනුගෙ කටවල්වලට යටත්වෙලා ජවත් වෙන්න බැන ඇසිලිත් නෝනො..."

“එකට කමක් නැ. වෙදම්හත්තය කතාවට නොගිහිත්
ඉත්තියෝ”

වෙදම්හත්තයා කුස්සියේ සිට ඉස්තෝප්පුවට ගොස් ලණු ඇදේ
දිගා වුණේය. අරුණෝලියාගේ පවුල පිළිබඳ ඇසිලිත් නෝනා කියා
දේ ගැන හිතට හරි නැත.

“ඒ ගැනි ඇසිලිත් නෝනාට මොනවගරි කතාවක් කියන්නට ඇති”

වෙදම්හත්තයා දිගින් දිගට සිතන්නට පටන් ගත්තේය. ඊට පසු
දින දෙක තුන තුළදී කිසිදු සිද්ධියක් සිදු නොවූ නමුත් සෙනසුරාදා
උදේ වත්ත පහළින් කුකුළන්ගේ සද්දයක් ඇසුණේය. වෙදම්හත්තයා
කුස්සියේ දොරෙන් එළියට බැස්සේය.

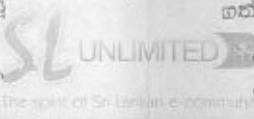
කිසිමයක් හස් අට දෙනෙක් මිරිස් පාත්තිය පහුරු ගාමින් පෙරදා
හැන්දාවේ දුමු ගොම් අවුස්සන අයුරු දුටු වෙදම්හත්තයා තරහෙන්
පිරිසේරන්නට විය. කුස්සිය පැත්තේ තිබුණ දර පොල්ලක් අතටගත්
වෙදම්හත්තයා ඇසිලිත් නෝනා එපා කියද්දීත් පහළට ගොස්
කුකුළන් දෙකට දමා ගැසීය. කුකුළෝ මරහඬි තලමින් එතා වත්තට
දිවුහ. ඉන්පසුවද උන්ගේ හඬ ඇසිණි.

“මොසාද යකෝ කුකුල්ලු මරන්නට හදන්නේ?”

අරුණෝලියාගේ පවුල කැගසණු ඇසිණි. ඇසිලිත් නෝනා
කුස්සියේ සිට වෙදම්හත්තයාට කැගසුවාය.

“මන්න මය ගැණුන්ට ඔනා දෙයක් කියාගන්නට ඉඩදීල
වෙදම්හත්තය මේහාට එන්න”

ඇසිලිත් නෝනාගේ සීමට අවතන වූ වෙදම්හත්තයා කිසිත්
නොකියා පැමිණ පස්සා දොරින් කුස්සියට ඇතුළු විය. ඔහුගේ
මුහුණ එතරම් හොඳ නැත. ඇසිලිත් නෝනාට අවතනව පැමිණි
නමුත් ඇගේ මුහුණ දෙසවත් නොබලා කල්පනා කරන්නට පටන්
ගත්තේය. ඉන්පසු කතා නොකරම ඉස්තෝප්පුවට ගොස් ඇදෙහි
ඇලවුණේය. ඔහුගේ සිතෙහි විශාල කේන්තියක් ඇති බැව් ඇසිලිත්
නෝනාටද නොසෙරුණා නොවේ. පසුගිය දවස්වල ඔහුගේ එකම
ලෝකය බවට පත්ව තිබුණේ මේ මිරිස් වගාවය. ඔහු කළ එකම
කාර්යයද එයම පමණක් විය. ඊට හානි පැමිණෙන විට ඔහුගේ
සිතට දරාගත නොහැකි වේගයක් ඇතුලු වීම ස්වභාවිකය.

බොහෝ වේලාවක් තිත්දට වැටී සිටි වෙදම්හත්තයා අවදිවුණේ
දවල් කෑම ඉව්වාටත් පසුවය. දවල් කෑමෙන් පසු මේය පිහියක්
ගෙන වත්ත පහළට ගිය වෙදම්හත්තයා කෙහෙල් පට්ටා කිහිපයක්
සකස්කර කැටුණු මිරිස් පැළවලට කෝටු තබා බදින්නට පටන්
ගත්තේය.

අරුණෝලියාගේ පවුල යළිත් වරක් කැගසන්නට පටන් ගත්තේය.

“කිසිමියෝ දෙන්නෙකුගෙ කකුල් කැඩිල වෙදකම් කරන එකයි
ඇත්තෙ... ගමේ වෙදානෙ...”

“උඹල මොකටද කුකුල්ලු එව්වෝ?”

“අපි එව්වෙ නැ උන් ආවා...”

“මිරිස් ගස් පහුරු ගාල කැඩිල”

“මිරිස් ගස් මොනවද වෙදෝ... දෝණියන්ද කසාද මිනිහෙක්
එක්ක ගිහින් දරා පවුලක්ම කඩල පහුරු ගහා ඉන්නෙ...”

වෙදම්හත්තයාට යකා නැංගේ මේ ප්‍රකාශයත් සමගය. ඔහු
ආවේශ වූවාක් මෙන් අරුණෝලියාගේ පවුලට බැණ වදින්නට
පටන් ගත්තේය. දෙපැත්තෙන්ම කුණු හරුප ගලා එන්නට විය.
අහල පහළ උදවියද මේ බැණ ගැනිල්ල අසන්නට එක් රොක් වූහ.

වයරිං කිරීමට අවශ්‍ය බඩු පෙට්ටියක්ද කර තබාගෙන ජනසෝම
ගෙට ගොඩ වූයේ මේ අතර වාරයේය. ඉස්තෝප්පුවේ බඩු පෙට්ටිය
තැබූ ඔහු වත්ත පහළින් ඇසෙන කැගැහිල්ල ඔස්සේ කෙළින්ම
කුස්සියට ගියේය.

ඇසිලිත් නෝනා බියපත්ව උළුවස්සට හේන්කු වී බලාසිටියාය.

“මොකද මේ?”

“මිරිස් පාත්තිය කුකුල්ලු පහුරු ගාලා...”

ඇසිලිත් නෝනාට කියන්නට ඉඩ ලැබුණේ එපමණකි.
ජනසෝම එළියට බැස වත්ත පහළට ගියේ මග සිටම කැගසමිනි.

“තාත්ත මොකද මය කැගහන්නෙ යමු ගෙදර...”

ජනසෝමගේ කඩ හඬින් වෙදම්හත්තයා තිගැස්සුණේය. තමාගේ
දැස් නිලංකාර වී යන බවක් ඔහුට දනිණි. පසුව වේගයෙන්
ගැහැන්නට විය.

"එක්ක පලයල්ල... මහ ලොකු වේදා දුන් යක්කුන්ගෙ පෙරේතයන්ගෙ කකුල් කඩන්නෙ නෑ... කිකිළියන්ගෙ කකුල් කඩනව මිසක..."

අර්නෝලියාගේ පවුල තව තවත් කැනසන්නට පටන් ගත්තාය. වේදමහත්තයා කිසිත් නොකියා ගෙට ගොඩ විය. ජීනසෝම වේදමහත්තයාට දොස් කියන්නට පටන් ගත්තේ එසේ ගෙට ගොඩ වූ පසුවය.

"මොන විලි ලැජ්ජාවක්ද... එක එක ගැනුන්ගෙ බැඳුණ අහන්ඩ... පාසර ඉඳල මිනිස්සු බලාගෙන... මුර ගමම හිතස්සෝනව..."

ජීනසෝම කවදාවත් තැනි විදියට උස් හඬින් කැගසමින් වේදමහත්තයාට දොස් පවරන්නට විය. ඇසිලින් නෝනා පසෙකට වී ඉතිසෙන දෙස වේදමහත්තයා යවසින් බැලුවේය.

"මිරිස් ගස් පතුරු ගානව කියල කුකුල්ලු එවන්ඩ එපා කියල හත් අට වතාවක් උන්ට ක්විව... මමත් කිව්ව... උඹලගෙ අම්මත් කිව්ව"

වේදමහත්තයා එසේ පැවසුවේ ජීනසෝමගෙ කැගැහිල්ල තව දුරටත් ඉවසා සිටිය නොහැකි වූ බැවිනි.

"මිරිස් ගෝනියක් හරි මං ගෙනත් දෙනවනෙ කිව්වනං... මළ ඉලව් මිරිස් ගස්..."

ජීනසෝම කැහසා කීවේය. වේදමහත්තයාගේ මුහුණ හොඳටම අඳුරු විය. ඔහුගේ ඇතිපිය වේගයෙන් ගැහෙන්නට පටන් ගත්තේය.

"එහෙම කියන්ඩ එපා පුතේ... මිය මිරිස් ගස් මං හැදුවෙ උඹල හැදුව වගේ... ඒ වේදනාව උන්ට තේරෙන්නේ නෑ... උඹලට තේරෙන්නෙත් නෑ..."

වේදමහත්තයා එසේ කියා පුවුවෙන් තැගිට කාමරයට ගියේය. ඇසිලින් නෝනාගේ ඉකිගැසුම් ඇඳුමක් බවට පත්විය.

"මන්න ඔක නවස්තපං පුතේ..."

ඇසිලින් නෝනා ජීනසෝම වෙතට ළං වෙමින් පැවසුවාය. ජීනසෝම ඇගෙන් ඇත්ව ඉස්තෝප්පුවට ගියේය.

ඒ හැන්දෑව රාත්‍රිය බවට පත්වූයේ එසේ මුසල අන්දමටය. රාත්‍රිය ගෙවී ගියේද අප්‍රසන්න සිතුවිලි ගලා හැලෙද්දීය.

ජීනසෝමත් වේදමහත්තයාත් ඉර අව්ව වැටී බොහෝ වේලාවක් යනතුරු අවදි නොවීම පුදුමයක් නොවීය. පුදුමය වූයේ ඇසිලින් නෝනාද අවදි නොවීමය. ඇසිලින් නෝනා අවදි වූයේ දෙකුත් කැගසන හඬිනි. වේදමහත්තයා තවමත් නිදිය. ජීනසෝමගේ කාමරයට එබිකම් කළ ඇ ජීනසෝමද නිදා සිටින බව දක පුදුමක් හෙළමින් කුස්සියට ගියාය.

කුස්සියේ ළිප දෙස බැලීමටත් පෙර දොර විවර කළ ඇසිලින් නෝනා මිරිස් වගාව දෙස බැලුවාය. කිසියම් අවුත්තක් සිදුව ඇති බව පෙනුන නිසා ඇ වත්ක පහළට ගියාය. මිරිස් පාළ සියල්ල උදුරා තැනින් තැන විසිකොට තිබිණි. එය යක්ෂයන්ගේ පිටියක් වැන්න. පපුව ඇතුළතින් සියුම් වේදනාවක් ඇඟි වී එය ගත පුරාම පැතිර යන බවක් ඇසිලින් නෝනාට දැනිණි. අඩියට දෙකට කුස්සියට පැමිණි ඇ පුටුව මත ඉදගන්නාය. ඒ වන විට ජීනසෝමද කුස්සියට පැමිණ සිටියේය. ඇසිලින් නෝනාගේ වෙනස දුටු ජීනසෝමද වත්ක පහළට ගියේය. ඔහු ගිය පයින්ම ආපසු පැමිණියේ අඳුරු කරගත් මුහුණකින් යුක්තවය.

"මං හිතුවෙ නෑ තාත්ත මෙව්වර තපුරු මිනිසෙක් කියල"

ජීනසෝම කීවේ ඇසිලින් නෝනාට තියුණු බැල්මක් හෙළමිනි. ඇසිලින් නෝනාද ඔහු වෙත පෙරළා තියුණු බැල්මක් හෙළවාය.

"තාත්ත වෙන්ඩ බෑ... ගුණසෝම වෙන්ඩ ඇති... ඊයෙ රැ ඇවිල්ලක් නෑ..."

ජීනසෝම කුස්සියෙන් පිටව කාමරයට ගියේ ඇසිලින් නෝනා අත්තිමට කියූ දේ නැසුනාක් මෙනි.

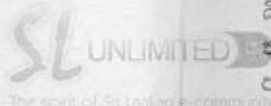
x x x x

ඉහත සඳහන් කරුණු අනුව දැක්විය හැකි වන්නේ වෙදමහත්තයා ඒ ගැන ඇසුවේද නැත. වයඹ බඩු පෙට්ටිය සාලය මුල්ලේ දැමී බැඳෙමින් තිබිණි. ඒවා පිසදමන්නට ඇසිලින් නෝනාටද වුවමනාවක් තිබුණේ නැත.

වෙදමහත්තයා වැඩිපුර කතාබහක් නැත. එහෙත් ඔහුගේ මුහුණේ කේන්ද්‍රයක් හෝ තදුරු පෙනෙමින්ද නැත. ඇසිලින් නෝනා ඇතැම් විටක ඔහුගේ මුහුණ දෙස විමසිලිමත්ව බැලුවාය. ඔහුගේ මුහුණ තේරුම් ගැනීමට උත්සාහ කළාය. ඉදහිට ඔහුගේ පසුවේ වේදනාව මතු විය. ඒ වෙලාවට සිද්ධාර්ථ තෙල් ඇඹිත්තක් අත්ලට ගෙන ඇසිලින් නෝනා පසුව පිරිමදි. එසේ පසුව පිරිමැද අවසන් වූ පසු ඇඳ පාමුලින් ඉදහෙන්නා සිටි වෙදමහත්තයා ඇට කියයි. ඉන්පසු ඔහු දැස් පියාගනී. ඔහුට නින්ද ගියේ කොයි වෙලාවේදැයි ඇසිලින් නෝනා දන්නේ නැත. ඔහුගේ උගුරේ සෙම ගැටෙන හඬ කාමරය පුරා පැතිරෙන්නට වූ කල ඇ කාමරයෙන් පිටව යයි.

ඇසිලින් නෝනා දන් වැඩිපුර කුස්සියට යන්නේද නැත. එක්කෝ ඇ කාමරයේ ඇඳ මත ඇලවී සිටී. එහෙමත් නැත්නම් ඉස්කොප්පුවේ පුටුවකට බර වී සිටී. වත්ක පහළ හොඳටම වැල්වැදී ඇත. ගුණසෝම දන් දෙනුන් බඳින්නේ වත්ක පහළය. අර්නෝලිසාලාගේ ගේ පැත්තෙන් එන කිකිළියත් හඬ ඉදහිට ඇසේ. උදේ වරුවේ නම් උත් කෙසර ගැන හඬ එකදිගට ඇසෙන්නට පටන් ගනී.

ගුණසෝම වුවද දැන් වැඩි කතාබහක් නැත. සමහර දිනවලදී ඔහු කිරි උණු කරයි.

"අම්මේ අන්න කිරි ටික රත් කෙරුවා"

සාලයේ සිටි තරමක් උස් හඬින් එසේ කියන ගුණසෝම කිරි බෝතල් ටික රැගෙන බයිසිකලයෙන් පිටව යයි. ඉන්පසු මුළු දොරටු මුසල නිහඩතාවක ගිලේ. මේ නිහඩතාව ඉදහිට හෝ බිඳෙන්නේ වත්ක පහළ දිගේලි කොට ඇති දෙනුන් තිදෙනා තරගයට මෙන් නගන හඬින් පමණි. රතු ඊළඳෙන හඬ නගන්නේ පැටියා ඇතට ගොස් ඇති නිසා විය යුතුය.

ඒ හඬ ඇසුණ පසුව නම් ඇසිලින් නෝනාට තැගිට කුස්සිය පැත්තට යන්නට සිතෙයි. ඇ දොර විවරකොට වත්ක පහළ බලයි. රාත්තරියේ වැටුණු වැස්සෙන් තෙත් බර වූ ගස්වලින් තවමත් දිය බිංදු වැටෙනවා ඇතැයි ඇට සිතේ. පොරවාගෙන ඇති විත්ත රෙද්ද ඉවත් කරන්නට ඇට සිතෙන්නේ නැත. කිරි මුට්ටිය තවමත් ළිප උඩය. එය පැත්තකින් තබන ඇසිලින් නෝනා ළිපට යළි ගින්නේද දමයි. ඒ ගිනි කැපීමටය. ටික වේලාවකින් වෙදමහත්තයාද පැමිණ ළිප ළඟ ඇත නිශ්චයයි. ගිනි තපින්නට මුහුට ඉඳි නැගිටින ඇසිලින් නෝනා මුට්ටියේ ඇති කිරි ටික ජෝලුවකට දමා සීනි ඇඹිත්තක් දිය කරයි. වෙදමහත්තයා කිරි වීදුරුව බොන්නේ ළිප ළඟ ගිනි තපින ගමන්මය.

"වෙදමහත්තයාට ගින්නේද ළඟ හුඟක් වෙලා ඉන්ඩ හොඳ නැත"

කිරි වීදුරුව බී අවසන් වුවද වෙදමහත්තයා තවදුරටත් ළිප ළඟින් නැගී නොසිටියහොත් ඇසිලින් නෝනා එවැන්නක් කියයි.

"බලාගෙන ගියාම ජීවිතේම ගින්නේද තමයි ඇසිලින් නෝනා"

වෙදමහත්තයා මඳ සිනාවක්ද ඇතුළු එවැන්නක් කියමින් නැගී සිටී. ගුණසෝම එළවළු ටිකක් අල පරිප්පු ටිකක් ගෙනැවිත් දෙයි. ඉදහිට පුළු එකකට අවශ්‍ය දේවල් ගෙනත් දෙයි. ඊසේ පෙරේදා හෝර්ලික්ස් බෝතලයක් ගෙනැවිත් දුන්නේය.

අඳුර වැටෙන විට මල් බුලත් පුටුව ළඟ වාඩිවී අඳුන ජීවම කරන වෙදමහත්තයා ඉන්පසු ඇසිලින් නෝනාට කතා කරයි.

"බලාපංකො අංජනම් දේවී අදවත් පෙනී ගිවිද කියල"

වෙදමහත්තයාගේ ඉල්ලීම පිට ඇසිලින් නෝනා අංජනම බලන්නට පටන් ගනී. එහෙත් පහත් සිල සෙලවෙනු පෙනෙනවා

"චිත්තය ආපු එක නොදයි... අම්මටත් දන් වැඩක් පොලක් කරන්ඩ බැ..."

එදා සවස වෙදමහත්තයා චිත්තයට කීවේය. එහෙත් ගම් කතාව ගියේ චිත්තයට දැවෙක් උපදින්න සිටින නිසා ගුණසෝමට ඉක්මණින්ම කසාද බදින්නට සිදුවූ බවය. මිය කතාව ඇසිලිත් තෝනාට ආරංචි වූ නමුත් ඒ ගැන වෙදමහත්තයාට කියනු තබා ගුණසෝමගෙන්වත් අසන්නට ගත්තියක් ඇගේ සිතේ තිබුණේ නැත. පළමුව චිත්තය පිළිබඳව එක්තරා අප්‍රසන්න බවක් ඇති වුවද ඇගේ කුස මෝරන විට ඇසිලිත් තෝනා ඇට පැත්තකට වී සිටින්නට යැයි කියමින් යළිත් කුස්සියේ වැඩ කරන්නට පටන් ගත්තාය.

දිනෙන් දින ගෙවී යන විට වෙදමහත්තයාටද ඒ පිළිබඳව සැකයක් ඇති වූ නමුත් ඇසිලිත් තෝනාගෙන්වත් ඒ ගැන නොවිමසා සිටින්නට සිතාගත්තේය.

"එක් එක් හැටියට මුණදෙනව මිසක වෙන කරන්ඩ දෙයක් නෑ ඇසිලිත් නෝනෝ..."

එක දවසක රාක්කිරියේ වෙදමහත්තයා කාටත් නොඇසෙන සේ ඇසිලිත් තෝනාට කීවේය.

ඊතසෝම හදිසියෙන් ගෙදර ආවේ මේ කාරණාව දැනගෙන නොවේ. ලයිට් ඇදීම සඳහා සෙතසුරාදා විදුලිබල මණ්ඩලයෙන් පැමිණෙන නිසා ඊට පෙර සළකුණු කර දෙන තැන්වලින් කණු සිටවන්නට වළවල් කඩා තැබීම කළ යුතු වූ හෙයිනි.

උරුම ඒ තරම් ඉදිරියට නෙරා නොතිබූ නමුත් චිත්තය ගැබගෙන සිටින බව දැනගැනීමට ඊතසෝමට එතරම් අපහසු වූයේ නැත. ඔහු පළමු බැල්මෙන්ම ඒ බැව් තේරුම් ගත්තේය. ඔහු කිසිත් කතා නොකර කාමරයට ගිය නමුත් එය චිත්තරාලාගේ කාමරය බැව් තේරුම්ගත් සැණින් ආපසු පිටතට වත් බැග් එක සැලයේ පුටුවක් උඩට විසිකොට කුස්සියට ගොස් පුටුව මත ඉදගත්තේය.

මිදුර අකුණින් සිටි චිත්තය නිගැස්මට පත්ව කාමරයට ගොස් සැහවුණාය. ඇසිලිත් තෝනා කුස්සියට ආවේ මොකක්දෝ අමුතු සද්දයක් ඇසුණු හෙයිනි. ඊතසෝම දුටු සැණින් ඇසිලිත් තෝනාට කැඩී ගත්තාය.

"මොකද්ද අම්මේ මේක තේරුම? මං ආවේ ගෙදරට ලයිට් ගත්තේ... මං මේ මොකක්වත් දන්නෙ නෑ..."

"කැහැන්ඩ එපා..."

ඇසිලිත් තෝනාට කියාගත හැකි වූයේ එපමණයි.

"ළමයෙක් හම්බවෙන්නක් තේද ඉන්නෙ..."

ඊතසෝම ඒ ටික ඇසුවේ ඇසිලිත් තෝනාට පමණක් ඇසෙන ලෙයිනි. එහෙත් ඔහුගේ මුහුණේ තිබුණ කෝපය හම් දෙගුණ තෙගුණ වී තිබිණි.

"එක අතකට මං හම්බි මෝඩය... දන් ලබන මාස අර මිනිස්සු එනව... කිව්ව"

ඊතසෝම මේ සියල්ල කීවේ පහත් හඩකින් වුවද "අම්මලත් මේවට වගකියන්ඩ ඕනෑ..." යන්න ඔහුගෙන් පිටවූයේ බලාපොරොත්තු නොවූ තරම් වේගවත් ලෙසය. වෙදමහත්තයා කාමරයේ සිට කුස්සියට ආවේ ඒ හඩ ඔස්සේය. ඔහුගේ මුහුණද හොදටෝම අඳුරු වී ඇති බැව් ඇසිලිත් තෝනාට පෙනීණි.

"මේ ගෙදර සිද්ධවෙන කිසිම දේකට වගකියන්ඩ අපට ඕනෑකමක් නෑ... කුසුමලයා පැනල ගියා... ගුණසෝම ගැනියෙක් ගෙනාව... උඹටත් ඕනෑනං ගෙනං..."

වෙදමහත්තයාගේ හඬ ඉදිරියේ ඊතසෝමගේ හඬ බාල වී යටපත් වී ගිය බව ඇත්තය. එහෙත් අප්‍රසන්න හැඟීම් ගැමි තැනින්ම මතු වෙන්නට පටන් ගත්තේය. මේ වේලාවේ ගුණසෝම නොසිටී ගැන ඇසිලිත් තෝනා සිතින් දෙවියන්ට පින් දුන්නාය.

"අඩුගානෙ අර මිනිස්සු ඇවිල්ල යන කල්වත් ඉන්ඩ බැව් වුණානෙ..."

ඊතසෝම කීවේ බිදුණු හඬකිනි. වෙදමහත්තයාගේ හිතට ආත්මානුකම්පාව සමඟම දරාගත නොහැකි වේගයක්ද ඇතුළු වූයේ ඊතසෝමගේ ඒ කතාවත් සමඟය.

"මට මිය කවුරුත් ලොකු නෑ... මට සිට උත්තර දෙන්න ඕනෑ කමකුත් නෑ... මේ ගෙදර මං තාම කටවත් ලියලත් නෑ... ගුණසෝම ගැනියෙක් ගෙනාපු එක තෙමෙයි හෙට අනිද්දා කුසුමලයා මෙහි දෙන්නත් එක්ක ඇවිත් නැවතුනත් මට ප්‍රශ්නයක් නෑ... මට ලයිට් ඕනෑත් නෑ..."

වෙදමහත්තයා කියාගෙන ගියේය. ඇසිලින් නෝනා හඩන්නට පටන් ගත්තාය.

"මම කිසිම පුස්තකයක් නැ... මම දුක මේ ගැනි ගැන... පසුගිය කාලෙහි හිටියෙ හිතේ හිත්දරට පිවිසි පිවිසි... උමලට කඩදාවත් අම්මල තාත්තලට තේරුම්ගත්තඩ බැ..."

වෙදමහත්තයාගේ වචනත් සමග ඇසිලින් නෝනා මහ හඩින් හඩන්නට පටන් ගත්තාය.

වෙදමහත්තයා කුස්සියෙන් පිටව ගොස් කාමරයේ ඇදමත ඇලවුණේය. ජිනසෝම ඉස්තෝප්පුවට ආවේය. ඇසිලින් නෝනා ඉස්තෝප්පුවට එනවිටත් ජිනසෝම ගෙදරින් පිටව සැහෙන දුරක් නොස් තිබිණි. කාමරයට පැමිණි ඇසිලින් නෝනා ඇද පාමුල වැසිර ඉසිගසන්නට වූවාය.

හැන්දෑ කරවර වැටෙනතුරුම විත්තරා කාමරයෙන් පිටතට පැමිණියේ නැත. ඇ පිටතට ආවේ ගුණසෝම ගෙදර පැමිණියාට පසුවය.

"අයියට කියන්න ඒ ගොල්ලන්ට එන්නඩ කියන්නඩ කියල... අපි සුභානෙකට දෙකකට විත්තරාලාගෙන ගෙදර යන්න..."

රාක්කිරියේ ගුණසෝම ඇසිලින් නෝනා සමග කීවේය. විත්තරා සිටියේ සම්බෝලයක් අතරිනි. ඇ සම්බෝලය ඇඟිල්ල නවත්වා ගුණසෝම දෙස බැලුවේ නැත. දිගටම ඒ වැටේ කළාය.

"මම ගැන හිතන්නඩ එපා... උම දත් මේ කෙල්ල ගැන හිතාප..."

ඇසිලින් නෝනා කීවේ එපමණකි. විත්තරාගේ සිත තුළ තිබූ මහා සිත්දර එක්වරම නිවී ගියේය. ගුණසෝමගේ සිත් කෙතරම් සැහැල්ලු වී ද යත් ඔහු පුටුව මත ඉදගත්තේය.

මේ කතාවගෙන් පසු ගුණසෝම අලුත් පණක් ලැබුණාක් මෙන් වැඩ කරන්නට පටන් ගත්තේය. ඔහු පහළ වත්තේ ළඳු පදුරු කපා දමා කෙසෙල් පැල විසිපහක් හිතක් සිටවීය. බතල වැල් දෙසියක හමාරක පාත්තියක් දැමීමය. අර්නෝලියාලාගේ වත්ත පැත්තේ මායිමේ ගැලවුණු පැලඉණි සහ කම්බිය යළි සකස් කොට පොල් අතු අශ්විසිවලින් ආවරණයක් කෙළේය. වළං පිහන් හත අටක්ම ගෙනැවිත් කුස්සියේ අඩුපාඩු සකස්කර දුන්නේය.

"තාත්තට කියන්නඩ මනා නැ... කෙල්ලට ඉදහිට තෝර මාම පෙත්තක් ගෙනත් දිප..."

ඇසිලින් නෝනා කීවාය. විත්තරාද හදිසියෙන් මතක් වී ඇත්තාක් මෙන් වැඩ කරන්නට වූවාය. සවි දොරොල්ල, අරවා වැනි කැවිලි පිළියෙළ කොට ගුණසෝම අතේ මාවත් මුදලාලියේ කඩේට යැවීවාය.

"නිකම්ම ඉන්නෙන නැතුව ඔය කාලෙට වැඩක් කරන එකක් හොඳයි... එක අතකට"

ඇසිලින් නෝනාද එවැනි දේ කියමින් විත්තරාගේ වැඩවලට උදව් පදව් වූයේ අලුත් ප්‍රියියකිනි. වාර්ලස්සේ පවුලද දඩස් දෙකකුනකට වරක්වත් දුටු බලන්නට පැමිණියාය. කර්මක කටකාර ගැහැනියක වූ ඇ වෙදමහත්තයා සමගද හරි හරියට කතා කළාය.

x x x x

මහරගම පුහුණුවෙන් පසු ජිනසෝමටත් රමණිටත් සත්විම් ලැබුණේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයටය. ඔහු හදිසියේ ගෙදර පැමිණියේ ඒ බව කියන්නටය.

"දත් උමල කොයි කාලෙද කසාද බදින්න?"

ජිනසෝමගේ තොරතුරු අසා සිටි ඇසිලින් නෝනා අත්තිවේදි ඇසුවාය.

"රමණිලගෙන තාත්තලට ඔක්කොම ආරංචි වෙලා... අත්ත කසාද මිනිහෙක් එක්ක ගිය එකයි... මල්ලි දරුවෙක් හම්බවෙන්නඩ ඉන්න ගැනියෙක් ගෙනාපු කතාවයි... තාත්තගෙ බිමයි... මේ ඔක්කොම ආරංචි කරගෙන..."

ජිනසෝම කීවේ හෙමින් සිරුවේ බිම බලාගෙනය. ඇසිලින් නෝනා කුස්සියේ එළිපත්ත මත ඉදගෙන ඒවා අසා සිටියේ වත්ත පහළ බලාගෙනය.

"ගමේ කවුරුහරි එකෙක් කියන්නඩ ඇති"

"බොරුවකුත් නෙමෙයිනෙ..."

"කැවට බිව්වට උමලගෙන තාත්ත නරක මිනිහෙක් නෙමෙයි. ජිනසෝම... ඒ මිනිස්සුන්ට අගයක් නැතුව දාහකින් හොයා ගත්ත බැව් මිනිහෙක්"

"චිත්තරාගෙ තත්ත්වෙන් දන් විශ්වාස නැ... බිල අසිහියෙන් එන්ඩි එපා"

ඇසිලින් නෝනාට පිළිතුරක් නොදුන් වෙදමහත්තයා මිදුලට බැස්සේය. චිත්තරා සාලයට චිත් බලා සිටියාය.

"ජීනසෝම ආ පයින් ගිය එක ගැන තාත්තගෙ හිතට හරි නැ... ඒ වෙලාවේ ඉඳල කල්පනා කර කර හිටියෙ... යන්ඩ ඇත්තෙ අරක්කු ටිකක් බොන්ඩ වෙන්නි ඇති. මගෙන් මය කාලෙකින් මුදලක් ඉල්ලුව..."

ඇසිලින් නෝනා චිත්තරාට කීවාය. ඇගේ සිතේද ජීනසෝම ගැන කලකිරීමක් ඇති බැව් චිත්තරාට නොදනුණා නොවේ.

"කාත්තට බොන්ඩ හොඳයැ... පසුවේ අමාරුවක් කියාගෙන..."

"සල්ලි ඉල්ලපු විදියට මගෙ පසුව හෝස් ගාල පත්තු වුණා... මම නැ... බැ... කියන්නෙ කොහොමද?"

ඇසිලින් නෝනා චිත්ත පොටින් දැස් පිසදමමින් කුස්සියට ගියාය.

"අයියට තිබුණේ තාත්ත එතකං ඉඳල යන්ඩ"

ගුණසෝම ඒ සිද්ධිය ගැන කීවේ එපමණකි. මේවා ගැන කිසිම වචනයක් පිට නොකර තමන්ගේ පාඩුවේ ඉන්නැයි ඔහු චිත්තරාටද අවවාදයක් දුන්නේය.

ගෙයින් පිටව ගිය වෙදමහත්තයා වෙනදාට වඩා බොහෝ වෙලාසනින් ගෙදර ආවේය. චිත්තරා ගැන ඇසිලින් නෝනා කියූ කාරණාව ඔහුගේ සිතට තදින්ම කාවැද්දි තිබිණි.

වෙදමහත්තයා ගෙට ගොඩවෙන විට ඇසිලින් නෝනා සිටියේ ඉස්තෝප්පුවේ පුටුවක් උඩව වී අත්කිකරය දෙස බලාගෙනය.

"මොකද ඇසිලින් නෝනො කළුවරෙ...?"

වෙදමහත්තයා එසේ අසන තුරුම ඔහුගේ පැමිණීම ඇට දනුණේ නැත. තමා බලාපොරොත්තු වූවාටත් වඩා වෙලාසනින් ගෙදර ඒම ගැන විමසියක් මෙන්ම සතුටක්ද මතු වෙමින් තිබිණි.

"මෙන්න මේ ටික චිත්තරාට දීපං"

"මොනවද?"

"නමිනං ගෙඩි ටිකක්... ගුණසාල ළමයගෙ මිදුලෙ ගසේ පිරිල..."

හබරල කොළයක ඔතා තිබූ නමිනං ගෙඩි කිහිපය ඇසිලින් නෝනා අතට දෙමින් වෙදමහත්තයා ලණු ඇඳෙහි ඇලවුණේය.

"කාලම් බුදිය ගත්තනං"

ඇසිලින් නෝනා එසේ කියූ තමුත් ඔහුගෙන් වචනයක් පිටවූයේ නැත.

ජීනසෝමගේ සිද්ධිය කෙමෙන් අමතකව ගියේය. චිත්තරාගේ තත්ත්වය පිළිබඳව ඇසිලින් නෝනාගේ මෙන්ම වෙදමහත්තයාගේ ද සැලකිල්ල යොමු වන්නට විය. එහෙත් දවස් දහයකට දොළහකට පසු ජීනසෝමගෙන් ලැබුණු ලියුම් කඩදාසිය නිසා ඇතිවෙමින් තිබූ සැහැල්ලුව යමින් නැතිව ගොස් වෙදමහත්තයා ඉස්තෝප්පුවේ ලණු ඇඳට නොව කාමරයේ ඇඳ මත කොටුකර දමමිණි.

"රමණීලාගේ ගෙදරින් කැමැත්ත ගත්ඩි බැරි වුණා... අපේ ගෙදර තොරතුරු ගැන ඒ කට්ටිය හොඳටම කලකිරිලා... කැමැත්ත ගත්ඩි හිටියොත් මේක කෙරෙන්නේ නැහැ. අපි රමණීලාගේ ගෙදරට කියන්නෙත් නැතුව කසාද බැන්නදා... දනට අපි ඉන්නේ කුලියට ගත්තු පුංචි කාමරයක... වෙනම ගෙයක් හොයාගත්ඩි බලන්නවා... අම්මලා තාත්තලා දරුවන් ගැන මිට වඩා හිතන්ඩ තිබුණා... දරුවො ලොකු මහත් වෙනකොට තමන්ගෙ ජීවිත වෙනස් කරගන්ඩ දෙමාපියො වගබලාගන්ඩ ඕනෑ... අපේ ගෙදර එහෙම වුණේ නැහැ... අපට අද මෙහෙම වුණේ ඒ හින්දා..."

ජීනසෝම තව තවත් දේ ලියා තිබිණි. ලියුම කියවන අතරේ වෙදමහත්තයාගේ මුහුණ හොඳටම අඳුරු වනු ඇසිලින් නෝනාට පෙනිණි. කිසිවක් නොකී වෙදමහත්තයා කාමරයට ගියේ ලියුම පුටුව උඩට විසි කරමිනි.

ඇසිලින් නෝනා ලියුම කියවා ගත්තේ චිත්තරා ලවාය. තමාගේ සිතද විශාල වෙගයකින් අප්‍රාණික වී ගිය තමුත් චිත්තරා ඉදිරියේ කිසිවක් නොකියා සිටින්නට ඇසිලින් නෝනා වගබලා ගත්තාය. දවල්ට කන්නට ගෙදර පැමිණී ගුණසෝම සමග චිත්තරා ලියුමේ තිබුණ දේවල් කීවේ ඉකිගසමිනි.

"ලාට පිස්සු... චිත්තරා ඔව් ගැන හිතල හිත නරක් කරගන්ඩ එපා"

විත්තරාට එසේ කී නමුත් "අම්ම මොන එහෙකටද ඒ ලියුම විත්තරාට පෙන්වුවේ" යැයි ප්‍රශ්න කෙළේ තරමක් උස් හඬින්.

"මම දන්න නෑ පුත්... මොනව තිබුණද කියලා... අකුරු දන්නව නෑ මං මග කාටවත් මත පෙන්න්නෙ නෑ... මං විත්තරාට කාරණා කේරුම් කරල දෙන්නං..."

"දන් මොනව තේරුම් කරන්නද? විත්තරාගෙ හිත ගැස්සෙන්නි හොඳ වෙලාවක් නෙමෙයිනෙ මේක... අම්මත් අම්ම කෙනෙක් වෙන්නි හිටපු කාලයක් තිබුණෙනෙ..."

ගුණසෝම නොදනුවත්ම වාගේ ඔහුගේ හඬ වෙගවත් වී ඇත. කාමරයේ සිටි වෛද්‍යවරයාට මේ කතාවෙන් අවසාන කොටස හොඳින් ඇසිණි. කිසිකවම ඒ වචන කිහිපය කිසිකි පාරවල් මෙන් ඇසිලිත් නෝනාගේ පසුව හරහා යන්නට ඇතැයි ඔහුට සිහිණි. කුස්සියට ගොස් මේ කතාවෙන් මැදිහත්වී ඇසිලිත් නෝනා වෙනුවෙන් ගුණසෝමට කරවනු කරන්නට වෛද්‍යවරයාට සිතූණු නමුදු ඉතා අපහසුවෙන් ඔහු ඒ සිතුවිල්ල මැඩ පවත්වා ගත්තේය. යම් හෙයකින් ගුණසෝම තමාටත් වචනයක් කිවහොත් සියල්ල යළි හරිගැස්සිය නොහැකි තත්ත්වයකට පත්වෙනු ඇත. අනෙක් අතට විත්තරා සිටින තත්ත්වය ගැන පළමුව සිතිය යුතුය. වෛද්‍යවරයා සියලු හැසිරීම් නිතරම දරාගත්තේය.

විත්තරා කාමරයේ සිට ඉකිගසන හඬ ද ගුණසෝම හෙමිත් කතා කරන හඬද ඇසෙන්නට පවත් ගත්තේ මේ අතර වාරයේය. ගුණසෝම කුස්සියේ සිට ඔවුන්ගේ කාමරයට යන්නට ඇතැයි වෛද්‍යවරයා තීරණය කෙළේය. ඔහු කාමරයෙන් පිටව කුස්සියට ගියේ ඒ බැව් හොඳින්ම දනගත් පසුවය.

ඇසිලිත් නෝනා හිරිමණි කොටය මත හිඳ දණහිස් මත මුහුණ මඬාගෙන ඉසිගසමින් සිටිනු දුටු වෛද්‍යවරයාගේ මුහුණ හොඳටම කර වී ගියේය. ඇගේ උරහිස් ගැස්සෙන අයුරු ඔහු බලා සිටියේය. මුළු ගෙදරම අප්‍රසන්න වූ නිහඬතාවක යිලි තිබිණි. ඒ නිහඬතාව තවත් අප්‍රසන්න කරමින් ඇසිලිත් නෝනා සහ විත්තරා ඉකිබිඳින හඬවල් ඇසෙන්නට විය.

වෛද්‍යවරයා ඉස්කෝප්පුවට ගියේය. උණු ඇඳෙහි ටික වෙලාවක් ඇලවී සිටි ඔහු මිදුලට බැස්සේය.

x x x x

වෛද්‍යවරයා ආපසු එන විට රැබෝට් සිබිණි. ඔහු ගෙට ගොඩවෙන විට ඇසිලිත් නෝනා සිටියේ ඉස්කෝප්පුවේ පුටුවක් මත ඉඳගෙනය. තමා එතෙක් ඇ ඉස්කෝප්පුවට වී බලා සිටින්නට ඇතැයි සිතූණු නමුත් ඔහු ඒ ගැන කිසිවක් කීවේ නැත. ඒ වෙනුවට ගෙදර කරවරේ තැබීම ගැන දොස් පැවරුවේය. විත්තරාගේ කාමරයෙන් පමණක් ලාම්පු කුප්පි රළියක් විහිදෙමින් තිබිණි. සාලය මෙන්ම කුස්සියද තිබුණේ කරවරේය.

"මොකද මේ ලාම්පුවක්වත් පත්තු කරන්නෙ නැත්තෙ...? ගෙදර කරවරේ කියන්න තරම් දෙයක් වෙලා නැතෙ..."

වෛද්‍යවරයා කීවේ ඇසිලිත් නෝනාට පමණක් නොව විත්තරාටද ඇසෙන පරිදිය. ඉන්පසු ඔහු කාමරයට ගියේය. ලාම්පු කුප්පියක්ද පත්තු කරගෙන ඇසිලිත් නෝනා කාමරයට පැමිණියේ ටික වෙලාවකට පසුවය. කොට්ටය ඇඳ විට්ටම් මත තබාගෙන වෛද්‍යවරයා ඇලවී සිටියේය. කාමරය පුරාම හැළී අරක්කු ගඳ පැතිරී තිබිණි.

"වෛද්‍යවරයාට වටින්නෙ නෑ මේ වෙලාවේ හිහිත් බිල එන්නි"

ලාම්පු කුප්පිය ජනෙල් කණ්ඩිය මතින් කැබූ ඇසිලිත් නෝනා කීවාය. ඉන්පසු ඇ ඇඳ පහළින් ඉඳ ගත්තාය.

"මගෙ බීම නම් මේ ගෙදර ප්‍රශ්නය මට ඒක නවත්තන්ට පුළුවන්... ඇසිලිත් නෝනා දන්නවනෙ මම දන් ඉස්සර වාගෙ බොන්නෙ නැති විත්තිය... හිත සැතපෙන්නට වෙන මොකක්වත් නැත්නම් මිනිහෙක් අඩුනානෙ ටිකක් බොන්නටවත් ඕනෑ..."

"මක පිරිමින්ට දෙන්නට පුළුවන් ලේසිම උත්තරයක්නෙ"

ඇසිලිත් නෝනා එවැනි උත්තරයක් දුන්නේ නැත. එවැන්නක් ඇගේ සිතට ආවේද නැත. අසාමාන්‍ය අත්තිකාරමක මුළුගෙදරම යිලි ඇතැයි ඇට දැනිණි.

"මොකක් වෙලාද මන්ද මේ ගෙදෙට්ට"

ඇසිලිත් නෝනා එසේ කීවිට වෛද්‍යවරයා හිස ඔසවා කොට්ටය තට්ටි ටිකක් උඩට ගෙන ඇඳ විට්ටම්ට හේත්තු කොට යළි හිස තබා ගත්තේය.

"කකාද ජීවිතේ කියන්නෙ දරුවෝ විතරක්ම නෙමෙයි. ඒක ජීවිතෙන් කැල්ලක් විතරයි ඇසිලිත් නෝනො... උන් හිතන්නෙත්"

එහෙම තමයි.. දෙමව්පියෝ කියන්නේ ජීවිතෙන් පුංචි කැල්ලක් විතරයි කියලා”

“වෙදමහත්තයා දෙව්වන්ඩ පටන් ගත්තේ නැතුව නිදාගත්තියි...”

“මං ඩිල ඉන්න එක ඇත්ත... ඒත් මේක දෙව්වල්ලක් නෙමෙයි... හැබැයි තමන් දෙමව්පියන් බවට පත්වෙලිච්ච වෙලාවක තමයි උන්ට තේරෙන්න දරුවෝ කියන්නේ දෙමව්පියන්ගේ ජීවිතෙන් කොච්චර ලොකු කැල්ලක්ද කියලා... දරුවන්ගේ ලෝකෙ දෙමව්පියන්ට තියෙන ඉඩකඩ වගේ දාස් ගුණයක ඉඩක් තියෙනවා දෙමව්පියන්ගේ ලෝකෙ දරුවන්ට... දුන් මස කාටවත් මික නොතේරුණ්වා දෙමව්පියෝ වෙලිච්ච දවසට කාට කාටත් ඒක තේරෙනවි...”

වෙදමහත්තයා දිගටම කියවන්නට පටන් ගත්තේය.

“දෙමව්පියෝ වෙලිච්ච දවසකට උන්ටත් තේරෙයි දෙමව්පියෝ දරුවෝ ගැන කොච්චර හිතනවද කියලා”

ඔහු හත් අට වතාවක්ම ඒ වචන වික පිට කෙළේය.

“අනිත් අතට බලාපං... අපි ගමේ මඟුල් කියකට ගිහිල්ල තියෙනවද? දරුවෝ කුන්දෙනෙක් ඉඳලත් මඟුලක් කන්න බැරි වුණ්නේ”

“මව් ගැන දන් හිතල වැඩක් නෑ වෙදමහත්තයෝ...”

“උඹ කියන එක ඇත්ත... දන් හිතල වැඩක් නෑ... හැබැයි එකම ප්‍රශ්න ඇසලින් නෝනෝ අපට හිතන්න කිසිම දෙයක් ඉතුරුවෙලා නැති එක...”

වෙදමහත්තයා එසේ කියා නැවතත් වික වෙලාවක් නිහඬ බව රැක්කේය. ඇසිලින් නෝනා සිතුවේ ඔහුට නින්ද ගියාවන්දයි කියාය. ඇත්තටම ඔහුගේ ඇස් පියවී තිබිණි.

“මට හිතට අමාරු කුසුමලකා ගැන... අපි ඒකි ගැන හොයල බැලුවෙත් නෑ... පැනල ගිය එක ඇත්ත... ඊට පස්සේ අපිත් ඒකිව අත්ඇරිය... සමහර වෙලාවට ඒකි අපි හිතාගෙන ඉන්නවට වඩා දුක් විදිනව ඇති. කසාද මිනිස්සුන් එක්ක ගිය හුඟක් ගැණුන්ට දුක් විදින්න වෙනවා ඇසිලින් නෝනෝ... මොනවා වුණත් ජීවිතේ අස්සක මුල්ලක හරි පරණ ගැන ඉන්නවනේ... උඹට පුළුවන් නම් කුසුමලකා ගැන විකක් හොයල බලපං...”

නැවත මද වෙලාවක් නිහඬව සිටි වෙදමහත්තයා “වෙලාවකට හිතෙනවා බං කවුරු හරි අපට කොච්චිතයක් වත් කරලද කියලා” යනුවෙන් කීවේය.

තවත් මොන මොනවාදෝ කියමින් සිටි ඔහුට නින්ද ගියේ කොයි මොහොතදැයි ඇසිලින් නෝනාටද දනුණේ නැත. ඔහු නින්දට ගොස් ඇති බව ඇ දන ගත්තේ පසුව ඇසුණු ගොරවන හඬිනි.

“කාත්ත කැවේ නෑ තේද අම්මේ... මං සම්බෝලයක් හැදුව... දවල් මාළු පිනි විකකුත් ඇති”

විත්තරාගේ හඬ සාලයෙන් ඇසුණේය. ඇසිලින් නෝනා සාලයට පැමිණියාය.

“කාත්ත දන් කන එකක් නෑ... විකක් වැඩිපුර බිඳ දවසට ඔහොම තමයි. විත්තරා කාල නිදාගන්න... ගුණසේම තාම ආවේ නෑ තේද?”

“නෑ... අපේ ගෙවල් පැත්තෙන් යනවා කිව්ව”

“ඒ දෙයොඩහරි වෙන්නේ නැතුව ගෙදර එන්න එපායෑ...”

විත්තරා මෙන්ම ඇසිලින් නෝනාද කතාබහ කළේ හැන්දෑවේ කිසි දෙයක් නොවූ අයුරිනි. කුස්සියේ මෙන්ම සාලයේද ලාම්පු කුප්පි දල්වා ඇත. විත්තරා ඒවා පත්තු කරන්නට ඇත. ඇගේ කුස සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයටත් වඩා හෙරා ඇතැයි ඇසිලින් නෝනාට සිහිණි.

“විත්තරා කාල බුදියගන්න. ගුණසේම ආපුවාම මං කන්ඩ දීල කුස්සිය අස් කරන්නං”

විත්තරා බිම බලාගෙන කාමරයට ගියාය. ඇ කාමරයට යනතෙක් බලා සිටි ඇසිලින් නෝනා කුස්සියට ගියාය.

x x x x

18

වෙද මහත්තයාට අංශබාගය වැළඳුනේ නිසිපරිදි ආහාර නොහැනීමත් දිනපතාම වාගේ හැළී අරක්කු බිමත් නිසා යැයි ජිනසෝම, සිරිදාස සමඟ කියනු ඇසිලිත් නෝනාටද ඇසිණි. එහෙත් ඒවා නිවැරදි කරන්නට ඇසිලිත් නෝනා උත්සාහ ගත්තේ නැත.

"දන්වත් අම්මේ මාරු කැල්ලක් බිත්තරයක් තාත්තට දෙන්නඩ"

ජිනසෝම, ඇසිලිත් නෝනා සමඟ දෙකුත් වතාවත්ම කීවේය. එහෙත් වෙදමහත්තයාගේ හිමේ තිබුණේ ද කිබෙන්තේද වෙනම සිතුවිලි බව ඇ හොඳින්ම දැනී.

"කෝ උමේ නෝන මහත්තය ආවෙ නැද්ද?"

කාමරයට පිවිසි ජිනසෝමගෙන් වෙදමහත්තයා දෙකුත් විටක්ම ඇසුවේය.

"එයාට බබෙක් හම්බවෙන්නඩ... මෙව්වර දුරක් බස්වල යන්නට එන්නඩ හොඳ නැ..."

ජිනසෝමගේ පිළිතුර එය විය. එහෙත් වෙදමහත්තයා ඒ පිළිතුරෙන් තෘප්තිමත් නොවූ බව ඔහුගේ මුහුණෙහි ඇඳී යනු ඇසිලිත් නෝනා දුටුවේය. රමණී සිටින්නේ තනියම යැයි කියමින් ජිනසෝම එදා සවසම කුරුණෑගල ගියේය. යෑමට පෙර ඔහු ඇසිලිත් නෝනා අත රූපියල් සියයේ තෝට්ටු දෙකක් තැබුවේය. ඇසිලිත් නෝනා ඒ මුදල් ගත් නමුත් ජිනසෝමගේ මුහුණ බැලුවේ නැත.

"රමණී ළඟ කවුරු හරි තවත්තල මම දවස් තුන හතරකින් එන්නම්... දනට ඔය බටහොල්ලෙ වෙදමහත්තයාගෙ ඔබත් කරගෙන යන්නඩ... වෙනසක් නොවුණොත් අපි විශේෂයේ දොස්තර කෙනෙකුට පෙන්නමු"

ජිනසෝම කීවේය. සිරිදාසද හිස වතා එය අනුමත කෙළේය. දරුවාට කිරි දෙමින් සිට නිසා විත්තරා පිටතට පැමිණියේ නැත. භූමිසෝම බෙහෙත් වගයක් සොයන්නට පිටියේ හෙදර හොසිනි. නැවතත් කාමරයට එයි බැලූ ජිනසෝම "තාත්තා නිදි" යැයි කියමින් මිදුලට බැස්සේය. ජිනසෝම පිටව ගිය නමුත් සිරිදාස තවත් වෙලාවක් රැඳුණේය. ඔහු නැවතත් කාමරයට ගොස් වෙදමහත්තයා ගේ ඇඳ අසල තබා තිබුණු පුටුවෙහි ඉඳහත්තේය. මෙතෙක් වෙලාවක් ඇස් පියාගෙන සිටි වෙදමහත්තයා ඇස් ඇරියේය.

"මං හිතුව සිරිදාස යන්නඩ ඇති කියල..."

"නැ... තව ටිකක් වෙලා ඉන්නව"

"අංශබාගෙ කියන්නෙ හොඳ කරන්නඩ පුළුවන් ලෙඩක් තෙමයි"

"නැ... බටහොල්ලෙ වෙදමහත්තයා ඔය ලෙඩට බොහොම හොඳයි..."

"සමහරවිට මම ඒ දවස්වල කරපු ආරස්සාවල බලේ දුන් බිඳිලත් ඇති... හැමදාම ඔය ආරස්සාවල් එහෙම තියෙන්නෙ නැ..."

"වෙදමහත්තයාගෙ ආරස්සාවල් එහෙම ලේසියෙන් නැසී වෙන්නෙ නැ..."

සිරිදාසට මේ ආරස්සාවල් ගැන දැනුවත්කමක් නැත. එහෙත් වෙදමහත්තයාගේ සිත සනසන්නට ඔහු බොහෝ දේ කියමින් තවස් වනතුරුම සිටියේය.

"සිරිදාස එහෙම ඇවිල්ල වෙදමහත්තයාත් එක්ක කතාකර කර ඉන්න එක ලොකු දෙයක්. තැන්නම් වෙදමහත්තයාගෙ වැඩේ කල්පනා කරන එක..."

සිරිදාස ආපසු යෑම සඳහා මිදුලට බසින විට ඇසිලිත් නෝනා කීවේය.

"මං පුළු පුළුවන් වෙලාවට එන්නම්කො" යැයි කියමින් ඔහු මිදුලට බැස්සේය. ඇසිලිත් නෝනා ඔහු බොහෝදුරක් යනතෙක්

බලා සිටියාය. මේ වෙලාවේ හැටියට සිරිදාස කොසිතරම් හසියක් දසි ඇට සිහිණි.

රෝගීව ඇදට වැටුණු පසු වෙදමහත්තයාගේ එකම සහනායු වූයේ ඇසිලින් නෝනා ඔහු අසලින්ම සිටීමය. ඇ පෙනෙන්නට නොසිටියොත් "ඇසිලින් නෝනේ" යනුවෙන් කතා කරයි. දේකුන් වීමක් එසේ අඩ ගැසීමට සිදුවුවහොත් ඊළඟ වතාවේ එය සිටවන්නේ කේන්තියෙන් කරන්නා වූ කැහැසිමක් ලෙසිනි. මේ බැව් දන්නා ඇසිලින් නෝනා මොන වැඩක නියැලී සිටියද වෙදමහත්තයා කතා කරන විට කාමරයට දුවයි. විත්තරා පොඩි දරුවාගේ කටයුතුවලට සිර වී සිටින නිසා වෙදමහත්තයාගේ වැඩ මෙන්ම කුසසියේ වැඩද කරන්නට සිදු වී තිබෙන්නේ ඇසිලින් නෝනාවය. විත්තරාලගේ අම්මා නිතර නිතර එන එක ගැන වෙදමහත්තයාගේ එතරම් මනාපයක් නැත. නමුත් ඔහු කිසිවක් කියන්නට ගියේ ද නැත.

"ඇසිලින් නෝනා මට හොඳටම විශ්වාසයි අපට කවුරු හරි කොඩිවිතයක් කරල... උඹට පුළුවන්නම් අංජනම් බලල කොරතුරක් ගනි... එහෙම වුණොත් නාඹිරිත්තෙ ගුරුන්නාසේ ලව්වා කපාගත්තට පුළුවන්..."

වෙදමහත්තයා කීපවිටක්ම කොඩිවිත කතාව කීවේය. ඇසිලින් නෝනා සැමදාම වාගේ රාත්තරියට අංජනම් බලන්නට පටන්ගත්තේ ඔහුගේ හිත සැනසීම පිණිසය.

එතෙසේම වරක් දෙවරක් පැමිණ වියෙමැද දොස්තර කෙනෙකු වෙතට යාමට යෝජනා කළ නමුත් වෙදමහත්තයා කැමැති වූයේ නැත. අංශබාගය වැනි රෝගවලට සිංහල වෙදකම මිසක දොස්තර වෙදකම් හොඳ නැතැයි යන්න ඔහුගේ ආකල්පය විය.

මාටින් මුදලාලි, සේකන් අප්පුහාමි පමණක් නොව ගුණපාල ළමයා අදී උදව්සද මුල් දවස්වලදී දවස් දෙකකුනකට වතාවක් වෙදමහත්තයා සමග කතාබහ කරමින් සිටින්නට පැමිණි නමුත් කල්යාණම ඒ මෙන්ද අඩුවී ගියේය. දවස් දෙක කුනකට සැරයක්වත් පැමිණෙන්නේ සිරිදාස පමණි.

"කුසුමලතා, සිරිදාසත් එක්ක ගියා නම් එක විදියකට ඉන්න ඔබ්බේ"

Part of Sri Lankan e-community

"වෙදමහත්තයා දන් මට ගැන හිතල වැඩක් නැත... වෙන්ඩ තියෙන දේවල් තමයි වෙලා තියෙන්නෙ... එක එක්කෙනා ගෙනාපු දේවල් අපට වෙනස් කරන්න බැනෙ..."

"කුසුමලතා මේ ගැන දන්නව නම් තීව්වියව එතව බලන්න" වෙදමහත්තයා කුසුමලතා පිළිබඳව කතාව පවත්ගත්තේ ඒ වික කියාගන්නට බැව් තේරුම් ගැනීම ඇසිලින් නෝනාව අපහසු නොවීය.

වෙදමහත්තයාගේ මුහුණකට පමණක් නොව ඇඟපතද සෝදා පිරිසිදු කිරීම ඇසිලින් නෝනාගේ දවසේ මුල්ම කාර්යය විය. නාවන්නට අවශ්‍ය වූ විටක ගුණසේම ඔහුව ඔසවාගෙන ගොස් ළිඳ ප්‍රභින්න තබයි. ඇසිලින් නෝනා නැවු පසු යළිත් ඔසවාගෙන විත් ඇදමක තබයි.

"අරක්කු ටිකක් බොන්නට ආසයි බ..."

වෙදමහත්තයා දවසක් එසේ කීවේ දවස් ගණනාවක උත්සාහයකින් පසුව බව ඇසිලින් නෝනා තේරුම් ගත්තාය. එහෙත් ඇ එය නැසුණාක් මෙන් සිටියාය. ඊටපසුවද තුන් හතර වතාවක්ම ඒ ඉල්ලීම කළ නමුත් ඇසිලින් නෝනා ඒ සෑම විටම කිසිවක් නොකියා කාමරයෙන් පිටව ගියාය.

"අරක්කු ටිකක් බොන්නට ආසයි බ..."

වෙදමහත්තයා, ඇසිලින් නෝනාගේ අතින් අල්ලා ගනිමින් කීවේය. ඔහුගේ මුහුණ පුරාම තිබුණේ බයාදු අසරණ බැල්මකි. ඇසිලින් නෝනාට ඒ දෙස බලාසිටීමටද අසීරු දෙයක් විය. ඇගේ දැස් කළළින් තෙත් වෙන්නට පටන් ගත්තේය.

ඇඳ සිටි විත්තය උඩින් තවත් විත්තයක් පටලවාගත් ඇ මගේට කඳුළු පිසිමින් මාටින් මුදලාලිගේ කඳවට ගියාය. ඒ වන විට බඩුගැනීමට පැමිණ සිටි දෙතුන්දෙනා ඉවත්ව යන තෙක් බලා සිටි ඇ තමන් පැමිණි කාරණය මාටින් මුදලාලිට රහසින් මෙන් කීවාය. එදා රාත්තරියේ මාටින් මුදලාලි වෙදමහත්තයා බලන්නට පැමිණියේ සිල් අරක්කු බාගයේ බෝතලයක්ද සහවාගෙනය.

"වැඩියෙන් බොන්නට එයා... ගුණසේම දනගන්නොත් මට විසුමක් නැ..."

රාත්‍රියේදී ගුණසෝම ගෙදරින් පිටව ගිය පසු අරක්කු බෝතලය වෙදමහත්තයා අතට දෙමින් ඇසිලින් තෝනා කීවාය. ඉන්පසු කුස්සියට ගිය ඇ පට්ටම් කැලී දෙකක් බැදගෙන එක් වෙදමහත්තයා ගේතම තැබුවාය.

ඔහු අරක්කු විදුරුව පානය කෙළේ දවස් ගණනකින් වතුර පොදක් නොලත් පිපාසිතයකුට වතුර දෝතක් ලැබුණු කලෙක මෙනි.

"ඇසිලින් තෝනො... උම් ඔහොම හිටපං... උම් ජේන්ඩ ඉන්න කොට මට තනියක් නෑ බං"

වෙදමහත්තයා කතාව පටන් ගත්තේ ඒ විදියටය. ඉන්පසු බොහෝ දේ කීවේය. ඒ සියල්ල මීට පෙර කීපවතාවක්ම ඇසිලින් තෝනා අසා තිබුණු දේවල්ය.

වෙදමහත්තයාට ඕනෑ දෙයක් කියන්නට ඉඩ දී ඇසිලින් තෝනා ඇද පාමුලින් පැයුර ඊලාගෙන එහි වැතිර අසාගෙන සිටියාය.

"අපි උත් ගැන දුක්වෙන තරම් උත් අපි ගැන දුක්වෙන්න නෑ... ඒකෙ හැටි එහෙම තමයි බං... ඒකෙන උඹට අම්ම කියන්නෙන... ඒකෙන මට කාක්ක කියන්නෙන..."

කියවිල්ල නතර කළ වෙදමහත්තයා එක්වරම ඉකිගසන්නට පටන් ගත්තේය. කලබලයට පත් ඇසිලින් තෝනා නැගිට ඔහුගේ හිස මෙන්ම පපුවද පිරිමදින්නට පටන් ගත්තාය. ටික වේලාවකින් ඔහුට නින්ද ගියේය. ඇසිලින් තෝනා අඩක් හිස් වූ අරක්කු බෝතලය ගෙන කාමරයේ මුල්ලකින් තැබුවාය.

ඉන්පසු ඇද පැයුර මත ඇලවුණාය. මහරාත්තියගේ ඇසිලින් තෝනා අවදි වූයේ වෙදමහත්තයා කෙදිරි ගාන හඬිනි.

"පපුව ටිකක් රිදෙනව වගේ බං..."

ලාම්පු කුප්පිය දල්වාගත් ඇසිලින් තෝනා ගුණසෝමට කතා කළාය. ඇ කුස්සියේ රාක්කයක තිබූ සිද්ධාර්ථ තෙල් කුප්පිය යොග්‍ය එතර්ව ගුණසෝම කාමරයට ගොස් වෙදමහත්තයාගේ හිසෙහි කොට්ටිය සකස් කරමින් සිටියේය.

වෙදමහත්තයා වෙතින් අරක්කු ගෙදක් වහනය වූ නමුත් ගුණසෝම ඒ ගැන කිසිවක් ඇසුවේ නැත. ඇසිලින් තෝනා කෙල් බිංදු

කිහිපයක් අතට ගෙන වෙදමහත්තයාගේ පසුවෙහි තවදා තදින් පිරිමදින්නට වූවාය. ටික වේලාවකින් නැවතත් ඔහු නින්දට වැටුණේය.

"අමුත්තක් දකුණොත් කතාකරන්න" යි කියමින් ගුණසෝම කාමරයෙන් පිටව ගියේය. දල්වෙන ලාම්පු කුප්පිය තරමක් ඇසින් තැබූ ඇසිලින් තෝනා පැයුරෙහි වැසිරුණාය. නිදා නොගන්නට උත්සාහ ගත් ඇසිලින් තෝනා නින්දත් නොනින්දත් අතර කෙතරම් වේලා සිටියාදැයි දැනුණේ නැත. එක්වරම වෙදමහත්තයාගේ අතපය සෙලවෙන හඬින් නැගී සිටි ඇ ලාම්පු කුප්පිය ගං කොට ඔහු දෙස බැලුවාය. ඔහු අසීරුවෙන් අතපය සෙලවනු දුටු ඇසිලින් තෝනා පපුව පිරිමදිමින් ඉකිගසන්නට වූවාය. වෙදමහත්තයා ඇ දෙස බලා සිටිමින්ම නිසල වූයේය.

ඇසිලින් තෝනාගේ විලාපයක් සමඟ කාමරයට දුවගෙන පැමිණි ගුණසෝම වෙදමහත්තයා දෙස බලා සිටි ඔහුගේ දෑස් පියත්පත් ඇඟිලි තුඩුවලින් වසා කාමරයෙන් පිටවී සාලයට ගොස් පුටුවක් මත ඉදගෙන මහ හඬින් හඬන්නට පටන් ගත්තේය. වෙදමහත්තයාගේ ගෙවල් දෙසින් ඇසුණු විලාප හඬ රාත්‍රී නිසංසල බව අතරින් ගමේ ඇතටම විහිද ගියේය.

x x x x

වෛද්‍යවෘත්තියාගේ මළගම අවසන් වී සති දෙක තුනක් ගත වූ නමුත් ඇසිලින් නෝනා ගෙදර වැඩක් පොලක් කරනවා තබා ගෙයක් මිදුලක් අතුගාන්නටවත් උනන්දුවක් දක්වුයේ නැත. ඇ දවසේ වැඩ කාලයක් සිටියේ කාමරයේය. විත්තරාලාගේ අම්මා පැමිණි විට නම් ඇ කාමරයෙන් පිටතට පැමිණියේම නැත.

"මං එතවම ගුණසෝමගෙ අම්ම කැමති නැතුව වගෙ"

විත්තරාලාගේ අම්මා දවසක් එසේ කීවේ වෙනස්කම දරා සිටින්නට බැරිම තැනයි.

"එහෙම එකක් නෙමේ අම්මේ... ඒත් තාත්තා හැඩවුණාට පස්සේ ගුණසෝමගෙ අම්ම හරි වෙනස්... ගුණසෝම එක්කවත් කතාබහක් නැ... කාමරේම තමයි... වෙලාවකට ගුණසෝමටත් කේන්තියි"

"මිනිස්සු මැරෙන්නට නේන්නං... අතින් එක මැරුණෙත් වයස හිමිල්ලනෙ..."

"අපේ මන්ද අපට තේරෙන්න නැ... මගෙ පාඩුවේ මං ඉන්නට"

"මහොම ඉන්නකොට කදිස්සියකට දරුව ගාවවත් තියල එළියට පහලියට යන්නවත් බැනෙ... හිතට බයයිනෙ"

අම්මාගෙන් පිට වූ ඒ වචන වික නම් විත්තරාගේ හිත ඇතුළටම කා වැදී ගියේය. බලාගත් අත බලාසිටින ඇසිලින් නෝනාගේ ස්වරූපය විත්තරාගේ සිතේ ඇදෙන්නට පටන් ගත්තේය. ඒ මුහුණ කිසිම හැඩමක් නැති එකකැයි ඇට සිහිණි. විත්තරා මේ ගැන ගුණසෝම සමග ද කතා කළාය.

"අම්මට තාම තාත්තාට අමතක කරන්න බැරුව ඇති... මම කෝකටත් ලොකු හාමුදුරුවෝ මුණගැහිල කියන්නං..."

ගුණසෝම එසේ කීවේ විත්තරාගේ සිතේ ඇති කිහිපම තැනි කරනන්නටය. එහෙත් ඔහුගේම සිත තිගැස්සී ගියේ "කදිස්සියකටවත් දරුව ගාව තියල යන්නවත් බයයිනෙ" යි විත්තරා කී කාරණාවටය. ඉක්මණින්ම ලොකු හාමුදුරුවන් හමුවූයේ ඒ නිසාය.

"ලොකු හාමුදුරුවෝ එන්න සිව්ව" යි ගුණසෝම කී හෙයින් ඇසිලින් නෝනා පසු දවසක පන්සලට ගියාය. මාස ගණනකින් පන්සලට නොගිය හෙයින් ඇට ආගන්තුක බවක්ද දැනිණි.

"වෙදමහත්තය මිනිස්සුන්ට බොහොම තොදින් හිටපු කෙනෙක්නෙ..."

"එහෙමයි හාමුදුරුවනේ"

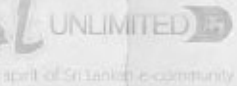
"දුන් උපාසක භාමිනේටත් තියෙන්නෙ පන්සලට එහෙම ඇවිල්ල මය බණ භාවනාවකට හිත යොදවන එක... ඒක ඉතිං උපාසක භාමිනේටත් හොඳයි වෙදමහත්තයටත් හොඳයිනෙ..."

"එහෙමයි හාමුදුරුවනේ..."

ලොකු හාමුදුරුවන් මුණගැසී ආපසු පැමිණි ඇසිලින් නෝනා බුදු පහන තබන තැන පිරිසිදු කරන්නට පටන් ගත්තාය. පරණ කඩදාසිය ඉවත් කළ ඇ විත්තරාගෙන් පන්තර කඩදාසියක් ඉල්ලාගෙන එය බුදුපහන රඳවා ඇති ලාල්ලට දමා ඒ උඩින් බුදු පහනත් හඳුන්කුරු ගසන කුඩා චිත් එකක් කැබුළාය.

සිං කළුවර වැටෙන්නට පෙර මිදුලේ අම්මෙක යට සිටුවනුසුද්ද ගහෙන් මල් හත අටක් කඩාගත් ඇසිලින් නෝනා ඒවා බුදු පහන අසල තබා පහන දල්වා ගාථා කියන්නට පටන් ගත්තාය. ගාථා කියා අවසන් කළ ඇසිලින් නෝනා අල්මාරිය උඩ අහපත හා එහි දමා තිබුණු අංජනම් ගෙත එහි කැවරී තිබුණු දුම්පි පිසදා පිරිසිදු කළාය.

එකල අංජනම් බැලීම සඳහා පාවිච්චි කළ පුවුටට පිරුවට කැල්ලක් ඊලා අංජනම් ඒ මත තබා පොල්තෙල් සහන ද ඒ කැල්ලින්ම තැබුවාය. සාලයට පැමිණ පුවුටක් ඔසවාගෙන ගොස් එය දැවිලියෙන් තබා අංජනම් බලන්නට පටන් ගත්තාය.

ඇසිලින් නෝනා පසුදින අවදි වූයේ කිසියම් ප්‍රබෝධයකිනි. පෙරදා රාතියේ අංජනම් දේවිය නොවැඩිමුත් යම් මොහොතක වඩින්නට ඉඩ ඇතැයි යන සිතුවිල්ල ඇසිලින් නෝනාගේ සිතට අලුත් පිහිදීමක් එක්කරමින් සිටිනේ ඒ මේ අත සැරිසරන්නට පටන්ගෙන තිබිණි. මල් පහන් පුජාකිරීමත් අංජනම් බැලීමත් දිගින් දිගටම කරගෙන යද්දී හත්වැනි රාත්‍රියේ අංජනම් දේවිය අංජනමෙහි පෙනී සිටින බව ඇසිලින් නෝනා දුටුවාය. රත්තරන් පාට සළු පිළිවලින් සැරසී සිටී අංජනම් දේවිය එක්වරක් ඇසිලින් නෝනා දෙස බලා යළි නොපෙනී ගියාය. මැදියම් රැය ඉක්ම යනතුරු බලා සිටියද ඉන්පසු අංජනම් දේවිය පෙනී සිටියේ නැත.

පසුදා උදෙත්ම අවදි වූ ඇසිලින් නෝනා මුහුණකට සෝදාගෙන වතුසුද්ද මල් දෙකතුනක් කඩාගෙන විත් පුජා කළාය.

ඒ අතරතුර කුසසියෙන් සද්ද බද්ද ඇසෙන්නට පටන් ගත්තේය. චිත්තය නැගිට දරුවාට කිරි හඳනවා විය යුතු යැයි ඇසිලින් නෝනාට සිතිණි. ඇ කුසසියට ගියාය.

"දරුව ඇහැරලද?"

ඇ චිත්තයගෙන් ඇසුවාය.

ඇසිලින් නෝනාගේ හදිසි වෙනස චිත්තයට දැනුණ නමුත් ඒ බව නොහඟවා "අම්මටත් හේ චිකක් හඳල දෙන්නද?" යි ඇසුවාය.

"එපා... තව චිකකින් ගුණසෝම කිරි ගේන්නෙ නැතැ..."

ඇසිලින් නෝනා එසේ පිළිතුරු දෙමින් කුසසියේ ජනෙල් පියන ඇරියාය. හුළඟ හිතල වැඩිය. ඇ නැවතත් ජනෙල් පියන වසා කාමරයට පැමිණියාය.

දිවා කල ගෙවී ගොස් රාත්‍රිය එළඹෙනකෙක් ඇසිලින් නෝනාට ඉවසුමක් නැත. ඒ අංජනම් බලන්නටය. රාත්‍රිය එනතෙක් ඇ ගෙදර දොර බොහෝ කටයුතු කළාය. මිදුල අතුපතු ගෑම පමණක් නොව වැව් හිඳුණ තණකොළ උදුලු ගාන්නටද උත්සාහ කළාය.

එදා රාත්තීරියේද අංජනම් දේවිය අංජනමේ පෙනී සිටියාය. ඇසිලින් නෝනා සමඟ සිනාසුණ අංජනම් දේවිය අතින් සංඥාවක් කළාය. වේදමහත්තයා පෙන්වන්න යැයි ඇ සිතින් සිතාගත්තාය. අංජනම් දේවිය යළි නොපෙනී ගියාය.

අංජනම් දේවිය අංජනමට වඩින්නට පටන්ගෙන හත්වැනි රාත්තීරියේදී වේදමහත්තයා පෙනී සිටියේය. ඔහුගේ මුහුණ ඇසිලින් නෝනාට හොඳින්ම පෙනිණි. වේදමහත්තයා අතින් සංඥා කරමින් මොකක්දෝ කියන්නට උත්සාහ කරන බවක් පෙනිණි. "පින් ඕනැද?" ඇසිලින් නෝනා සිතුවාය. ඔහු හිසවනා නොපෙනී ගියේය. පහත නිවා දමා ඇදමත ඇලවුණු ඇසිලින් නෝනා සැනසුම් සුසුමක් හෙළුවාය. වේදමහත්තයා තමාගෙන් වෙන්ව නොයන බව ඇට විස්වාසය. දන් යළිත් ඔහුව දකින්නට අවසරය ලැබී තිබේ. මහා සතුටකින් සැහැල්ලුවට පත් වූ ඇසිලින් නෝනා පසුදා පහන් වනතුරු සිටියේ නොඉවසිල්ලෙනි. ඒ මේ අයුත් ආරංචිය ගුණසෝමට කියන්නටය.

"ඊයේ තාත්තට දුක්ක... අංජනමට ආවා... පින් ඕනැ කියල අතින් කිව්ව... හාමුදුරුවන්ට අවපිරිකරක්වත් පුජා කරන්ව ඕනැ..."

පසුදා හිමිදිරියේම ඇසිලින් නෝනා ගුණසෝමට කීවාය. ඇගේ ප්‍රබෝධමත් හැසිරීම ගුණසෝමටද වටහාගන්නට බැරි තරම්ය. පුස්තකාල පොත් වෙනුවෙන් බටහොල්ලේ වේදමහත්තයා සිරිදාස අත එවා තිබුණු රූපියල් චිකසිය පණත වේදමහත්තයා අල්මාරියේ කොතැනක හෝ තැබූ බව ඇසිලින් නෝනාට මතක් විය. ඇ අල්මාරිය අදින්නට වූවාය. මුදල් කවරය පමණක් නොව වේදමහත්තයා සිරිදාසට නොදී ඉතිරි කරගත් පුස්තකාල පොතද ඇට හමුවිය. පුස්තකාල පොත මල් බුලත් පුවුවෙහි අංජනම් ළඟින්ම තැබූ ඇසිලින් නෝනා කාමරයෙන් පිටවී ඉස්තෝප්පුවේ ලණු ඇඳ මත දරුවාත් තුරුල් කරගෙන ඇලවී සිටී ගුණසෝම වෙතට ගියාය.

"මට මේකෙන් පිරිකරක් ගෙනත් දීපං..."

"සල්ලි මොකටද? මං ගෙනත් දෙන්නං..."

"නෑ මේක තාත්ත කියල කිබ්බේ පිංකමකට දෙන්න කියල... තාත්ත හුඟක් සතුටුවෙයි මේ සල්ලිවලින් පිංකමක් කරපු බව දැනගත්තාම... මං අද රැට තාත්තට කියනව..."

ඇසිලින් නෝනා එසේ කියා දරුවාගේ හිස ද අත ගා යළි කාමරයට ගියාය. ඇසිලින් නෝනා සමඟ වේදමහත්තයා කතා කරන්නට පටන්ගත්තේ ඒ පිංකම් සිදු කළ දා රාත්තීරියේය. එතැන්

පටන් සෑම රාත්තියකම පාහේ වෙදමහත්තයා අංජනම ඔස්සේ ඇසිලිත් නෝනා සමග කතා කළේය. ඇසිලිත් නෝනා ඒ සමහර දේවල් ගුණසෝමටද විත්තරාටද කීවාය. එහෙත් බොහෝ දේවල් සිත යට සඟවාගත්තාය.

"මිරිස් පැළවලට වතුර දානකොට කවදාවත් මිරිස් කරල් ගැන හිතන්න එපා... ඒ පැළේ ගැන විතරක් හිතන්න... එතකොට තමයි අපි පැළේට සැලකුව වෙන්නෙ... කරල් ගැන හිතුවොත් ඒක පාප වේකනාවක් වගේ... එහෙම හිතාගෙන වතුර දාන්නෙ පැළේට නෙමෙයි... අපට... අංජනම හදන්න ගියාම මට වැරදුනේ එතන... ඇසිලිත් නෝනාට අංජනම පේන්නෙ එහෙම පාප වේතනා ඇසිලිත් නෝනා ගාව නැති හින්ද..."

x x x x

"දරුවන්ට අපිව තේරු ගත්ත බැරි වෙන්ව පුළුවන්... ඒත් අපට පුළුවන් වෙන්ව ඕනෑ දරුවන්ව තේරු ගත්ත... ඒක හින්ද තමයි අපට දෙමව්පියෝ කියන්නෙ..." උමට හිතෙනව නං දරුවෝ උඹ ගැන හොයන්නෙ බලන්නෙ නෑ කියල... ඒත් උඹ ඒ දරුවන්ට කියෙන ආදරේ නැති කරගත්ත එපා... ඒ අපි දෙමව්පියෝ හින්ද... හැබැයි ඇසිලිත් නෝනො ජිනසෝමල තාත්තල වුණාම තේරෙයි තාත්ත කෙනෙක් දරුවන්ට කොච්චර ආදරේද කියල..."

මුළු ගම්මි දවස උදාවෙන තෙක් බලා සිටින නමුත් ඇසිලිත් නෝනා බලා සිටින්නේ දහවල ගෙවී ගොස් රාත්තිය එළඹෙන තෙක්ය.

x x x x

"මට බෑ ගුණේ මේ ගෙදර තනියම ඉන්න... අම්ම තනියම කතා කරනව ඇහෙනකොට මට බය හිතෙනව... මේක භූත ගෙදරක් වෙලා"

සිං කච්චර වැටෙන විට විත්තරා ගුණසෝමට කියයි.

"දව්ලට අම්ම හරි වෙනස්... නැම් වැඩක්ම කරනව... මට උදව් වෙනව... ඊයේ පෙරේද මිරිස් පැළ තුනකරකුත් හිටෙව්ව... ඒත් ඊ වෙනකොට මට බයයි. දවල්වත් මට අම්මව පේන්නේ තනියම කතා කරන කෙනෙක් වගේ. සිටපු ගමන් තේරුමක් නැතුව මාත් එක්ක හිතා වෙනව..."

WWW.SINHALAELIBRARY.COM 114

විත්තරා කියන එක ඇත්තයි. අන්තිමේදි ගුණසෝම මේ පිළිබඳව ජිනසෝමට ලියා යැව්වේය.

"අම්ම අංජනම දිනා බලාගෙන තනියම කතා කරනව... අපට කියන්නෙ තාත්තත් එක්ක කතා කරනව කියල... විත්තරා බයයි දත් ගෙදර ඉන්න... සමහර වෙලාවට තනියම හිතාවෙනවද... තාත්ත කියන දේවල් හරියටම හරි කියල කියනවද... දව්ලටත් මං ගෙදරින් යනවට විත්තරා කැමැති නෑ... හරි පුස්තකය... පිට කාටවත් කියන්න පුළුවන් දේකුත් නෙමෙයිනෙ..."

ගුණසෝමගේ ලිපිය කියවූ ජිනසෝම බර කල්පනාවකට වැටුණේය. ඔහු විමලසූරිය මහත්මයාටද ලිපිය පෙන්වා සිදුව ඇති දේ කීවේය.

පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයෙන් ගෞරව උපාධියක් ලබා ඇති විමලසූරිය මහත්මයා ගුරු මණ්ඩලය අතර ප්‍රකටව සිටියේ සාමාන්‍ය පුද්ගලයෙකුට වඩා සමාජ හෝ ජීවන ප්‍රශ්න පිළිබඳව කාරණා දන්නා පුද්ගලයෙකු හැටියටය. දැනට පණක් වියද ඉක්මවා සිටි නමුත් අවිවාහකව සිටින ඔහුගේ එකම වැදගත් කාර්යය වන්නේ පොත පත කියවීමය. එහෙත් ඔහු සමග කතාවට වැටුණොත් බොහෝ වෙලාවක් පණ්ඩිත කතා අසන්නට සිදුවන බව නොදන්නා කෙනෙක් ගුරු මණ්ඩලයේ නැත. එසේ වුවද කරදරයක පැටලැවුණ විටක යමක් දනගන්නට ඔහු තරම් කෙනෙක් ද නැත.

"ජීවිතේ පුරාම අපි කරන්නෙ කන්දක් නහින එක... ඒත් අපි හැමෝටම කඳු මුදුනට යාගත්ත බෑ... මහත් දුර කන්ද නහිනකොට අපි දෙමාපියන් බවට පත්වෙනව. ඊට පස්සෙ දරුවොත් එක්ක කන්ද පාමුලට එන්නට අපට සිද්ධ වෙනව. දරුවන්ගෙන් නිදහස් වුණොට පස්සෙ අපි කන්ද නහිනට පටන් ගන්නව. ඒත් දරුවෝ විදින දුක දැනිල එහෙමත් නැත්තං දරුවන්ගෙ දරුවෝ ගැන අස හිතිල ආයිමත් කන්ද පාමුලට එනව... කාට හරි පුළුවන්තං මේ බන්දනවලින් මිදිල කන්ද තරණය කරල මුදුණටම යන්න ඔහු අපූරු මිනිසෙක් වෙනව. මට හිතෙනව ජිනසෝමලගෙ තාත්තත් ඒ වගෙ අපූරු මිනිසෙක් කියල..."

"තාත්ත මැරෙන්නට ඇත්තේ දුකින් කියලද විමලසූරිය මහත්තය හිතන්නෙ..."

"පිස්ස ජනසෝම මට මීට ඉස්සර කිව්ව ඒවත් දත් කියන ඒවත්... හරි ඇත්ත නම් මට හිතෙන්නෙ තාත්තට කිසිම දුකක් තිබේ නැ... හැබැයි එකක් ඇත්තම කියනව නම් මිස්ස ජනසෝමගෙ හිතේ පුංචි දුකක් තියෙනව... ඒක හරි සාධාරණ දුකක්. මිස්ස ජනසෝමගෙ ටිපුනේ පත්ති හින්ද වැඩිපුර ගෙදර ගියේ නැ... ඊට පස්සේ වයිග්ගෙ පුණින නිසා යැවුනෙත් නැ. අපි දෙමාපියො දිහා බලන්නෙ අපේ මිනෑ එපාකම් අතර තියෙන පුංචි හිඩැස්වලින්... ඒ ඒකේ දරුවෙක් හින්ද... ඒත් ඒකේගෙම දරුවෙකුට පුංචි බිඳේ අමාරුවක් හදුනත් වැඩ ඔක්කොම නවත්තල ඒ ගැන වෙහෙසෙනව. ඒ ඒකේ තාත්ත කෙනෙත් හින්ද..."

"තාත්තගෙ හිතේ කේන්ද්‍රියක් තියෙන්න ආද්ද?"

"නැ... කේන්ද්‍රියක් නැ... කන්ද මුදුනට ගිය මිනිස්සුන්ගෙ හිත්වල කරුණාවක් මිස තරහක් රැඳෙන්නෙ නැ. අම්ම බැඳිල තියෙන්නෙත් තාත්තගෙ කරුණාවට. මොනව වුණත් මිස්ස ජනසෝම අම්මව මානසික දොස්තර කෙනෙකුට පෙන්න්නව... මික මානසික පුස්තකයක් තමයි... හැබැයි මිස්ස ජනසෝමලගෙ අම්මට තියෙන්නෙ මය කියන විදියට ඊටත් වඩා එහා ගිය තත්ත්වයක්..."

විමලසූරිය මහත්මිය පැවසූ කාරණා කිසිවක් රමණී සමඟ කතා නොකරන්නට ජනසෝම ඉටාගත්තාය.

"මං විමලසූරිය මහත්තයක් එක්ක කතා කළා... ඉක්මනට සයිකාට්‍රික් කෙනෙකුට පෙන්න්නව කියල තමයි කිව්වෙ..."

"ඒක තමයි ඒකේ... හිත කලබල කරගත්ත එපා... හෙට උදේම ගෙදර යන්න... මොකවත් කරගත්ත කේරුමක් නැකුට ගුණසෝම බයවෙලා ඇති... සෝම ඉන්න එකේ මට තනියක් නැ..."

රමණී පැවසුවේ ජනසෝමගේ අත අල්ලා ගනිමිනි. ඔහු හොඳටම කලබල වී ඇති බවක් ඇට දැකිණි.

ජනසෝම පුද්ගල උදෙසාම ගෙදර ගියේය. එහෙත් ගෙදර කිසි කලබලයක් නැත. අම්මා කුස්සිය අස්පස් කරමින් සිටියාය. චිත්තරා කාමරයේ සිට හඬන දරුවා තලවගන්නට උත්සාහ දරන හඬ ඇසේ. ගුණසෝම පෙනෙන්නට නැත.

"යාච්චෙක් හම්බවෙන්නව ගම්පහ ඇවා... ඒ ගමන් දවල්ට කන්නක් ක්ක ආවෙ... හරිම බඩගිනියි..."

ජනසෝම කිවේය. ඇසිලින් නෝනා තවකුඩියේ එයන්නට පටන් ගත්තාය.

"පුළුපු හම්බ දින්නෙ නැ පුනේ... තාත්ත කැමැති නැත... දත් තාත්ත මට හැමදාම කතා කරනවනෙ... උමල ගැනත් අහනව... සකුවින් ඉන්නව නම් එව්වරයි කියල තමයි තාත්ත කියන්නෙ..."

"බැඳුම් එපා සම්බෝලයක් හදන්වනො"

ජනසෝම ඉතා ඉක්මනින් මාතෘකාව මෙතස් කෙළේය. ඇසිලින් නෝනා කුස්සියේ සිටින අතරේ සාලයට පැමිණ ජනසෝම කාමරයට එබිකම් කෙළේය. මල් බුලත් පුඩුවක තබා ඇති අංජනම ද පුස්තකාල පොතද පරවුණු මල් හත අටක්ද මොනර පිහාටුවක්ද විය. බුදු පහන තිබුණේ වෙනම තැනකය. ඇඳ කොට්ට මෙට්ට පිළිවෙළට සකස්කොට තිබිණි. කාමරයේ අපිළිවෙළක් නැත.

එහෙත් ඇසිලින් නෝනාගේ වියාල වෙනසක් සිදුවී ඇත. ඉතා ඉක්මණින් මනෝ වෛද්‍යවරයකුට පෙන්විය යුතුය. හවස් වරුමේ ඔහු ගුණසෝම සමඟ ද ඒ ගැන සාකච්ඡා කෙළේය.

ජනසෝම ආපසු කරුණාගල ගියේ හැකි ඉක්මනින් ආපසු එන බලාපොරොත්තුවෙනි. එහෙත් එදා රාත්තරියේ බලාපොරොත්තු නොවූ බොහෝ දෙවල් සිදුවිය.

ඇසිලින් නෝනා දෙගොඩහරි රාත්තරියේ තනියම කතා කරන හඬ චිත්තරාගේ කාමරයටද ඇසෙන්නට විය. චිත්තරා නිදා සිටි ගුණසෝමව අවදි කළාය. ගුණසෝමටද ඇසිලින් නෝනා කතාකරන හඬ ඇසිණි. ඔහු කාමරයෙන් පිටව ඇසිලින් නෝනාගේ කාමරය අසලට ගොස් එබිකම්කර බැලීය. ඇ අංජනම දෙස බලාගෙන තනියම කතා කරමින් සිටී.

"වේදමහත්තය හැමදාම මෙහෙම කතා කරන එක මගෙ හිතට ලොකු සැනසිල්ලක්... මට හිතෙනව මේ ආසාවල් ඔක්කොම නැති කරල නිදහස් වෙලා වේදමහත්තය ළඟට මට ළඟදීම එන්න පුළුවන් වෙයි කියල"

ඇසිලින් නෝනා තවත් මොනවාදෝ කියවන්නට පටන් ගත්තාය. ඒ හැම එකක්ම එක වාගේ දේවල්ය. ඒවාත් අපහැදිලිය. ඔහු විනාඩියක් දෙකක බලා සිට ආපසු කාමරයට ආවේය. ඒ එනවිට චිත්තරා සිටියේ දරුවාත් කුරුළු කරගෙන ඉක්කසමිනි.

"මම බියයි... නින්ද යන්නෙන් නැ... මට එක එක දේවල් හිතෙනවා... මොහොතකට පිටවුනාම මම ඉන්නෙ හරි බයෙන්... එක්කො මේ දේවල් ඉවරවෙන කල් මම දරුවන් එක්ක අපේ ගෙදර නවසින්නම්"

චිත්තරා දරුවාව තම තවත් කුරුල්ලට තද කරගත්තාය. ඇහොදම බියපත්ව සිටින බව ගුණසේමට හොඳණනා නොවේ. එහෙත් ඔහු නිහඬව සිටියේය.

දෙනුන්ගෙන් කිරි දොවන්නට ගුණසේම පාන්දරින් අවදිවෙයි. පසුදා පාන්දරින් අවදිවූ ඔහු දෙනුන් ගාවට යන්නට පෙර ඇසිලිත් නෝනා නිදා සිටින කාමරයට එහිකම් කෙළේය. ඇට නින්ද ගොසිනි. හෙමින් සිරුවේ කාමරයට ඇතුළුවූ ගුණසේම අංජනම සහිත පිරිසිදු ගෙන කාමරයෙන් පිට විය. පළමුව වත්ත පහළට ගිය ඔහු පිරිසිදු චිත්තෙන් එපිටට වීසි කෙළේය. දෙනුන් වෙතට ගොස් කිරි දොවන්නට පටන්ගත්තේ ඉන්පසුවය.

x x x

අංජනම විසිකිරීමෙන් පසු ඇසිලිත් නෝනා තනියම කතා කෙළේ නැත. ගුණසේම සිතුවේ සියල්ල අවසන් වෙනු ඇත කියාය. එහෙත් ඒ වෙනුවට වචනයක්වත් පිට නොකර බලාගත් අත බලාගෙන සිටින්නට වූවාය. ඇහැටුවේද නැත. චිත්තරා දෙස නොව ගුණසේම දෙසවත් බැලුවේ නැත. බොහෝ විට සිටියේ කාමරයේය. ඉස්කෝප්පුවට පැමිණියහොත් පුටුවක් මත වාඩි වී පාර පැත්ත බලාගෙන පැය ගණන් සිටියාය.

ජීනසේම ගෙදර පැමිණි විටද ඇසිලිත් නෝනා ඔහුගේ මුහුණ දෙස බැලුවේ නැත. ඔහු දෙනුන් වරක්ම කතා කළ නමුත් නාදානන පුද්ගලයෙකු දෙස බලන්නාක් මෙන් එක්වරක් මුහුණ දෙස බලා යළි පාර දෙස බලාගෙන සිටින්නට වූවාය. ඉන්පසු ජීනසේම දෙසවත් ගුණසේම දෙසවත් නොබලා කාමරයට ගියාය.

"කැමක් නැ... මේදවස් වීමෙන්... බත් පිසාන එහෙත් මෙහෙත් අවුස්සල පුස්සට හලනවා. හරිම හිතුවක්කාරයි... ලොකු හාමුදුරුවෝ එක්ක සිටිවා කියලත් මම සිටිවා. ඇහෙන්නෙ නැතුවා වාගෙ අහක බලාගෙන ඉන්නවා... එව්වරයි..."

ගුණසේම බුලත් හෙළපුව අතට ගනිමින් කීවේය. චිත්තරා තේ එකක් රැගෙනවත් ජීනසේමට පිළිගැන්වූවාය.

මංකඩේ හන්දියේ එදිරිසිංහගෙ කාර් එක කතා කරගත් ගුණසේමත් ජීනසේමත් පසුදා උදෙන්ම වාගේ ඇසිලිත් නෝනාත් සමඟ කොළඹ ගියහ. ඇසිලිත් නෝනාට සීවේ කැම අප්පිරියාවට බෙහෙත් ගැනීමට යන බවකි. ඇසිලිත් නෝනා සිසිටකට වරද්ධ වූයේ නැත. ඇ කියන කියන දේ කළාය. ජීනසේම රිය ධුටුවේ අසාමාන්‍ය ලක්ෂණයක් ලෙසිනි.

මනෝ වෛද්‍ය විශේෂඥ සපරමාදු මහතා ඇසිලිත් නෝනාව පරීක්ෂා කොට ජීනසේමවත් ගුණසේමවත් කාමරයෙන් පිටවෙන්නැයි කියා ඇසිලිත් නෝනා සමඟ විනාඩි දහයක් පමණ කතා කෙළේය. ඉන්පසු ගුණසේමවත් ජීනසේමවත් කතාකොට ඇසිලිත් නෝනාව පිටතට කැඳවාගෙන යන ලෙසත් ගුණසේමට කී දොස්තර මහත්තයා ජීනසේමට මදක් තවතින ලෙස අසිත් සංඥා කෙළේය.

"දුන් මොකද වූණේ? මොනවද දැක්කෝ ඇහුවෝ? කියල කියන්නිකො බලන්නි"

"මම ඉන්නෙ කුරුණෑගල... මල්ලි තමයි ගෙදර ඉන්නෙ"

ජීනසේමට පිටතට යවා ගුණසේමට ගෙන්වාගත් සපරමාදු මහත්මයා සියලු විස්තර ප්‍රකාශ කරන ලෙස ඉල්ලා සිටියේය. ගුණසේම කියූ සෑම වචනයකටම හොඳින් ඇහුම්කන් දුන් සපරමාදු දොස්තර මහත්මයා කිසියම් තීරණයක් ගත් විටෙක මෙන් හිස වැනුවේය.

ඉන්පසු ඔහු ජීනසේමට කැඳවූයේය. ඇසිලිත් නෝනාව බලාගැනීම සඳහා ගුණසේම පිට ගියේය.

"දෙන්නෙක් බොහොම සමීප සම්බන්ධතාවක් තියෙද්දී එක්කෙනෙක් මැරුණයි කියල ඒ බැඳීම නැති වෙන්නෙ නැ... මාස ගණනාවක්... සමහරවිට මාස තුනක්... සමහරවිට හයක් යනතුරු ඒ බැඳීම තියෙනවා. සමහරවිට ඔවුන් එකිනෙකා සමඟ කතා කරනවා... කතා කරන්නට මාධ්‍යයක් ඔහු වෙනවා... ඒ ඒ අය තමන්ට ළඟා කරගත්ති පුළුවන් මාධ්‍යය තෝරාගන්නවා. දුන් මේ අම්මට කාන්තත් එක්ක සම්බන්ධතා පවත්වන්නට හිටුණු මාධ්‍ය තමයි අංජනම. අංජනම නැතිවුණාම අර සම්බන්ධතාවය පවත්වන්නට බැරිවෙලා

හිත පිඩනයකට අනුවෙනවා... ඒක තමයි මේ වෙලා තියෙන්නෙ... ඒ කතා කරන්නෙ තනියමද නැද්ද කියල මහෙන් අහන්ඩ එපා... ඒක අපට තේරුම්ගන්ඩ බැරි ඇත්තටම එහෙම දෙයක් ඒ අය අතරෙ සිද්ධ වෙන නිසා. ඒක එක්තරා විදියක මායාවක්... හැබැයි අතරෙ සිද්ධ වෙන නිසා. ඒක එක්තරා විදියක මායාවක්... සමහර විට කාලයක් යනකොට ඒ බැඳීම කුනීවෙලා යන්ඩ පුරවන්. ඒක කාලය විසින් විසඳල දෙන්නඩ මනා දෙයක්. ඒක අපට බලෙන් කරන්ඩ බැ...

"කාන්තන් එක්ක සිටුණු ඒ සම්බන්ධය කඩාදාසු හින්ද මෙයාගෙ මතක පිඩනයකට අසුවෙලා විකෘතිවෙලා තියෙන්නෙ. දැන් මේකට ඔබත් කරන්ඩ වෙනවා..."

"අම්මත් කාන්තන් දෙන්නම හරිම සංවේදී දෙන්නෙක් කියල තමයි මේ කතාබහවලින් මට තීරණය කරන්ඩ වෙන්නෙ... සංවේදී සම්බන්ධයක් විනාශවීම හරිම හානිකරයි"

"අපි ආපසු ඒ අංකතම ලබා දුන්නොත්?"

"ඒක කොයි විදියට අම්ම භාරගනිවිද කියල අපට කියන්ඩ බැ... ඒක තමයි මේ රෝගී තත්ත්වයන්ගෙ හැටි... අපට මේවා තේරුම් ගන්ඩ හරි අමාරුයි... මෙතන වෙලා තියෙන්නෙ අම්මයි කාන්තයි අතර සිවුණ බැඳීම දරුවන්ට තේරුම්ගන්ඩ බැරිවීම"

"ඩොක්ටර් දැන් මොකද්ද කරන්ඩ පුරවන්?"

"දැන් ඉතින් ඔබත් කරමු. බලෙන් මොකක්වත් කරවන්ඩ යන්ඩ එපා... අපි හිතමු බලෙන් පත්සල් යවන්ඩ... බලෙන් මල් පුජා කරවන්ඩ... එහෙම කරන්ඩ යන්ඩ එපා... එතකොට තත්ත්වය තවත් හානිකර වෙන්නඩ පුරවන්. අපේ මතක අනුව ඒ ගොල්ලන්ව හදන්ඩ බැ. ඒ ගොල්ලො හදන්ඩ පුරවන් ඒ ගොල්ලන්ගෙ මතක අනුව විකරයි"

ඇතිවි තිබෙන තත්ත්වය ගැන දිර්ඝ විස්තරයක් කළ සපරමාදු දොස්තර මහත්මිය සති දෙකකට සැහෙන බෙහෙත් ලබාදුන්නේය.

එහෙත් ඇසිලින් නෝනා බෙහෙත් පෙති විසිකළා මසක බිව්වේ නැත. ඇසිලින් නෝනා සිරිදාස ආචාර්ය කිහිපවිටක්ම ඇසු බව සිහිපත් කළ ජනසේම ඒ ගැන ගැමුරින් සිතා සිරිදාසට එන්නැයි

කියා ගුණසේම අත පණිවුඩයක් යැවීය. හවස් යාමයේ සිරිදාස පැමිණියේය. ජනසේම ඔහු සමඟ මිනිත්තු දහයක් පහළොවක්ම සාකච්ඡා කෙළේය.

ඉන්පසු සිරිදාස ඇසිලින් නෝනාගේ කාමරයට ගියේය. ඇ ඔහු සමඟ බොහෝ වෙලාවක් කතා කළාය. වේදමහත්තයා ගැන මෙමණක් නොව දෙවියන් යකුන් ගැනද කතා කළාය. කතාව දැරුණු සිරිදාස බෙහෙත් පෙති දුන් විට ඇ බැල්මසිත්වත් ඒවා ප්‍රතික්ෂේප නොකර ගිල දුම්මාය. එදා පමණක් නොව ඇසිලින් නෝනාට බෙහෙත් පොවන්නට හැම හැන්දෑවකම සිරිදාසට එන්නට සිදුවිය. හැන්දෑ වනවිට ඉස්තෝප්පුවට එන ඇසිලින් නෝනා සිරිදාස එතෙක් මග බලාගෙන සිටින්නිය.

x x x x